

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

YASAMA DÖNEMİ

24

YASAMA YILI

4

ADALET KOMİSYONU

TUTANAK DERGİSİ

28 Mayıs 2014 Çarşamba

ADALET KOMİSYONU
GÖRÜŞME TUTANAKLARI

28 Mayıs 2014 Çarşamba

----0----

K O N U

Sayfa

Türk Ceza Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı (Devam)

1:82

İ Ç İ N D E K İ L E R

Sayfa

BİRİNCİ OTURUM

1:33

Madde 1

1

Ömer Süha ALDAN

(Muğla)

1:2, 2:3

Hakkı KÖYLÜ

(Kastamonu)

2

Yaşar ŞİMŞEK (Adalet Bakanlığı Kanun. Gn. Müdürü)

3

Murat BAŞESGİOĞLU

(İstanbul)

3

Gürsel YALVAÇ (Yargıtay Üyesi)

3:4

Madde 2

4

Önerge

4

Gerekçe

4

Madde 3

4:5

Madde 4, 5

5

Ömer Süha ALDAN

(Muğla)

5, 5:6

Yaşar ŞİMŞEK (Adalet Bakanlığı Kanun. Gn. Müdürü)

5, 6

Enver KAYA (Danıştay Genel Sekreteri)

6

Madde 6

6:7

Murat BAŞESGİOĞLU

(İstanbul)

7

Yaşar ŞİMŞEK (Adalet Bakanlığı Kanun. Gn. Müdürü)

7

Ömer Süha ALDAN

(Muğla)

7

Enver KAYA (Danıştay Genel Sekreteri)

8

Madde 7

8

Madde 8

8:9

Önerge

9

Gerekçe

9

Enver KAYA (Danıştay Genel Sekreteri)

9

Murat BAŞESGİOĞLU

10

Ömer Süha ALDAN

(Muğla)

10, 18

Turgut DİBEK

(Kırklareli)

10:11, 16, 18

Hakkı KÖYLÜ	(Kastamonu)	11, 12, 15:17
Av. Ekim ERGÜN (Türkiye Barolar Birliği Temsilcisi)		11
Yaşar ŞİMŞEK (Adalet Bakanlığı Kanun. Gn. Müdürü)		11, 14:15, 16:17,
		19
İsa GÖK	(Mersin)	12
Ali İhsan KÖKTÜRK	(Zonguldak)	12, 13
Salih ÖZAYKUT (Yargıtay Üyesi)		13:14
Recep ÖZEL	(Isparta)	14
Dilek AKAGÜN YILMAZ	(Uşak)	14:15
Enver KAYA (Danıştay Genel Sekreteri)		15
Gürsel YALVAÇ (Yargıtay Üyesi)		17
Hakan ÇAVUŞOĞLU	(Bursa)	19
Madde 9, 10		20
Madde 11		20:21
Madde 12, 13, 14		21
Murat BAŞESGİOĞLU	(İstanbul)	21
Yaşar ŞİMŞEK (Adalet Bakanlığı Kanun. Gn. Müdürü)		21:22
İsa GÖK	(Mersin)	21:22
Madde 15, 16, 17		22
Madde 18		22:23
Murat BAŞESGİOĞLU	(İstanbul)	23
Turgut DİBEK	(Kırklareli)	24:25, 29
Ali İhsan KÖKTÜRK	(Zonguldak)	25:26, 28
Dilek AKAGÜN YILMAZ	(Uşak)	26:27
Ömer Süha ALDAN	(Muğla)	27:28
Av. Ekim ERGÜN (Türkiye Barolar Birliği Temsilcisi)		28:29
İsa GÖK	(Mersin)	29:30, 31
Yaşar ŞİMŞEK (Adalet Bakanlığı Kanun. Gn. Müdürü)		30:31
Enver KAYA (Danıştay Genel Sekreteri)		31:33
İKİNCİ OTURUM		34:82
Madde 19		34
Av. Ekim ERGÜN (Türkiye Barolar Birliği Temsilcisi)		34:35
İsa GÖK	(Mersin)	35
Yaşar ŞİMŞEK (Adalet Bakanlığı Kanun.Gn.Müdürü)		35:36
Turgut DİBEK	(Kırklareli)	36
Madde 20		36
Önerge		36:37
Gerekçe		37
Enver KAYA (Danıştay Genel Sekreteri)		37:38, 39, 40
Turgut DİBEK	(Kırklareli)	38
Dilek AKAGÜN YILMAZ	(Uşak)	38:39
Av. Ekim ERGÜN (Türkiye Barolar Birliği Temsilcisi)		39:40
Madde 21		40
Önerge		41
Gerekçe		41
Madde 22		41:42
İsa GÖK	(Mersin)	42
Madde 23		42:43
Madde 24, 25, 26		43
Madde 27		44
Yaşar ŞİMŞEK (Adalet Bakanlığı Kanun. Gn. Müdürü)		44

Dilek AKAGÜN YILMAZ	(Uşak)	44
Önerge		44:45
Gerekçe		44:45
Yaşar ŞİMŞEK (Adalet Bakanlığı Kanun. Gn. Müdürü)		44
Madde 28, 29		45
Ömer Süha ALDAN	(Muğla)	45
Yaşar ŞİMŞEK (Adalet Bakanlığı Kanun. Gn. Müdürü)		45:46
Gürsel YALVAÇ (Yargıtay Üyesi)		46
Turgut DİBEK	(Kırklareli)	46:47
Madde 30, 31		47
Hakkı KÖYLÜ	(Kastamonu)	47
Madde 32		47
Madde 33		47:48
Turgut DİBEK	(Kırklareli)	48
Yaşar ŞİMŞEK (Adalet Bakanlığı Kanun. Gn. Müdürü)		48
Salih ÖZAYKURT (Yargıtay Üyesi)		49
Dilek AKAGÜN YILMAZ	(Uşak)	49
Madde 34, 35, 36, 37		50
Murat BAŞESGİOĞLU	(İstanbul)	51
Gürsel YALVAÇ (Yargıtay Üyesi)		51
İsa GÖK	(Mersin)	51
Salih ÖZAYKURT (Yargıtay Üyesi)		52
Dilek AKAGÜN YILMAZ	(Uşak)	52
Madde 39		52:53
Madde 40		53
Madde 41		54
Yaşar ŞİMŞEK (Adalet Bakanlığı Kanun. Gn. Müdürü)		54
Önerge		54:55
Gerekçe		54:55
Madde 42		55
Ömer Süha ALDAN	(Muğla)	55, 56
Hakkı KÖYLÜ	(Kastamonu)	55:56
Turgut DİBEK	(Kırklareli)	55:56
Gürsel YALVAÇ (Yargıtay Üyesi)		56:57
Yaşar ŞİMŞEK (Adalet Bakanlığı Kanun. Gn. Müdürü)		57
Madde 43, 44		57
Dilek AKAGÜN YILMAZ	(Uşak)	57:58
Madde 45		59
Yeni Madde İhdasına İlişkin Önerge		59
Gerekçe		59
Yaşar ŞİMŞEK (Adalet Bakanlığı Kanun.Gn.Müdürü)		60
Yeni Madde İhdasına İlişkin Önerge		60
Gerekçe		60
Dilek AKAGÜN YILMAZ	(Uşak)	60
Yaşar ŞİMŞEK (Adalet Bakanlığı Kanun. Gn. Müdürü)		60, 61
Av. Ekim ERGÜN (Türkiye Barolar Birliği Temsilcisi)		60:61
Madde 46		61
Önerge		61
Gerekçe		61
Dilek AKAGÜN YILMAZ	(Uşak)	62, 63
Gürsel YALVAÇ (Yargıtay Üyesi)		62
Salih ÖZAYKUT (Yargıtay Üyesi)		63
Yaşar ŞİMŞEK (Adalet Bakanlığı Kanun. Gn. Müdürü)		63:64

Turgut DİBEK	(Kırklareli)	64
Madde 47, 48		65
Dilek AKAGÜN YILMAZ	(Uşak)	65:66
Madde 49, 85		66
Madde 86		67
Dilek AKAGÜN YILMAZ	(Uşak)	67:68
Madde 87, 88, 89		68
Madde 90		68:69
Madde 91, 92		69
Ali ÖZGÜNDÜZ	(İstanbul)	69
Madde 93		69
Madde 94		69:70
Madde 95		70
Madde 9		70
Ali ÖZGÜNDÜZ	(İstanbul)	70, 71
Bülent TURAN	(İstanbul)	71
Ramazan CAN	(Kırıkkale)	71
Madde 11		73
Ali ÖZGÜNDÜZ	(İstanbul)	73, 77:78
Dilek AKAGÜN YILMAZ	(Uşak)	73:74, 76:77
Ali İhsan KÖKTÜRK	(Zonguldak)	74
Ramazan CAN	(Kırıkkale)	74:75, 77
Turgut DİBEK	(Kırklareli)	75
Hakkı KÖYLÜ	(Kastamonu)	75:76, 79
Yılmaz TUNÇ	(Bartın)	76
Ömer Süha ALDAN	(Muğla)	78:79
Madde 12		79:80
Dilek AKAGÜN YILMAZ	(Uşak)	80:81, 82
Ramazan CAN	(Kırıkkale)	80, 81
Bülent TURAN	(İstanbul)	81

Açılma Saati: 10.31

Kapanma Saati: 18.18

28 Mayıs 2014 Çarşamba

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 10.31

BAŞKAN: Ahmet İYİMAYA (Ankara)

BAŞKAN VEKİLİ: Hakkı KÖYLÜ (Kastamonu)

SÖZCÜ: Yılmaz TUNÇ (Bartın)

KÂTİP: Mustafa Kemal ŞERBETÇİOĞLU (Bursa)

-----0-----

BAŞKAN – Komisyonumuzun çok değerli üyelerini, çağrılı yetkilileri, basın mensuplarını ve kategorik olarak anmadığım diğer arkadaşları da saygıyla selamlayarak bugünkü toplantıyı açıyorum. Çalışmalarımızın verimli geçmesini diliyorum.

Dün gündemimizin geneliyle ilgili müzakere tamamlanmış ve maddeler bölümüne geçilmiş idi ama o bölüm öncesi Komisyonumla bir temennimi paylaşmak istiyorum, Komisyonumuzun tutanaklarına -ki Parlamentonun tutanaklarıdır- geçirilmesini diliyorum:

Sorunlarda boğulmamasını biliyordu. Hitabette vücut dilini kullanma ustası idi. Parlamenter protestoda bir prototipti. Elbette ki bir Partisi vardı, ancak bundan önce o, hepimizin muhtaç olduğu sevgi ve hoşgörü partisindendi. Egemenlere de egemen olan "Ecel, mehil tanımaz" ilahi kanunu, hükmünü icra etti, aramızdan ayrıldı.

Merhum kardeşim Ferit Mevlüt Aslanoğlu'na Allah'tan rahmet diliyor, siyaset kurumuna ve aileye de başsağlığı temennisinde bulunuyorum.

Diş tedavimden dolayı da telaffuz zorluğunun böylece farkına varmış oldunuz.

Teşekkür ediyorum.

Efendim, 1'inci maddeyi okutuyorum:

TÜRK CEZA KANUNU İLE BAZI KANUNLARDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TASARISI

MADDE 1- 12/6/1933 tarihli ve 2313 sayılı Uyuşturucu Maddelerin Murakabesi Hakkında Kanunun 23 üncü maddesinin beşinci fıkrasının birinci cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve fıkra birinci cümlesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki cümle eklenmiştir.

"Esrar elde etmek amacıyla kenevir ekimi yapan kişi beş yıldan on iki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır."

"Münhasıran kendi kullanımı için ihtiyaç duyduğu esrarı elde etmek amacıyla kenevir ekimi yapan kişi bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır."

BAŞKAN – Okundu, söz yok...

ÖMER SÜHA ALDAN (Muğla) – Var, var.

BAŞKAN – Buyurun Ömer Bey.

ÖMER SÜHA ALDAN (Muğla) – Sayın Başkanım, sayın milletvekili arkadaşlarım, değerli bürokrat ve basın mensubu arkadaşlarım; herkese günaydın.

Tabii, bu tasarının geneline baktığımızda özellikle uyuşturucu madde, cinsel saldırı ve nitelikli hırsızlık suçlarına ilişkin olarak bir ceza artırımı söz konusu. Fakat şöyle bir konuya değinmekte fayda görüyorum o da Hint keneviri ekimi. Kısa bir teknik bilgi vereceğim: Aslında esrar maddesi yapımında kullanılan nesne diş Hint keneviri bitkisidir. Bitki ekilir, döllemeden sonra erkek bitkiler sökülür geriye kalan diş Hint keneviri bitkisinden belli bir işleminden geçilmiş olana "esrar" denir ama Türkiye'de genel olarak kullanılan madde diş Hint keneviri bitki kırıntısıdır ve Yargıtay içtihatlarında, yerleşik içtihatlara göre 1 kilo 100 gram ve altındaki diş Hint keneviri bitki kırıntısını bulundurmak "kullanmak" olarak kabul edilir eğer başka bir kanıt yoksa, yani kişi de "Ben bunu kullanmak maksadıyla bulunduruyorum." derse. Şimdi, bu noktada 1 kilo 100 gram da az bir miktar da değildir. Ceza artırılıyor, eskiden bu yana almış olduğumuz üzere bir yıldan üç yıla gibi bir hapis cezasına müstelzimdi bu eylem. Şimdi, bu ceza beş yıla çıkarılıyor. Bir yandan da kamyonlar dolusu diş Hint keneviri bitki kırıntısının üretilmesi, nakline bir dur deme anlamıyla maddenin getirildiğini düşünebiliriz

ama bunun şöyle bir olumsuz yanı olacaktır uygulamada, Anadolu'daki her yer, her saksı bir ekim merkezi hâline dönüşecektir. Bölüm bölüm yapılmaya çalışılacaktır, biri yakalandığı zaman yine şeye girsin diye.

Benim önerim bu konuda yani ikisinin arasında bir yol bulmaktır. Yani Hint keneviri bitkisini ekti ama böyle hacimli miktarda ekti. Tamam "beş yıl" diyorsunuz. O 1 kilo 100 gramın üzerindeki her şey artık bir anlamda şey kabul edilecek yani kurumuş hâlinde 1 kilo 100 gram. Bu noktada ama kendisi kullanmak maksadıyla Hint keneviri bitkisini eken de bir yıldan üç yıla kadar hapis cezasıyla cezalandırılacak. Bu, uygulamada gerçekten yargıçlar için son derece zor bir sürecin başlangıcı demektir. Benim bu konudaki tavsiyem ikisinin arasında bir ceza miktarı belirlemektir ve tek bir ceza olmalıdır. Benim önerim budur. Yani bir taraftan beş yıldan on yıla bir taraftan...

BAŞKAN – Yani küçüğü biraz büyütelim, büyüğü biraz küçültelim.

ÖMER SÜHA ALDAN (Muğla) – Küçültelim.

BAŞKAN – Törpüleyelim diyorsun. Taban tavan törpüsü yani.

ÖMER SÜHA ALDAN (Muğla) – Benim önerim budur. Yani işin mantığı da buradadır zaten. Eğer bu kişi Hint keneviri bitkisini ekiyorsa artık onu sistematik olarak ekecek ve kullanacak, sistemli bir şekilde. Ama belli bir kemiyetten yüksekse eğer ceza üst haddi her zaman elde edilen ürünün miktarına göre belirlenebilir, hâkime de bu yönde, gerekçede de bu yazılabilir. Yani öyle örnekler var ki özellikle Hatay'da ve Diyarbakır bölgesinde bir kamyon dolusu sevkiyat yapılabiliyor ama bir taraftan da bakıyorsunuz bir torba dolusu sevkiyat yapılabiliyor ya da üretim yapılabiliyor. Benim, uygulamada, gelecekte birtakım tereddütler yaşanmaması açısından önerim budur.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Ömer Bey.

Buyurun Hakkı Bey.

HAKKI KÖYLÜ (Kastamonu) – Şimdi, Ömer Bey'in anlattıkları tabii ki doğru. Yani bunu satmak için külliyetli miktarda eken ile sadece kendi ihtiyacı için eken arasında mutlaka bir fark olmalı. Esasında daha önceki düzenlememiz de bir yıldan yedi yıla kadarmış. Yani orada da üst sınırını bayağı yüksek tutmuşuz ki sizin anlattığınız gibi böyle bir kamyon, iki kamyon varsa üst sınırdan ceza verilsin. Ama ben şunu merak ediyorum: Böyle de yakalananlar oldu, hakikaten çok sayıda -Yargıtaya geldi mi gelmedi mi, onu da bilmiyorum- ama dört yıl, beş yıl ceza verilen oldu mu? Onu da merak ediyorum açıkçası, olduğunu da sanmıyorum çünkü bizde maalesef, biz kazuistik sistemden ayrılalım, 61'inci madde detaylı bir şekilde uygulansın diye o kadar mücadele ettik, Ceza Kanunu'na öyle hüküm koyduk ama başına da şunu yazmayı unuttuk, kitabın en başına şunu yazmak lazım: "Bu kanunun içinde -Gürsel Bey kitap yazıyor, yazarsa başına daha iyi olur- 61'inci madde vardır." Diye en başa yazsak, belki daha isabetli olacak. Çünkü hâkimler aldı mı maddeyi açıyorlar, alt sınır ne? Alt sınırdan veriyor cezayı, "Hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına." diyor. Velhasıl istediğimiz sonucu alamıyoruz.

Alt sınırı yükseltmemiz de doğru değil. Yani hakikaten çok cüzi bir şey ettiyse yani bir yıldan fazla ceza verilmesi de bence doğru değil. Yani alt sınır yeterlidir yani yükseltmenin bir gereği yoktur ama üste de çıkamadığımız için mecburen böyle bir bölünme yapılmış yani bir beş yıl konulmuş. Ha o beş yıl değil de şu olabilir belki: Belki dört yıl olabilir, dört yıldan on yıla kadar olabilir, ona bir şey demiyorum ama bunu bölmek zorunda kalmışız açıkçası yani çünkü mahkemeler ikisini ayırıp teşdit kullanmadıklarından dolayı kanuna mecburen böyle bir şey yazılmış. Takdir tabii ki Komisyonun.

BAŞKAN – Yani prensip olarak bunu tek tipe indirelim...

HAKKI KÖYLÜ (Kastamonu) – Tek tipti zaten. Altı yükseltmekle olmaz.

BAŞKAN – Yani makul haddi, aşağıyı biraz yukarıya çıkararak, yukarıyı aşağıya indirerek o öneriye ne buyurursunuz?

HAKKI KÖYLÜ (Kastamonu) – Başkanım, aşağıyı yukarı çıkarmayalım, o zulüm olur, o bir saksının içine ekilen üç, beş şeyse o ağır olur.

Buyurun Ömer Bey.

ÖMER SÜHA ALDAN (Muğla) – Zaten şöyle bir şey var: Şimdi uyuşturucu madde kullanmanın ceza miktarını da artırıyoruz.

BAŞKAN – Burada üretimde ceza, suç yani.

ÖMER SÜHA ALDAN (Muğla) – Ekerseniz bir yıl, kullanırsanız iki yıl. Şimdi zaten öyle bir tablo var önümüzde. Yani onun ceza miktarını da zaten artırmış durumdayız ve de denetimli serbestliğe de bir kereye mahsus karar verilecek. Bundan sonra herkes gidecek cezaevinde cezasını da çekecek.

BAŞKAN – Ben size bir şey sorayım, cezacı değilim tabii ben: Peki, kullanmak için üretti, suç; kullandı, suç, öyle mi?

ÖMER SÜHA ALDAN (Muğla) – Evet.

BAŞKAN - İki de suç. Tamam.

ÖMER SÜHA ALDAN (Muğla) – Şöyle bir şey var: Aynı anda gittiniz evde adamın hem kuru dişi kenevir, bitki kırıntısı var hem de orada saksıda bir tane ekili şey var.

BAŞKAN – Evet, Değerli Genel Müdürüm ne buyursunuz yürütme organı olarak?

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRÜ YAŞAR ŞİMŞEK – Komisyonu saygıyla selamlıyorum.

Efendim, bu konuda biz cezaları düzenlerken tasarıda Türk Ceza Kanunu'nda da benzer hükümlerde biliyorsunuz ceza artırımları yaptık. İmal suçunda 188, kullanma suçu 191, oradaki cezayla bunların orantılı olmasına gayret ettik. Biliyorsunuz eğer bu 13'üncü madde olmasa yani teşebbüs suçuna gidecek Ceza Kanunu'nda. Dolayısıyla ondan, teşebbüsten verilecek ceza da buna eşit neredeyse yani o orantıyı gözetmeye çalıştık. Biliyorsunuz ülkemizde en çok kullanılan uyuşturucu tipi esrar. Bu da esrarın ham maddesi. Yani bununla mücadelede hakikaten bize kolluk güçlerinden, bakanlıklardan çok sayıda talep geliyor. Bu alanda Yargıtayın da burada... Yani cezanın üst sınırının on iki yıl olarak belirlenmesini Yargıtayımız önerdi. Yani bunların ağır ceza mahkemelerinde görülmesinde fayda var, bir caydırıcılık oluşturur.

BAŞKAN – On iki yıl...

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRÜ YAŞAR ŞİMŞEK - Üst sınır on iki yıl efendim. Yani bunu açıklamak istedim.

BAŞKAN – Yani teklifte ikili yapı korunsun diyorsunuz.

Buyurun Murat Bey.

MURAT BAŞESGİOĞLU (İstanbul) – Şimdi “Münhasıran kendi kullanımı için ihtiyaç duyduğu esrarı elde etmek amacıyla...” Bu eski düzenlememizde böyle bir hüküm yok. Yani bu kendi kullanımı için ihtiyaç duyduğu esrar nasıl, neye göre, ölçüsü ne?

BAŞKAN – Çok zor.

MURAT BAŞESGİOĞLU (İstanbul) – “Ben değil de kardeşim içiyor, onun için ben bunu yetiştiriyorum.” veyahut da “Aile fertlerinden biri için” dediğinde yani nasıl yapacağız? Bu konudaki uygulamada nasıl bir şey olur?

BAŞKAN – On iki yıldan sıyrılmanın da yolu o.

MURAT BAŞESGİOĞLU (İstanbul) – İşte onu bir açıklığa kavuştururlarsa uygulamacı arkadaşlar.

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRÜ YAŞAR ŞİMŞEK - Bu düşünceler eksiden beri vardır. Yargıtayımız içtihatlarıyla insanın kullanmak için... Benim bildiğim kadarıyla beş yıllık kişisel kullanımını bu hüküm kapsamında kabul ediyor yani beş yıllık ihtiyacını karşılayacak şekilde ise bunu kişisel kullanım şeklinde kabul ediyor.

BAŞKAN – Bir yıldan üç yıla kadar.

ÖMER SÜHA ALDAN (Muğla) - Bir yıl.

BAŞKAN – Gürsel Bey buyursunlar.

YARGITAY ÜYESİ GÜRSEL YALVAÇ – Sayın Başkanım, şahsınızda hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Birincisi, bunlar 191 ve 188'inci maddedeki suçların bir nevi hazırlık hareketi yani siz Hint kenevirini ekiyorsunuz, ekimden hasadın yapılmasına kadar ki süreçtir bu. Yani henüz siz Hint kenevirini söktünüz, esrar hâline getirmişseniz, kendiniz kullanıyorsanız 191 kapsamında ama satıyorsanız, satışa arz ediyorsanız, naklediyorsanız 188'inci madde kapsamında değerlendirilecektir burada.

Yine, bu Medistekiler çok iyi hatırlayacaklardır, kanun ilk çıktığında 191'inci maddenin birinci fıkrasına aynı cümle ilave edilmişti. Yani kendi kullanımı için olan ifade orada. Ama bir tarafta 2313 sayılı Kanun'un 23'üncü maddesi, bir tarafta da 191'inci maddenin 1'inci fıkrasının son cümlesi; acaba hangisi uygulanacak, birlikte mi uygulanacak şeklindeki tereddütler üzerine 5377 sayılı Kanun'la o cümle ortadan kaldırıldı. Şimdi, hasat zamanına kadar yani tarlada tespit ettiniz, sayın vekilimin de söylediği gibi gerçekten, dışından ayırmış, özel bir alan içerisinde, kimsenin görmediği bir alan içerisinde yetiştiriyor, burada münhasıran esrar elde etme amacı olduğu kabul ediliyordu. Çünkü bu Hint keneviri ekme bazen izinli bölgelerde, izin verilen alanlarda da... Yani aslında tamamen

yetiştirilmesi yasak değil ama belli şartlarla, belli bölgelerde, belli sınırlarda kontrol altında yetiştirilen bir bitki. Şimdi, verilen miktarlar esrarın günlük yani kendi kişisel kullanımıyla ilgili miktarlardır yani 1 kilogram, 1 kilogram 100 gram şeklindeki ölçüler esrarla ilgilidir ancak -geçen toplantıda da ilgili daireden tekrar görüştük- 40-50 kök civarında azami tespit edilen miktarlar -çünkü henüz esrar hâline gelmemiştir bu- kişisel kullanım için ekme olarak kabul edilmektedir daire tarafından. Ancak bu 50 kökü aştıktan sonra başka deliller de varsa artık bir üst cümle kapsamında beş yıldan on iki yıla kadar ceza ile cezalandırılacaktır. Dairemiz on iki yıl üst sınırının olmasını arzu ediyor çünkü daha önce on yıl olarak önerilmişti. Görev tartışmaları yapılmasın, mademki uyuşturucu suçlarının büyük bir kısmı ağır ceza mahkemelerinde görülüyor, o hâlde buna hazırlık oluşturabilecek... Hatta rahmetli Sulhi Dönmezer Hocamız diyordu ki: "Bu aslında diğer suçun teşebbüsüdür." Bu nedenle, ancak şöyle bir öneri de var: Yani kişisel kullanım için -sayın vekilim rahat olsun- daire hiç sorun yaşamıyor onda. Yani "Ne kadar miktara kadar kişisel kullanım olduğunu çok rahat tespit ediyoruz, en rahat tespit ettiğimiz nokta budur." diyorlar yani o konuda Genel Kurula da gelinmiş ama beş yıllık alt sınırın onlar da fazla olduğunu düşünmekte. Yani bu dört yıl olabilir, üç yıl olabilir çünkü diğerinin bittiği noktada başlaması gerektiği şeklinde bir düşünce var. 50 kök dediniz. 60 kök olduğunda birden cezanız iki yıl daha artıyor. O nedenle bir eleştiri var.

BAŞKAN – Dört mü üç mü diyelim arkadaşlar?

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRÜ YAŞAR ŞİMŞEK - Dört olsun.

ÖMER SÜHA ALDAN (Muğla) - Dört olsun.

HAKKI KÖYLÜ (Kastamonu) - Dört olarak düzeltelim.

BAŞKAN – Ömer Bey'in ve Hakkı Bey'in sözlü önerleriyle "beş" ibaresi "dört" olarak değiştirilmiştir.

Değiştirilen bu şekliyle maddeyi yüksek kabullerinize arz ediyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

2'nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 2- 2/7/1964 tarihli ve 492 sayılı Harçlar Kanununun;

a) (1) sayılı Tarifesinin "A- Mahkeme Harçları" bölümünün "IV. Temyiz, istinaf ve itiraz harçları" kısmının (d) bendinde yer alan "itirazen yapılacak başvurularda" ibaresi "yapılacak istinaf yolu başvurularda" şeklinde değiştirilmiştir.

b) (3) sayılı Tarifesinin "Vergi Yargısı Harçları" bölümünün "I- Başvurma harcı" kısmının (d) bendinde yer alan "itirazen yapılan başvurularda" ibaresi "yapılacak istinaf yolu başvurularda" şeklinde değiştirilmiştir.

BAŞKAN – Evet, bu bir uyarılama maddesi.

Söz yok, önerge yok.

HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) - Önerge var.

BAŞKAN – Var mı? Ne önergesi var?

HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Terim birliği sağlamak üzere bir önerge veriyoruz.

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 1/918 Esas sayılı Kanun Tasarısının Çerçeve 2'nci maddesinin (b) fıkrasının aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

"b) (3) sayılı Tarifesinin "I- Başvurma harcı" kısmının (d) bendinde yer alan "itirazen yapılan başvurularda" ibaresi "yapılacak istinaf yolu başvurularda" şeklinde değiştirilmiştir."

Hakan Çavuşoğlu

Bursa

Gerekçe:

Önergeyle, Harçlar Kanununa ekli Tarifelerin bölüm ve kısım düzenlemesi dikkate alınarak ibare değişikliği yapılmaktadır.

BAŞKAN – Peki, önergeyi oylarınıza arz ediyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

Kabul edilen önerge doğrultusunda maddeyi yüksek kabule arz ediyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

3'üncü maddeyi okutuyorum.

MADDE 3- 6/1/1982 tarihli ve 2576 sayılı Bölge İdare Mahkemeleri, İdare Mahkemeleri ve Vergi Mahkemelerinin Kuruluşu ve Görevleri Hakkında Kanunun 3'üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"MADDE 3- 1. Bölge idare mahkemeleri, başkanlık, başkanlar kurulu, daireler, bölge idare mahkemesi adalet komisyonu ve müdürlüklerden oluşur.

2. Bölge idare mahkemelerinde biri idare diğeri vergi olmak üzere en az iki daire bulunur. Gerekli hâllerde dairelerin sayısı, Adalet Bakanlığının teklifi üzerine Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca artırılıp azaltılabilir.

3. Dairelerde bir başkan ile yeteri kadar üye bulunur.

4. Bölge İdare Mahkemesi başkan ve üyeliklerine Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca atama yapılır."

BAŞKAN – Tabii, aynen üst mahkemelerin, Yargıtaydaki, Danıştaydaki benzeri modelleme.

Söz yok, önerge yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

4' üncü maddeyi okutuyorum.

MADDE 4- 2576 sayılı Kanuna 3 üncü maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki 3/A maddesi eklenmiştir.

"Bölge idare mahkemelerinin görevleri:

MADDE 3/A- Bölge idare mahkemelerinin görevleri şunlardır:

- a) İstinaf başvurularını inceleyip karara bağlamak.
- b) Yargı çevresindeki idare ve vergi mahkemeleri arasında çıkan görev ve yetki uyuşmazlıklarını kesin karara bağlamak.
- c) Diğer kanunlarla verilen görevleri yapmak.

BAŞKAN – Evet, söz yok, önerge yok.

Oylarınıza arz ediyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Madde 5' i okutuyorum:

MADDE 5- 2576 sayılı Kanuna 3 üncü maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki 3/B maddesi eklenmiştir.

Bölge idare mahkemesi başkanının görevleri:

MADDE 3/B- Bölge idare mahkemesi başkanının görevleri şunlardır:

- a) Mahkemeyi temsil etmek.
- b) Bölge idare mahkemesi başkanlar kuruluna ve adalet komisyonuna başkanlık etmek, alınan kararları yürütmek.
- c) Bölge idare mahkemesi dairelerinden birine başkanlık etmek.
- d) Mahkemenin uyumlu, verimli ve düzenli çalışmasını sağlamak ve bu yolda uygun göreceği önlemleri almak.
- e) Bölge idare mahkemesinin genel yönetim işlerini yürütmek.
- f) Bölge idare mahkemesi memurlarını denetlemek.
- g) Dairelerin benzer olaylarda kesin olarak verdikleri kararlar arasındaki uyuşmazlığın giderilmesi için başkanlar kuruluna başvurmak.
- h) Kanunlarla verilen diğer görevleri yapmak.

BAŞKAN – Evet, söz...

Buyurun Ömer Bey.

ÖMER SÜHA ALDAN (Muğla) - Sadece bir soru sormak istiyorum. Burada şöyle bir görev var, c) bendi: "c) Bölge idare mahkemesi dairelerinden birine başkanlık etmek." Yani, bu istediği bir...

BAŞKAN – Başkanlardan birisi olacak demek ki o.

ÖMER SÜHA ALDAN (Muğla) – Yani, o anlama geliyor mu? Onu bir teyit etmek maksadıyla soruyorum.

BAŞKAN – O anlama geliyor da, uygun mu acaba? Onu sonra... Genel Müdürüm, siz mi şey yapacaksınız, Danıştay mı?

Buyurun Genel Müdürüm.

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRÜ YAŞAR ŞİMŞEK – Biz bu hususu Danıştayımıza da sorduk, onların önerisiydi zaten. Dendi ki: En azından bir bölge başkanından tasarruf olur, onun işleri az olabilir, bir tane daireye de başkanlık yapabilirsin. Çünkü Fransa'da da bu şekilde sistem yani örnekleri olduğu için böyle bir öneri oldu, biz de şey yaptık.

BAŞKAN – Tabii, bunu bağdaşmazlık hukuku bakımından incelemek lazım.

Buyurun Ömer Bey.

ÖMER SÜHA ALDAN (Muğla) – Yani, şunu söylemek istiyorum: Tabii ki yani bu kişi tasarrufu açısından önemli olabilir ama hiyerarşik yapı bakımından değerlendirilmelidir ya da bu en azından yanlış anlamaya meydan vermemek için şöyle bir cümle yapılabilir: "Daire başkanlarından biri yapar." gibi bir uygulama daha vurucu olur.

BAŞKAN – Burada çözümün o olduğunda sorun yok yani yorum yoluyla belli ki bir dairenin başkanı başkan olacak, sorun yok ama sorun şu: Tasarım bakımından tarafsızlık. Çünkü üstlendiği görevlerle yürüttüğü yargı yetkisi arasında bir bağdaşmazlık var mı? Ben göremiyorum, belki temsilde ama göremiyorum. Hepsini de genellikle yürütme falan yani orada bir sorun olabilir. Buna biz...

ÖMER SÜHA ALDAN (Muğla) – Sayın Başkan, şöyle...

BAŞKAN – Evet, buyurun.

ÖMER SÜHA ALDAN (Muğla) - Daireler arasında iş bölümünü yapacak kişi bu değil mi? Bu, bu kişi.

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRÜ YAŞAR ŞİMŞEK – Başkanlar Kurulu, iş bölümü yapan Başkanlar Kurulu.

ÖMER SÜHA ALDAN (Muğla) – Başkanlar Kurulu mu yapıyor? Ya da yani burada görevler var, mahkemeyi temsil görevi var, gerçi çoğunluğu şey değil.

BAŞKAN – Ömer Bey, buna yapı hukukunda, “contraction” da yumuşak bağdaşmazlık diyoruz ve mukayeseli hukukta hoş görülebilir bir şey. Doğrusu ama bana bana göre doğrusu başkan...

ÖMER SÜHA ALDAN (Muğla) – Hiyerarşik yapı.

BAŞKAN – Bağımsızlık bakımından, yargı bağımsızlığı veya yargı tarafsızlığı bakımından başkanın karar ver... Çünkü başkan yürütme organı yani o yargının idari işlerini yürütüyor, temsil işlerini yürütüyor, yargıya girmemeli ama uygulamada var. Yani, bu tartışılıyor yani Sıddık Sami Hoca'nın kitaplarında tartışılır. Yumuşak aykırılık diyorum buna ben, takdir sizin.

HAKKI KÖYLÜ (Kastamonu) – Paris Ağır Ceza Mahkemesi Başkanı aynı zamanda İstinaf Mahkemesi Başkanlığı görevini yapıyormuş.

ÖMER SÜHA ALDAN (Muğla) – Onu söyledi zaten.

MURAT BAŞESGİOĞLU (İstanbul) – Yani, burada başkanlardan birinin bölge idare olmasını öneriyoruz.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) - Olacak yani, öyle olacak.

BAŞKAN – Anladım, muhalefetin görüşü o yani yabana atılacak görüş değil, bu da böyle. Yani siz bağı kesmek istersiniz?

Buyurun Üstadım, Enver Bey, buyurun.

Evet, 14. Hukuk Dairesi üyemiz, Danıştay Genel Sekreterimiz.

DANIŞTAY GENEL SEKRETERİ ENVER KAYA – Öncelikle Komisyonu saygıyla selamlıyorum.

Şimdi, Danıştay da dahi şu anda Danıştay Başkanı ister iseler İdari Dava Daireleri Kuruluna veya Vergi Dava Daireleri Kuruluna başkanlık edebilir. Aslıolan temsilî bir görev ama isteğe bağlı olmak üzere de dairelerden yani vergi ya da idari dava dairelerinden birine de başkanlık edebilir. Şimdi, burada, kaldı ki daireler arasındaki görev paylaşımı ilk etapta Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu tarafından yapılacak ve hangi daireye başkanlık yapacağını da Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu belirleyecek. Yani bölge idare mahkemesi başkanı Başkanlar Kuruluna “Ben bu daireye başkan oldum. Görevlerin tamamını orada toplayalım.” gibi teklifle değil de omurgayı Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu belirleyecek.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Ben yargı örgütü hukuku bakımından yürütme yetkisi kullananın yargılamaya girmemesi lazım ama bu mukayeseli hukukta var, farkında olduğum bir husus, uygulamada da var, zaten uyumsuzluk mahkemesi vesaire.

Peki, önerge yok, söz tamam, müzakere yapıldı.

Maddeyi yüksek oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Benim görüşüm de muhalefetin görüşü.

Madde 6'yı okutuyorum:

MADDE 6- 2576 sayılı Kanuna 3 üncü maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki 3/C maddesi eklenmiştir.

Bölge idare mahkemesi başkanlar kurulu:

MADDE 3/C- 1. Bölge idare mahkemesi başkanlar kurulu, bölge idare mahkemesi başkanı ile daire başkanlarından oluşur.

2. Bölge idare mahkemesi başkanının bulunmadığı hâllerde kurula daire başkanlarından en kıdemli olan başkanlık eder.

3. Daire başkanının mazereti hâlinde, o dairenin en kıdemli üyesi kurula katılır.

4. Bölge idare mahkemesi başkanlar kurulunun görevleri şunlardır:

- a) Gelen işlerin yoğunluğu ve niteliği dikkate alınarak ihtisaslaşmayı sağlamak amacıyla, bölge idare mahkemesi daireleri arasındaki iş bölümünü belirlemek, daireler arasında çıkan iş bölümü uyumsuzluklarını karara bağlamak.
- b) Hukuki veya fiili nedenlerle bir dairenin kendi üyeleriyle toplanamadığı hâllerde ilgisine göre diğer dairelerden üye görevlendirmek.
- c) Benzer olaylarda, bölge idare mahkemesi dairelerince verilen kesin nitelikteki kararlar arasında veya farklı bölge idare mahkemeleri dairelerince verilen kesin nitelikteki kararlar arasında aykırılık veya uyumsuzluk bulunması hâlinde; re'sen veya ilgili bölge idare mahkemesi dairelerinin ya da istinaf yoluna başvurma hakkı bulunanların bu aykırılığın veya uyumsuzluğun giderilmesini gerekçeli olarak istemeleri üzerine, istemin uygun görülmesi hâlinde kendi görüşlerini de ekleyerek Danıştay Başkanlığına iletmek.
- d) Kanunlarla verilen diğer görevleri yapmak.
5. Dördüncü fıkranın (c) bendine göre yapılacak talepler hakkında 6/1/1982 tarihli ve 2575 sayılı Danıştay Kanununun 39 uncu ve 40 ıncı maddeleri uygulanır.
6. Başkanlar kurulu eksiksiz toplanır ve çoğunlukla karar verir. Oyların eşitliği hâlinde başkanın bulunduğu taraf çoğunluğu sağlamış sayılır.

BAŞKAN – Evet, bu...

MURAT BAŞESGİOĞLU (İstanbul) - Bir sorum var.

BAŞKAN – Ben de soracağım, buyurun Murat Bey, siz sorun, ondan sonra ben soracağım.

MURAT BAŞESGİOĞLU (İstanbul) – İki dairemiz var bölge idare mahkemesinde, iki daire var. Bu dairelerden birinin başkanı bölge idare mahkemesi başkanı hem daire başkanı hem bölge idarenin başkanı. Öbür daire başkanımız katılmadı toplantıya. Şimdi burada görevlerin birleşmesi var.

BAŞKAN – Sıfatların içtimai var, evet doğru.

MURAT BAŞESGİOĞLU (İstanbul) – Sıfatların birleşmesi var. Şimdi tek kişi hem daire başkanı sıfatıyla hem bölge idare mahkemesi sıfatıyla işleyişe ilişkin çok önemli bir karar verecek. Yani, demin aslında sormak istediğimiz buydu bizim yani açıklığa kavuşturulsun istediğimiz ama uygulamada böyle bir şey olursa nasıl bir durum olur onu bir...

BAŞKAN – Bu, ben cümleleri şey edeyim: Korporatif hukukun cilvelerinden bu; yani kolektif, korporatif hukukun cilvelerinden.

Buyurun Genel Müdürüm.

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRÜ YAŞAR ŞİMŞEK - Şimdi, bölge idare mahkemesi sayıları şu anda, mevcutta 25 tane ama öngörülen sistemde muhtemelen bu 10'un altında olacak, 10'dan daha az olacak ama henüz sayıları belli değil. Birçok il belli bir bölgeye bağlı olacak. Dolayısıyla hiçbir zaman 2 tane daire olma mümkünatı yok. Bizim öngörümüze göre en az bir yerde 10 ya da 15 daire olacak. Yani tüm Türkiye ölçeğinde düşündüğünüzde 2 daire olma ihtimali yok efendim.

BAŞKAN – Anladım, peki teşekkürler.

Buyurun Ömer Bey.

ÖMER SÜHA ALDAN (Muğla) – Tabii, Sayın Bakanın sorusundan hareketle bir şeye devam etmek istiyorum. Altıncı bent, altıncı fıkra “Başkanlar kurulu eksiksiz toplanır.” diyor.

BAŞKAN – Öyle bir ibare yok, tam sayıyla toplanır.

ÖMER SÜHA ALDAN (Muğla) – Şimdi, eksiksiz toplanma, biri gelmediği zaman o zaman hiçbir zaman karar alınamayacak demektir.

BAŞKAN – Tabii doğru, doğru...

HAKKI KÖYLÜ (Kastamonu) - Vekâleten başkası geliyor herhâlde.

BAŞKAN – Yo yo, eksiksiz, yani üye tamsayısıyla toplanıyor.

ÖMER SÜHA ALDAN (Muğla) – Kişiyi göndermedi diyelim. Yani o daire kendisi aleyhine hoşuna gitmeyen bir karar alınacağını düşündü...

BAŞKAN – Niye? Ben ona şey ediyorum... Hem “eksiksiz” diyorsunuz; onun adı “Üye tamsayısıyla” olacak.

ÖMER SÜHA ALDAN (Muğla) – O daireden hiçbir temsilci gelmedi mesela.

BAŞKAN – Evet, bir de niye, niye? Yani nisabı mevsuf yapın ama tamsayı niye?

Buyurun Başkanım.

DANIŞTAY GENEL SEKRETERİ ENVER KAYA – Başkanım, şimdi şöyle, önceki soruya binaen söylüyorum: Şu anda bölge idare mahkemelerinde Ankara, İstanbul, İzmir gibi zaten üçlü kurullar hâlinde toplanılıyor. Birisi 4483 dediğimiz memurların yargılanmasıyla ilgili, ikincisi vergiyle ilgili bir kurul, üçüncüsü de idari davalarla ilgili bir kuruldur. Aslında yani işaret ettiğiniz hususu da bilmiyorum tabii Komisyonunuz nasıl karşılar ama tabii, biz bunu -15 daire civarında olabilir her bölgede- en az 2 değil de en az 3 yazarsak çok daha yerinde ve faydalı olur gibi bir düşünce aklıma geldi. Niye? Şu andaki yapı itibarıyla da öyle çalışıyor, 25 bölge değil zaten bu. Danıştaydan 3-5 bölge belki ancak olacak, 10 sayısı bile çok sürdürülebilir değil.

Tam sayıyla toplanma şeyinde de şu var: Daire başkanlıkları zaten hiçbir şekilde boş kalmıyor, üyelerden bir tanesi, kıdemlisi başkanlığa vekâlet ediyor. Dolayısıyla mutlaka...

BAŞKAN – Doğru mu ama yani? Mesela diyelim ki fiili imkânsızlık doğdu, o daireden o üye yurtdışında, şurada burada ve toplanma gereği de var. Bir organı akim kılacak bir nisap doğru mu? Ömer Bey bilhassa onu ifade ediyor. Yani niye “Üye tam sayısı” diyorsunuz ki?

DANIŞTAY GENEL SEKRETERİ ENVER KAYA – Bu dairede hiç üyenin kalmaması lazım Başkanın olmadığı gibi.

BAŞKAN – Olabilir, mümkün.

DANIŞTAY GENEL SEKRETERİ ENVER KAYA - Onu da Başkanlar Kurulu daireye...

BAŞKAN – Mümkün; Avrupa’ya gitti ve ondan sonra on beş günlük seyahat var veya başka bir sebeple ve toplanma zorunluluğu da doğdu. Niye üye tamsayısı?

DANIŞTAY GENEL SEKRETERİ ENVER KAYA – O daireyi de işin yürüyüşü açısından da, üye toplandı...

BAŞKAN – Yo yo dışlamıyorsunuz tabii ama fiili bir dışlanmışlık varsa o zaman da bir organı çalıştıramazsınız.

DANIŞTAY GENEL SEKRETERİ ENVER KAYA – Ama yani çok uç noktada bir düşünce.

BAŞKAN – Peki efendim.

OKTAY ÖZTÜRK (Erzurum) – Sayın bürokratlar “Çok uç noktada” düşünüyorsunuz diyorlar ama uç noktayı da düşünmeyeceğiz yani.

BAŞKAN – Tabii düşünmeyeceğiz, tabii ya tabii ve zaten tutanağın en büyük faydası bu, en büyük faydası bu.

Benim kişisel görüşüm üye tamsayısı rasyonel değil ama tasarıdır, önerge olmadıkça yapabilecek bir şeyim yok.

Evet, önerge yok.

Maddeyi oylarınıza arz ediyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Madde 7’yi okutuyorum:

MADDE 7- 2576 sayılı Kanuna 3 üncü maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki 3/D maddesi eklenmiştir.

Dairelerin görevleri:

MADDE 3/D- Bölge idare mahkemesi dairelerinin görevleri şunlardır:

- a) İlk derece mahkemelerince verilen ve istinaf yolu açık olan nihai kararlara karşı yapılan istinaf başvurularını inceleyerek karara bağlamak.
- b) İlk derece mahkemelerince yürütmenin durdurulması istemleri hakkında verilen kararlara karşı yapılan itirazları inceleyerek karara bağlamak.
- c) Yargı çevresi içinde bulunan ilk derece mahkemeleri arasındaki görev ve yetki uyuşmazlıklarını çözmek.
- d) Yargı çevresi içinde bulunan yetkili ilk derece mahkemesinin bir davaya bakmasına fiili veya hukuki bir engel çıktığı veya iki mahkemenin yargı çevresi sınırlarında tereddüt edildiği veya iki mahkemenin de aynı davaya bakmaya yetkili olduklarına karar verdikleri hâllerde; o davanın bölge idare mahkemesi yargı çevresi içinde bulunan başka bir mahkemeye nakline veya yetkili mahkemenin tayinine karar vermek.
- e) Kanunlarla verilen diğer görevleri yapmak.

BAŞKAN – Evet, görüş bildirmek isteyen arkadaşlarımız? Yok.

Önerge de yok.

Maddeyi oylarınıza arz ediyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Madde 8’i okutuyorum:

MADDE 8- 2576 sayılı Kanuna 3 üncü maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki 3/E maddesi eklenmiştir.

Bölge idare mahkemesi başkanı, daire başkanları ve üyelerin nitelikleri ve atanmaları:

MADDE 3/E- 1. Bölge idare mahkemesi başkanı ve daire başkanları birinci sınıf olup birinci sınıfa ayrılmayı gerektiren nitelikleri yitirmemiş; daire üyeleri ise en az birinci sınıfa ayrılmış olup birinci sınıfa ayrılmayı gerektiren nitelikleri yitirmemiş idari yargı hâkim ve savcılar arasından Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca atanır.

2. Bölge idare mahkemesi başkanı, daire başkanları ve üyeleri, istekleri olmaksızın dört yıldan önce başka bir yere veya göreve atanamazlar; ancak ihtiyaç bulunması hâlinde muvafakatleri alınarak veya haklarında yapılacak soruşturma sonunda görev yeri veya görevlerinin değiştirilmesine Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca karar verilebilir.

3. Danıştay daire başkanı ve üyeleri, istekleri üzerine Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca bölge idare mahkemesi başkanı veya daire başkanı olarak atanabilir. Bu şekilde atanmaların başka bir bölge idare mahkemesine atanmalarında da aynı usul uygulanır. Bu şekilde atanmalar, Danıştay üyeliği sıfatını, kadrosunu, aylık ve ödeneği ile her türlü özlük haklarını muhafaza ederler. Bunların aylık ve ödenekleri ile her türlü mali ve sosyal haklarının Danıştay bütçesinden ödenmesine devam olunur. Disiplin ve ceza soruşturma ve kovuşturmaları bakımından Danıştay üyeleri hakkındaki hükümlere tabidirler. Bu görevde geçen süre Danıştay üyeliğinde geçmiş sayılır. Bu şekilde atanmalar, Danıştay üyeleri tarafından Danıştayda yapılan iş ve işlemlere katılamazlar ve seçimlerde oy kullanamazlar.

BAŞKAN – Madde üzerinde söz isteyen? Yok.

Madde üzerinde önerge var, okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (1/918) esas sayılı Kanun Tasarısı'nın çerçeve 8'inci maddesiyle 2576 sayılı Kanuna eklenen 3/E maddesinin ikinci fıkrasının madde metninden çıkarılmasını, üçüncü fıkrasının ise aşağıdaki şekilde değiştirilerek ikinci fıkra olarak tescil edilmesini arz ve teklif ederiz.

Harun Tüfekci

Konya

"2. Danıştay daire başkanı ve üyeleri, istekleri üzerine Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca bölge idare mahkemesi başkanlığına veya daire başkanlıklarına atanabilirler. Bu şekilde ataması yapılanların başka bir bölge idare mahkemesine atanmasında da aynı usul uygulanır. Bu şekilde atanmalar, Danıştay üyeliği sıfatını, kadrosunu, aylık ve ödeneği ile her türlü özlük haklarını muhafaza ederler. Bunların aylık ve ödenekleri ile her türlü mali ve sosyal haklarının Danıştay bütçesinden ödenmesine devam olunur. Disiplin ve ceza soruşturma ve kovuşturmaları bakımından Danıştay üyeleri hakkındaki hükümlere tabidirler. Bu görevde geçen süre Danıştay üyeliğinde geçmiş sayılır. Bu şekilde atanmalar, Danıştay üyeleri tarafından Danıştayda yapılan iş ve işlemlere katılamazlar ve Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu üyeliği seçimleri hariç Danıştaydaki seçimlerde aday olamaz ve oy kullanamazlar. Bu şekilde atanmalar, istekleri üzerine Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca Danıştaydaki görevlerine yeniden atanabilirler."

Gerekçe:

Önergeyle, bölge idare mahkemesi başkanı, daire başkanları ve üyelerin dört yıldan önce başka bir yere veya göreve atanamayacaklarına ilişkin ikinci fıkra hükmü anılan görevler arasında HSYK tarafından yapılacak rotasyonu engelleme ihtimaline binaen madde metninden çıkarılmaktadır. Ayrıca Danıştay daire başkan ve üyeleri arasından bölge idare mahkemesi başkanlıklarına veya daire başkanlıklarına atanmalar yönünden adı geçenlerin Danıştayda yapılacak HSYK üyeliği seçimlerinde aday olabilmelerine ve oy kullanabilmelerine imkân tanınması amacıyla üçüncü fıkrada değişiklik yapılmaktadır. Bunun yanı sıra bu şekilde atanmaların istekleri üzerine HSYK tarafından Danıştaydaki görevlerine yeniden atanabilecekleri hüküm altına alınmaktadır.

BAŞKAN – Enver Bey, bu maddenin pratiği var mı? Yani adam Danıştay üyesi gelecek işte "Ben Adana istinaf mahkemesi, bölge idare mahkemesine gidiyorum." Pratiği olur mu?

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Yani eş durumundan...

DANIŞTAY GENEL SEKRETERİ ENVER KAYA – Şu anda yasal olarak böyle bir imkân zaten var. Şu anda sadece Ankara, İstanbul, İzmir için var.

BAŞKAN – Kullanıcılar var mı?

DANIŞTAY GENEL SEKRETERİ ENVER KAYA – Kullanıcılar yok; ancak istinafların küçük Danıştaylar olduğunu düşürsek, sayısının 3-5 gibi -ben 10 gibi hiç düşünmüyorum- olduğunda da bir hayli fazla olabileceğini ben de bir Danıştay üyesi olarak tahmin ediyorum.

BAŞKAN – Öngörüyorsunuz.

DANIŞTAY GENEL SEKRETERİ ENVER KAYA – Öngörüyorum.

BAŞKAN – Peki, teşekkürler.

Murat Bey, buyurun.

MURAT BAŞESGİOĞLU (İstanbul) – Şimdi bunu biz alt komisyonda da tartıştık. HSYK seçimlerinde aday olabilmeleri önemli bir gelişme. Yani çünkü nihayet geçici bir görevle gidiyorlar ama Danıştay üyelik sıfatı üzerlerinde olduğu için o hakkı tabii teslim etmek lazım.

Şeyi anlayamadım: Bu HSYK tarafından yapılacak rotasyonu engelleme ihtimaline binaen bu dört yılı kaldırıyoruz, dört yıldan önce atama güvencesini kaldırıyoruz, onu anlayamadım bir.

BAŞKAN – “Dört yıl sabitlik” diyor, “Gittiğin yerde kal.” diyor.

MURAT BAŞESGİOĞLU (İstanbul) – Onu kaldırıyor ama.

BAŞKAN – Evet, “kal” diyor, önerge kaldırıyor.

MURAT BAŞESGİOĞLU (İstanbul) – Yani o sistemde bir şey...

BAŞKAN – Sorusu Danıştay Temsilcisi veya Genel Müdürüm?

ÖMER SÜHA ALDAN (Muğla) – Başkanım...

BAŞKAN – Nasıl üstat?

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – “Bu konuda ben de bir şey söyleyeyim, ondan sonra yanıt versin.” diyor.

BAŞKAN – Tabii tabii.

Not alın, Murat Bey’in birinci sorusu.

Ömer Bey, buyurun.

ÖMER SÜHA ALDAN (Muğla) – Şimdi, tabii, alt komisyonda bir oy kullanma meselesini değerlendirmiştik hakikaten ve şey olması yani çünkü her şeyden önce bunlar yargıç. Keza Danıştay üyelikleri geçici de olsa sona eriyor. HSYK seçimlerinde de bir oy kullanma hakkı veriliyor, bu makul görülebilir.

Bir de alt komisyondaki sorunlardan bir tanesi, geriye dönüşlerine ilişkin bir tespitin olmadığı şeklindeydi ilk maddede. Şimdi, burada şöyle bir şey yapılmış: “Danıştay üyeleri tarafından...” işte, son bölüm: “...bu şekilde atanmalar istekleri üzerine Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca Danıştaydaki görevlerine yeniden atanabilirler.” Yani burada ihtiyari bir hak veriliyor HSYK’ya. Peki atanmazsa ne olacak? Yine bir boşluk hâli söz konusu. Yani tamamıyla HSYK’nın yetkisinde yeniden Danıştaya dönüşleri. O zaman bunların durumu ne olacak? Hakikaten muallakta bir durum oluyor bu değişiklik önergesiyle.

BAŞKAN – Arkadaşlar, Ömer Bey, tahlil yapıyor, soruların cevaplanması lazım.

ÖMER SÜHA ALDAN (Muğla) – İkincisi: Tabii, dört yıllık süre bir güvencedir bir daire başkanı için. Ha, bu güvence bir zamanlar DGM’de de vardı; önce dört yıldır, sonra iki yıla indi, sonra kaldırıldı. Yani önce bu güvencenin getirilip yeniden bu metinden çıkarılmasını da arkadaşlar izah ederse...

BAŞKAN – Olur tabii, mümkün o. Yasama organı, kanunu her zaman baltalayabilir, süpürebilir, değiştirebilir onu.

ÖMER SÜHA ALDAN (Muğla) – Yok yani daha bir hafta önce böyleydi şimdi değişti.

BAŞKAN – Yani yasanın işidir zaten. Devlet Güvenlik Mahkemelerini...

ÖMER SÜHA ALDAN (Muğla) – Neden böyle bir şey hasıl oldu, onu merak ediyorum. Yani neden bu daire başkan ve daire üyelerine yönelik en azından görev süresi güvencesi kaldırılma gereği görülüyor şimdi? Ve de HSYK Danıştaydaki görevlerine bu kişileri geri iade etmezse durumları ne olacak? Yani bunlar müşavir mi olacaklar bir anlamda?

BAŞKAN – Orada kalır ya, idare mahkemesinde kalır, istinafta kalır.

HAKKI KÖYLÜ (Kastamonu) – Kalır da aslında bence talep üzerine doğrudan geri dönebilmeleri lazım hiç başka bir şeye gerek kalmadan.

ÖMER SÜHA ALDAN (Muğla) – İstek üzerine geldiğine göre istek üzerine de dönebilmeli. “Ben burada görev yapmak istemiyorum, dönmek istiyorum.” diyor.

BAŞKAN – Statü hukukunda kanun izin vermezse iradenin hiçbir önemi olmaz. Üyeleri az oldu, orada kalırsın ama kanun aksini şey ederse olur.

Buyurun.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Aslında Ömer Bey benim söyleyeceklerimin bir kısmını söyledi. Ben de şeye takılmıştım, yani buraya dünkü düzenlemeye, işte, istek üzerine Bölge İdare Mahkemesi Başkanlığı ya da Daire Başkanlığına bir Danıştay üyesi

atandı. Atanırken yani burada işte, orada bir dört yıl süreyle görev yapacağını da varsayarak, belki de o talepte bulunacak. Yani belki talebin alt nedenlerinden biri “Ben burada dört yıl görev yapacağım.” Bunun içerisinde işte, başka nedenler de olabilir ama böyle bir süreyi de dikkate alarak bu talepte bulunabilir. Şimdi, bunu buradan kaldırıyoruz. Bu kaldırma hangi ihtiyaçtan doğdu, onu sormak istiyorum ve belki de bu istekleri geri çekecektir. Niçin? Onu bir bize açıklarsanız... Onu merak ettim.

Bir de eleştiri vardı bize gelen bilgi notlarında. Bu Danıştay üyelerinin Bölge İdare Mahkemesi Başkanı ya da Daire Başkanı olarak gitmeleri durumunda denetlenmeleri nasıl olacak? “Yani idari yargı müfettişleri diğer hâkimleri denetlerken onları da aynı şekilde denetleyebilecekler mi?” diye bir konu vardı. Artı, geriye dönüşleriyle ilgili, bence o da çok önemli, HSYK geriye döndürmedi, talepte bulundu, döndürmedi, ne olacak? Yani bu insanlar yargıya mı başvuracaklar, nereye gidecekler? Bunu da “Tekrar istekleri hâlinde görevlerine geri dönerler.” şeklinde bence daha netleştirmemiz gerekir diye düşünüyorum.

BAŞKAN – Hakkı Bey, buyurun.

HAKKI KÖYLÜ (Kastamonu) – Ben de bir şeyi öğrenmek istiyorum.

Gitmeleri bir derd, orada kalacakları süre bir derd, geri dönüşleri bir derd., soruşturma, disiplin işlemleri başka bir derd.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Niye gitsinler?

HAKKI KÖYLÜ (Kastamonu) – 5-6 kişinin oraya gideceğini düşünerek neden böyle bir düzenleme yapıyoruz? Bence hiç gerek yok buna. Yani 5 veya 6 tane –“en fazla” diyorsunuz- Danıştay üyesinin Bölge İdare Mahkemesi Başkanlığına gitmesi o kadar çok mu önemli yani? Yani böyle bir şey hiç olmasa daha doğru değil mi diye düşünüyorum ben de.

BAŞKAN – Buyurun.

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ AV. EKİM ERGÜN – Şimdi, 3’üncü önerge bize dağıtılmadı, onu bir baştan belirtiyim.

(3)’üncü fıkradaki düzenleme muhtemelen Yargıtay açısından da yapılacaktır. Bu düzenleme geçmişten beri var olan bir düzenlemenin benzeri ve fiiliyatta uygulaması olmamıştır, muhtemelen de olmayacaktır. Ancak şöyle bir problem var: (2)’nci fıkranın tasarından çıkartılması öngörülmüyor. Bu tasarındaki baskın renklerden bir tanesi Danıştayın iş yükünün esasen bölge idare mahkemelerine aktarılması ve çok sayıdaki önemli uyuşmazlıkların da bölge idare mahkemelerinde kesinlik kazanacak olması. Esasen bu (2)’nci fıkra bile bölge idare mahkemesi üyeleri açısından yeterli güvenceyi oluşturmazken bu (2)’nci fıkrayı da kaldırmak onları tamamen güvencesiz hâle getirecektir ve bu güvencesiz hâkimler esasen çoğu idari uyuşmazlıkta da son sözü söyleyeceklerdir. Doğru ve uygun bir düzenleme olmadığını düşünüyoruz.

BAŞKAN – Peki, teşekkürler.

Buyurun Genel Müdürüm.

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRÜ YAŞAR ŞİMŞEK – Sayın Başkanım, şimdi, bu düzenlemeler yapılmadan önce komisyon kuruldu. Burada bilim adamlarımız, işte, Yargıtay, Danıştay temsilcilerimiz, bütün bürokratlar vardı, onların görüşü. Bir diğer husus, adli yargıda da aynı husus var, o 2005 yılında çıkan yasada aynı husus var. Yani bu zaten istekle olabilecek bir şey olduğu için böyle bir imkân olsun, isteyen başvurur, istemeyen başvurmaz.

Dört yıllık sürenin kaldırılması olayı... Şimdi, burada dört yıllığına atadığınız zaman efendim, bazen işte, üyeyi başkan yapmanız gerekli, çok verim alınız, bunu da yapamıyorsunuz dört yıldan önce ya da çok verimsiz birisi, orada kalması çok uygun değil iş performansı itibarıyla yani dört yıldan önce alamıyorsunuz. Hakikaten bu planlama yapmayı veya işte, bu kurulun başka görevlere atama şeklindeki tasarruflarını dört yıl süreyle dondurma anlamına geliyor. Yani bu kuruldan gelen bir öneriydi, onun için bu dört yıllık süre ama zaten bunlar işini düzgün yaptığı sürece hiçbir zaman olmayacaktır bir değişiklik. Yani bu uygulamayı kolaylaştırıcı bir şeydi, kuruldan gelen bir talep.

Diğer taraftan geri dönmelerinin kurul tarafından kabul edilmesi... Efendim, şimdi, kurulu devreden çıkardığınızda bu sefer istediği zaman geçmek isteyecek, istediği zaman geri dönmek isteyecek. Bu da planlama yapmayı hakikaten kurulu devreye koyup... Ama bizim öngörümüz kurul hiçbir zaman geri dönmek isteyen engel olmayacaktır. Zaten başka düzenlemeler de bu şekilde. “Atayabilir” ibaresi onun için yazılı çünkü “isteği üzerine” vurgu yapmak istedik oraya, o cümlemin başındaki “isteği üzerine” ibaresi vurgulu. Yoksa “atayabilir” ibaresi orada yani kurul isterse atamaz, geri döndürmez anlamına gelmiyor bize göre.

İSA GÖK (Mersin) – İşin Türkçesi; sosyal, özlük ve çalışma barışı yönünden bütün hâkimleri kurulun inisiyatifine bırakmak.

BAŞKAN – Maalesef Anayasa bırakmış.

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Ben de aynı şeyi söyleyeceğim Değerli Başkanım.

İSA GÖK (Mersin) – Zaten ilerisi için düşünmek lazım, biraz da siyasi...

BAŞKAN – İlacıgım, tutanağa geçsin.

İSA GÖK (Mersin) – Önemli değil Başkanım. Son derece tehlikeli bu hakikaten. Kurul her şeyde belirleyici oluyor. Bakın, hâkim dediğimiz sizler, bizleriz aslında. Orada çocuğu çocuğu var, kiraya çıkması ihtimali olan insanlar var, borcu, kredi kartı borcu, bunlar olan insanlar ve siz bu insanların tüm yaşamına kurul kararıyla yön verebiliyorsunuz, alıyorsun, getiriyorsun, gönderiyorsun. Benim hâkim, savcı arkadaşlarım var. Çocuğunu kaydettilerip “Eyvah, bu kararnameye girersen, mahvolurum.” diyenleri bilirim ben. “Lojmansız yere gidersem bu ödemeyi nasıl yapacağım?” diyenleri bilirim ben. Yani bunlar çok hassas şeyler, bunlar gerçeklik, bunlar realite. Avukatlıktan gelenler bunları daha iyi bilir, hâkimler konuşamaz ama avukatlar bunu çok rahat bilir. Dert babası biz oluyoruz.

HAKKI KÖYLÜ (Kastamonu) – Onlar avantajlı, onlar isteği olmadıkça atanamıyor da yani o bakımdan sıkıntıları yok.

İSA GÖK (Mersin) – Yani bu işi bir netleştirmek lazım.

BAŞKAN – Buyurun.

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Ben de İsa Bey’in dediklerine aynen katılıyorum çünkü siyasal gelişmelere paralel olarak, konjonktürel olarak kurulda matematiksel hesapların yapıldığı dönemleri de gördük. Yani bazen bu matematiksel hesaplarla denge sağlanıyor, bazen sağlanmıyor. Şimdi, aslolan yargı bağımsızlığıysa hâkimlik teminatı da yargı bağımsızlığının asli ve vazgeçilmez temel bir ilkesiyse eğer, bence hâkimlik teminatını en üst düzeyde gerçekleştirecek düzenlemeleri Adalet Komisyonunda geçirmemiz lazım. Yoksa kurulun zaten yürütmenin müdahalelerine açık olduğunu tartışıyoruz yani bazıları “değil” diyor, biz açık olduğunu söylüyoruz. Şimdi, yürütmeye karşı hâkim bağımsızlığını sağlayacaksa, hâkim güvencesini sağlayacaksa bölge idare mahkemeleri, idare mahkemelerinde özellikle zayıf bireyi yürütme karşısında koruyan, bu amaçla kurulan yargı mekanizmaları olduğuna göre yani dolayısıyla hâkimleri hem yürütme etkisinden korumak hem de yürütme etkisi altında olan, konjonktürel, matematiksel hesaplar yapılan HSYK’nın da istediği gibi, dilediği gibi tasarruflarından korumak, hâkimlik teminatını en üst düzeyde gerçekleştirmek bence Adalet Komisyonunun asli işi olmalı. Ben o nedenle katılıyorum İsa Bey’in görüşlerine. Bence, yani hâkimler bu kadar güvence, özellikle idare mahkemelerinde...

İSA GÖK (Mersin)- Özellikle idari...

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) - Özellikle idari yargıda yani yürütmeye karşı bireyi koruma görevi olan önemli davalarda, idari yargıda hâkimlik teminatını bence en üst düzeyde gerçekleştirmek gerekir diye düşünüyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN - “Kendi isteğiyle dönebilirdi.” diyorsunuz.

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Tabii, aynen öyle, dönebilirdi, dört yıllık süre korunabilirdi. Bence yani aldım, gittim yani bunun örneklerini gördük, Balyoz’da 3 tane hâkim aynı anda görevden alındı.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Hakkı Bey, buyurun.

HAKKI KÖYLÜ (Kastamonu) – Şimdi, benim de dikkatimi çeken bir şey var burada. Şimdi arkadaşlarımız tabii teminattan bahsettiler ama bunlar çok teminatlı. Emekli oluncaya kadar oradan gitmeleri mümkün değil isterse –o dört yıllık süre kaldırılıncaya– çünkü “istekleri üzerine atanabilirler” diyor, istemediği takdirde bunu atayamayacağız bir yere, başka bir yere atayamayacağız. Başka bir daireye gitmek istese, başka bir ildeki başkanlığa gitmek istese... İstemezse şayet oraya da atanamayacaktır yani burada gereğinden fazla bir teminat var. Bence süre belki daha iyi o açıdan çünkü hiç süre yok, “istekleri üzerine atanabilir” diyoruz, istemediği takdirde atanamaz.

MURAT BAŞESGİOĞLU (İstanbul) – Ama gerekçede şöyle bir not var: “HSYK tarafından yapılacak rotasyonu engelleme ihtimali...” diyor.

HAKKI KÖYLÜ (Kastamonu) – Ama kanun maddesiyle o bağdaşmıyor yani.

BAŞKAN – Gerekçeyle uyumuyor.

HAKKI KÖYLÜ (Kastamonu) – Gerekçeyle uyumuyor orası çünkü diyor ki: “İstekleri üzerine Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca danıştaylık görevine atanabilir.”

BAŞKAN – Ama “atamayabilir” diyor İsa da, “İstedi ama Hâkimler Kurulu atamıyor.” diyor.

HAKKI KÖYLÜ (Kastamonu) – O zaman, istemezse de hiç atamıyor. Öyle bir şey de var burada, öyle bir sorun var.

BAŞKAN – Anlaşıldı.

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – 2’nci fıkra kaldırılıyor.

HAKKI KÖYLÜ (Kastamonu) – Yo, yo, önerge de öyle diyor, önergede de var aynı şey.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) - İstemezse zaten atanamıyor.

HAKKI KÖYLÜ (Kastamonu) – Hiç atanamıyor, başka bir yere gidemiyor, emekli oluncaya kadar orada kalmak zorunda.

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – İsteddiği zaman alabiliyor.

HAKKI KÖYLÜ (Kastamonu) – Alamıyor, bakın, “istekleri üzerine” diyor.

BAŞKAN – Yo, istek, istek...

HAKKI KÖYLÜ (Kastamonu) – Son cümle, önergenin son cümlesi diyor ki: “İstekleri üzerine” diyor.

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Danıştay değil, başka bir yere atayabilir.

HAKKI KÖYLÜ (Kastamonu) – Başka yere atayamaz bunu. Başka yere nasıl atayacak ki? Atayamaz başka yere. Bunlar kendi isteği üzerine oraya gidiyorlar, istedikleri yere gidiyorlar.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) - Özlük hakları da kalıyor yani burada.

HAKKI KÖYLÜ (Kastamonu) – Yani istekleri üzerine o mahkemeye gidiyor, oradan da başka yere gitmesi...

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – O zaman niye kaldırılıyor?

HAKKI KÖYLÜ (Kastamonu) – Bence sürenin kalması, belki o süreyi koyunca...

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Dört yıldan önce başka bir yere atanamazlar yani ben bölge idare mahkemesi başkanlığı açısından söylüyorum ve üyeleri açısından “dört yıldan önce atanamazlar” diyor. Yani bu dört yıllık süreyi buradan kaldırıyoruz yani sadece Danıştay üyeleri açısından değerlendirmeyin.

BAŞKAN – “İstek” derse, o fark etmez.

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Sadece Danıştay üyeleri açısından değerlendirmeyin.

HAKKI KÖYLÜ (Kastamonu) – Hayır, diğerleri için böyle süre olmaz zaten.

BAŞKAN – Danıştay, Danıştay...

HAKKI KÖYLÜ (Kastamonu) – Bu sadece onlar için, diğer üyeler için öyle süre zaten olmaz.

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Sayın Başkanım, bölge idare mahkemesi başkanı, daire başkanları ve üyeleri istekleri olmaksızın dört yıldan önce başka bir yere veya göreve atanamazlar. Bu kaldırılıyor.

MURAT BAŞESGİOĞLU (İstanbul) – Bunu kaldırdığınız zaman iki ince fark var.

BAŞKAN – Evet...

MURAT BAŞESGİOĞLU (İstanbul) – Pardon, özür dilerim.

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Yani niye kaldırılıyor?

MURAT BAŞESGİOĞLU (İstanbul) – HSYK, bir kararnameye, bu atanmış, bölge başkanı gönderdiğimiz arkadaş bir kararnameye dâhil edip atamasını yapabilir yani burada istekleri halindeki keyfiyeti ancak geri dönme....

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Evet...

MURAT BAŞESGİOĞLU (İstanbul) – Geri dönmesine ilişkin bir şey yoksa o başkanı Erzurum Bölge İdareye verdi... HSYK verebilir mi bu önergeye göre yani?

BAŞKAN – Arkadaşların kaygılarını anladım.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) - (2)'nci fıkra Danıştay üyeleriyle ilgili değil ama.

BAŞKAN – Anladım.

Buyurun Salih Bey.

YARGITAY ÜYESİ SALİH ÖZAYKUT – Sayın Başkanım, değerli üyeler; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Yargıtay 1. Hukuk Dairesi üyesi...

Benzer bir hüküm 46'ncı maddede taslağın 5235 sayılı Kanun'un 45'inci maddesini değiştiren Yargıtay üyeleri bakımından geçerli olduğu için, mevcut olduğu için söz alma ihtiyacını duydum.

Şimdi, alt komisyon çalışmalarında da biz ifade ettik, yani burada eğer istek Yargıtaydan ve Danıştaydan belirli bir sayıda bölge adliye mahkemeleri ya da bölge idare mahkemelerinde görevlendirmek, oralara gitmeyi kolaylaştırmak ise geri dönüşü de teminatlı bir hâle getirmek gerekiyor yani kişi sonunu görmediği yani gelecekte ne olacağını bilmediği, geri dönüp dönmeyeceği konusunda şüpheli olan ve HSYK'nın inisiyatifine bağlı olan bir durumda mevcut durumundan daha aşağı bir duruma niye gitmek

istesin? Yani bu biraz öngörülebiilecek bir şey ama bunu dönüşüyle bir teminata bağladığınız takdirde insanlar da çok rahat bir şekilde talep edebilir, gider ve teminat dâhilinde de geri dönebilir.

Alt komisyon üyeleri hatırlarlar, biz o zaman bir öneride bulunmuştuk. Önerimiz de şu şekildeydi: “Bölge adliye mahkemesinde ya da idare açısından bölge idare mahkemesine yapılan Yargıtay üyeleri atamaları bu konudaki bu kişilerin talepleri üzerine ya da görev sürelerinin sonunda başka bir işleme gerek kalmaksızın Yargıtaydaki ya da Danıştaydaki görevlerine geri dönerler.”

Yine HSYK'daki görevlendirme ve oraya seçimler sonucunda giden üyelerin geri dönüşünde de zaten HSYK Kanunu'nda benzer bir düzenleme var. Bu düzenlemeye benzer bir düzenleme burada da yapılabilirdi, kişiler de sıkıntısız bir şekilde giderler, görevlerini yaparlar ve sonuçta da geri dönerlerdi.

Şöyle bir kaygı dile getirildi: İşte oraya gittikten sonra -isteği üzerine- geri dönmek istedi, başka bir işleme gerek kalmadan döndü, o zaman gitti bir ay sonra geri mi dönecek? Yani buraya giden bir Yargıtay üyesi, bir Danıştay üyesi bu hani laf olsun diye de gideceğini düşünmüyorum. Buraya giden kişinin orada görev yapmak üzere gittiğini düşünüyorum ama diyelim ki bir üyelik, bir başkanlık seçimi oldu, başka bir şey oldu yani öngörülemeyen o aşamada bir mesele, bir olay ortaya çıktı, ondan dolayı da istek üzerine geri dönebilmesinin mümkün olduğunu, mümkün olması gerektiğini düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Recep Bey, buyurun.

RECEP ÖZEL (Isparta) – Şimdi, burada teminattan, hâkimlik teminatından bahsediliyor da isteği üzerine hiç kimse zorla bir yere gönderilmiyor. Ben istediğim zaman gideceğim, istediğim zaman geri geleceğim. Böyle bir uygulama başka hiçbir yerde yok ki, başka bir sistemde de yok yani. İstemeyen kişiyi de bir yere göndermiyorsun. Elbette ki oraya gönderilecek kişinin de kurulunda bir yetkisi, inisiyatifi de olmalı. “Ben, istediğim zaman giderim, istediğim zaman gelirim.” demek de yanlış anlaşılmalara, yanlış uygulamalara sebep olur. Şu andaki düzenleme gayet yerinde bir düzenlemedir efendim. Teminat da içinde vardır yani sağlanmıştır.

BAŞKAN – Peki.

Teşekkürler.

Dilek Hanım, buyursunlar.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Şimdi, ben Yargıtay üyenizin bu konudaki önerisini duymak istiyorum. Nasıl bir öneri yani teminat açısından belli bir süre mi konulsun, belli bir süre sonunda, örneğin üç yıl, beş yıl çalıştığında dönebilir gibi bir süre mi konulsun, o teminat nasıl sağlanmalıdır? Bu konudaki önerinizi ben öğrenmek istiyorum.

Bir de Sayın Başkanım, şöyle bir şikâyet var ya da itiraz var: Bu idari yargıda çalışan yargıçlar açısından, şimdi, bunlar belli anlamlarda başarı kazandılar, bölge idare mahkemelerine başkan ve daire olmak üzere beklerken Danıştaydan oralara atamaların yapılması bu yargıçların haksızlığa uğramasına neden olur ve onların terfileri engellenir diye bir itiraz var.

BAŞKAN – Ön kesilir yani.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Ayrıca ben şunu anlayamadım: Şimdi diyelim ki bu bölge idare mahkemelerindeki başkanlar ve daire başkanları, idari olarak işte şeylerle teftiş edilebilecekler ancak bu Danıştaydan gelenler nasıl yargısal teftişe tabi olacaklar? Yani bunların işlemlerinin yargısal teftişi nasıl olacak? O konuda da çünkü bir itiraz var.

BAŞKAN – Yani soruşturma falan mı demek istiyorsunuz?

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Yani soruşturma değil, normal işlemlerinin yani yargısal teftişi nasıl olacak?

BAŞKAN – Ha, tamam, teftiş...

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Yani bu konuda da bir itiraz var, onun bir açıklanmasını istiyorum. Bir de demek ki idari yargıçların bu konuda kendilerine haksızlık yapılabileceği gibi ve terfilerin engellenebileceği gibi bir itirazları da var, öyle görünüyor bize gelen bilgi notlarında.

BAŞKAN – Buyurun Genel Müdürüm.

Enver Bey, Danıştayın da görüşünü öğrenmek ister Komisyonumuz.

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRÜ YAŞAR ŞİMŞEK – Teftiş konusundan, isterseniz önce son sorudan başlayayım. Burada zaten 2005 yılında 5235 çıktığında denetim maddesi vardı. Orada sadece bu bölge adliye mahkemelerinin adalet başmüfettişlerince denetleneneceği hükme bağlanmıştı. Bu 2010 Anayasa değişikliğinden sonra HSYK Teftiş Kurulu kuruldu. Şimdi duruma göre, ilgisine göre, idari konuları adalet başmüfettişleri, yargısal konuları, yargıyla ilgili konuları HSYK başmüfettişleri

denetleyecek. Burada denetimde şahsın denetimi değil yani onun Danıştay üyesi olması, Yargıtay üyesi olması sonucu değiştirmeyecek, oradaki işlemleri denetlenecek çünkü isteyerek gitti, orada bölge idare mahkemesi başkanlığı ya da hâkimliğine talip oldu ve orada bir yargı hizmetlerini yürüttü. Bu hizmetlerin denetimi söz konusu.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Danıştay üyelerinin denetimi nasıl oluyor?

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRÜ YAŞAR ŞİMŞEK – Danıştayın, yüksek yargının şu anda denetimi yok. Eğer Danıştayda kalsa denetim yok, Yargıtayda denetim yok. Ama, bu bölge idare veya adliye mahkemeleri, ilk derece adliyeleri kapsamında değerlendiriliyor.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – İşte, Danıştay üyesi sıfatı devam ediyor ya, o konuda bir problem olduğu belirtiliyor; Danıştay üyesi yapılıyor, şimdi yapılacak.

BAŞKAN – Askıda devam ya.

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRÜ YAŞAR ŞİMŞEK – Bize göre, hizmetler, üretilen işler denetlendiği için yani orada bir sıkıntı görmüyoruz.

BAŞKAN – Enver Bey...

DANIŞTAY GENEL SEKRETERİ ENVER KAYA – Başkanım ben, teminatla ilgili olarak...

Şimdi, ben bir Danıştay üyesiyim, şartlar ortada. Bu şartlar nedir? İşte gittiğiniz zaman, her an Hâkimler Savcılar Yüksek Kurulu sizi geri gönderebilir, başka bir yere atayamaz. Şimdi ben bu şartlarla kabul edersem gideceğim. Şimdi, ben kişisel olarak teminat arıyorum ama kurumlara da güvenmek zorundayım. Yani, kurumlardan kastım, Hâkimler Savcılar Yüksek Kurulu. Yüksek Kurul benim çalışmamda üçüncü yılın sonunda, ikinci yılın sonunda bir verimlilik elde edemediyse eğer ve şikâyetler had safhaya ulaştı ancak ceza soruşturması noktasına da gelemediyse eğer buradaki bir kamu görevinin, kamu hizmetinin sağlıklı idamesi açısından da dört yıl gibi teminat biraz zoraki olur gibi çünkü ben bu teminat olmadan istiyorsam istemeyeceğim, istemiyorsam yerimde duracağım, Danıştay üyeliğim benim garanti. Dolayısıyla, ben dört yıl gibi bir sürenin aşırı bir teminat olacağını düşünürüm.

BAŞKAN – Bir de ben fikirlerimi açıklayayım.

Değerli arkadaşlar, bu, aslında askıda üyelik yani Danıştay üyesi özlük haklarını, hukukunu koruyor, sıfatını koruyor ama kendi statüsünde farklı bir mutasyona razı oluyor. Yani, "Ben işte alt yargıda, istinaf mahkemesinde, bölge idare mahkemesinde üyelik yapacağım." diyor, bunun felsefi ilkelerini doğru belirlemek lazım.

Bir: İradilik önemli çünkü o hâkimlik teminatını yok eder; irade dışı, resen Hâkimler Kurulu veya başka bir organ oraya gönderirse olmaz. İradilik önemli.

İki: Bu statüyü madem kanunla belirliyorsunuz, arkadaşların itirazlarını da göz ardı etmemek lazım, evet immobilizasyon, hareketsizlik yani giden kişi bulunduğu yerden başka bir yere Hâkimler ve avcılar Yüksek Kurulu kararıyla gönderilecek mi, gönderilmeyecek mi?

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Nereye gidebilir ya?

BAŞKAN – Başka şey, benzeri... Kayseri'ye gidecek, öbür bölge mahkemesine gidecek vesaire. Immobilizasyon ilkesini yasa koyucu kabul edecek mi, etmeyecek mi, bu önemli, buna cevap vermiyor bile.

İki: Kendisi şimdi statüel mutasyona razı oldu, tamam, özlük hakları var, maaşları, her şeyi tamam, Yargıtay üyesi, Danıştay üyesi, peki, geri dönme hakkı olabilmeli mi? Bu da yasa koyucunun takdiri yani o olmalı mı, olmamalı mı? Olmalıysa hangi şartlarda olmalı, asgari görev olmalı mı, olmamalı mı? Bunları çok iyi tartışmak lazım yani geriye gelmeli mi, gelmemeli mi? Razı oldu çünkü. Evet, kendisi üye. Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu bir Danıştay üyesiyle, Yargıtay üyesiyle ilgili tasarrufla bulunamaz, açık yani özel maddeleri var ama askıda üyelik olduğu için, mutasyona uğratiyorsunuz, alt mahkemelerin -bu, istinaf mahkemesidir tabii, yerel idari yargı değil- onun tabi olduğu hukuka tabi olacak. Burada, bu ilkeler çerçevesinde geri dönme hakkını isteğe bağlı olarak kabul ediyor, immobilizasyon yani Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu, Başkan diyelim çünkü Yargıtay üyeliğini kaybetmedi o ama istinafın da başkanı. Yani, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu mutasyona uğrayan statü gereği tasarrufla bulunabilir. Ha, bulunmalı mı, bulunmamalı mı bunu iyi çözmek lazım. Bence bu noktayınazarda arada isterseniz bir oturun, tekrar dönüştürme gerekir mi bir bakın. Yani, ben bunu oylamayı askıya alayım, siz anladınız aşağı yukarı ihtiyacı, yoksa aynen oylarım.

HAKKI KÖYLÜ (Kastamonu) – Ben bir şey daha söyleyeyim de Sayın Başkanım eğer tartışılacaksa o da beraberinde olsun.

BAŞKAN – Buyurun.

HAKKI KÖYLÜ (Kastamonu) – Şimdi, önerenin son cümlesinde “İstekler üzerine Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunda Danıştaydaki görevine atanabilirler.” deyince tabii arkadaşlarımız tereddüt ediyor. Ya, atamazsa kurul? Bunun karşılığında bu Başkan “Mahkeme başkanlığından istifa ediyorum.” derse nereye gidecek? Doğrudan otomatik olarak Danıştaya mı dönecek, yoksa bunun için ayrı bir karar mı gerekir böyle bir şey de gündeme gelebilir. Ona da bir çare bulmamız lazım.

BAŞKAN – Ona bir cevap vereyim. Sayın Genel Müdürüm, geri dönme hakkını yasa koyucu kabul ederse geri dönme hakkının Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu kararına ta’kîd etmek, bağlamak mümkün değil. Çünkü ne oluyor? Askıda üyeliği eylemsel üyeliğe dönüştürüyor yani Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Yargıtayın veya Danıştayın bir üyesini bir yerden bir yere atayabiliyor mu? Mümkün değil, öyle bir yetkisi yok. O statü fırlıyor, yukarıya fırlıyor, istediği an -onu şu anda öngörmeliyiz- bence razı olanın geri dönmemesi lazım yani geri dönme hakkının tanınmaması lazım. Askıda çünkü ne var? Statüsünden yararlanıyor, haklarından, her şeyinden yararlanıyor, geri dönmemesi lazım. İşte, Dilek Hanım, işaret ediyor şeyler var, orada da beklenti var, burada da beklenti var. Eğer oraya razı olursa istediğim zaman geriye döneyim, istediğim zaman varayım, o seçeneği doğru tercih etmek lazım. Bana göre, bu mutasyonu tercih eden kişinin geri dönmemesi lazım. Bütün bunları tartışmak lazım ama Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunun kararına raptetmek kanun felsefesine de aykırı çünkü üye kendisi üyeliği sürüyor, üyelikle ilgili tasarrufu siz Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kuruluna nasıl bağlayabilirsiniz? “Dönüyorum.” dediği zaman, dönebilir dönme hakkını tanıyacaksak süre içerisinde.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Şimdi bu önerenin (2)’nci fıkrasında ilk cümlede bunların atanmaları Kurulun şeyine... “Atanabilirler” ibaresi orada da var, zaten geri dönmeyi aynı şekle...

BAŞKAN – Üstat, o atama bakın, o atamanın kendisi yeni bir statüye girdi. Ne diyor? “Bölge idare mahkemesi üyeliğine, Başkanlığına razı oluyorum.” dedi. O, mutasyona uğrayan statü hukukunun gereği. Ama “Ben bu statüden çıkmak istiyorum.” Sonra Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu mutasyona uğrayan kişiyi seçimsiz olarak nasıl Yargıtaya gönderebilir? Yasama organı bunu belirlemek zorunda. Geri dönme hakkını kullanırsa kararsız olarak doğrudan gider. Ama, burada tercih bizim yani siz yapacaksınız tercihi.

Turgut Bey, buyurun.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Şimdi, Sayın Başkanım, on beş dakikadır konuşuyoruz, kafamız iyice karıştı.

BAŞKAN – Karışmadı ya.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Karıştı, karıştı.

Şimdi, şöyle söyleyeyim: Aynı şeyi biraz sonra 46’ncı maddede Yargıtaya geldiğimizde Yargıtay üyelikleri için de konuşacağız. Orada da bir önerge gelecek büyük olasılıkla.

Şimdi, Sayın Köylü bu işin daha başında şunu söyledi, dedi ki: “3 ya da 5 kişinin bir talebi olacak.” Bak, siz de çıkamadınız işin içinden ki o kadar güzel düşüncelerinize rağmen çıkamadınız yani.

BAŞKAN – Ben çıkarım da, çıktım, ilkeleri koydum.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Hayır, tespitler yaptınız, “Şöyle mi olsun, böyle mi olsun diye ögle arasında değerlendirin.” dediniz.

BAŞKAN – Yasama organının tercihi.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Şunu söyleyelim: Bence bu düzenlemeyi biz buradan kaldıralım, Yargıtay üyeleri Yargıtayda, Danıştay üyeleri Danıştayda görevlerini yapsınlar. Yok efendim, mutasyona falan da muhatap olmasınlar. Bence bunu kaldıralım.

BAŞKAN – Peki.

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRÜ YAŞAR ŞİMŞEK – Sayın Başkanım, o son kelimeyi “atanırlar” diye düzeltelim siz de uygun görürseniz yani “atanabilirler” ibaresini.

HAKKI KÖYLÜ (Kastamonu) – O zaman garanti olur.

BAŞKAN – Üstadım, ben Yargıtaya nasıl üye atayabilirim? Anayasa’nın kendisi “Yargıtaya üyelik seçimle olur.” diyor.

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRÜ YAŞAR ŞİMŞEK – Efendim, Kurul yapıyor gene, seçimi Kurul yapıyor.

RECEP ÖZEL (Isparta) – Döner geri.

BAŞKAN – Üstat, o zaman “Kendisi döner.” diyelim.

HAKKI KÖYLÜ (Kastamonu) – Ama o statü zaten...

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRÜ YAŞAR ŞİMŞEK – Efendim, yukarıda atama işlemi yazıyor, “atama” dendiği için, tekrar bunun atamaya olması gerekir yani usulde paralellik ilkesi. Yukarıda “atanırlar” diyor.

HAKKI KÖYLÜ (Kastamonu) – Hayır, birisi mahkemeye atama, oradaki mahkemede görevlendiriliyor. İkincisi, kendi görevine geri dönüyor. O, atama değil bence.

BAŞKAN – Efendim, şimdi burada Yargıtay üyeliğine dönmeyi, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kuruluna bağlayamayız, ikincil statüden tabi statüsüne geçiş yapıyor, engelleyemeyiz.

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRÜ YAŞAR ŞİMŞEK – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun.

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRÜ YAŞAR ŞİMŞEK – Efendim, onun yerine atama yapacak olan gene Kurul, Kurulun planlama yapmasını, HSYK’nın...

BAŞKAN – Ne planlaması?

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRÜ YAŞAR ŞİMŞEK – Çok önemli bir...

BAŞKAN – O zaman “dönemez” diyelim, mümkün, şöyle yapalım.

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRÜ YAŞAR ŞİMŞEK – Yani, Kurulun bir şekilde bu olayı bilmesi gerekiyor.

BAŞKAN – Yok, Kurulun planlama yetkisi yok ya.

HAKKI KÖYLÜ (Kastamonu) – Yok hayır hayır, eğer atamada iki yıllık -dört yıl bekli çok olur- bir süre koyalım, iki yıl geçmeden geri dönemez, “İki yıl geçtikten sonra, Kurul tarafından yeniden atanmadığı takdirde geri eski görevini döner.” dersek ona da kolaylık sağlanmış olur, orada da bir isabet olur bence.

BAŞKAN – Evet, Gürsel Bey, buyursunlar.

YARGITAY ÜYESİ GÜRSEL YALVAÇ – Sayın Başkanım, yani bu madde ilk ihdas edildiğinde aslında Yargıtayın... Danıştayla ilgili düşüncüyü bilmiyorum çünkü yeni ihdas edildiği için idari yargıdaki durumu bilmem mümkün değil. Ancak biz bölge adliye mahkemelerine gerekirse arkadaşlarımızın da fedakârlık yapmak suretiyle buradaki oturmuş uygulamayı içtihat zenginliği ne yani bir nevi kişisel fedakârlıkla kendi konumlarını terk edip burada hizmet yapmayı... Oysa şu an yani bir bölge adliye mahkemesi başkanlığının bir cazibesi yok. Eğer atandıktan sonra tamamen kurulun inisiyatifine girecekse buraya hiç kimse gitmez, gitmesi doğru da değil.

BAŞKAN – Gitmez, tabii kesinlikle gitmez.

YARGITAY ÜYESİ GÜRSEL YALVAÇ – Bir başka husus: Hem Yargıtayla ilgili hem Danıştayla ilgili kendi üyeleriyle ilgili tasarruf yapma yetkisi Birinci Başkanlık Kurulundadır.

Şimdi, burada Birinci Başkanlar Kurulu devreden çıkartılıyor, yine orada bulunan özlük hakları oraya ait olan bir üye Kurul kararıyla bir başka yere... Doğrudur, kendi isteği vardır ama gidenin yerine yeniden Kurul bir seçim yapabilecek mi? Yani orada şu an 387 tane Yargıtay üyesi var, 40 kişi gitti, 347’ye düşecek bu yani 4 tane daire demektir. Bunlar ne olacak? Yani burada yapılan seçimler var. Mesela, Birinci Başkanlık Kurulu seçiminde ya da Birinci Başkan olmak için en az 194 ve yine işte, nitelikli çoğunluk aranıyor. Bunların hepsi soru işaretleri taşıyor. Eğer Kurulu bir de Birinci Başkanlık Kurulunun da üzerine çıkarıyoruz yani ne atamada ne geri dönüşte hem Yargıtayla ilgili hem Danıştayla ilgili Birinci Başkanlık Kurulları devreden çıkıyor. Bizim isteğimiz: Kişi -doğru- talep edebilir ama Birinci Başkanlık Kurulu da bunu uygun görmelidir. Belki de kendi hizmet anlayışının aksamaması için uygun görmeyecektir bunları. Atandıktan sonra farklı bir yöntem belirlenebilir, doğrudur yani siz bunu bilerek gitmişseniz ama bir atama değil, burada da geri dönüş imkânı Kurulun inisiyatifine bırakılırsa seçilmiş bir görevdeki kişinin bu kez tekrar atanmasıyla karşı karşıya kalırız.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Eğer 40 kişi giderse oradaki açığı kapatmak için 40 tane yeni üye mi Yargıtay veya Danıştaydan 10 kişi gitti... O tartışmalar da çıkacak Sayın Başkanım. Geriye dönük mü olacak?

BAŞKAN – Her çözüm bünyesinde sorun taşır. İçinde sorun olmayan hiçbir çözüm yok. Bu çözümlere “yanlış” demek mümkün değil.

Gürsel Bey, bir defa burada hâkimin yani Yargıtay üyesinin teminatı önemli. Yargıtay üyesi yasanın tanıdığı bir statüyü “Ben aşağıya gidiyorum.” dedikten sonra o iradeyi Başkanlar Kurulunun kabulüne bağlı tutmak doğru olmaz ama geri dönüşte de eğer askıda Yargıtay üyeliğine benimsiyorsak mecburen Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunun onayı aranmaksızın kendiliğinden dönmeli. Tabii girildikçe sorun ortaya çıkıyor.

Buyurun Ömer Bey.

ÖMER SÜHA ALDAN (Muğla) – Şimdi, aslında temel sorun şurada: Bir Danıştay ya da Yargıtay üyesi neden yüksek bir mahkeme üyesiye bir alt derecedeki bir mahkemede görev alsın?

HAKKI KÖYLÜ (Kastamonu) – İmkanları daha çoktur oranın. Arabası vardır, şoförü vardır...

ÖMER SÜHA ALDAN (Muğla) – Söyleyeceğim...

Şimdi, hani Yargıtayda ve Danıştayda sıradan bir üye olmaktansa tabii ki herkes başkan olmak ister, protokolde yeri olsun ister ama asıl mesele burada şu: Danıştayda gerçekten belli birikimlere sahip insanların bu geçiş aşamasında bölge mahkemelerinde görev yapmaları çok önemli yani bir birikimi yansıtacaklardır.

BAŞKAN – O çok önemli Süha Bey.

ÖMER SÜHA ALDAN (Muğla) – Orada yeni bir yapı oluşurken bu noktada o insanları özendirmemiz gerekiyor. Eğer bu yolu tıkayacak, kapatacak bir ortam yaratırsak Danıştaydan, Yargıtaydan kimse gelmez, bu mevcut statüde yani daha belli bir kıdeme gelmemiş arkadaşlar, bölge mahkemelerinin başkanlıklarına gelmek durumunda kalırlar. Bu şans tanımak zorundayız. Bu zoraki bir hâl aslında. Bunu geçiş aşamasının gerektirdiği bir sonuç olarak görmeliyiz. Bu noktada o kişilere güvence vermeliyiz hem atanmalarında hem de geriye dönüşlerinde. Bu ortamı sağlamanın ben hukuksal anlamda yarar sağlayacağını düşünüyorum.

BAŞKAN – Evet.

Buyurun.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Başkanım, şimdi gerçekten içinden çıkılmaz bir hâl aldı.

BAŞKAN – Yok ya...

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Konuşulmayan noktalar da var.

BAŞKAN – Senin hukuk derinliğin böyle basit sorunlarda tıkanıyorsa olmaz.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Şöyle: 4-5 arkadaşın ya da çok az sayıda Danıştay üyesinin bu talepte bulunacağı varsayılıyor. Hayır, varsayalım ki çok sayıda, 30 tane, 40 tane Danıştay üyesi gitti, dairelere veya...

HAKKI KÖYLÜ (Kastamonu) – O kadar daire yok zaten.

RECEP ÖZEL (Isparta) – O kadar şey açılmayacak ki.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Daireler var, daireler.

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRÜ YAŞAR ŞİMŞEK – Bunlar sadece ya bölge başkanı ya da daire başkanı olabiliyorlar.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Tamam ama “Bir bölge mahkemesine kaç tane daire olabilir?” diye siz söylediniz. Yani 10 tane daire olabilir. Varsayalım gitti 30 tane Danıştay üyesi. Danıştaydaki işler ne olacak? Orada eksilen üyeler nasıl tamamlanacak? Yani, bunu da o zaman bizim bu düzenlemenin içerisine koymamız gerekmeyecek mi? Yeni Danıştay üyesi mi alacağız? Bunlar geriye dönerse yeni alınanlarla eski gelenler ne olacak? Yani, varsayalım fazla da gidebilir. Bu sorunlar var.

BAŞKAN – Danıştayda da Yargıtayda da bir defa tavan sınırı yok değil mi? Yasada tavan sınırı var mı?

YARGITAY ÜYESİ GÜRSEL YALVAÇ – Kadro olarak var.

BAŞKAN – Kadro olarak var, seçim olarak yok.

YARGITAY ÜYESİ GÜRSEL YALVAÇ – Yok ama bazı seçimlerde biraz önce...

BAŞKAN – Aşıyor yani onu özellikle tartışacağız.

Peki, arkadaşlar şöyle: Bu maddede çalışabilirsiniz, ihtiyaç hissetmiyorsanız Genel Kurula kadarki bölümde bazı geliştirmelerde bulunabilirsiniz ya da oylayabiliriz.

HAKKI KÖYLÜ (Kastamonu) – Bence oylayalım geçsin, Genel Kurula kadar bir şey hazırlayalım biz.

RECEP ÖZEL (Isparta) – Her isteyen gidecek diye bir hüküm yok. HSYK eğer uygun görürse, kadro orada boşsa öyle gidecek yani.

BAŞKAN – Ben geri dönmede HSYK kararının aranmasının Anayasa'ya aykırı olduğunu düşünüyorum. Burada Genel Kurul...

RECEP ÖZEL (Isparta) – Oylayalım efendim, oylayalım...

BAŞKAN – Oylayacağım.

Buyurun.

HAKKI KÖYLÜ (Kastamonu) – Madde bulunsun burada, böyle bir maddeye ihtiyaç var, bulunsun da...

BAŞKAN – Genel Müdürüm bakın...

RECEP ÖZEL (Isparta) – Genel Kurula kadar düşünelim bir daha.

HAKKI KÖYLÜ (Kastamonu) – Genel Kurula kadar düzeltelim bunu.

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Danıştay üyeliği sıfatını, kadrosunu, aylık ve ödeneği...

BAŞKAN – Koruyor ya...

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Kadrodan bahsediyor da... Bunlar buraya geldikleri zaman Danıştayda üye eksilecek, oraya yeniden üye seçimi yapılacak mı?

BAŞKAN – Seçim farklı.

Buyurun.

HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Şimdi, Başkanım, burada dört yıllık süreyi ortadan kaldırıyoruz. Bunun kaldırma gerekçesi de, benim değerli bürokratlarımızın açıklamalarından anladığım kadarıyla, oraya gittiğinde başka birtakım durumlarla karşı karşıya kalındığında onun orada geri dönmesinin imkânı... Ama arkadaşlar, biz bir Danıştay üyesinin oraya gittiğini düşünüyoruz ve onun üzerinden ortaya çıkabilecek sorunları tartışıyoruz. Allah aşkına o zaman tuz kokmuştur demektir bana sorarsanız.

BAŞKAN – Yok ya... Niye?

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – O zaman maddeyi çıkartalım.

HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Hayır hayır, şunu anlatmaya çalışıyorum: Dört yıllık süreyi niye kaldırıyoruz biz?

BAŞKAN – “Bir teminat” diyor Hakan Bey.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Sadece Danıştay üyeleri için değil ki, Bölge İdare Mahkemesi Başkanı, daire başkanlığı üyeleri için dört yıllık süre kalkıyor.

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Oradaki fıkra Danıştay üyeleri için değil.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Hepsini kapsıyor.

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Yani, genel hüküm...

BAŞKAN – Evet, Genel Müdürüm, Genel Kurula kadar benim görüşüm geri dönme hakkını yasama organı tanıyacak ise o hak kullanıldığı an “de facto”, “ipso jure” başka bir kurumun iradesine ve tasvibine muhtaç olmaksızın kendiliğinden doğmalı; o noktayı nazarı arz ediyorum.

Arkadaşların tahlilleri var. Genel Kurula kadar temenni ediyorum ki, bu rasyonaliteyi ortaya koyacak bir model geliştirirsiniz, bu şartlar içerisinde yüksek oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler...

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRÜ YAŞAR ŞİMŞEK – Efendim, önerenin o geri dönmeyi düzeltelim. “Geri dönme” ibaresini “istekleri üzerine geri dönerler” yazalım, önerge oylansın efendim.

BAŞKAN – Dönüştürüyor musun önereni?

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRÜ YAŞAR ŞİMŞEK – Dönüştürelim efendim, son cümlesini dönüştürelim.

BAŞKAN – Bu şartla mı?

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRÜ YAŞAR ŞİMŞEK – Tabii, Kurul devreye girmeden geri dönsünler.

BAŞKAN – Kurul kaldırılıyor orada. O zaman...

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRÜ YAŞAR ŞİMŞEK – Evet, “istekleri üzerine geri dönerler.”

BAŞKAN – Tamam.

Yani, İsa Bey’in ortaya koyduğu noktayı nazır önemli.

Bu kayıtla önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler...

Kabul edilen önerge doğrultusunda maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

RECEP ÖZEL (Isparta) – HSYK'yı kaldıralım oradan.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Kaldırdık zaten.

BAŞKAN – O zaten, o kayıta, HSYK kalktı.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – İstekleri üzerine Danıştaydaki görevlerine dönerler.

BAŞKAN – Tabii.

Başkanım, düzeltebilirsiniz, işleyin, paraf atın, önergeyi...

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – HSYK'yı sildik zaten, önergeden HSYK'yı sildik. Yeniden önerge doğrultusunda...

BAŞKAN – Tamam, tamam, paraf layacağım. Zaten sözlü olarak okudum. Bu önemlidir çünkü.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Danıştaydaki görevlerine yeniden dönerler.

2'nci fıkra kalkmış oldu ama ona göre.

BAŞKAN – Yani Hâkimler ve Savcılar Kurulunun kabulüne...

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Hayır, bu dört yıllık süre kalkmış oldu çünkü 2'nci fıkrayı da kaldırıyor önerge.

BAŞKAN – Evet, evet.

Buna rağmen, Genel Kurul aşamasında siz de önerge geliştirin, biz de bakalım, yürütme organı da baksın, daha güzel model geliştirilebilir yani bu önemli, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunun devreden çıkarılması önemli.

9'uncu maddeyi okutuyorum:

MADDE 9- 2576 sayılı Kanuna 3 üncü maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki 3/F maddesi eklenmiştir.

Toplantı ve karar:

MADDE 3/F- 1. Her daire, bir başkan ve iki üyenin katılımıyla toplanır. Görüşmeler gizli yapılır, kararlar çoğunlukla verilir.

2. Hukuki veya fiili nedenlerle bir daire toplanamazsa, başkanlar kurulunun kararıyla diğer dairelerden; bu da mümkün olmazsa, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca diğer bölge idare mahkemelerinden yetkili olarak görevlendirilen üyelerle eksiklik tamamlanır.

3. Daire başkanının hukuki veya fiili nedenlerle bulunamaması hâlinde dairenin en kıdemli üyesi daireye başkanlık yapar.

BAŞKAN – Söz yok.

Önerge yok.

Maddeyi oylarınıza arz ediyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

10'uncu maddeyi okutuyorum:

MADDE 10- 2576 sayılı Kanuna 3 üncü maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki 3/G maddesi eklenmiştir.

Bölge idare mahkemesi adalet komisyonu:

MADDE 3/G- 1. Her bölge idare mahkemesinde bir bölge idare mahkemesi adalet komisyonu bulunur.

2. Komisyon, bölge idare mahkemesi başkanının başkanlığında, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca daire başkanları arasından belirlenen iki asıl üyeden oluşur. Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu ayrıca daire başkan veya üyeleri arasından iki yedek üye belirler. Başkanın yokluğunda asıl üye olan kıdemli daire başkanı, asıl üyelerin yokluğunda ise kıdemine göre yedek üyeler komisyona katılır.

3. Komisyon eksiksiz toplanır ve çoğunlukla karar verir.

4. Bölge idare mahkemesi adalet komisyonu, 24/2/1983 tarihli ve 2802 sayılı Hakimler ve Savcılar Kanununun 114 ve 115 inci maddelerinde belirtilen görevler ile diğer kanunlarla verilen görevleri yerine getirir.

(Oturum Başkanlığına Başkan Vekili Hakkı Köylü geçti)

BAŞKAN – Peki, maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Diğer maddeyi okutuyorum:

MADDE 11- 2576 sayılı Kanuna 3 üncü maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki 3/H maddesi eklenmiştir.

Müdürlükler:

MADDE 3/H- 1. Bölge idare mahkemesi başkanlığında, dairelerinde ve adalet komisyonunda yeterli sayıda yazı işleri müdürlüğü ve idari işler müdürlüğü ile ihtiyaç duyulan diğer müdürlükler kurulur.

2. Her müdürlükte bir müdür ile yeterli sayıda memur bulunur."

BAŞKAN – Söz yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

12'nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 12- 2576 sayılı Kanunun 12 nci maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Müdürlükler ve mahkeme memurları:

MADDE 12-1. Her mahkemede bir yazı işleri müdürlüğü kurulur.

2. Adalet Bakanlığınca gerekli görülen yerlerde ayrıca idari, mali ve teknik işlerle ilgili müdürlükler kurulur.

3. Her müdürlükte bir müdür ile yeteri kadar memur bulunur."

BAŞKAN – Söz yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

13'üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 13- 2576 sayılı Kanunun ek 1 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan "onmilyon lirayı" ibaresi "bin Türk lirasını" şeklinde değiştirilmiştir.

BAŞKAN - Söz yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Bir sonraki maddeyi okutuyorum:

MADDE 14- 2576 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

"GEÇİCİ MADDE 20- 1. Adalet Bakanlığı, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren üç ay içinde, Kanunun, bu Kanunla değişik 3 üncü maddesinde öngörülen bölge idare mahkemelerini kurar. Bölge idare mahkemelerinin kuruluşları, yargı çevreleri ve tüm yurttaki göreve başlayacakları tarih, Resmî Gazete'de ilân edilir. Mevcut bölge idare mahkemeleri, yeni kurulan bölge idare mahkemelerinin göreve başlayacakları tarihe kadar faaliyetlerine devam ederler.

2. Yeni kurulan bölge idare mahkemelerinin göreve başlayacakları tarih itibarıyla mevcut bölge idare mahkemelerinde bulunan dosyalar; yargı çevreleri dikkate alınarak yeni kurulan bölge idare mahkemelerine devredilir ve ilgili dairelere tevzi edilir.

3. Yeni kurulan bölge idare mahkemelerinin göreve başlama tarihinden önce Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca bu mahkemelerin başkanları, daire başkanları ve üyelerinin atamaları yapılır. Bölge idare mahkemelerinde görev yapacak diğer personelin atamaları da aynı süre içinde yapılır.

4. Yeni kurulan bölge idare mahkemelerinin adalet komisyonları da bu mahkemelerin göreve başlayacakları tarih itibarıyla oluşturulur."

BAŞKAN – Murat Bey, buyurun.

MURAT BAŞESGİOĞLU (İstanbul) – Bu geçici 20'nci maddede Sayın Başkanım, Adalet Bakanlığı tarafından yeni kurulacak bölge idare mahkemelerine bir kıstas getirilmemiş yani tamamen bu... Elbette "Bakanlık bunu dikkate alacak." diyor ama yasaya bazı kıstasların konulmasında fayda var. Veyahut da bu konuda ne düşünüyor Bakanlık onu öğrenmek istiyorum.

BAŞKAN – Yerlerdi, nerelerdi, hangi şartları taşıyan yerlerde kurulacak açısından mı diyorsunuz?

MURAT BAŞESGİOĞLU (İstanbul) – Yer, iş yükü, vesaire, neyse yani... Bu kadar lâyüsel kullanmaz bunu Bakanlık ama yine de bir yasal zemin olsa en azından Bakanlığı rahatlatır diye düşünüyorum.

İSA GÖK (Mersin) – Bir ön çalışma var mı Genel Müdürüm bu konuda?

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRÜ YAŞAR ŞİMŞEK – Var.

İSA GÖK (Mersin) – Nereler mesela?

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRÜ YAŞAR ŞİMŞEK – Yer olarak belli değil de bir çalışma yapıyoruz. Yani sayı olarak henüz belli değil. Bu yasa çıktıktan sonra o biraz daha... Bu yasalastıktan sonra üç aylık bir süremiz var. En uygun şekilde yani orada işlerde adalet oluşturacak şekilde, mesela bir dairenin asgari ne kadar işe bakması gerektiğine bakacağız, şu anda Danıştaya gelen iş yüküne bakacağız, bunları... Örneğin 2.500 işe 1 daire gibi. Adli yargıdaki planlamamız öyle. İdari yargıda bu biraz daha artabilir çünkü onların duruşma sayıları az olduğu için. Yani orada daire sayısını belirleyip o daireleri de düşünülen bölgelere dağıtacağız.

İSA GÖK (Mersin) – Genel Müdürüm, yıl sonu devirleri yapıldı, bütün tutanaklar geldi Danıştaya da şeye de. Merak ediyorum yani bunun yıl sonu devirleri yapıldı, istatistikleri artık Bakanlık çok muntazam tutuyor, kendi bünyenizde iyi tutuyorsunuz istatistikleri. Aslında bir çalışma vardır mutlaka bu kanun buraya kadar geldiyse eğer.

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRÜ YAŞAR ŞİMŞEK – Yapıyoruz efendim ama nihai, kesinleşen bir durum yok. Henüz tartışılmadı, çok alt düzeyde belki bir çalışma. Belki Kurulun da görüşünü alacak Bakanlık. Sonuçta atamaları Kurul yapacağı...

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Üç aylık süre yetecek mi?

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRÜ YAŞAR ŞİMŞEK – Biz yeteceğini düşünüyoruz. Binalar hızla yapılıyor, olmayan yerlerde kiralama işlemleri yapıldı.

İSA GÖK (Mersin) – Yani o zaman bir çalışma var yani bir inşaat ve kiralama çalışması var, söylemiyorsunuz ama yani var o zaman bir şeyler.

RECEP ÖZEL (Isparta) – “Binalar yapıldı.” dediğine göre...

İSA GÖK (Mersin) – Yani... Nereelerde?

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRÜ YAŞAR ŞİMŞEK – Efendim, adli yargıdakiler belli, 15 yer zaten ama idari yargıda henüz... Biz Danıştayımızın görüşünü alacağız, HSYK’nın görüşünü alacağız, Bakanlık olarak ortak bir noktada buluşulur diye düşünüyoruz ama bir sayı olarak henüz belirleme yapılmadı.

BAŞKAN – Peki.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Bir sonraki maddeyi...

İSA GÖK (Mersin) – Bir saniye...

BAŞKAN – Buyurun.

İSA GÖK (Mersin) – 2005 yılında, o zamanlar Cemil Bey de Adalet Bakanıydı, protokol yapmıştık biz Mersin’de adliye inşaatıyla alakalı. Hakkı Başsavcım da bilir aslında olayların geçmişini, teferruatıyla biliyor kendisi de. Mersin’de bir adliye boşta. Bilginiz olsun, koca bir adliye bomboş. Yeni adliyeye taşınıldı, dev bir adliye binası bomboş, bilginizde olsun.

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRÜ YAŞAR ŞİMŞEK – Ben iletim efendim. Sağ olun.

(Oturum Başkanlığına Başkan Ahmet İyimaya geçti)

BAŞKAN – Diğer maddeyi okutuyorum:

MADDE 15- 6/1/1982 tarihli ve 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 15 inci maddesinin dördüncü fıkrasında yer alan "kararın düzeltilmesi veya temyiz yoluna; tek hâkim kararına karşı ise itiraz yoluna" ibaresi "ilgisine göre istinaf ya da temyiz yoluna" şeklinde değiştirilmiştir.

BAŞKAN – Uyarılama...

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

16’ncı maddeyi okutuyorum:

MADDE 16- 2577 sayılı Kanunun 17 nci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan "itirazlarda" ibaresi "istinaflarda" şeklinde değiştirilmiştir.

BAŞKAN – Kabul edenler... Reddedenler... Kabul edilmiştir.

Buyurun.

MADDE 17- 2577 sayılı Kanunun 20 nci maddesinin birinci fıkrasının birinci cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"1. Danıştay, bölge idare mahkemeleri ile idare ve vergi mahkemeleri, bakmakta oldukları davalara ait her türlü incelemeyi kendiliklerinden yaparlar."

BAŞKAN – Şimdi, arkadaşlar, bakın, hukuk ilmi de yani içtihat hukuku da bir terimler hukukudur. Bir defa, sözcük tamlamasına göre, dizine göre "kendiliklerinden" demek lazım ama hem maddi hukukta hem şeklî hukukta "ex officio" kendiliğinden, öbür sözcüğün çoğul olması onu çoğul yapmaz, "kendiliğinden" ibaresi, görevinden ötürü, resen, "ex officio" kendiliğinden.

Başkan kendi terminolojik yetkisini kullanarak "kendiliklerinden" ibaresini "kendiliğinden" düzeltim biçimiyle maddeyi yüksek oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

MADDE 18- 2577 sayılı Kanuna 20 nci maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki 20/A maddesi eklenmiştir.

"İvedi yargılama usulü

MADDE 20/A- 1. İvedi yargılama usulü aşağıda sayılan işlemlerden doğan uyuşmazlıklar hakkında uygulanır:

a) İhale yasaklama kararları hariç ihale işlemleri.

- b) Acele kamulaştırma işlemleri.
- c) Özelleştirme Yüksek Kurulu kararları.
- d) 12/3/1982 tarihli ve 2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanunu uyarınca yapılan satış, tahsis ve kiralama işlemleri.
- e) 9/8/1983 tarihli ve 2872 sayılı Çevre Kanunu uyarınca, idari yaptırım kararları hariç çevresel etki değerlendirmesi sonucu alınan kararlar.

f) 16/5/2012 tarihli ve 6306 sayılı Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun uyarınca alınan Bakanlar Kurulu kararları.

2. İvedi yargılama usulünde:

- a) Dava açma süresi otuz gündür.
- b) Bu Kanunun 11 inci maddesi hükümleri uygulanmaz.
- c) Yedi gün içinde ilk inceleme yapılır ve dava dilekçesi ile ekleri tebliğe çıkarılır.
- d) Savunma süresi dava dilekçesinin tebliğinden itibaren onbeş gün olup, bu süre bir defaya mahsus olmak üzere en fazla onbeş gün uzatılabilir. Savunmanın verilmesi veya savunma verme süresinin geçmesiyle dosya tekemmül etmiş sayılır.
- e) Yürütmenin durdurulması talebine ilişkin olarak verilecek kararlara itiraz edilemez.
- f) Bu davalar dosyanın tekemmülünden itibaren en geç bir ay içinde karara bağlanır. Ara kararı verilmesi, keşif, bilirkişi incelemesi ya da duruşma yapılması gibi işlemler ivedilikle sonuçlandırılır.
- g) Verilen nihai kararlara karşı tebliğ tarihinden itibaren onbeş gün içinde temyiz yoluna başvurulabilir.
- h) Temyiz dilekçeleri üç gün içinde incelenir ve tebliğe çıkarılır. Bu Kanunun 48 inci maddesinin bu maddeye aykırı olmayan hükümleri kıyasen uygulanır.
- ı) Temyiz dilekçelerine cevap verme süresi onbeş gündür.
- j) Danıştay evrak üzerinde yaptığı inceleme sonunda, maddi vakıalar hakkında edinilen bilgiyi yeterli görürse veya temyiz sadece hukuki noktalara ilişkin ise yahut temyiz olunan karardaki maddi yanlışlıkların düzeltilmesi mümkün ise işin esası hakkında karar verir. Aksi hâlde gerekli inceleme ve tahkikatı kendisi yaparak esas hakkında yeniden karar verir. Ancak, ilk inceleme üzerine verilen kararlara karşı yapılan temyizi haklı bulduğu hâllerde kararı bozmakla birlikte dosyayı geri gönderir. Temyiz üzerine verilen kararlar kesindir.

k) Temyiz istemi en geç iki ay içinde karara bağlanır. Karar en geç bir ay içinde tebliğe çıkarılır."

BAŞKAN – Murat Bey, buyurun.

MURAT BAŞESGİOĞLU (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Tasarının önemli maddelerinden biri, daha doğrusu bu, Komisyonumuzdan daha önce geçmiş bulunan ve şu anda Genel Kurulda bekleyen Danıştay kanunu içerisinde olan bir hüküm, ivedi yargılama usulü.

Değişik ülkelerde de bilhassa Fransa olmak üzere bu tür uygulamaların olduğunu görüyoruz. Ancak, bizim yerleşik yargılama usullerimizi kökten değiştirecek bir yargılama usulüyle karşı karşıyayız. Yani bir kere hızlandırılmış, hızlanmış adaletin iyi adalet olduğunu savunmak mümkün değil. Şimdi, tabii burada bir yarışan, çelişen menfaatler var, yürütme organı, Hükümet istiyor ki kendince önemseydiği büyük projelerin hukuki anlamda fazla bir engellemeye tabi tutulmadan yürümesi ve kendileri açısından planlanan takvim içerisinde yetişmesi. Ancak, gerçek bir hukuk devletinde idarenin her türlü eylem ve işleminin hukuki denetime tabi olması kadar bunun yerli yerinde denetlenmesi de önemli. Şimdi, burada hangi uyumsuzlıkların ivedi yargılama usulüne tabi olduğuna baktığımız zaman çok önemli yani hem kişiler açısından hem de toplumun menfaati açısından çok önemli konuların ivedi yargılama usulüne tabi olduğunu görüyoruz ve maddede dikkatle incelendiğinde de burada sürelerin kısaltılması, yargılama usullerinin ivedi olması, çabuk bitirilmesi gibi çok hızlı bir süreci de beraberinde getiriyor. Sevgili Başkanım, endişemiz şudur ki: Bu tür bir yargılama usulünde vatandaş hukuki himayeden yoksun kalacaktır, idare karşısında çok güçsüz kalacaktır. Yani burada tam anlamıyla bir idari denetim yapılmasından endişemiz var, sadece bu, Danıştaya veriliyor, bölge idare mahkemelerine de verilmiyor. Dolayısıyla bu ivedi yargılama usulünü hukuk usulüne dâhil ettiğimiz zaman hak mahrumiyetleri olacak, vatandaşlar idare karşısında güçsüz olacak, dolayısıyla biz o zaman da itiraz etmiştik, aynı itirazlarımızı tekrarlıyoruz, madde metninden çıkartılması gereken bir madde diye düşünüyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Buyurun Turgut Bey.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Sayın Başkanım, bunu -521’di sanıyorum- 521 sıra sayılı bu Danıştay ve diğer bazı kanunlarda değişiklikle ilgili tasarının içerisinde de görüşmüştük. Dün de geneli üzerinde konuşurken aslında kısmen bahsetmiştim, onun içerisinde bu alınmış, bir iki hüküm daha var alınan işte Danıştaydaki iş yükünü azaltmak, temyizden gelen dosyaları bölge yani istinaf mahkemelerine aktarmak adına o zaman da zaten bölge idare mahkemelerine onları aktarmıştık, Danıştaya sanıyorum, benim bildiğim kadarıyla yüzde 40’a yakın, 70 bin civarı dosya gelmeyecekti bundan sonra diye konuşmuştuk o zaman. Ama onun içerisinde mesela grup davalar da vardı, grup davaları almamış arkadaşlarımız, bu ivedi yargılama usulünü almış. Sayın Bakanımızın belirttiği açıklamalar aslında çok net, niye geldiğini de biliyoruz yani şu anda zannediyorum seçime bir yıl kaldı, zamanında olacak diye düşünüyoruz genel seçimleri çünkü Başbakan da öyle bir açıklama yaptı ama bir taraftan da şimdi, şehir hastaneleri var, havaalanları var, santraller var, özelleştirmeye yönelik birtakım kararlar var, özelleştirilen kurumlar var, Turizm Teşvik Kanunu’na göre kiralanen veya tahsis edilen yerler var, o nedenle bunların anladığım kadarıyla bir an evvel sonuçlanması için bu yasa çok acil, daha doğrusu bu düzenleme acil bir şekilde Meclisten geçsin isteniyor. Danıştayın içerisinde geçebilirdi, hatta sizlerle de görüşmüştük, o kanunu biz yıl sonunda Komisyondan geçirmiştik hatırladığım kadarıyla yani tasarımı yıl sonunda buradan geçirmiştik aralık sonunda, ocak ya da şubat ayı içerisinde görüşebiliriz diye düşünmüştük, görüşülemedi, seçimlerden sonra da görüşülür diye düşünmüştük. Ne olduysa, hangi gerekçelerle olduysa ki dün de bahsedildi, Sayın Başbakan dün bir dış gezi sırasında giderken havaalanında “Bu kanunu görüşmeyeceğiz.” diye Beşir Atalay’a bir açıklamada bulunmuştu ama onun içinden sadece bu alındı. Şimdi, bir defa işin bu tarafı var, önce bunun bir tespitini yapalım. Diğer taraftan, diğer davalar için mesela, burada ivedi yargılama usulüne tabi olacak 6 tane başlık var, yani diğer davaların ne günahı var, diğer dava konusu olan idari yargıda vatandaşın haklarını aramak üzere, Anayasa’nın 36’ncı maddesiydi sanıyorum, yanlışlıyorsam, yargıya başvurma, hakkını arama anayasal hakkı, meşru vasıtalarla, yollarla vatandaş hakkını arayacak, diğer davaların günahı ne, niye onlar uzun bir prosedüre tabi de bunlar ivedi bir prosedüre tabi? Bir Anayasa’nın 10’uncu maddesi var, yani orada eşitlik kuralı var yani ona da aykırı olduğunu düşünüyorum bu düzenlemenin, 36’ncı maddeye aykırı olduğunu düşünüyorum bu düzenlemenin.

Şimdi, içeriğine baktığımızda süreler zaten ilk başta on beş gündü hatırladığım kadarıyla, normal idari yargıdaki dava süresi de otuz güne indirmek istenmişti, sonra neyse o süreler yine orada altmış kaldı, bu da otuz yapıldı ama öyle bir hızlilik var ki bir de konu olan 6 konuya, konu başlığına baktığımızda 30 gün içerisinde ilgililerin kendilerini hazırlayıp Danıştaya bu davayı açmaları gerçekten çok zor. Yani bu davaları nasıl açacaklar? Yani şimdi Çevre Kanunu uyarınca Çevresel Etki Değerlendirme (ÇED) kararları... Ben zaman zaman benim bölgemde de termik santraller yapılmak isteniyor, en son bir tane var onu takip ediyoruz bizim Beğendik, İğneada beldemizde 1.100 megavatlık büyük bir termik santral yapımı isteniyor. Oraya gittik ÇED toplantısına, format toplantısına ben de katılmışım arkadaşlarımızla. Yani çok böyle kalın, belki klasörler, klasörler, klasörler, 30 gün içerisinde nerede davayı açacak, hangi avukat inceleyecek bunları da gidecek zamanında davayı açacak. Diğer olaylar için de geçerli. Belki acele kamulaştırma işlemleri, ona bir şey demiyorum. Adında zaten acelelilik var, onun acele kamulaştırma... Orada biraz olabilir. İhaleden yasaklama kararları hariç, ihale işlemleri. Burada bir tuhaflık var. Niçin ihaleden yasaklama kararları hariç? Yani ihale işlemleri ivedi yargılamaya tabi ama ihaleden yasaklama kararları değil. Yani bir kişiyi, bir şirketi ihaleden yasaklayacaksınız, o adam hakkını normal yollardan arayacak, aylar, yıllarca uğraşacak, onun için ivedi yargılama usulü olmayacak. Orada da bir tuhaflık var, o da 10’uncu maddeye aykırı, Anayasa’mıza aykırı. Yani “İhaleden yasaklama kararları hariç ihale işlemleri” demek birtakım insanların, kişilerin ihaleden yasaklanarak o yarışmanın, o rekabetin içerisine girmesinin engellenmesinin amaçlandığını da, bende böyle bir soru işareti kafamda uyandırıyor. Yasaklayalım, o işiyle uğraşsın, baksın, biz hızlı bir şekilde işimizi götürelim diğer yasaklanmayan firmalar girsin, etsin. Ne bileyim yani öyle, niye bu hariç? Burada bence olacaksa “ihaleden yasaklama kararları hariç”i de çıkarmamız lazım.

RECEP ÖZEL (Isparta) – Tersini düşünelim o zaman.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Yani neyse. Ama şu var yani bu kararlar hariç onlara, o kişiye normal prosedüre tabi, haksız ihaleden yasaklanmış olabilir bir firma. Uygulamada görüyoruz yani telefonlarla nelerin ne olduğunu. Birçok konuşma da çıktı, şimdi onlara girmek istemiyorum ama, ihalelerle ilgili süreci ona verme, buna ver; onu yasakla, bunu yasaklama... Yasaklanan yandı gitti. Burada da, kendi içinde de bence bir çelişki içeriyor bu düzenleme. Dün de söyledim, bu ivedi yargılama usulü düşünüldüğünde bunun içerisinde iki tane başlığın olmadığını biliyoruz. Bu başlıklardan bir tanesi benim bildiğim kadarıyla Turizm Teşvik Kanunu uyarınca yapılan satış, tahsis, kiralama işlemleri. Bu bunun içerisinde yoktu. Yani dört başlık varmış bir de Çevre Kanunu uyarınca Çevresel Etki Değerlendirme (ÇED) kararları. Yani 5 ve 6, bu iki başlık yok. İhaleden yasaklama kararları hariç ihale işlemleri, acele kamulaştırma işlemleri, Özelleştirme Yüksek Kurulu kararları ve kentsel dönüşümüne ilişkin Bakanlar Kurulu kararları. Bu dört başlık aslında öncelikle

ivedi yargılama usulüne tabi olsun ve bunu bir gördüm yani bir pilot uygulama olsun, bakalım denmiş ama daha sonra işte birileri girmiş devreye bu iki tane önemli olan, aslında belki hepimizi de, tüm kamuoyunu da ilgilendiren konular işin içerisine sokulmuş.

Şimdi Sayın Başkanım, sürelerle ilgili işte on beş gün cevap, bir on beş gün daha uzatılıyor, otuz gün. Buna cevap süresi kesiliyor, bitiyor, dosya tamamlanıyor. Bir defa İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 11'nci maddesi yok yani üst makama başlatamıyorsunuz, vatandaşa ya da ilgiliye bir tek şunu diyorsunuz: "Git kardeşim, dava aç, davadan başka bir hakkın yok." Yani bu da bence çok ciddi bir kısıtlama. Belki oradan da bir çözüm bulunabilir. Yani dosya tamamlandıktan sonra mahkeme bir ay içerisinde davayı bitirecek, bir ay içerisinde sonuçlandırarak. Şimdi temyize gidecek, temyizden de iki ay içerisinde karar çıkacak.

Burada siz böyle bir düzenlemeyi getirdiğinizde aslında, tabii yargı buradan nasıl mesaj alır bilmiyorum ama, yani vücut dilinden şunu anlar yargı, Sayın Başbakan da çıkıp iki de bir Merkez Bankasına, ona, buna, herkese ayar veriyor ya, zaman zaman Danıştaya da veriyor, herkese veriyor, burada da diyebilir yani "İşte, ya, bu davalar çok uzun sürüyor. Hâkimler..." Yani sanki bu davalar şeklen açıldı... Yani bize şu mesajı veriyor yürütme: "Kardeşim siz bu davalarla fazla uğraşmayın, bizim de niyetimizi biliyorsunuz, bizim de düşüncemizi biliyorsunuz, bir an evvel bu işleri halledin." gibi bir mesajı da yargıya bir anlamda bu düzenlemeyi çıkarırsak vermiş oluyoruz ve öyle bir hâle gelecek ki burada hak ihlalleri ortaya çıkacak, çok hızlı bir yargılama olacak, mutlaka bunun şikâyetleri de karşımıza çıkacak diye düşünüyorum. O zaman da söylemiştim, o Danıştay Kanunu içerisinde grup dava makul bir olaydı yani bunu Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi de uyguluyor. Benzer, sebepleri aynı olan, konusu aynı olan yüzlerce, binlerce davayı içinden bir tanesini alıp Danıştayın ve mahkemelerin iş yükünü ortadan kaldıralım diye orada makul bir düzenleme vardı, o duruyor, onu getirmiyoruz ama bu ivedi yargılama usulünü getiriyoruz. Burada niyetin çok samimi olmadığını her birimiz biliyoruz. Anayasa Mahkemesine mutlaka bu düzenleme nedeniyle gidilir, onu söyleyeyim, belki diğer düzenlemeler gitmez ama bu gider. Ve ben Anayasa Mahkemesinin de bu düzenlemeyi, ivedi yargılama usulüyle ilgili bu düzenlemeyi iptal edeceğini düşünüyorum Anayasa'ya aykırılıkları var. Ben tasarı metninden çıkarmamız gerekir diye düşünüyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum, çok sağ olun.

HAKKI KÖYLÜ (Kastamonu) - Kaçakçılık suçları da 3005'e göre yürütüldü, Ömer Bey bilir onu, sonucunu da aşağı yukarı tahmin eder. Çok kısa zamanda bitiyor.

BAŞKAN – Peki.

Ali İhsan Bey, buyurun.

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Şimdi, Sayın Başkanım, dün ilkesel olarak tasarımı değerlendirdiğimizde pek çok noktadan yani evrensel hukuk ilkelerine aykırı olduğunu söylemiştik. Dün söylediklerimin yani bu maddeye yönelik bölümünün kısmen de olsa tekrarlamak istiyorum çünkü hukuk devletin temel güvencelerinden bir tanesi idari yargı çünkü idari yargının amacı -az önce de ifade ettik- güçlü olan yürütme karşısında birey hukukunu korumak, idareyi hukuk devleti sınırları içerisinde tutmak yani idari yargının amacı, idarenin işlem ve eylemlerini denetleyerek hukuki sınırların içerisinde kalmasını sağlamak. İdari yargılamanın temel amacı bu yani ortaya çıkış nedeni de bu ve hukuk devletin temel unsuru. Dolayısıyla, idari yargıyla ilgili yapılan düzenlemelerin idare hukukunun temel ve evrensel mantığına aykırı olmaması gerekir. Yani idare hukukunun temel ve evrensel mantığı, eğer idari yargının amacı idareyi hukuk devleti sınırları içerisinde tutmaksa, idare karşısında birey hukukunu güçlendirmekse eğer, buna ilişkin düzenlemelerin yapılması gerekir. Ama getirilen bu düzenlemeyle idare hukukunun temel ve evrensel amaçlarından sapılarak güçlü olan idare karşısında bireyi koruyan değil, bireyin haklarını daraltarak idareye daha geniş hareket olanağı sağlayan bir düzenleme olarak karşımıza çıkıyor. Dolayısıyla, bu tasarı bir defa temel ve evrensel ilkelere ve ayrıca Anayasa'mızın 36'ncı maddesindeki hak arama hürriyetine ilişkin güvenceye, yine Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 6'ncı maddesindeki adil yargılama ilkesine açıkça aykırılık oluşturuyor ve bu anlamda Anayasa'nın 36'ncı maddesine aykırılıktan dolayı bu maddenin bir defa iptal edilme olasılığı son derece yüksek.

İkinci olarak şunu söylemek istiyorum, Turgut Bey de söyledi: Şimdi dava açma süresi... Bu Danıştayla ilgili bizim önümüze geldiğinde iş yükünün azaltılması, yargılama sürecinin hızlandırılması amacıyla geldiği ifade edilmişti, tasarının gerekçesinde bu vardı. Ancak dava açma süresinin kısaltılmasının yani mahkemelerin iş yükünün azaltılmasıyla ne gibi bir bağlantısı var ben o bağlantıyı kuramadım. Yani dava açtıktan sonra bir defa mahkemede iş yükü artıyor veya azalıyor. Dolayısıyla dava açma süresinin kısaltılmasının mahkemedeki iş yükünün azaltılmasına yönelik herhangi bir fayda sağlaması mümkün değil.

Sonuç olarak ben şunu söylemek istiyorum: Yani burada kamusal duyarlılığı en üst düzeyde olan artı kamusal duyarlılığı en üstte olmanın yanında "akçeli işler" olarak tabir edilen ve yolsuzluk atıflarının veya isnatlarının yoğunlaştığı bütün önemli işler, ihale

işlemleri, Turizmi Teşvik Kanunu'nca yapılan satış, tahsis ve kiralama işlemleri, ÇED raporuna yönelik olan dava hariç diğer etki değerlendirme sonucu alınan kararlar, kentsel dönüşümle ilgili alınan büyük kararlar yani kamuoyunun tamamını ilgilendiren ve kamuoyu gündeminde de tartışılması gereken, ciddi anlamda tartışılması, incelenmesi ve ondan sonra dava noktasına taşınması gereken bu kadar önemli olaylarda dava açma süresini kısaltmak, yargılamayı hızlandırmak tamamen idarenin yaptığı birtakım tasarrufları kamuoyu denetiminden kaçırmak amacını taşıyor yani benim düşüncem bu yani işin mahiyeti de bu.

RECEP ÖZEL (Isparta) – Allah Allah!

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Yani Recepciğim sen bir maddeye de birazcık bir eleştirel yaklaşırsan çok mutlu olacağım yani Bakanlar Kurulundan gelen her karara... Yani lütfen... Yani bütün yolsuzluk soruşturmaları dikkat edin...

RECEP ÖZEL (Isparta) - Ne alakası var?

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Sen o bağı kuramıyorsan ben bir şey söylemiyorum.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Özelleştirmelerde hiç yolsuzluk olmuyor çünkü.

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) - Neyse. Yani, bunlar akçeli işler ve kamuoyu denetiminin en fazla olması gereken işler. Ancak, kamuoyu denetiminden ve gözetiminden kaçırılıyor, yargılama süreci otomatik ve hızlı hâle getiriliyor. Bu anlamda doğru bulmuyorum ve Anayasa'nın 36'ncı maddesiyle Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 6'ncı maddesine açıkça aykırı olduğunu düşünüyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Evet, Enver Bey, bu bir yüksek komisyon...

Dilek Hanım, buyurun.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Sayın Başkanım, ben arkadaşlarımla görüşlerime katılıyorum. Şimdi, buradaki ivedi yargılama usulü ve yangından mal kaçırır gibi yapılacak olan yargılamaya ilişkin konulara baktığımızda gerçekten bütün toplumsal duyarlılıkların söz konusu olduğu, ihale işlemleri işte, yolsuzlukların, her türlü çıkmaların, vesairenin verildiği şeyler ya da işte belli yandaş şirketlere verilen ihale işlemleri, özelleştirme işlemleri, bunun yanında özellikle ÇED kararları ve bu kentsel dönüşümle ilgili kararlar hem toplumun çok geniş kesimlerini etkiliyor yani o toplumsal muhalefetin en yüksek olduğu alanlar buralarda söz konusu oluyor ama böylesi bir şey söz konusu olduğunda yani daha çok devletin yapmış olduğu tasarruflara ilişkin bir an önce kararlar verilsin deniyor ama burada birey ön plana çıkartılmıyor, insan hakları ön plana çıkartılmıyor, örneğin bir memurun ataması, nakliyle ilgili şey hiç burada yok ama devletin yapmış olduğu işlemler ve her türlü usulsüz olabilecek işlemler yani bütün toplumsal duyarlılıkları içinde barındıran işlemler yangından mal kaçırır gibi yürütülsün geçilsin deniyor ve -Turgut Bey'in söylediği doğru- yargıya da buradan bir talimat veriliyor. Artık bunları siz üstünkörü inceleyin, hatta incelemeyin bile yani olduğu kadarıyla geçirir gidersiniz bunlar deniliyor. Böylesi bir şey olamaz. Yani hukuk devleti ilkelerine bu kadar aykırı, bu kadar devlet yanlısı... Güya idari yargılama bireyin haklarını korumak içindir, devlete karşı bireyi korumak içindir yani idari birimlerin yapmış olduğu yanlışlıklara karşı toplumu korumak için konulmuştur ama bunların hepsi bir tarafa atılıyor. Asıl insanların kendi haklarıyla ilgili, gelecekleriyle ilgili konularda da, hiç bu konuda en ufak bir girişimde bulunulmuyor. Hatta, daha önceki tasarı görüşmelerinden de biliyoruz yani atamalarla ilgili konuda bile biliyorsunuz işte “Eğer yer doldurulduysa oraya bir daha atanamaz.” gibi maddeler de konuldu. Yani, kişi hak ve özgürlükleri bir tarafa bırakılırken devletin yapmış olduğu usulsüzlüklerin, yolsuzlukların ya da yanlışlıkların burada bir şekilde üstü örtülecek şekilde geçilmesi isteniyor.

Şimdi, bu özelleştirmelerle ilgili ivedi yargılama usulü, örneğin, diyelim ki Yatağan santralinde eğer bu şekilde ivedi yargılama usulüyle geçer, bilirkişiler yeterince incelemezler ve bunun üzerine gidilmezse işte Soma'daki gibi yanlışlıklar, Soma'daki gibi katliamlar olabilecek durumdadır Sayın Başkanım. Onun için, bu madde kesinlikle buradan çıkartılmalı.

Şimdi, bir de şu söyleniyor burada, (e) fıkrasında: “(e): Yürütmenin durdurulması talebine ilişkin olarak verilecek kararlara itiraz edilemez.” Yani, yürütmenin durdurulması kararı talebinde bulunuldu ama bu reddedildi, itiraz edemiyorsunuz buna.

BAŞKAN – Veya kabul edildi.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Ya, bu kadar hukuk dışı bir şey olmaz. Yani, bunun hukukilikle falan bir ilgisi yoktur, bu hukuk dışı. Yani, mevzuata koyarsınız ama gerçekten de meşru değildir, hukuki değildir, evrensel kurallara ve bizim Anayasa'mıza ve insan haklarına aykırı bir maddedir. Bunun kesinlikle bu metinden çıkartılması gerektiğini düşünüyoruz. Yani, en kötü maddelerden bir tanesi bu ve bununla ilgili de biz toplumsal duyarlılığı olan bütün sendikalara, çevre örgütlerine bu konunun üzerine gitmeleri konusunda çağrı da yapacağız. Böyle geçirilemez bu Sayın Başkanım, olmaz böyle bir şey. Onun için, bu madde bu metinden çıkartılmalıdır diye düşünüyorum ben.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkürler.

Ömer Bey, buyursunlar.

ÖMER SÜHA ALDAN (Muğla) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Alt komisyonda da epey üzerinde durduk, tartıştık. Keza Danıştay tasarısıyla da üzerinde durulmuştu. Şimdi, tabii, bu madde aslında bir siyasi bakış açısının tezahürüdür. Yani...

BAŞKAN – Kadim bir savcının siyasi alanda kulaç atması kadar ilginç bir gözlem olamaz. Dinliyoruz, buyurun Ömer Bey.

ÖMER SÜHA ALDAN (Muğla) – Şimdi, tabii ki bu bir felsefenin ürünüdür aslında bu madde. Bu madde...

MURAT BAŞESGİOĞLU (İstanbul) – Cübbemi bıraktım geldim diyorsun.

ÖMER SÜHA ALDAN (Muğla) – Ben cübbesini çıkaranlardanım artık.

MURAT GÖKTÜRK (Nevşehir) – Doğru yaptın yani.

BAŞKAN – Biraz da latife yapalım.

Buyurun Ömer Bey.

ÖMER SÜHA ALDAN (Muğla) – Çünkü cübbeliyken çok çekmişim.

BAŞKAN – Ama şunu söyleyeyim, bakın: Cübbeliyken belli bir özgürlüğünüz vardı, dokunulmazlığınız yoktu. Milletvekili oldunuz, dokunulmazlık kazandınız ama özgürlüğünüzü kaybettiniz.

Buyurun.

ÖMER SÜHA ALDAN (Muğla) – Yok, ben her zaman kendimi özgür hissettim.

BAŞKAN – Bu hepimiz için geçerli.

OKTAY ÖZTÜRK (Erzurum) – Bu zeminde konuşuyorsak özgür olmalıyız.

BAŞKAN – Siyaset sınırdır Oktay Bey.

ÖMER SÜHA ALDAN (Muğla) – Cübbeliyken de cesurdum, kendimi hep özgür hissedirdim, şimdi de öyle hissediyorum.

Şimdi, dediğim gibi bu bir bakış açısı. Yani şöyle bir şey...

HAKKI KÖYLÜ (Kastamonu) – Ya, şu cübbeli lafını kullanmayalım, Ahmet Hoca geliyor aklıma.

BAŞKAN – Efendim, yeter artık, bu kadar tebessüm yeter.

Ömer Bey, buyurun.

ÖMER SÜHA ALDAN (Muğla) – Şimdi, dediğim gibi, bu bir bakış açısidir. Yani, ülkede biz bir şeyler yapmak istiyoruz, bir şeyler üretmek istiyoruz, ülkemizde iyi tesisler yapmak istiyoruz ama önümüzde engeller var. İşte, yasa bizim için engel, yargı bizim için engel. Biz aslında bu toplumu düşünüyoruz, bu toplum için bir şeyler vermek istiyoruz ama bir şeyler gecikiyor. Bu, bu mantığın tezahürü olan bir düzenlemedir. Öncelikle bunu düşünelim, kafamızda bu bir yer etsin.

RECEP ÖZEL (Isparta) – Doğru Hocam, tespit doğru.

ÖMER SÜHA ALDAN (Muğla) – Bu bir yaklaşım. Bana uygun bir yaklaşım değil, benim hayat felsefeme uygun bir yaklaşım değil. Bir şeyleri, binaları yapmak, bir şeyleri ortaya koymak elbette sevinilecek bir şeydir ama insanı, bireyi, bireyin özgürlüğünü, bireyin haklarını bu anlamda göz ardı etmek doğru bir yaklaşım sayılamaz. Her şeyden önce bir bakış açısının yansıması demem bundandır. Yani, ne istiyor bu vatandaşlar ya da bu sivil toplum örgütlenmeleri? Biz güzel şeyler yapıyoruz bu millet için. İşte, güzel güzel binalar diyoruz, 3'üncü boğaz köprüsü oldu, bir tane başkanlık rezidansı yapmaya çalışıyoruz ama bir kısım insan çıkıyor dur diyor.

Size bir örnek vereceğim. Siyasi anlayışı da biz gibi değil, ülkücü kökenli. Elektronik Mühendisleri Odası bu sabit telefonlarla cep telefonları arasındaki ara bağlantı sözleşmesini Danıştaya götürüyor. Hükümet yetkilileri, bakan bir protokol yapmış vaktizamanında, çok eski yıllarda bu yani AKP iktidarı döneminde değil ve şöyle bir şey olmuş: Sabit telefonlara, ortada bir sabit telefondan cep telefonu arandığı zaman ortaya bir ücret çıkıyor, bunun paylaşımı. Yüzde 99'u cep telefonlarına verilmiş, yüzde 1'i o zaman devletin elindeki telefona verilmiş. Bu böyle bir anlaşma ve bu anlaşma yargısal faaliyetlerden geçmiş. Sonuçta devlet -pek çok şey var, detayına girmeyeceğim- 2 milyar dolar gelir elde etti bu sayede, bu şeyin iptali dolayısıyla. Yani, oradaki bir sivil toplum kuruluşu olan Elektronik Mühendisleri Odasının Danıştay yoluna başvurusu sonuçta böyle bir tablo yarattı. Ve bugün görüyorum ki ben, mesela bazı demeçlerden bunu anlıyorum: Ya, işte, birileri çıkıyor bunu dava konusu ediyor. Biz hizmet vermek istiyoruz, hizmet engelleniyor. Bu doğru bir yaklaşım değildir. Bireyi, bireyin haklarını yargı önünde eşit şekilde hakkını savunmayı bir yana bırakıyoruz.

Bu maddelerden işte bu madde bunu sağlıyor. Bu bir yaşama bakış açısı, bu bir felsefe, bu bana uygun değil, birilerine uygun olabilir. Bu noktada bu davalar herhangi bir şey olmayacak olursa yedi ay on iki günde bitecek normal şartlarda. Yani çocuk bile dokuz ayda doğuyor.

RECEP ÖZEL (Isparta) – Ama o çocuk, yani bir insan, insan.

ÖMER SÜHA ALDAN (Muğla) - Yani prematüre bir yaratık çıkacak.

BAŞKAN – Aslında adil yargılama bakımından önemli, hayati evet.

ÖMER SÜHA ALDAN (Muğla) – Şimdi buna rağmen yedi ay on iki gün. Yani bu kadar kısıtlamaya rağmen yedi ay on iki gün.

Arkadaşlarım değindiler, birinci olarak; bu davalarda taraf olmayan yani bu konulardaki davalara taraf olmayan insanların hakkı ne olacak? Yani bir kere bunu düşünmek lazım.

İkincisi; bir mahkemeye “Bu işi şu kadar sürede tamamlayın.” demek benim istediğim kararı ver anlamına gelir.

Şimdi burada diyor ki: “Ara kararın verilmesi, keşif, bilirkişi incelemesi bu bir ay içinde tamamlanır.” Yani bir özelleştirme işlevinin bir boyutunu düşünsenize, bir ay içerisinde bunun keşfini nasıl yaparsınız, bilirkişi incelemesini nasıl yaparsınız?

HAKKI KÖYLÜ (Kastamonu) – Bir ay süre veriyor.

ÖMER SÜHA ALDAN (Muğla) – Hayır “Dosya tekemmül etmiş sayılır.” diyor. Bir kere baştan onu bir kesmiş ve Danıştaya diyorsunuz ki “İki ay içerisinde bunu bitirmek zorundasın.” Bir hâkimi böyle bir süre kısıtlamasına tabi tutmak bir kere adil yargılama ilkesine açıkça bir aykırılıktır ve insanların iki ayağı bir pabuca girecek böyle bir yöntemle. Buna gerek yok. Zaten yedi ay bir süre az buz bir süre de değil, ben bu şeye katılıyorum yani bu kadar kısaltmaya rağmen. Bu dava dosyası yedi ay yerine bir yıl yedi ayda bitse ne olur? Yani bunu bu kadar, tamamıyla akçeli işlere yönelik olarak bu işleri buraya getirmenin doğru bir yaklaşım olmadığını düşünüyorum. Bu felsefeyi lütfen terk edelim. Vatandaşa hizmet ayrı şeydir, bireyin haklarını gözetmek ayrı şeylerdir. Bunun ikisi arasındaki uyumu sağladığımız zaman, bu uyumu sağladığımız zaman refah toplumu oluruz, mutlu oluruz ve gerçek bir demokraside yaşadığımızı ve hukuk devleti ilkesi içerisinde bize davranıldığı düşünülen bir ülkede yaşadığımızı düşünürüz.

Ben de aynı şekilde Dilek Hanım gibi bu maddenin tasarı metninden çıkarılmasını talep ediyorum.

BAŞKAN – Dilek Hanım’ı toplumsallaştıracağız illaki.

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Sayın Başkanım...

BAŞKAN – Buyurun.

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Sayın Genel Müdüre söz vermeden önce bir hususu söyleyeyim de onunla ilgili olarak cevap versin istiyorum.

Şimdi, Dilek Hanım da kısaca ifade etti bu yürütmenin durdurulmasıyla ilgili olan bölümü.

Şimdi, yürütmenin durdurulmasıyla ilgili bölüm biliyorsunuz Danıştay Yasası’nda da önümüze gelmişti. Danıştay Yasası’nda bu konu tartışıldı; bu konunun idare hukuku prensiplerine uygun olmadığı ve Anayasa’ya aykırı olduğu hocalarımız tarafından bizim önerilerimiz üzerine ifade edildi ve biz bunu Danıştay Yasa Tasarısı’nda Komisyon çalışmaları sırasında çıkartmıştık.

Şimdi, Danıştay Yasası görüşülürken bu hükmün uygun olmadığına karar veren Komisyon bunu çıkartmıştı. Komisyon iradesine aykırı olarak yeniden geldi ve ben özellikle şunu da okuyarak söylemek istiyorum: “İdarî işlemin uygulanması halinde...”

“ Siz de bunu madde olarak söylemişsiniz; hatırlarsanız.

BAŞKAN – 125’inci madde.

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Ben 126 demiştim ve siz 125 olarak düzeltmişsiniz; hatırlıyorum o ilk görüşmeyi.

BAŞKAN – 125, tabii tabii.

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – “... telafisi güç veya imkânsız zararların doğması ve idarî işlemin açıkça hukuka aykırı olması şartlarının birlikte gerçekleşmesi durumunda gerekçe gösterilerek yürütmenin durdurulmasına karar verilebilir.” Yani Anayasa’ya aykırı olarak burada bir sınırlama getiriliyor. Yani açıkça Anayasa’ya aykırı bir hüküm, Anayasa’nın açık hükmüne ve Komisyonun iradesine rağmen yeniden Adalet Komisyonunun önüne getirilmiş. Yani bunu hakikaten doğru ve şık bulmuyoruz şahsen.

BAŞKAN – Teşekkürler.

Buyurun, sevgili avukatım, buyursunlar.

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ AV. EKİM ERGÜN – İvedi yargılama usulüne ilişkin olarak aralık ayında uzun uzun alt komisyonda görüşlerimizi aktarmıştım, hatta Komisyonda da aktarmıştım. Ancak, iki tane teknik husus var burada ve o iki

teknik husus belki düzeltilme imkânı bulabilir. Savunmanın verilmesiyle dosya tekemmül edecek. Bu, adil yargılanma açısından ciddi bir sıkıntı doğurabilir ve hak arama özgürlüğü açısından da iptal nedeni olabilir.

Şimdi, biz genellikle davalı idare tarafında oluruz ve vatandaş bize dava açtığında dava konusu idari işlemi bilmez, çoğu zaman idari işlemi sayısıyla, numarasıyla bile belirtmez, işlem dosyasından bihaberdir. Biz savunma dilekçemizle birlikte mahkemeye işlem dosyasını da sunarız. Vatandaş ondan sonra işlem dosyasını da inceler ve bize tekrar hani “Şunlar şunlar var ama bunlar bunlar da var.” diyebilir. Burada böyle bir şey söz konusu olmayacak ve dava...

BAŞKAN – “Noksanlıkları tamamlama usulü uygulanamıyor.” diyorsunuz.

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ AV. EKİM ERGÜN – Hâkim nasıl araştırma yapacak? Bir de o da var. Dosya tekemmül etmiş oluyor çünkü o saatten sonra hani şuna bakayım, buna bakayım, öbür türlü yapayım... Dilekçe veriliyor, savunma veriliyor; dosya tekemmül ediyor, bitti. Bu, hak arama özgürlüğü açısından, adil yargılanma hakkı açısından ciddi anlamda sıkıntılı bir durum olabilir.

İkinci kısım, yürütmenin durdurulması talebine ilişkin olarak verilecek olan kararlara itiraz müessesesi yok. Bu, her iki türlü de değerlendirilebilir. Vatandaş açısından da değerlendirilebilir, idare açısından da değerlendirilebilir ve aslında bölge idare mahkemeleri de bu yürütmeyi durdurma konusunda yeknesaklık da sağlıyor ülkeye. Yani o açıdan da, idareler açısından da değerlendirilmesi gerekir. Bu iki husus Anayasa açısından çok sıkıntılı. İvedi yargılama usulüne tabi olan konular konusundaki değerlendirmelerimizi biz zaten aralık ayında uzun uzun da anlatmıştık.

Durum budur.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum.

TURGUT DİBEK (Kırıkkale) – Ben de bir şey söyleyebilir miyim Sayın Başkan?

BAŞKAN – Buyurun.

TURGUT DİBEK (Kırıkkale) – Şimdi, benim de atladığım konuyu Ali İhsan belirtti; bu önemlidir. Burada biz çıkarmıştık, yani Komisyonunda yürütmenin durması kararlarına itirazı. Şimdi böyle sanki fark etmeden tekrar konulmuş.

Sayın Başkanım, bu maddenin siyasi çözümlemesi şudur: Yani hukuki yanlarını anlatmaya çalışıyoruz da, Anayasa’ya aykırı, şuraya aykırı, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi’ne aykırı diyoruz. Aynı şeyleri HSYK değişikliklerinde de söylemiştik. O düzenlemeyi buraya getirenler her şeyi bile bile yaptılar. Tabii ki o belli bir operasyonda, değişiklik operasyonuydu. İşte, atı alan Üsküdar’ı geçti. İşte, şimdi değiştireceğiz. Ama ne oldu? HSYK’deki yapı değişti. Burada da Sayın Başbakan belli ki Adalet Bakanına şunu demiş, onun lügatinden söylüyorum: “Kardeşim, ben dava mava anlamam; yürütmenin durması kararını istemem. Öyle cevap falan olmaz. Bizim seçimlere kaldı bir yıl. Bu bir yıllık süre içerisinde bitmesi gereken bizim projeler var. İşte, boğaz köprüsü var, havaalanı var, Körfez geçişi, bilmem nesi var.

RECEP ÖZEL (İsparta) – Dinlediniz mi? Bu bilgileri nereden biliyorsunuz?

TURGUT DİBEK (Kırıkkale) – Ben çözümlemesini anlatayım: “Ne yaparsanız yapın, işte, bir an evvel, böyle davayla mavayla, yürütmenin durdurulmasıyla bu işleri uzatmayın, bu işleri bitirmem lazım seçimlere giderken.” Benim anladığım bu. “Hukuk mukuk, hak bunlar önemli şeyler değildir.” Bu talimatı da almış arkadaşlar.

BAŞKAN – Peki, neyse... Turgut Bey, sen çok vakur arkadaşımızsın ya.

İsa Bey, buyurun.

İSA GÖK (Mersin) – Aslında amaç çok net. Amaca karşı savunmalar da hep aynı oluyor. Zihniyet aslında yargıyı ayak bağı görmeden geliyor. Tamam bir taraf hızlı iş yapmak istiyor, kalıcı, büyük işler yapmak istiyor ama bu arada yargısal denetim sorun oluşturuyor. Bunun Türkçe meali, maddenin Türkçe meali yargısal denetim istemiyoruz demektir. Kamer Bey söyledi, aslında süre, bidayet mahkemesi süre altmış gündür. Bidayet mahkemesinin süresini altmış güne sığdırıyorsunuz. İdari işlemin... Bir defa idari yargı usulü çok sıkı bir usul. Davaların büyük çoğunluğu ilk usulden düzeltme veya retle geliyor. Bunları bilemezken siz doğrudan altmış günde karar diyorsunuz hem de “YD” kararlarına karşı itirazı da kaldırıyorsunuz. Bu şu demektir: Yargı istemiyoruz. Peki. Ki AKP’nin aslında 2002’de gelen sürecinin başlangıcında, o dönemde getirilen kimi kanun değişikliklerinde özgürlükten yana, hak arama hürriyetini genişleten, savunma gücünü artıran bir çok değişiklikler vardı ve biz onları destekledik, destekledik; Adem Sözüer de burada, Cumhuriyet de, İzzet de hepsi burada arkadaşlarımız. Ceza Kanunu ve CMK değişikliği CHP’nin desteğiyle olmuştur. Neden? Çünkü orada hak arama özgürlüğü ve savunmayı genişletme vardı. O yüzden Cumhuriyet Halk Partisinin 2004 yılında desteğini aldı Hükûmet. Ee, biz barolar da destekledik, Barolar Birliği Temsilcisi orada. Çünkü bu mantık özgürleşme noktasında 2003 sürecinde getirilen kanun

değişikliklerinin olumlu yanlarıydı. Ama şimdi 2014, değişen büyük bir imaj, büyük bir irade değişikliği var. O dönemdeki hak arama hatta yargıyı kuvvetlendirme, yargıya birtakım imkânlar tanıma konusunda değişiklikler vardı 2002’de, 2003’te, hep olumluymuş bunlar. Ama gelinen noktada, yargı nasıl âdeta tasfiyeye gider... Bakın, yargı içindeki sorunu gayet iyi biliyorum, yargı içindeki siyasi nüveleri gayet iyi biliyorum, bunlarla mücadeleyle belli ölçülerde hak da veriyorum ama bu, yargı öldürülerek olmaz. Bu, yargının ölmesi anlamına geliyor. Zira siz yargıyı işlevsiz, vatandaş da yargıya gidemez hâle getiriyorsunuz. Bunun yarattığı... Vücuda giren bakteri vücudu öldürür, bu çok tehlikeli. Mücadeleye, bakın, evet, sorunları biliyorum, hak verdiğim konular da var ama bu, yargının tasfiyesiyle ve hatta vatandaşın yargıya gitme imkânının kaldırılmasıyla olmaz, bu çok yanlış. Bu ivedi yargılama, özellikle bir de konuları çok enteresan. Ne? İşte, acele kamulaştırma, ihale işlemleri, özelleştirme işlemleri...

Arkadaşlar, yapmayın, yapmayın... Bunu kim yaparsa doğrudan töhmet altında kalır. Bakın, hepimiz musallaya yatacağız, hepimiz sırat köprüsüne çıkacağız, hepimiz beş yıl, on yıl sonra gene vatandaşın arasında gezeceğiz. Bir iş yaparken...

BAŞKAN – Bir sene sonra ya.

İSA GÖK (Mersin) – Bir sene sonra gezeceğiz; gezerken yüzümüzün net, temiz, vatandaşa rahat bakabilmemiz lazım. Yaptığımız bu şey vatandaşın aleyhine. Bu kadar baskıcı, bu kadar -hani hep derdiniz- ceberut devlet. Arkadaşlar, ceberut devleti 2002 öncesinden daha fazla hâle getiriyorsunuz, bu kadar olmaz. Ben avukatım, avukatken bu davayı alıp sonuçlandıramayacağımı düşünüyorum. Hızlanmak iyi, kabul ediyorum, hızlandırmak lazım ama siz devlet aygıtını yavaşlatın, devlet aygıtını vatandaşa kapayın, hiçbir idari işlem ve eylemleri biz bilemeyelim, olaylara vâkıf olamayalım, STK’lar dahi vâkıf olmasın, siz yargıyı iki aya sıkıştırın. Bunun adı yargıyı hızlandırmak değil yargıyı aslında ayak bağı olarak görüp tasfiye etmektir, bu yanlıştır, bu işin mantığı yanlıştır. 2002’deki mantıktan çok uzaklaşınız.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Peki, teşekkürler.

Genel Müdürüm, bu maddede iki üç cümle ben de şey edeceğim, karşılık verin. Enver Bey’den şu sorular...

Enver Bey, ben şey yaptım, tabii, bu Ali Ulusoy o zaman Danıştay üyesiydi, bir ara Avrupa’daydı, sonra döndü, konuştuk bu mukayeseli hukuk bakımından. Sonra Turgut Bey’le konuştum, Turgut Candan, idare hukukunda en güzel kitap yazarlardan birisi. Zannediyorum 7’nci baskıyı yaptı. Bir, şu konuda: Mukayeseli hukukta durum ne? Yani bu zaten prototip Fransa.

İkinci sorum: “İki ayda bitirir.” diyoruz, “Üç ayda bitirir...” Bitirmedi, diyelim ki altı ay sürdü alt mahkemede veya denetim, mahkeme altı ay sürdü. Yani o zaman ne olacak? Bu çok önemli. Yani ben hukuki anlatımla ifade edeyim; bu süreler savunma bakımından tamam, sukut-ı hakk müddetleri, hak düşürücü süreler ama mahkemeye verilen süreler bir düzen süresi midir yoksa müddet-i kat’îa mıdır yani görevi sona erdiren süreler midir? Bu çok önemli.

Bir de, yürütmeyi durdurmaya itiraz yapılmamış olmasını bir Danıştay Temsilcisi olarak nasıl karşılıyorsunuz?

İSA GÖK (Mersin) – Ben bir şey ilave edebilir miyim?

Bakın, Sayın Başkanım, iktidarın başlarıydı. Kamulaştırma Kanunu’nda değişiklik yapıldı. Ben Baro Başkanıydım ve alkışladım. Neden alkışladım? Kamulaştırma Kanunu devletin kamulaştırma işlemlerine karşı vatandaşa dava açma yükü getiriyor, bunun harcı var, keşfi var, dünya belaydı. Ne yaptı Hükûmet 2000’lerin başında? Dava açma yükünü devlete yükledi, “Devlet açacak.” dedi. Süreyi sınırladı, “Dört ayda karar vereceksin.” dedi. “İlk keşfe şu kadar tarihte gideceksin.” dedi ve vatandaş lehine düzenlemeydi. Burada yargı süresini kısalttırsın.

BAŞKAN – Avrupa Birliği normuydu.

İSA GÖK (Mersin) – Neden? Çünkü burada zaten aktif devlettir. O “ceberut devlet” dediğiniz devlete görev yüklediniz, vatandaş savundunuz, alkışlamıştık ama 2014, ben gene hukukçuyum, şimdi eleştiriyoruz. Neden? Mantık çok değişti, tam zıddı oldu, bunlar hatalı, bunları vatandaşa izah edemezsiniz, bu yanlış.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Buyurun Genel Müdürüm.

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRÜ YAŞAR ŞİMŞEK – Sayın Başkanım, malumunuz, bu ivedi yargılama usulü Aralık 2013’te Komisyonunuzdan geçen şeyde de vardı. Orada aynı zamanda grup dava da vardı. Şimdi, biz, ivedi yargılamayı buraya taşıdık, grup davayı almadık. Onun sebebi de -belki o da sorulacaktır- istinaf mahkemeleri o zaman için gündemde değildi. Şu anda istinaf mahkemelerinin kurulması noktasında hem mevzuat anlamında hem de irade anlamında güçlü bir şey var.

Grup davadaki şey, bu davaların direkt Danıştaya, sıçramalı yolla Danıştaya gitmesi söz konusu. Dolayısıyla istinaf olan sistemde grup davanın bir esprisi olmayacaktı çünkü orada İdari Dava Daireleri Genel Kuruluna gidecekti. Biz yeni konseptte Danıştayın iş yükünü azaltmayı planlıyoruz.

İSA GÖK (Mersin) – Konsept üç ayda mı değişti Genel Müdürüm? Üç aydır düşünceniz buydu, şimdi bütün sistemi değiştiriyorsunuz. Bu ne radikal bir değişim böyle.

BAŞKAN – Devam edin Genel Müdürüm. Grup davayı aşarak ivedi yargılamaya geçtik.

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRÜ YAŞAR ŞİMŞEK – Efendim, burada ivedi yargılamadaki şey, bu, sonuçlanması geciktiğinde hem taraflar hem idare için hakikaten telafisi imkânsız sonuçlar doğabilecek türden davalar söz konusu burada. Normal usulde bir davanın karara bağlanıp temyiz incelemesinden geçmesi, önce ilk derecede ortalama, bizim bulduğumuz üç yüz kırk beş gün, bunda posta süreleri hariç efendim ve Danıştayda da iki ile üç yıl ortalama. Yani bu nereden baksanız üç, dört yılı buluyor. Gönül ister ki tüm davalar da hakikaten ivedi yargılamada öngörülen sürelerde sonuçlansınlar. Yani şimdi bu noktanın, davaların uzun sürmesinden dolayı da ülkemiz bir sürü tazminat ödüyor adil yargılanma ilkesine aykırılıktan. Dolayısıyla bu bir başlangıçtır, çağdaş ülkelerde de vardır, özellikle Fransa’da, hocalarımız da oradan esinlenerek aldılar. Yani bu noktada... Bir de şunu söylemek isterim: Efendim, Danıştaydan geldi talep.

İSA GÖK (Mersin) – Ya, bu gerekçe olamaz.

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRÜ YAŞAR ŞİMŞEK – Yani Danıştay bunu istiyor çünkü bazı dosyaları hakikaten orada çok geç sonuçlandığı için, yatırım ortamının iyileştirilmesine katkı sağlaması öngörülmekte. Bu konularda örneğin “YD” kararına itiraz edilememesi konusu. Efendim, burada itiraz bir hafta süre, cevap bir hafta, inceleme bir hafta. Zaten bu kadar sürede bu sonuçlanacak, kesin hükme bağlanacak bir şey. Yani burada itirazın bir esprisi olmuyor, esastan karar verilmiş oluyor. Yani onun için bu öngörülmedi itiraz sistemi.

BAŞKAN – Sayın Genel Müdürüm, şimdi, bu yürütme...

İSA GÖK (Mersin) – Ben bir şey, Başkanım, bir şey söyleyebilir miyim? Bir ilave edeceğim.

Bakın, “Danıştaydan geldi.” itirazı sürekli kullanılıyor. Bu yanlış bir yöntem Genel Müdürüm, bunu bırakın.

İkincisi: “Hocalarımız mukayeseli hukuktan aldı.” diyorsunuz. Fransa’ya Barolar Birliği 2003 yılında bir çalışma yaptı. Ben de ona dâhildim 2003 yılında. Fransız devletinin, evet, idari yargımız buradan gelme, merkezî idare oradan gelme, kabul ama Fransız devletinin karar alma mekanizması o kadar şeffaf ve halkla bütünleşmiş ki oradaki devlet sizin şuradaki özelleştirme kararını alırken bile 50 tane STK’yla, kuruluşlarla, halkla bütünleşiyor, karara karşı itiraz da olmuyor. O yüzden Fransız Danıştayı, 52 hâkim ve doğru dürüst işleri yok. Oradaki her tür kamulaştırma da dava dahi olmuyor. Neden? Çünkü Fransız devleti, mahalli idareler dâhil -ki oradaki belediye sayısı çok daha fazladır- ve merkezî idare tüm kamulaştırma işlemlerini arkadaşlar, en az bir buçuk yılda bitiriyorlar. Niye biliyor musunuz? Dava değil hazırlık safhası; gereklilik, uygunluluk, aciliyet, bu... Bunu yaptığı için zaten yargılama süresi daracık, hatta gerek bile kalmıyor ama siz kime danışyorsunuz? Hangimiz idareciyken birine danıştık arkadaşlar? Yapımız bu. Lütfen, bunu örnek almak yanlış. Yani “Hocalarımız Fransa’dan aldı.” Böyle bir cümle olmaz. Aynı şey değiliz ki zira.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Peki.

Orada aslında İsa Bey’e şöyle şey ediyorum: Mukayeseli hukukun temel bir kriteri var, işlevsel denklik ilkesi o. Bir müesseseyi alır iken onun uzantı safhalarını da bilmek lazım.

Evet, buyurun üstadım, buyurun Enver Bey.

DANIŞTAY GENEL SEKRETERİ ENVER KAYA – Estağfurullah.

Şimdi, ben, özellikle somut bir iki konuya değineceğim. Burada, maddede “...en geç bir ay içerisinde karara bağlanması...” cümlesinin devamında şöyle diyor: “...ara karar verilmesi, keşif ve bilirkişi incelemesi ya da duruşma yapılması gibi işlemler ivedilikle sonuçlandırılır.” Yani bu işlemleri siz yapmayacaksanız bu süreye uymak zorundasınız ama bu işlemleri yapacaksanız, keşfe gittiniz, keşif ücreti, gelindi, gidildi, bu üç ay süre, buna ilave bir süredir.

BAŞKAN – O zaman bu bir görev kesme süresi değil, düzen süresidir.

DANIŞTAY GENEL SEKRETERİ ENVER KAYA – Değildir, düzen süresidir.

BAŞKAN – Bunu rapora alalım, çok önemli bu süreler.

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Yürütmenin durdurulmasıyla ilgili gerekçe kadük oldu, o zaman düştü.

BAŞKAN – Değil, değil.

İhsan Bey, onu da sordum, cevap verecek.

DANIŞTAY GENEL SEKRETERİ ENVER KAYA – Onu da söylemek zorundayım çünkü madde metninde aynen bu var. Bizim, malum, hepinizin bildiği, Danıştay Kanunu'nun 20'nci maddesi dosyaların incelenmesiyle ilgili olarak yani bu resen inceleme ilkesinin gereği. Bu şu demek de değil: Replik-düplik aşamaları iki aşamalı değil, tek aşamalı. Dosya geldi, davacıya tebliğ edildi. Davacı buna cevap veremez demek değil. Davacı buna cevap verir ama cevap verme hakkıyla ilgili bir şey bu, cevap vermesini engelleyen bir durum da değil bu.

İSA GÖK (Mersin) – Tekemmül ediyor dosya. Yapmayın!

DANIŞTAY GENEL SEKRETERİ ENVER KAYA – Dosya tekemmül ediyor. Tekemmül etti, geldi...

İSA GÖK (Mersin) – Tekemmülden ne anlarsın hâkim olarak?

DANIŞTAY GENEL SEKRETERİ ENVER KAYA – Tekemmül etti dosya...

BAŞKAN – Bir dakika İsa Bey, dinledim ya.

İSA GÖK (Mersin) – Budur yani.

DANIŞTAY GENEL SEKRETERİ ENVER KAYA – Sayın Vekilim, dosya tekemmül ediyor. Tabii, burada iki aşama bire düşüyor, onda bir tereddüt yok, zaten kanuni gerekçesinde var bu ama bu farklı bir şey var ise davacının buna cevap vermeyeceği, veremeyeceği anlamına gelmez.

BAŞKAN – Şöyle: Değerli hâkimim, bu ivedi usule bir itiraz hakkı tanımak, Boralar Birliğinden arkadaşımız diyor, bazen idarenin aleyhine olur, bazen kişinin aleyhine olur. Mesela on gün ekleyerek yürütmeyi durdurmaya itiraz prosedürünün getirilmesi nasıl karşılanır?

DANIŞTAY GENEL SEKRETERİ ENVER KAYA – Şimdi, burada itirazlarla ilgili şöyle durumlar oluyor: Tabii, ben, yaklaşık yirmi beş yıldır görev yaptım, bunun on beş yılı da taşra mahkemelerinde çalıştım. Bu davaların özellikleri gereği yerel mahkeme ilk derecede bir karar veriyor, karar verdikten sonra, bu, bölgeye itiraza gidiyor, yedi gün içerisinde. Bölge bu itirazında ilk derece mahkemesinin kararının aksi yönünde bir karar veriyor, Y.D. kabulü noktasında ya da reddi kabul noktasında. Mahkemesine geldiği zaman mahkemeler refleksle, genellikle ona uydukları oluyor ama uymadıkları olduğunda...

BAŞKAN – “Esas hakkında karar verecek.” diyorsunuz.

DANIŞTAY GENEL SEKRETERİ ENVER KAYA – Tabii. Esas hakkında da tersinden tekrar karar veriliyor.

Şimdi, burada bir Y.D. itirazla ilgili olarak Danıştaya temyiz aşamasında Y.D.'ye itiraz kalkmış değil.

BAŞKAN – Tabii, tabii.

DANIŞTAY GENEL SEKRETERİ ENVER KAYA – Burada kalmış da değil ama bu dosyaların özelliği gereği bir ay içerisinde...

BAŞKAN – Yani kanuni yol var.

DANIŞTAY GENEL SEKRETERİ ENVER KAYA – Tabii, bir ay içerisinde karar verildi. Zaten tebliğ edildikten sonra yedi gün itiraz süresi var, yedi gün bölge idare mahkemesinin inceleme süresi var, yedi gün tekrar tebliğ var; yirmi bir gün. Zaten bu bir ayın yirmi bir günü buradan geçti.

Şimdi, sayın vekillerimizin şu itirazı var...

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Kentsel dönüşümde adamın evini yıkacaksınız, telafisi var mı? Yani yürütmenin durdurulması...

DANIŞTAY GENEL SEKRETERİ ENVER KAYA – Ama bu bir eksiklik...

BAŞKAN – Arkadaşlar, ben şöyle görüyorum...

Buyurun.

DANIŞTAY GENEL SEKRETERİ ENVER KAYA – Bunu bir eksiklik olarak görmüyoruz. Kaldı ki ben şu rakamları da vereyim, hem Komisyonumuzun bilgisine girsin.

BAŞKAN – Enver Bey'i dinleyelim arkadaşlar.

DANIŞTAY GENEL SEKRETERİ ENVER KAYA – Yılda yaklaşık olarak geçmiş -iki yılı söylüyorum- 250 bin Türkiye genelinde idari yargıda dava açılıyor, 250 bin. Bu sayılar 255 bin, 245 bin, 240 bin. Bunun 150 bin dosyası, şu an itibarıyla söylüyorum,

Danıştaya geliyor, 150 bin dosyası Danıştaya geliyor. Bu istinafların kurulmasıyla beraber ortalama olarak yüzde 75'i civarındaki bölgelerde kesinleşmiş olacak, yüzde 75'i civarındakiler bölgelerde kesinleşmiş olacak.

BAŞKAN – Yüzde 25'i Danıştaya gelecek.

DANIŞTAY GENEL SEKRETERİ ENVER KAYA - Evet.

Danıştaya bu geldiği zaman iki ay içerisinde nasıl incelenecek? İşte istinaflar kurulduğu için iki ay içerisinde Danıştayın da dairelerinin birçoğu rahatlamış olacak. Kaldı ki bunu özellikle bölgelere gitmek isteyen arkadaşlarla ilgili, işte, efendim, Danıştayın iş yükü azaldığında bölgelere gitmek isteyen arkadaşlara bir önceki maddelerle ilgili de cevap vermiş olacağım. Böyle bir rahatlık da olacak.

Tabii, bunlar düşüncelerimiz. Ha, iki ayda sonuçlanmazsa ne olur? Bu düzen maddesi, buna diyecek bir şey yok.

BAŞKAN – Düzen süresi, mesele yok, o çok önemli.

Efendim, edebî sanattaki sürelerle hayatın gerçeğindeki süreler farklı oluyor tabii.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde oy çokluğuyla ve muhalefet partilerinden üye arkadaşlarımızın karşı oylarıyla kabul edilmiştir.

Teşekkür ediyorum.

Çok sağ olun.

14.30' da toplanmak üzere ara veriyorum.

Kapanma Saati: 12.56

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 14.32

BAŞKAN: Ahmet İYİMAYA (Ankara)

BAŞKAN VEKİLİ: Hakkı KÖYLÜ (Kastamonu)

SÖZCÜ: Yılmaz TUNÇ (Bartın)

KÂTİP: Mustafa Kemal ŞERBETÇİOĞLU (Bursa)
(Oturum, Başkan Vekili Hakkı Köylü tarafından açıldı)

-----0-----

BAŞKAN – Devam ediyoruz, madde 19’u görüşüyoruz.

Buyurun.

MADDE 19- 2577 sayılı Kanunun 45 inci maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"İstinaf:

MADDE 45- 1. İdare ve vergi mahkemelerinin kararlarına karşı, başka kanunlarda aksine hüküm bulunsa dahi, mahkemenin bulunduğu yargı çevresindeki bölge idare mahkemesine, kararın tebliğinden itibaren otuz gün içinde istinaf yoluna başvurulabilir. Ancak, konusu beş bin Türk lirasını geçmeyen vergi davaları, tam yargı davaları ve idari işlemlere karşı açılan iptal davaları hakkında idare ve vergi mahkemelerince verilen kararlar kesin olup, bunlara karşı istinaf yoluna başvurulamaz.

2. İstinaf, temyizın şekil ve usullerine tabidir. İstinaf başvurusuna konu olacak kararlara karşı yapılan kanun yolu başvurularında dilekçelerdeki hitap ve istekle bağlı kalınmaksızın dosyalar bölge idare mahkemesine gönderilir.

3. Bölge idare mahkemesi, yaptığı inceleme sonunda ilk derece mahkemesi kararını hukuka uygun bulursa istinaf başvurusunun reddine karar verir. Karardaki maddi yanlışlıkların düzeltilmesi mümkün ise gerekli düzeltmeyi yaparak aynı kararı verir.

4. Bölge idare mahkemesi, ilk derece mahkemesi kararını hukuka uygun bulmadığı takdirde istinaf başvurusunun kabulü ile ilk derece mahkemesi kararının kaldırılmasına karar verir. Bu hâlde bölge idare mahkemesi işin esası hakkında yeniden bir karar verir. İnceleme sırasında ihtiyaç duyulması hâlinde kararı veren mahkeme veya başka bir yer idare ya da vergi mahkemesi istinabe olunabilir. İstinabe olunan mahkeme gerekli işlemleri öncelikle ve ivedilikle yerine getirir.

5. Bölge idare mahkemesi, ilk inceleme üzerine verilen kararlara karşı yapılan istinaf başvurusunu haklı bulduğu, davaya görevsiz veya yetkisiz mahkeme yahut reddedilmiş veya yasaklanmış hâkim tarafından bakılmış olması hâllerinde, istinaf başvurusunun kabulü ile ilk derece mahkemesi kararının kaldırılmasına karar vererek dosyayı ilgili mahkemeye gönderir. Bölge idare mahkemesinin bu fıkra uyarınca verilen kararları kesindir.

6. Bölge idare mahkemelerinin 46 ncı maddeye göre temyize açık olmayan kararları kesindir.

7. İstinaf başvurusuna konu edilen kararı veren ya da karara katılan hâkim, aynı davanın istinaf yoluyla bölge idare mahkemesince incelenmesinde bulunamaz.

8. İvedi yargılama usulüne tabi olan davalarda istinaf yoluna başvurulamaz."

BAŞKAN – Evet, söz talebi var.

Ekim Bey, buyurun.

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ AV. EKİM ERGÜN – Mayıs ayının sonlarına gelmiş durumdayız. Bundan yaklaşık iki ay öncesinde yani mart ayının sonlarında Ankara’da Hâkimevinde Danıştay üyeleri, Bölge İdare Mahkemesinin bazı başkan ve üyeleri, idare ve vergi mahkemelerinin başkan ve üyelerinin katılımıyla bir toplantı düzenlemiştik ve bu toplantı üç gün sürmüştü. İdari yargının sorunları ve iş yükü nasıl azaltılabilir veya idari yargıda kalite nasıl artırılabilir demiştik. Şimdi, o toplantıdaki en ağırlıklı nokta, idari yargının iş yükünü oluşturan etmen tabii ki idarenin hukuka aykırı iş ve işlemleri, bundan kaynaklanıyor. Yani, idarenin hukuka aykırı iş ve işlemlerini biz azaltmadan idari yargının iş yükünü azaltmamız maalesef ki mümkün değil. Ancak, hâlihazırda yapılabilecek tek bir şey var. Yani Danıştay sıkışmış durumda, Danıştayın iş yükü Danıştaydan alınıp bir başka merciye aktarılabilir şeklindeydi. O toplantıda en fazla öne çıkan hususlardan bir tanesi, genel idari usul kanununun bulunmaması ve buna bağlı olarak yapılan hatalar nedeniyle açılan idari davalardı, o bir geçmişti, buraya yansımadı zaten.

İdari yargıda istinaf sisteminin bulunmayışını tartıştık iki ay öncesinde ve iki ay öncesinde biz "İki ay sonrasında idari yargıya bir istinaf sistemi gelecek, geliyor." şeklinde bir izlenim de edinmedik. Bizim orada tartıştığımız şey, istinaf sistemini bir

tartışalım, hani, bu iki kademeli mi olacak, üç kademeli mi olacak, karma bir sistem mi benimsenecek; ayrıntılı olarak bunun üzerinde çalışsın, ayrıntılı olarak üzerinde çalışıldıktan sonra bir sonuca varılsındı. İki aylık süre içerisinde bizim böyle bir analizi yapıp da sonuca ulaşmamızı, bunu kanunlaştırma düzeyine gelmemizi ben pek olası görmüyorum. Şu an bizim burada yapmış olduğumuz şey, Danıştayın iş yükünün oldukça fazla kısmını bölge idare mahkemelerine yüklüyoruz ve bizim oradaki hâkimlerimizin sakıncalı bulunduğu hususlar da var bunun içerisinde. Çoğu uyuşmazlıkta son sözü bölge idare mahkemesi hâkimleri artık söyleyecek. Bölge idare mahkemesindeki hâkimler yeterli güvenceden yoksunlar. Bizim sistemimizde Danıştayın son sözü söylemesinin nedeni de bu. Yani, kararı verecek, bir sonraki kararnamede acaba nereye gidecek? Gerçekten zor bir durum. Uygulamanın içerisinde olduğumdan dolayı, kimi davaları açarken davayı açtığım esnada hâkimden özür diliyorum, “Tevzisi size düştü, kusura bakmayın.” demek durumunda kalıyorum.

Şimdi, istinafın özelliği, somut olay adaletini gerçekleştirmek. Yani, istinaf mahkemesindeki amaç hukuki denetim yapmak değil, ilk derece tarafından verilen karar somut olaya uygun mu, hakkaniyete uygun mu; bunun incelemesini yapmaktır ve klasik anlamda istinafta, biz istinaf başvurusu yaparken yeni deliller bile öne süreriz. Şimdi, tasarı zaten eksik gelmişti. Alt komisyonda - katılanlar hatırlayacaktır- bölge idare mahkemelerine inceleme yapma yetkisi bile verilmemişti. Alt komisyonda “Ya, bu unutuldu, böyle giderse hiçbir şey yapamazlar.” dendi, sonradan eklendi. Korkarım ki şu anda bizim idare mahkemeleri açısından da, bölge idare mahkemeleri açısından da hız açısından öyle çok büyük bir problemimiz yok. Ancak, bölge idare mahkemeleri yeniden yapılandırılır ve yeni usule göre çalışmaya başlayacak olursa çok geçmeden yani bir yıl, belki en fazla iki yıl sonrasında “Bu bölge idare mahkemelerinin iş yükü ne oldu? Çok fazla arttı.” diye yeni bir kanunlaştırmanın konusu olacak gibi duruyor.

Bununla bağlantılı olarak temyiz hususu da var. Temyiz hususundaki görüşlerimi de bir sonraki maddede aktarmak isterim.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ederim.

Başka söz yok.

Maddeyi oylarınıza...

İSA GÖK (Mersin) – Bir dakika Hakkı Bey...

BAŞKAN – Buyurun.

İSA GÖK (Mersin) – Özellikle son fıkrayla zaten “İvedi yargılama usulüne tabi olan davalarda istinaf yoluna başvurulamaz.” diye, hepten onları da bitiriyoruz.

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRÜ YAŞAR ŞİMŞEK – Direkt temyize gidecek.

İSA GÖK (Mersin) – Direkt temyize gidecek, direkt temyize oraya göndereceksiniz onları.

BAŞKAN – Danıştaya mı gidiyor onlar doğrudan?

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRÜ YAŞAR ŞİMŞEK – Başından beri öyleydi. Başından beri zaten ivedi yargılama öyleydi.

İSA GÖK (Mersin) – Komisyon Başkanımız dahi şu anda onun karamsarlığını yaşıyor, “Ne olacak?” diyor.

BAŞKAN – Ben de ona dikkat ettim de ben farkına varmadım onun.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Tabii canım, temyize Danıştaya gidecek.

BAŞKAN - Onlar önemli kararlar olduğuna göre hiçbir yere gitmeden hemen ilk mahkemede kesinleşmesi elbette ki söz konusu olmaz.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Önemli kararlar olduğu için yalap şalap yapılıyor.

İSA GÖK (Mersin) – Ama bakın, bütün gerçek ortaya çıkıyor. Yani bundan iki, üç ay önce komisyondan geçen Danıştay Kanunu’nda düşünülmeyen şeyler bir anda sistemi allak bullak edip şimdi gelmiş vaziyette.

Dün bir soru sormuştum: Bu sistemi kökünden bu kadar değiştirmek isteyen grup kim? Siyasi irade, yargı kökenli olsa da bürokratlara talimat verip bunu böyle hazırlayın mı diyor? Bürokratlar yargı kökenli olsa da biz bir şey yapalım diye siyasilere yazıp bunu önüne mi getiriyor, yoksa karşılıklı bir etkileşim mi var? Yani bu nasıl çıkıyor anlamış değiliz.

BAŞKAN – Yargıdan gelen bir talep olduğu söyleniyor.

İSA GÖK (Mersin) – Klasik cevap o Hakkı Başkan, o klasik “Danıştay böyle istiyor.” ama Danıştay toplantısı, şimdi Barolar Temsilcisi arkadaşımız, meslektaşımız söylüyor; Danıştayda böyle bir şey konuşulmamış. Kime inanacağız?

BAŞKAN - Danıştaydan gelenlere inanacağız artık, konuşmaya bakmayacağız.

İSA GÖK (Mersin) – Yazık.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) - Yani Danıştay içinde o konu başlıklarını da Danıştay mı belirledi, soralım. Yani bu ivedi yargılama, 6 başlık var, onlarda da sizin görüşünüz oldu mu Danıştay olarak?

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRÜ YAŞAR ŞİMŞEK – Bilim Komisyonunun kararı. Ne Bakanlığımız ne tek başına Danıştay. Orada her kesimin temsilcisi var, Barolar da var.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) - Benim bildiğim kadarıyla Sayın Genel Müdürüm, Bilim Komisyonu hep söylediğim, iki konunun sonradan ilave edildiğini, bunlarla ilgili olarak Bakanlığın da hatta görüşünün alınmadığını... Yani son orada iki tane başlık var, önemli başlıklar. Turizm Teşvik Yasası uyarınca yapılan tahsisler, kiralamalar, satma işlemleri ve Çevre Kanunu uyarınca yapılan işlemler. Onların Bilim Kurulunda hiç görüşülmediğini söylediler. Onlar oraya nereden girdi, nasıl girdi?

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRÜ YAŞAR ŞİMŞEK – Sonra efendim, bu tasarıda bir daha komisyon kuruldu. Hadi ilk Danıştay şeyinde dediğiniz, ben öyle hatırlamıyorum...

TURGUT DİBEK (Kırklareli) - Benim anladığım, Danıştay ivedi yargılama usulü olabilir demiş ama konu başlıkları, hangi dava türleri bu ivedi yargılama usulüne tabi olacak? E, tamamen siyasi iradenin gördüğüm kadarıyla takdirine kalmış, öyle gözüküyor.

BAŞKAN - Evet, peki.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

20'nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 20- 2577 sayılı Kanunun 46'ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"MADDE 46- Danıştay dava dairelerinin nihai kararları ile bölge idare mahkemelerinin aşağıda sayılan davalar hakkında verdikleri kararlar, başka kanunlarda aksine hüküm bulursa dahi Danıştayda, kararın tebliğinden itibaren onbeş gün içinde temyiz edilebilir:

- a) Düzenleyici işlemlere karşı açılan iptal davaları.
- b) Konusu yüz bin Türk lirasını aşan vergi davaları, tam yargı davaları ve idari işlemler hakkında açılan davalar.
- c) Belli bir meslekten, kamu görevinden veya öğrencilik statüsünden çıkarılma sonucunu doğuran işlemlere karşı açılan iptal davaları.
- d) Belli bir ticari faaliyetin icrasını süresiz veya otuz gün yahut daha uzun süreyle engelleyen işlemlere karşı açılan iptal davaları.
- e) Müşterek kararnameyle yapılan atama, naklen atama ve görevden alma işlemleri ile daire başkanı ve daha üst düzey kamu görevlilerinin atama, naklen atama ve görevden alma işlemleri hakkında açılan iptal davaları.
- f) İmar planları ile Kültür Varlıklarını Koruma Yüksek Kurulu kararlarına karşı açılan iptal davaları."

BAŞKAN – Şimdi bir de önerge var, onu da okuyalım da ondan sonra görüşmelere devam edelim.

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 1/918 esas sayılı Kanun Tasarısı'nın Çerçeve 20'nci maddesiyle değiştirilen 2577 sayılı Kanun'un 46'ncı maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Yılmaz Tunç

Bartın

"MADDE 46- Danıştay dava dairelerinin nihai kararları ile bölge idare mahkemelerinin aşağıda sayılan davalar hakkında verdikleri kararlar, başka kanunlarda aksine hüküm bulursa dahi Danıştayda kararın tebliğinden itibaren otuz gün içinde temyiz edilebilir:

- a) Düzenleyici işlemlere karşı açılan iptal davaları.
- b) Konusu 100 bin Türk lirasını aşan vergi davaları, tam yargı davaları ve idari işlemler hakkında açılan davalar.
- c) Belli bir meslekten, kamu görevinden veya öğrencilik statüsünden çıkarılma sonucunu doğuran işlemlere karşı açılan iptal davaları.
- d) Belli bir ticari faaliyetin icrasını süresiz veya otuz gün yahut daha uzun süreyle engelleyen işlemlere karşı açılan iptal davaları.
- e) Müşterek kararnameyle yapılan atama, naklen atama ve görevden alma işlemleri ile daire başkanı ve daha üst düzey kamu görevlilerinin atama, naklen atama, ve görevden alma işlemleri hakkında açılan iptal davaları.
- f) İmar planları, parselasyon işlemlerinden kaynaklanan davalar.

g) Tabiat Varlıklarını Koruma Merkez Komisyonu ve Kültür Varlıklarını Koruma Yüksek Kurulunca itiraz üzerine verilen kararlar ile 18/11/1983 tarihli ve 2960 sayılı Boğaziçi Kanunu'nun uygulanmasından doğan davalar.

h) Maden, taş ocakları, orman, Jeotermal kaynaklar ve doğal mineralli sular ile ilgili mevzuatın uygulanmasına ilişkin işlemlere karşı açılan davalar.

ı) Ülke çapında uygulanan öğrenim ya da bir meslek veya sanatın icrası veyahut kamu hizmetine giriş amacıyla yapılan sınavlar hakkında açılan davalar.

i) Liman, kruvaziyer limanı, yat limanı, marina, iskele, rıhtım, akaryakıt ve sıvılaştırılmış petrol gazı boru hattı gibi kıyı tesislerine işletme izni verilmesine ilişkin mevzuatın uygulanmasından doğan davalar.

j) 8/6/1994 tarihli ve 3996 sayılı Bazı Yatırım ve Hizmetlerin Yap-İşlet-Devret Modeli Çerçevesinde Yapılması Hakkında Kanun'un uygulanmasından ve 16/7/1997 tarihli ve 4283 sayılı Yap-İşlet Modeli ile Elektrik Enerjisi Üretim Tesislerinin Kurulması ve İşletilmesi ile Enerji Satışının Düzenlenmesi Hakkında Kanun'un uygulanmasından doğan davalar.

k) 6/6/1985 tarihli ve 3218 sayılı Serbest Bölgeler Kanunu'nun uygulanmasından doğan davalar.

l) Gümrük mevzuatı ile dış ticaret mevzuatının uygulanmasından doğan davalar.

m) 3/7/2005 tarihli ve 5403 sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu'nun uygulanmasından doğan davalar.

n) Düzenleyici ve denetleyici kurullar tarafından görevli oldukları piyasa veya sektörle ilgili olarak alınan kararlara karşı açılan davalar.

Gerekçe:

Önergeyle istinaf mahkemelerince verilen kararlardan temyiz yolu açık olanlar tahdidi olarak sayılmakta ve temyiz süresi on beş günden otuz güne çıkarılmaktadır.

BAŞKAN – Benim anlayamadığım bir şey var, geri ne kaldı? Yani istinaf mahkemesinden verip de kesinleşen bir şey var mı? Bakıyorum da mesela düzenleyici, denetleyici kurullar tarafından yuvarlak, Gümrük Mevzuatı ile Dış Ticaret Mevzuatının uygulanmasından doğan davalar nedir bunlar? Çok eften püften şeyler de varsa bunların hepsi Danıştaya mı gelecek şimdi?

DANIŞTAY GENEL SEKRETERİ ENVER KAYA - Başkanım, söz alabilir miyim?

BAŞKAN – Buyurun.

DANIŞTAY GENEL SEKRETERİ ENVER KAYA – Şimdi, Başkanım, bu son verilen önerge haricinde Danıştaya 100 bin lira ve altında rakamlar kalır ve konu bazında da sayılanlara göre yüzde 75'i gelmiyor. Saydıklarımız ilave tamamen olur ise eğer, komisyonun iradesinden böyle geçerse bu yüzde 74,5 olan yüzde 70'e düşüyor.

Şimdi, burada dosya olarak, isim olarak sayılanlar fazla gibi gözükse de mesela bir tanesini söyleyeyim...

BAŞKAN – Yani bunların çeşidi fazla ama sayı olarak çok az diyorsunuz.

DANIŞTAY GENEL SEKRETERİ ENVER KAYA – Sayı olarak çok az ve bunların bir kere Danıştay nezdinde de temyiz mahkemesi olarak görülmesinde ülke sınırları, ülke bütünlüğü ve dünya ölçeğindeki kanunlarla karşılaştırılması gerekiyor. Mesela, liman, kruvazör limanı, yat limanı, marina, iskele, rıhtım, akaryakıt ve sıvılaştırılmış petrol... Toplam geçen yıl 6 dosya gelmiş Başkanım. Yani isim olarak baktığınız zaman belki 3 satır ama gelen dosya sayısı bu kadar. Yatırım ve hizmetlerin yap-işlet-devret modeliyle ilgili konularda 10 dosya gelmiş Başkanım. Burada gümrük mevzuatı ve dış ticaret mevzuatından doğan uyuşmazlıklarla ilgili konu, biraz o, yalnız çerçevesi tam çizilemeyen, istinaflarda da kesinleşebilecek nitelikteki davalar gibi buradan da çıkarılabilir. Biz bunu her ne kadar Danıştay olarak önerdi isek de tabii komisyonun takdirinde.

BAŞKAN – Bu son iki bendi diyorsunuz değil mi?

DANIŞTAY GENEL SEKRETERİ ENVER KAYA – Gümrükle ilgili olan kısmı özellikle Başkanım. Gümrük mevzuatı ve dış ticaret mevzuatından doğan uyuşmazlıklarla ilgili olan.

Şimdi, burada düzenleyici ve denetleyici kurullar tarafından görevli oldukları piyasa ve sektörle ilgili alınan kararlar. 2012 öncesine kadar zaten Başkanım, bunlar ilk derece olarak Danıştayda açılıyordu, bu yerel mahkemelerde dahi görülüyor idi. Danıştayın bu konudaki içtihatları aslında yeni yeni oturmaya başladı. Şimdi bunlar tamamen Danıştaydan alınıp bölge istinaf mahkemelerinde kaldığı zaman oturmamış içtihatlarla ilgili çok farklı farklı kararlar da çıkma ihtimali var. Bunların sayısı da toplamda bir dairenin içerisinde, en fazla sayı burada tekabül ediyor, 3 bin civarında olabilir. Bunu 150 bin sayısı içerisinde toplamını değerlendirdiğimizde de Başkanım yüzde 4,5'a tekabül ediyor. Aslolan atamalarla ilgili daireler Başkanım, 2. Daire mesela, yüzde 80'i işin daire başkanı ve altındaki görevlilerle ilgili, yüzde 80'i gidiyor. 12. Daire, 20 bin dosyası var, göreve son hariç işlerin tamamına yakını gidiyor, burada da

yüzde 80 civarında. İmar planlarıyla ilgili, üst ölçekli imar planlarıyla ilgili davaların zaten öteden beri burada kalması düşünülüyordu, onlar kalmaya devam ediyor. Büyük oranda bu istinafın yapısını bozucu, sayıları bozucu nitelikte de değil, sayısal olarak da fazla değil, konu başlığı olarak fazla gibi.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Ağırlıklı olanlar hangileri, istinafta kalacak olanlar?

DANIŞTAY GENEL SEKRETERİ ENVER KAYA – Mesela konusu para olan, tazminata tekabül edenlerde 100 bin lira ve altındakiler. Bu çok önemli bir sayı. Belki dava dairelerinin işlerinin yaklaşık olarak bu zaten yüzde 65'i civarında. Bu sayılar daha önceki komisyonlarda da beraber olduğumuzda “Acaba neye tekabül ediyor?” diye yine sorulmuştu. Biz onları çıkardık, yüzde 90'ın üzerinde doğruluk oranıyla bunu rahatlıkla söyleyebilirim, büyük oranda 100 bin lira ve altındaki rakamlar.

Memurlarla ilgili olan davalarda göreve son haricindeki disiplin, atamalarda da daire başkanı ve üstündekiler Danıştaya, altındakiler ağırlıklı olarak bölgelerde kalıyor.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Büyük çoğunluğu da onlar...

DANIŞTAY GENEL SEKRETERİ ENVER KAYA – Büyük çoğunluğu bunlara tekabül ediyor.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Başkanım, şimdi, maddede “Bu ivedi yargılama usulüne tabi olan davalarda istinaf yoluna gidilemez.” diye... Burada da Danıştayda temyiz olacak olan davalar, onlar yok burada. Öyle bir boşluk gibi bir şey çıkmıyor mu, doğmuyor mu?

B.AŞKAN – Nasıl?

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Yani ivedi yargılama... Şimdi, burada Danıştaya temyize gidecek olan davalarla ilgili olarak...

BAŞKAN – İvedi yargılama usulüne gidenler zaten Danıştaya da gidiyor.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Ama tadadi olarak sayılmış Başkanım.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Burada saymışlar ya, onu diyorum yani onunla ilgili bir sıkıntı çıkmayacak mı?

DANIŞTAY GENEL SEKRETERİ ENVER KAYA – Kendi usulünde yazıyor.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Kendi usulünde yazıyor. “İstinaf yoluna başvurulamaz.” diyor, burada da tadadi sayılmış, burada da onlar yok. Onunla ilgili bir sıkıntı çıkmaz. Bir de orada temyiz süresi on beş gün biliyorsunuz, burada otuz gün. E, onu da otuz yapalım o zaman yani on beş orada, otuz burada, farklı süreler oldu temyizde.

BAŞKAN – Şey mi, dilekçe temyiz...

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – İvedi yargılamadaki temyiz süresi on beş gün. Buradaki on beşi otuz yaptık.

BAŞKAN – Burada otuz yaptık, evet. “Arasında bir fark olsun.” diyorlar.

DANIŞTAY GENEL SEKRETERİ ENVER KAYA – İvedide usul baştan farklı yani tamamen cevaplar farklı.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – O madde içerisinde mi düzenlendi diyorsunuz?

DANIŞTAY GENEL SEKRETERİ ENVER KAYA – O madde içerisinde düzenlendiğinden.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Akagün.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Sayın Başkanım, şimdi burada verilen önergeyle bir değişiklik yapılıyor, “Ülke çapında uygulanan öğrenim ya da bir meslek veya sanatın icraatı veyahut kamu hizmetine giriş amacıyla yapılan sınavlar hakkında açılan davalar” deniyor. Ülke çapında uygulanan öğrenimle ilgili sınavlar nelerdir? Üniversite sınavlarıdır. Şimdi, ben, kızım bu yıl üniversite sınavlarına girdiği için, nasıl bir sorun yaşadığımızı bildiğim için belki gözlerinden kaçıyordu Danıştaydaki yargıçların. Bir kere, üniversite sınavının, YGS'nin soruları açıklanmıyor Sayın Başkanım; soruları açıklanmıyor, sadece yüzde 20'si açıklanıyor, diğerleri açıklanmıyor. Bunun da gerekçesi yine bir torba kanunla Bilgi Edinme Kanunu kapsamı dışına çıkarılması. ÖSYM'nin sorularının ve cevaplarının Bilgi Edinme Kanunu kapsamı dışına çıkarılması nedeniyle sorular açıklanmıyor. Sorular açıklanmayınca, ÖSYM'nin yasalardan kaynaklanan böyle bir hakkı olunca biz nasıl başvuracağız?

Şimdi, bu konuda biz ÖSYM'yle iletişime geçtik, hatta pazartesi günü Sayın Cumhurbaşkanından randevu aldık, gideceğiz. 2 milyon öğrencinin sorunu bu. 2 milyon öğrenci sorularını bilemiyor, cevaplarını bilemiyor, bunun nasıl değerlendirildiğini bilemiyor, hatalı soru var mı bilemiyor; yargı denetimi zaten yok o durumda. Yani bunu buraya yazmamızın ne gibi bir anlamı var, onu anlayamadım. Zaten derdimiz büyük bu konuda. Yani aynı şekilde, bu yükseltme sınavlarına girenlerle, şeflik sınavlarına girenlerle yani ÖSYM'nin sınavlarına girenlerle ilgili bu konu çok ciddi sorun. Sendikalar davalar açtılar bu konuda, eğitim sendikaları davalar açtılar ve Anayasa'ya aykırılık iddiasında bulundular. Cumhuriyet Halk Partisi olarak biz o 6495 sayılı Yasa'yla getirilen ÖSYM sorularının

Bilgi Edinme Kanunu'nun kapsamı dışında bırakılmasına ilişkin o maddenin Anayasa'ya aykırılığını ilan ettik ama Anayasa Mahkemesi bu konuda karar vermediği için şu anda ben biliyorum ki 2 milyon çocuk, hatta ilk sınavı geçmiş, şu anda diğer sınava, LYS'ye hazırlanan çocukların hepsi çok büyük bir baskı altındalar. Yani bu soruların ne olduğunu bilmeden, cevapların ne olduğunu bilmeden, hatalı soru olduğunu bilmeden... Yani zaten yıllardır baskı altındalar, bir de bu davaları açamama gibi bir sorunla karşı karşıyayız. Yani buraya bu maddenin eklenmesi o kadar anlamsız ki...

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Temyiz yolunun açılması niye anlamsız olsun?

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Tabii, o, ÖSYM'nin yaptığı şey de çok ciddi anlamda bir sorun. Yani ÖSYM böylesine Anayasa'ya aykırı bir işlemi yapıyor, tabii hiçbirimizin aklı onu almadığı için, öyle bir şeyi kabul edemediğimiz için siz doğal olarak bunu getiriyorsunuz ama ÖSYM böyle Anayasa'ya aykırı bir şeyi hâlen daha uyguluyor. Açılan davalar görülmediği için de Anayasa Mahkemesinde işte o sınava girenler, öğrenciler çok zor durumdadır. Bunun bir an önce...

BAŞKAN – Tabii ki haklısınız da ona bizim burada yapabileceğimiz bir şey yok, keşke olsa.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Hayır ama Sayın Başkanım yani sonuçta siz iktidar partisinin temsilcilerisiniz, bu konuda bu sorunu çözmek gerekiyor. Ben, inanın, Millî Eğitim Bakanımızdan randevu istedim, Millî Eğitim Bakanımız bu konuda randevu vermedi. Bakın, liseye giriş sınavları TEOG soruları açıklanıyor Millî Eğitim Bakanlığı tarafından ama ÖSYM tarafından açıklanmıyor.

Yani bunu buraya koymuşsunuz Sayın Yargıcım ama yani bunun hiçbir anlamı olmadığını şu anki uygulamayla biliyor musunuz, bunu ben sormak istedim.

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Temyiz yolunun açılmasının ne mahzuru var?

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Yılmaz Bey, dava açamıyorsunuz çünkü ÖSYM soruları açıklamadığı için siz dava açsanız bile o soruları açıklamama hakkı olduğu için siz...

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Mahkemeye de göndermiyor mu?

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Hayır, hayır göndermiyor, Bilgi Edinme Kanunu kapsamı dışındadır devlet sırrı gibi, dava açamıyorsunuz zaten. Yargı denetimi dışına çıkarılmış durumda. Açamadığınız davanın temyizi olur mu?

BAŞKAN – Peki, onun gerekçesi, acaba sorular hep ifşa olursa bir sonraki sorulacak sorular ortaya çıkar diye mi düşünüyorlar?

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Anayasa Mahkemesi ister o soruları.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Arkadaşlar, göndermiyorlar. Bakın, o kendi çıkardığınız yasanın, sizin çoğunluğunuzla çıkarılan yasanın nelere mal olduğunu hiçbiriniz bilmiyorsunuz. Bir süre sonra kendi çocuklarınız da aynı konuma gelecek. 6495 sayılı Yasa çerçevesinde devlet sırrı niteliğine büründürülmüş, vermek durumunda değil. Yani zaten ona karşı çıkarken de eğitim sendikaları da o türden şeylerin dava kapsamı dışına, yargı kontrolü dışına çıkarıldığından dolayı itiraz ediyorlar, biz de o nedenle itiraz ediyoruz. Dava açamıyorsunuz, neyin temyizini yapacağız?

Durum böyle Sayın Yargıcım, açıklayabilirsiniz...

BAŞKAN – Tamam, anlaşıldı.

Enver Bey, ne diyorsunuz siz şimdi bu konuda?

DANIŞTAY GENEL SEKRETERİ ENVER KAYA – Başkanım, bizim bu sonradan ilave ettiğimiz maddeler aslında teminatı güçlendiren, artıran maddeler.

BAŞKAN – Anlıyorum tabii, o öyle de yani bu...

DANIŞTAY GENEL SEKRETERİ ENVER KAYA – Yerel mahkemeye zaten vermek zorunda, istinafa da vermek zorunda. Kaldı ki oralardan da eğer ki bir atlama olur ise... Bizim bunu eklememiz, sadece ilave olarak... Zaten bu maddelere ilave getirdiğimiz bu. Ama mahkeme kararını yerine getirmeyen idarelerle ilgili olarak ne yapılacağı da ayrı kanunlarda...

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Sayın Yargıcım, isteyemiyorsunuz, alamıyorsunuz, mahkemeyi de alamıyorsunuz.

BAŞKAN – Ekim Bey, buyurun.

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ AV. EKİM ERGÜN – Şimdi, önergieyle temyiz süresinin on beş günden otuz güne çıkarılması oldukça olumlu bir düzenleme yani on beş günlük süre orada ciddi sıkıntı çıkaracak bir şeydi. Yalnız, şuna dikkat etmek gerekiyor: Biz idari yargıdaki temyiz sistemimizi şu an tersine çeviriyoruz. Yargılama sistemlerinde asolan yasa yolunun açık olmasıdır. Yasa yoluna başvurulamayacak hâllerin ise istisnaen düzenlenmesidir. Bizim yürürlükteki eski düzenlememizde, işte, 45

dâhilinde olanlar, 45'e girenler itirazın incelenemiyordu, temyiz götürülemedi. Bu tarz bir düzenleme yapmak kanun koyucuya çok fazla iş çıkarmak demektir çünkü temyiz edilebilecek hususlar konusunda eğer yeterince çalışılmayacak olursa... Hemen örnekleyelim kendi mesleğimizden: Avukatlık mesleğinden çıkarmaya ilişkin işlemler temyiz konusu ama bundan belki çok daha önemli olan avukatlık mesleğine alımlar temyiz konusu değil. Yani ilk bakışta ortaya çıkıyor.

AHMET İYİMAYA (Ankara) – Anlayamadım, avukatlık mesleğine alım ne demek?

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ AV. EKİM ERGÜN – Mesleğe kabul.

Mesleğe kabul işlemlerinde Danıştaya gidemeyeceğiz ki çok sorunlu bir alandır, çok fazla uyuşmazlık çıkar burada. Gerçekten Danıştayın içtihatları bu alanda önemli, yol gösteriyor. Hatta konu Anayasa Mahkemesine kadar gidiyor, bu alanda Anayasa Mahkemesi de karar veriyor ve biz burada geldik, şimdi temyiz yolunu kapattık. Bizim bilmediğimiz başka alanlardan da çok önemli hususları kapatmış olabiliriz bu yolla, aslolan yasa yolunu açık bırakalım. Eski 45'te olduğu gibi gidilemeyecek halleri sayalım.

BAŞKAN – Dediginizi anlıyorum da şimdi iki kademeli bir yargı sistemi var, temyiz üçüncü kademe oluyor. O bakımdan yani eskiye göre tabii ki biraz değişiklik olacak.

Şimdi, (I) bendinin çıkarılması teklif edildi. Önerge sahibi de önergedeki (I) bendinin çıkarılmasını talep etti.

"Gümrük mevzuatı ile dış ticaret mevzuatının uygulanmasından doğan davalar" kısmını çıkarmak suretiyle önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler...

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Bir dakika... Niye çıkarıyoruz bunu?

BAŞKAN – Çok fazla artık bu, gereksiz bir şey olarak görüldü. Danıştay da zaten onu gereksiz gördü şimdi.

DANIŞTAY GENEL SEKRETERİ ENVER KAYA – Karşılaşma ihtimalimiz çok yüksek. 7. Daire bizim gümrüklerle ilgili vergi dava dairelerine bakıyor. Sanki bu yazıldığı zaman hangi işler olduğu... Gümrük cezaları var bunun içerisinde ama bunun içerisinde antrepolarla ilgili işler var, çok küçük de işler var. Bu şekilde çerçeve bir madde yazıldığı zaman da 7. Daireye gelip de taşraya gönderdiğimiz istinafla ilgili davaların tamamının da yorumla gelme ihtimali var. Onun için bu önergede benim de Danıştay olarak görüşüm bu doğrultuda, girmemeli.

BAŞKAN – Bu düzeltmeyle önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

Önerge doğrultusunda maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Madde 21'i okutuyorum:

MADDE 21- 2577 sayılı Kanunun 48 inci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan "mahkemece" ibareleri "bölge idare mahkemesince" şeklinde; üçüncü fıkrasında yer alan "mahkemeye" ibaresi "bölge idare mahkemesine", "mahkeme" ibaresi "bölge idare mahkemesi" ve "otuz" ibaresi "onbeş" şeklinde; dördüncü fıkrada yer alan "mahkeme" ibaresi "bölge idare mahkemesi" şeklinde; beşinci fıkrada yer alan "mahkemece" ibaresi "bölge idare mahkemesince" şeklinde; altıncı fıkrasının birinci cümlesinde yer alan "mahkeme veya Danıştay daire başkanı" ibaresi "merci" ve "onbeş" ibaresi "yedi" şeklinde; ikinci cümlesinde yer alan "mahkeme, ilk derece mahkemesi olarak davaya bakan Danıştay dairesi" ibaresi "ilgili merci" şeklinde; üçüncü cümlesinde yer alan "mahkeme, ilk derece mahkemesi olarak davaya bakan Danıştay dairesi" ibaresi "merci" şeklinde; dördüncü cümlesinde yer alan "Mahkemenin veya Danıştay dairesinin" ibaresi "İlgili mercinin" şeklinde değiştirilmiş; altıncı fıkrasının üçüncü cümlesinde yer alan "yapılması" ibaresinden sonra gelmek üzere "veya kesin bir karar hakkında olması" ibaresi eklenmiş ve yedinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"7. Temyiz dilekçesi verilirken gerekli harç ve giderlerin ödenmemiş olduğu, dilekçenin 3 üncü madde esaslarına göre düzenlenmediği, temyiz kanunî süre içinde yapılmadığı veya kesin bir karar hakkında olduğunun anlaşıldığı hâllerde, 2 ve 6 ncı fıkralarda sözü edilen kararlar, dosyanın gönderildiği Danıştayın ilgili dairesi ve kurulunca, kesin olarak verilir."

(Oturum Başkanlığına Başkan Ahmet İyimaya geçti)

BAŞKAN – Neyi kesin olarak verir, onu anlayamadım? Ne kesin olarak veriliyor? Karar mı kesin olarak? Şey yok ama onu göremiyorum.

KOMİSYON UZMANI – "2 ve 6 ncı fıkralarda sözü edilen kararlar."

BAŞKAN – "Verilen kararlar kesindir." doğru ya. "Kesin olarak verilir." diye bir kavram... Üstat, kararlar kesindir.

HAKKI KÖYLÜ (Kastamonu) – Kararları ilgili daire verir demek istiyor aynı zamanda.

BAŞKAN – Tamam da kesin... "Verilen kararlar kesindir." demek, burada vurgu kesinliğidir.

Söz?

Önerge var, okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 1/198 Esas sayılı Kanun Tasarısının Çerçeve 21 inci maddesinde yer alan “ve “otuz” ibaresi “onbeş”” ibaresinin madde metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Yılmaz Tunç

Bartın

Gerekçe:

Tasarının Çerçeve 20 nci maddesinde yapılan değişiklikle istinaf mahkemesi kararlarına karşı temyiz süresi on beş günden otuz güne çıkarıldığından temyize cevap süresinin de onbeş günden otuz güne çıkarılması amacıyla işbu önerge verilmiştir.

BAŞKAN – Metinde düşüklük var yani. Ne yapıyorsunuz siz? On beş otuz mu yapıyorsunuz, otuzu on beş mi yapıyorsunuz?

KOMİSYON UZMANI – Bir yanlışlık yok.

HAKKI KÖYLÜ (Kastamonu) – O aradaki ilave çıkınca...

BAŞKAN – Peki.

Bir ibare değişikliği varsa zaten en sonunda düzeltme, redaksiyon yetkisini alacağız.

Oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Bize geldi mi önerge?

BAŞKAN – Dağıtmadınız mı önergeyi?

KOMİSYON UZMANI – Öğleden önce dağıtıldı.

BAŞKAN – Turgutçuğum, tereddüdün varsa yine görüşürüz, oldu, bir bakarsın.

Önerge doğrultusunda maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Teşekkür ediyorum.

Değerli Genel Müdürüm, Bilgi Edinme Yasası Türkiye’de gündemde yokken, Komisyon Başkanırken tarafımdan gündeme getirildi ve ilk örnek Parlamente’ya verildi ve bir tartışma oldu, gündeme getiremedik, daha sonra geldi. Bu çok önemlidir. “Freedom of information act” gün ışığında yasama, gün ışığında yürütme çok önemli bir dönüşümdür. Üniversiteye giriş sınavlarının bundan istisna kılınması demokratik bir skandaldır. Genel Müdür olarak sizlere özellikle istirham ediyorum: Yakın gelecekteki yasal düzenlemelerde şeffaf yönetim, şeffaf idare ve demokratik şeffaflık adına onu istisnadan lütfen çıkarın. Ne olabilir, hangi ulusal çıkar olabilir, hangi şey olabilir? Bir öğrencinin gelişim hakkı, kendisini ölçme hakkı, bu en tabii haktır. Ne soruldu, ne sorulmadı, doğru muydu, değil miydi? YÖK kendisini niye şey yapıyor sorgulanmak için... Bu çok önemli. Pardon, YÖK veya ÖSYM yani hangisi organsa, kurumsal ÖSYM, üniversiteye giriş sınavları. Bu çok önemli. Lütfen onu istisnadan şey edelim, oradan çıkaralım.

Teşekkür ediyorum, etkilendim, çok sağ olun.

Buyurun.

Madde 22’yi okutuyorum:

MADDE 22- 2577 sayılı Kanunun 49 uncu maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Temyiz incelemesi üzerine verilecek kararlar:

MADDE 49-

1. Temyiz incelemesi sonunda Danıştay;

- a) Kararı hukuka uygun bulursa onar. Kararın sonucu hukuka uygun olmakla birlikte gösterilen gerekçeyi doğru bulmaz veya eksik bulursa, kararı, gerekçesini değiştirerek onar.
- b) Kararda yeniden yargılama yapılmasına ihtiyaç duyulmayan maddi hatalar ile düzeltilmesi mümkün eksiklik veya yanlışlıklar varsa kararı düzelterek onar.

BAŞKAN – Pardon. Burada, bu fıkrada, Enver Bey, bizim Hukuk Muhakemeleri Usulü Kanunu’nda -Dilek Hanım o zaman bayağı karşı çıkmıştı, tartışmalı bir usul- onu buraya uyarlayacaktınız, uyarladınız mı? Yani nedir düzelterek onama? Yeniden yargılamayı gerektirmeyen, vesaire. Orada ilginç bir şey vardı, onu uyarlama yaptınız mı Hocam? Merak ediyorum.

DANIŞTAY GENEL SEKRETERİ ENVER KAYA – Yapmadık Başkanım.

BAŞKAN – Bir bakın ona. Yani şu anda zamanınız yok ama bir bakın. Yani bizim Hukuk Muhakemeleri Usulü Kanunu’nda ciddi bir reformdur o. O düzelterek uyarlama kriterleri küresel bir kriterdir, buraya uyarlayalım gerekirse.

Buyurun, devam edin.

2. Temyiz incelemesi sonunda Danıştay;

- a) Görev ve yetki dışında bir işe bakılmış olması,
- b) Hukuka aykırı karar verilmesi,
- c) Usul hükümlerinin uygulanmasında kararı etkileyebilecek nitelikte hata veya eksikliklerin bulunması, sebeplerinden dolayı incelenen kararı bozar.

3. Kararların kısmen onanması ve kısmen bozulması hâllerinde kesinleşen kısım Danıştay kararında belirtilir.

4. Danıştayın ilk derece mahkemesi olarak baktığı davaların temyizen incelenmesinde bu madde ile ısrar hariç 50 nci madde hükümleri kıyasen uygulanır.

5. Temyize konu edilen kararı veren ya da karara katılan hâkim aynı davanın temyiz incelemesinde görev alamaz."

BAŞKAN – Bu, aslında, en fazla tartışılması gereken, en zor bir konu ama aşağı yukarı bu birikim var Türk yargılama hukukunda, yeni şeyler de geliyor.

Ben maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Ama Danıştay nasıl... Şu kesinleşti, bu kesinleşti. Bu yanlış, kendinize yükümlülük şey yapıyorsunuz. Yani "Sair sebeplerin reddine" dediği zaman zaten zımni onama bu. Ama niye Danıştay kendi üzerinde olmayan, üzerine yük olmayan şeyi şey yapıyor? Bu karardan sonra vatandaş kesinleşti diyecek, kesinleşmedi diyecek. Yani Danıştay -kesinleşti mi, kesinleşmedi mi- talep olmadığı hâlde meşruhat koyuyor. Bu, doğru değil bana göre ve aşırı bir yük yüklüyorsunuz kendinize. Bunu da düşünün.

Ben Hukuk Muhakemeleri Usulü Kanunu'ndaki düzelterek onama kriterleri konusunda Genel Kurulda soracağım. Bir de bu Danıştay nasıl şurası kesinleşti, burası kesinleşmedi? Çok yanlış o. Sonra, direnme hakkı var, vesaire yani bu çok sorunlu bir şey, oyladım ama sorunlu. Kötüye kullanılması da mümkün olan bir şey.

Buyurun Başkanım.

İSA GÖK (Mersin) – Yıllar içerisindeki değişimin ne olduğunu anlamak açısından... 9 Ekim 2003 Bilgi Edinme Kanunu, bu Meclis çıkardı, bu Hükûmet çıkardı, bir reformdu.

BAŞKAN – Dört sene evvel benim teklifim, başka yok Parlamentoda.

İSA GÖK (Mersin) – Hayır, kanunun tarihi 9 Ekim 2003.

BAŞKAN – 2003'se benimki 99'dan önce Parlamente'ye teklif olarak geldi, benim kanun teklifimin kopyasıdır o.

İSA GÖK (Mersin) – Sonra, 2013 yılı oluyor, aynı Hükûmet bu kanuna fıkralar ekliyor, "Şunlar şunlar bu kanun kapsamına girmez, Ölçme Seçme Değerlendirme Merkezi evrakları girmez, bu girmez." diye o 2003'te verilen haklar tırpanlanıyor. Burada değişimin ne olduğu çok önemli. On yıllık değişim, bu çok korkutuyor beni.

BAŞKAN – Evet, bu konuşmanıza ön açtım ben, kendimi kusurlu sayıyorum.

İSA GÖK (Mersin) – Estağfurullah.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Az önce Dilek Hanım'ın anlattığı konuyu söylüyorum.

BAŞKAN – O zaten canım, onun için söyledim ya, teşekkür ederim Dilek Hanım'a. Kesinlikle hemen kaldırmak lazım.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Devlet sırrı niteliğine büründürülüyor Sayın Başkanım, o kadar yani. Mahkeme istese bile verilmiyor.

BAŞKAN – Hemen kaldırmak lazım.

23'üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 23- 2577 sayılı Kanunun 50 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"MADDE 50- 1. Temyiz incelemesi sonucunda verilen karar, dosyayla birlikte kararı veren mercie gönderilir. Bu karar, dosyanın geldiği tarihten itibaren yedi gün içinde taraflara tebliğe çıkarılır.

2. Temyiz incelemesi sonucunda verilen bozma kararı üzerine ilgili merci, dosyayı öncelikle inceler ve varsa gerekli tahkik işlemlerini tamamlayarak yeniden karar verir.

3. Bölge idare mahkemesi, Danıştayca verilen bozma kararına uyabileceği gibi kararında ısrar da edebilir.

4. Danıştayın bozma kararına uyulduğu takdirde, bu kararın temyiz incelemesi, bozma kararına uygunlukla sınırlı olarak yapılır.

5. Bölge idare mahkemesi, bozmaya uymayarak kararında ısrar ederse, ısrar kararının temyizi hâlinde, talep, konusuna göre Danıştay İdari veya Vergi Dava Daireleri Kurulunca incelenir ve karara bağlanır. Danıştay İdari ve Vergi Dava Daireleri Kurulları kararlarına uyulması zorunludur."

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, aslında yargılama hukuku, felsefesi olan öyle bir virgülle, bir noktayla, bir sözcükle oynadığın zaman allak bullak olacak bir alandır. Şimdi, usuli kazanılmış hak hem Danıştayda hem Yargıtayda içtihatla getirilen bir kurum, usuli esneklik yoluyla kazandırılmış doğru bir kurum.

Şimdi, burada, bakın, şu Yargıtay, Danıştay bozdu, mahkeme uydu ve bu karar temyiz edildi. Daire ne diyor? Daire "Bu kararın temyiz incelemesi bozma kararına uygunlukla sınırlıdır." diyor. Usuli müktesep hakkı dolaylı olarak tanımlıyorsunuz, çok yanlış, ben o zaman sorarım. Danıştay bozdu, mahkeme uydu, aynen uydu, Danıştay bunu onamak zorunda buna göre, hâlbuki o sıra tevhidî içtihat değişti, uyacak mı? O sıra kanun değişti, o sıra Anayasa Mahkemesi kararı iptal etti, o sıra ilgili daire bozma kararını kurarken çok tartışmasız bir maddi hata yaptı, "cip" diyordu orada, uçak, hâlbuki "Bu temyize tabidir." diyeceksiniz yani bunu da düzeltin, bu başınıza çok dert açar. Yani, bozma ve uyma kararından sonraki çatışan olguları uyarlayamazsınız, çok önemli. Onun için biz usuli müktesep hakkını niye usulde tanımlayamıyoruz? Çok şey, bir defa gelişme, istisnaları artırıyor. Şimdi, 3 tane diyorsunuz, bir bakıyorsunuz Baki Hocayı incelediğinizde 400 sayfa yazmış, 4 tane istisna oluyor, bir bakıyorsun 6 tane oluyor. Bozma kararıyla sınırlı bir inceleme hukuku dondurur ve bırakın adaletle çatışan hâllerde bile uyum sağlayamama gibi bir paradoksla karşı karşıya kalırsınız; buna da işaret edeyim. Burada bütün mesele bozdu, uydu, uyma kararı temyize tabi. Elbette ki bağlı, daire uymuşsa bağlı, usuli müktesep hakkı sebebiyle bağlı o, bağlılık oradan kaynaklanıyor, Anayasa'nın 2'nci maddesindeki hukuk devletinden kaynaklanıyor. Ama, usuli müktesep hakkı istisnalarını burada ortadan kaldırıyorsunuz. Doğru mu?

İSA GÖK (Mersin) – Doğru ama amaç maddi gerçeği ve hukuki gerçekliği bulmaktan ziyade dosya sayısını sınırlamak.

BAŞKAN – Yok, yok, bu kadar da olmaz işte, neyse.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

24'üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 24- 2577 sayılı Kanunun 51 inci maddesinin başlığı "Kanun yararına temyiz" şeklinde; birinci fıkrasında yer alan "Bölge idare mahkemesi kararları ile idare ve vergi mahkemelerince ve Danıştayca ilk derece mahkemesi olarak verilip" ibaresi "İdare ve vergi mahkemeleri ile bölge idare mahkemelerinin kesin olarak verdiği kararlar ile istinaf veya" şeklinde ve ikinci fıkrasında yer alan "mahkeme veya Danıştay" ibaresi "merci" şeklinde değiştirilmiştir.

BAŞKAN – Evet, uyarlama, zorunlu yansıma.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

25'inci maddeyi okutuyorum:

MADDE 25- 2577 sayılı Kanunun 52 nci maddesinin başlığında yer alan "itiraz" ibaresi "istinaf şeklinde; birinci fıkrasında yer alan "itiraz yoluna" ibaresi "istinaf yoluna" şeklinde; "itirazı" ibaresi "istinaf başvurusunu" şeklinde ve son cümlesinde yer alan "kararların temyizi" ibaresi "kararlara karşı temyiz ya da istinaf yoluna başvurulması" şeklinde değiştirilmiştir.

BAŞKAN - Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Değerli Genel Müdürüm, tasarılar üretilirken böyle uyarlama maddelerini -aşağı yukarı 7-8 tanesi benim yanımda okundu- tek madde olarak düzenleyebiliriz hiçbir sakıncası yok ve Parlamentoda, Genel Kurulunda müthiş bir tasarruf sağlarsınız, buna muhalefete tanındığınız imtiyazdır ayrı ayrı maddelerle, tek maddeyle olabilir.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – "İmtiyaz" mı diyorsunuz Sayın Başkan? Şakır şakır geçiyor, imtiyaz mı?

BAŞKAN – Yok, yok o anlamda değil. Uyarlama maddesi tek maddeyle düzenlenebilir, şu ibare, şu ibare ...

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – O zaman bizi konuşturamazsınız yani.

BAŞKAN – O anlamda değil, zaten aynı şey. Yani, orada aynı şey, bence yasama tekniği bakımında da sizin "hayır" diyemeyeceğiniz bir yöntem sunduğum.

26'ncı maddeyi okutuyorum:

MADDE 26- 2577 sayılı Kanunun 55 inci maddesinin başlığı "Yargılamanın yenilenmesi usulü:" şeklinde, beşinci fıkrasında yer alan "53, 54 ve bu" ibaresi "Bu madde ile 53 üncü" şeklinde değiştirilmiş; üçüncü ve dördüncü fıkralarında yer alan "ve kararın düzeltilmesi" ibareleri ile beşinci fıkrasında yer alan "ve kararın düzeltilmesinde" ibaresi madde metninden çıkarılmıştır.

BAŞKAN – Bu bir yasama emprevizyonudur.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

27'nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 27- 2577 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

"GEÇİCİ MADDE 8- 1. Bu Kanunla idari yargıda kanun yollarına ilişkin getirilen hükümler, 2576 sayılı Kanunun, bu Kanunla değişik 3 üncü maddesine göre kurulan bölge idare mahkemelerinin tüm yurttaki göreve başlayacakları tarihten sonra verilen kararlar hakkında uygulanır. Bu tarihten önce verilmiş kararlar hakkında, kararın verildiği tarihte yürürlükte bulunan kanun yollarına ilişkin hükümler uygulanır.

2. Bu maddeyi ihdas eden Kanunun yayımı tarihinden önce karar düzeltme isteminde bulunanlar ile karar düzeltme başvuru süresi geçmemiş olanlardan başvuru yapılanların karar düzeltme istemlerinin görülmesine devam edilir.

3. Bölge idare mahkemelerinin faaliyete geçme tarihine kadar idare ve vergi mahkemeleri tarafından verilen kararlara yapılan itirazlarda bu Kanunla düzenlenen istinaf kanun yolu için öngörülen harçlar alınır."

BAŞKAN – Şimdi, Genel Müdürüm, faaliyete geçme tarihine kadar, göreve başlama tarihine kadar güncellemek şey değil ama sanki daha zarif Türkçe olabilir.

Burada bir söz var mı arkadaşlar?

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Önerge var, önergeyi okutacak mısınız?

BAŞKAN – Yok, okutacağım da söz isteyen varsa önergeyi ondan sonra...

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Önergeyle kaldırılan bir şey var da onun için diyorum.

BAŞKAN – Evet, söz var mı?

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRÜ YAŞAR ŞİMŞEK – “Faaliyete geçme”yi, “göreve başlama” yapabiliriz.

BAŞKAN – Olabilir, mümkün o, olur.

Dilek Hanım bir şey söyleyecek herhâlde.

Dilek Hanım, bir şey söylüyor musunuz?

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Şimdi, Sayın Başkan, burada “Geçici 8’inci maddenin ikinci fıkrası metinden çıkarılır.” diyor, o da kanunun yayımı tarihinden önce karar düzeltme isteminde bulunanlar, karar düzeltme başvurusu yapmış olanların bu istemlerinin, karar düzeltme istemlerinin görülmesine devam edilir. Bu çıkarılıyor, neden çıkarılıyor? Neden bu önergeye ihtiyaç duyuldu, bunu anlamak istiyorum ben.

BAŞKAN – Önergeyi okutayım, gerekçeyi açıklasın yürütme.

Buyurun.

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 1/918 Esas sayılı Kanun Tasarısının Çerçeve 27 nci maddesiyle 2577 sayılı Kanuna eklenen Geçici 8 inci maddenin ikinci fıkrasının madde metninden çıkarılmasını ve diğer fıkraların buna göre teselsül ettirilmesini arz ve teklif ederiz.

Bilal Uçar

Denizli

Gerekçe:

İşbu önergeyle, tasarıyla yürürlükten kaldırılmakta olan kararın düzeltilmesi kanun yoluna ilişkin olarak getirilen geçici düzenleme madde metninden çıkartılarak, yeni kurulacak olan bölge idare mahkemelerinin göreve başlayacakları tarihe kadar yargı mercileri tarafından verilecek olan kararlar hakkında karar düzeltilmesi yoluna da başvurulması sağlanmaktadır.

BAŞKAN – Evet, genişletiyorsunuz.

Buyurun Genel Müdürüm.

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRÜ YAŞAR ŞİMŞEK – Efendim, istinaflı sistemde karar düzeltme olmayacaktı ve bu kanun yürürlüğe girdiğinden itibaren karar düzeltme sistemi kalkıyordu. Biz o faaliyete geçene kadar uygulansın diye bu ikinci fıkrayı yürürlükten kaldırıyoruz yani genişletiyoruz.

BAŞKAN – Anladım, tamam, farklılık olmuyor.

Önergeyi kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Önerge doğrultusunda maddeyi yüksek oylarınıza arz ediyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

MADDE 28- 2577 sayılı Kanunun ek 1 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan "Kanunun 17 nci maddesindeki" ibaresi "Kanunda öngörülen" şeklinde ve "onmilyon lirayı" ibaresi "bin Türk lirasını" şeklinde değiştirilmiştir.

BAŞKAN – Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

MADDE 29- 4/2/1983 tarihli ve 2797 sayılı Yargıtay Kanununun 5 inci maddesinde yer alan "yirmiüç hukuk, onbeş ceza dairesi" ibaresi "otuz sekiz daire" şeklinde değiştirilmiştir.

BAŞKAN – Ömer Bey, buyursunlar.

ÖMER SÜHA ALDAN (Muğla) – Sayın Başkanım, tabii, aslında bir özlemi vardı iktidar partisinin; o da Yargıtayı, Danıştayı tek bir mahkeme hâline dönüştürmek.

BAŞKAN – O fikir Baki Kuru' nun ve benim fikrim.

ÖMER SÜHA ALDAN (Muğla) – Sizin fikriniz biliyorum, onu iyi biliyorum.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Hatta Anayasa Mahkemesi de içinde olacaktı.

BAŞKAN – Anayasa Mahkemesini oraya daire yapacaktık, doğrusu o.

ÖMER SÜHA ALDAN (Muğla) – Şimdi, olmadı ama Yargıtayda böyle bir şeye gidilmiş görünüyor. Tabii, şöyle bir şey var, alt komisyonda da bunu söylemiştik: Yani yıllardır ihtisaslaşan, hukukta ve cezada Yargıtay üyelerimiz var. Yani böylesine bir toplu belirleme hâlinde... Başkanlar Kurulu da şeyi belirliyor, bütün yetki veriliyor, istediği daireye istediği kişiyi verecek. Sadece şeyi belirtmek isterim, umarım uygun olan insanlar, yani birikimlerine dayanarak daireleri teşkil etmede ayrıma tabi tutulurlar. Şimdi, burada çok geniş bir yetki verilecek, 38 daire üzerinde istediği tasarrufu yapma olanağı yaratılıyor, bunu doğru bulmuyorum açıkçası. Yani yine böyle daireler arasındaki bir ayrım daha yerinde olurdu, uzmanlaşmayı pekiştirirdi diye düşünüyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Genel Müdürüm, şu anda daire yapılanmasında, diyelim ki hukuk, ceza var -aslında daha alt ihtisaslı olabilir, hukuk kendi içinde ihtisaslı- bu böyle yapıldığı zaman ceza/hukuk ayrımı kalkacak mı?

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRÜ YAŞAR ŞİMŞEK – Başkanlar Kurulu bir taslak hazırlayacak. Yani 38...

BAŞKAN – O hazırlayacak tamam da mesela 5. Ceza yok, olmayacak mı? 20. Hukuk Dairesi olmayacak mı?

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRÜ YAŞAR ŞİMŞEK – Efendim, tabii, ihtiyaca göre dönüşebilir bazı daireler ama onun takdiri, artık Başkanlar Kurulu taslak hazırlayıp Genel Kurula sunacak, büyük Genel Kurula. Kaçının hukuk kaçının ceza olacağını bundan sonra...

BAŞKAN – Ama olacak, ceza ve hukuk ayrımı olacak.

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRÜ YAŞAR ŞİMŞEK – Olacak kesinlikle. Zaten...

BAŞKAN – Başka bir şey: Bana bir ara Yargıtay Başkanı da telaffuz etmişti, "İhtiyacımız var." diye. Cezacıları hukuka, hukukçuları cezaya aktarmak bir verim sorunu, bir adil yargılama sorunu yaratır. Şu anda yapar görünürsünüz, yarın dönmeye mecbur kalırsınız; o da çok önemli.

ÖMER SÜHA ALDAN (Muğla) – Bir şey daha eklemek istiyorum.

BAŞKAN – Ömer Bey, buyurun.

ÖMER SÜHA ALDAN (Muğla) – Şimdi, şöyle bir tablo da var: Danıştay dairesi gibi olacak artık, "ceza dairesi" diyemezsiniz. Eğer 38 daire şeklinde olursa 1. Dairenin görevlerini sıralayacaksınız, bu da yeni bir yasal düzenleme gerektirir, o yasal düzenlemeyi de hemen yapmak durumunda.

BAŞKAN – Evet, anladım, tamam.

ÖMER SÜHA ALDAN (Muğla) – Yani çünkü şu anda Yargıtay Yasası'nda daireler belirlenmiş, görev alanları belirlenmiş. Şimdi, o zaman, bu yasayı biz kabul ettiğimizde bayağı ciddi bir sorun çıkacak ortaya. Yargıtay Yasası...

BAŞKAN – Anladım, anladım.

ÖMER SÜHA ALDAN (Muğla) – Şimdi, bunu böyle kabul edip de arkasından dairelerin görev bölümünü eğer yapmazsak, şurada Meclisin kapanmasına da az bir zaman kaldı...

BAŞKAN – Bakın, Genel Müdürüm, Anayasa'nın 142'nci maddesi görevlerin de kanunla belirlenmesi ilkesini öngörüyor, 142'nci maddesi.

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRÜ YAŞAR ŞİMŞEK – Efendim, üyemiz de burada, Yargıtayın daireleri eskiden kanunla belirleniyordu, dairenin hangi işlere bakacağı ama şu anda iş bölümüyle belirleniyor. Yani bu sistemden ayrılındı, bu da “doğal hâkim” ilkesine aykırı değil.

BAŞKAN – Yargıtay ne diyecek?

Buyurun Gürsel Bey...

HAKKI KÖYLÜ (Kastamonu) – 31'inci maddede açıklama var biraz.

BAŞKAN – Peki, o zaman ama söz aldı.

Gürsel Bey, buyursunlar.

YARGITAY ÜYESİ GÜRSEL YALVAÇ – Sayın Başkanım, hepinizi saygıyla selamlarım.

Birincisi: Bu öneri Yargıtaydan gelmiş bir öneri, sebebi şu: Şu an 30 Nisan itibarıyla ceza dairelerimizde toplam 385 bin dosya varken, hukuk dairelerinde ise dosya sayısı 163 bindir. Yani 23 dairede 163 bin dosya görülmekte, 15 ceza dairesinde ise 385 bin dosya. Dağılıma baktığımızda 4, 6 ve 10. Ceza Dairelerindeki dosya sayısı toplam 150 bin; hukuk dairelerine baktığımızda ise 9 ve 22. Hukuk Dairelerinin toplam dosya sayısı 43 bin; yani geriye kalan 21 tane hukuk dairesinin elindeki mevcut dosya sayısı 120 bin.

BAŞKAN – Müthiş dengesizlik var.

YARGITAY ÜYESİ GÜRSEL YALVAÇ – 21 tane hukuk dairesi 120 bin dosyayı, aylık çıkan sayılara baktığımızda ortalama on beş gün ila üç aylık sürede inceleyebilmekte. 2 tane sorunlu olan hukuk dairemiz, 9 ve 22. Hukuk Dairesinde, özellikle 9. Hukuk Dairesinde iki yıl sonrasına tekabül etmektedir. Ceza dairelerine baktığımızda ise toplam 3 tane sorunlu ceza dairemiz var. Yani bunlar 4. Ceza Dairesi, 6. Ceza Dairesi ve 10. Ceza Dairesi. Biraz sonra gelecek teklifte suçlularının büyük bir kısmının cezaları artırılacak olan 10. Ceza Dairesinin yaklaşık olarak üç yıl ya da üç buçuk yıl içerisinde ancak elindeki mevcut dosyaları eritme imkânı var, sıfır dosya geldiğinde ki sayılara baktığımızda savcılıkta da en azından bu kadar -ceza dairelerinin biraz daha az olduğu söyleniyor, 300 bin civarında ama- yine, nereden bakarsanız, bu 40 bin dosyadan 30 bin dosyanın 10. Ceza Dairesine gelme ihtimali var. İşte bu nedenle Yargıtay hukuk ve ceza dairesi ayrımının kaldırılması suretiyle 1. Başkanlık Kurulu tarafından karar taslağıyla hangi dairelerin ceza dairesi -çünkü daha sonra gelecek- hangi dairelerin de hukuk dairesi ve bunların sayısını belirleme yetkisinin kendisine verilmesi arzu etmekte.

Yargıtay daireleri arasında görev hususu söz konusu olmayıp iş bölümü esasına göre çalışır. Daha önce 2797 sayılı Kanun'un 14'üncü maddesinde her dairenin bakacağı iş belirtilmiş olmasına rağmen -Salih Bey de hatırlar, ben de çünkü on dört yıl biz 1. Başkanlıkta çalıştık- bu 1. Başkanlıktaki kanunda yazılanlarla Yargıtay dairelerinin fiilen baktığı işler hiçbir zaman örtüşmedi. Zira, orada da 17'nci madde vardı, diyordu ki: “İhtiyaç duyulduğunda her yıl yeniden iş bölümü yapılır.” Bu yeni kanunla da her yıl Yargıtay tarafından yeniden iş bölümü yapılmakta ve her dairenin bakacağı iş belirlenmekte. Bu tasarıyla da ceza ve hukuk ayrımı kaldırıldığı takdirde geçici 13'üncü maddede Yargıtay 1. Başkanlık Kurulu yeniden hem dairelerin hangilerinin hukuk hangilerinin ceza olduğunu hem de kendi görev alanlarını yani iş bölümü esasına uygun olarak yeniden belirlemek zorunda. Zor bir iş ama bu Yargıtaydan gelen bir istek, bu da 1. Başkanlık...

BAŞKAN – Bir de “Uygulama böyle.” diyorsunuz.

YARGITAY ÜYESİ GÜRSEL YALVAÇ – Evet, şu ana kadarki uygulama da bu şekilde.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Açıkladı zaten Turgut, bütün suallerini cevaplandırdı.

Turgutcuğum, buyur.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Yok Başkanım. Şimdi, Gürsel Bey'in anlattığı konu dışında.

Tabii, o Yargıtay... Anladığım kadarıyla kendi içinde Danıştayın da böyle talepleri var, işte, dosya sayısını azaltmak, biraz daha verimli çalışmak gibi. Ben Yargıtayla ilgili buradaki değişikliklere baktığımda -sonraki maddelerde gelecek gerçi, orada konuşabiliriz de- değişik şeyler var orada. Niçin bunları koydular? Hadi, şu anki bu maddeler için belki çok fazla çekince koymayabiliriz ama Yargıtay Birinci Başkanlığının süresi on yıla çıkıyor seçilebilmesi için, Yargıtay cumhuriyet başsavcısı beş yıla çıkıyor, başsavcı vekili beş yıla çıkıyor, Birinci başkan vekili herhâlde o da beş yıla çıkıyor. Genel sekreterle ilgili birtakım düzenlemeler yapılıyor. Artı tabii Yargıtay Genel Kurulu bu daireler arasındaki iş bölümünü de yapacak. Bunlar niye gelmiş diye düşündüğümde, tabii, bu güncel,

yakın geçmişte yaşadığımız bu cemaat yapılanması, paralel devlet, yargı içerisindeki, yüksek yargı içerisindeki unsurlar, bunlar mı acaba etkindir diye düşünmüştüm. Eğer onlarsa hiçbir işe yaramaz bu, burada bir tek genel sekreter değişir, bir de genel sekreter yardımcılar değişir bence yani. Boşu boşuna bu düzenlemeler yapılıyor.

BAŞKAN – Hukukçuların siyasal analizleri de çok septik oluyor.

Efendim, maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

İSA GÖK (Mersin) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – İsa Bey, söz mü istediniz?

İSA GÖK (Mersin) – Bir şey merak ettim.

BAŞKAN – Maddeyi okutayım da öyle yapalım...

İSA GÖK (Mersin) – Daire üyeleri ne kadar?

YARGITAY ÜYESİ GÜRSEL YALVAÇ – 150 tane cezacımız, 230 tane de hukuk dairesi üyemiz var.

BAŞKAN – 30'uncu maddeyi okutuyorum:

MADDE 30- 2797 sayılı Kanunun 10 uncu maddesinde yer alan "dördü" ibareleri "altısı", "sekiz" ibaresi "on iki", "ikisi" ibareleri "dördü" ve "dört" ibaresi "sekiz" şeklinde değiştirilmiştir.

BAŞKAN – Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Madde 31'i okutuyorum:

MADDE 31- 2797 sayılı Kanunun 14 üncü maddesinin birinci fıkrasının başına "Daireler, hukuk veya ceza dairesi olarak Yargıtay Büyük Genel Kurulu tarafından belirlenir." cümlesi eklenmiş; birinci fıkrasında yer alan "arasındaki" ibaresi "hukuk veya ceza dairesi olarak belirlenmesi ile aralarındaki" şeklinde ve "üçte" ibaresi "onda" şeklinde değiştirilmiş; mevcut birinci fıkrasının üçüncü ve dördüncü cümlelerinde yer alan "işbölümü" ibareleri madde metninden çıkarılmış, birinci fıkrasının (a) bendi ile üçüncü fıkrasının (a) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"a) Daireler arasındaki işbölümünün belirlenmesinde mahkeme kararındaki nitelendirme de gözetilerek, temyiz kapsamı esas alınır."

"a) Daireler arasındaki işbölümünün belirlenmesinde mahkeme kararındaki nitelendirme, mahkûmiyet dışındaki kararlarda ise iddianamede veya iddianame yerine geçen belgedeki nitelendirme esas alınır."

BAŞKAN – Hakkı "iddianamede geçen belge" ne?

HAKKI KÖYLÜ (Kastamonu) – Bir düzeltme yapalım önce de Başkanım.

"Birinci fıkrasının (a) bendi" yerine "ikinci fıkrasının (a) bendi" olacak çünkü birde yok zaten, onun ikide olması gerekiyor. Maddi bir hata yapılmış, onu o şekilde düzeltelim.

BAŞKAN – Komisyon düzeltiyor.

HAKKI KÖYLÜ (Kastamonu) – "İddianame yerine geçen belge" şu: Bazı fiiller iddianameyle değil mesela son soruşturma kararıyla açılabilir; mesela hâkimler ve savcılar hakkındaki soruşturmalar.

BAŞKAN – Bunun adı, ceza hukukundaki adı yok mu arkadaşım? Bunun adı yok mu kategorik olarak?

HAKKI KÖYLÜ (Kastamonu) – Yok, ama...

BAŞKAN – Ömer Bey, burada daireler korunuyor, iş bölümü belirlenmesinde de öyle görünüyor.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

32'nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 32- 2797 sayılı Kanunun 23 üncü maddesinin ikinci fıkrasında yer alan "İzümunda" ibaresinden sonra gelmek üzere "Yargıtayda görev yapan birinci sınıfa ayrılmış" ibaresi eklenmiştir.

BAŞKAN – Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Arkadaşlar, mukayeseli metinler var değil mi?

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Var.

BAŞKAN – Benim yaptığım mukayeseli metinler önemli, bütün safahat önünüzde. Yoksa zor olur.

33'üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 33- 2797 sayılı Kanunun 30 uncu maddesinin birinci fıkrasının birinci cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Yargıtay Birinci Başkanı seçilebilmek için en az on yıl, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı, Birinci Başkanvekili ve Yargıtay Cumhuriyet Başsavcıvekili seçilebilmek için en az beş yıl, daire başkanı seçilebilmek için en az üç yıl süreyle Yargıtay üyeliği yapmış olmak zorunludur."

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Bu süreleri biz ne zaman azaltmıştık? Bakın, daha önce şöyleydi: Yargıtay 1. başkanı ve Yargıtay cumhuriyet başsavcısı seçilebilmesi için dört yıldır. Dört yılı ne zaman yapmıştık?

BAŞKAN – Bilmiyorum.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Başkanım, sizin hafızanız çok yerindedir. Aslında siz bunu çıkartabilirsiniz.

BAŞKAN – Yok yok, değil. Hayır, ben "Bilmiyorum." deyince onu incelememiş anlamında dedim. Başka bir şey söyleyeyim...

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Sayın Başkan, az önce söyledim; bence bunlar boşuna uğraşlar, buradan sonuç alınamaz. Ben söyleyeyim, vallahi alınamaz, hiçbir şey değişmez, gene aynı yapı istediği seçimleri yapar. Bir tek genel sekreter değişir, onu söyledim yani o olur.

BAŞKAN – Arkadaşlar, bir anımı anlatayım.

Avukatlık Kanunu'nu yapıyoruz. Milletvekili falan değilim. Adalet Bakanlığında Ankara Barosu adına Barolar Birliğindeki çalışmalarda varım. Önder Sav da Barolar Birliği Başkanı. Bu kıdem tazminatıyla ilgili bir sorun geldi. O dönemde "Asgari ücretin 7,5 katını aşamaz." deniyordu. Önder Bey de o kanunu çıkaranlardan, Ecevit iktidarı döneminde. Bir hatıra anlattı işte beş yıl, dört yıl, on yıl diye. "Ahmet, ben tesbih sayıyordum, 7'ye geldim, 8'e parmağım varmadı, ikisinin arasına denk geldi '7,5' dedim." diyor. Bu hatıradır, şaka falan değil yani joke değil, tamamen gerçek hatıra. Tabii, yıllar, kıdem mutlaka rasyosu vardır, bilemiyorum, Genel Müdür açıklayacaktır. Yani, Turgut Bey'in şüphelerinden mi kaynaklanıyor, tecrübeden mi, rasyonellikten mi kaynaklanıyor? Yoksa gerekçeler... Ben gerekçeyi okumadım.

Genel Müdürüm, arkadaşların bu beyanları karşısında ben... Mesela, daha evvel sekiz yıl mıydı cumhuriyet başsavcısının kıdemi?

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRÜ YAŞAR ŞİMŞEK – 2011 yılına kadar sekiz yıldır efendim, birinci başkan ve başsavcı. O zaman dört yıla inmişti, daire başkanları da altı yıldır, üç yıla inmişti.

BAŞKAN – Ben olsam, süre şu olur: Yargıtay savcısıyla Yargıtay başkanı arasında süre farkı gözetmem yani ben şahsen, bireysel olarak. Ama, bu tercih meselesi. Şimdi düştü, daha aşağı düştü. Yargıtay savcısı beş yıl mıydı Hakkı Bey?

HAKKI KÖYLÜ (Kastamonu) – Düşmedi, yukarı çıktı.

BAŞKAN – Yok, sekizden şey yaptık.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Sekiz yılı on yaptık.

HAKKI KÖYLÜ (Kastamonu) – Dörtü beş oldu, iki sene sonra onu gene yukarı çıkardık.

BAŞKAN – Anladım. Eşit olduğu zamanlar var mı hiç Genel Müdürüm, Yargıtay savcısıyla...

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Şimdi bir şeyler yapılabilir. Çünkü, getirilen insanlar ikinci kıdem kazanacaklar.

BAŞKAN – Bir sebep var mı? Çünkü, arkadaşlar "Rakamların dilleri yoktur, ruhları vardır." diyor, ruhu da merak ediyorlar.

Buyurun efendim.

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRÜ YAŞAR ŞİMŞEK – Efendim, birinci başkanlığa teamülen de, benim bildiğim kadarıyla, mesleğin son yıllarına gelmiş, orada Yargıtayda, yüksek mahkemede kabul gören insanlar seçiliyor şimdi. Zaten, bu on yılı çoğu zaman doldurmuş oluyor, istisnası var mı bilmiyorum. Onun için buraya "on yıl" yazılabilir, hem "Yasal olarak da bulunsun." dendi.

BAŞKAN – Savcıyı niye düşük tuttuk?

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRÜ YAŞAR ŞİMŞEK – Başsavcı konusu, efendim, başsavcı müstakil bir şey değil yani birinci başkan seviyesinde değil. Ben eğer yanılıyorsam düzeltebilir Yargıtay temsilcileri. Yani, birinci başkanlık nezdinde başsavcılık. Yani "Bir fark olmalı." diyor. Ama, fark ne kadar olmalı, artık onu...

BAŞKAN – Peki efendim.

Yargıtay bir ifadeye bulunacak mı?

Buyurun Salih Bey.

YARGITAY ÜYESİ SALİH ÖZAYKUT – Başkanım, bizim Başkanlar Kurulumuz toplandı, bu süreler de değerlendirildi diğer hususlarla beraber.

BAŞKAN – Sizden geliyor değil mi bu?

YARGITAY ÜYESİ SALİH ÖZAYKUT – Evet.

Şimdi, Başkanlar Kurulumuzun fikri, bu sürelerin 2011 öncesinde olduğu gibi, altı ve sekiz yıl olması. Yani, daire başkanlığı için altı yıl, Yargıtay başkanlığı ve başsavcılık için de sekiz yıllık sürelerin daha uygun olduğunu ifade ettiler. Çünkü, daha önceden beri Yargıtay başkanlığıyla başsavcılığın süreleri denkti, bu denk sürelerle seçiliyordu. Şu anda 2 katı bir farklılık var. Yani, süreler bakımından belki farklılıklar düşünülebilir ama bu makamların sürelerinin denkliği konusundaki hassasiyeti korumak gerektiğini düşünüyorum.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ediyorum.

Yüksek Mahkemenin görüşü saygıdeğerdir ama yasama organı nihai iradeyi ortaya koyar.

İSA GÖK (Mersin) – Başkanım, 2011’de değiştirdik. 2011’de aşağıya inmiştik, 2012’de yukarı çıkardık. Gelin, bunu 2011 öncesine dönüştürelim, eskisi gibi kalsın.

HAKKI KÖYLÜ (Kastamonu) – O zaman niye böyle yaptık deriz bu sefer de...

BAŞKAN – Peki, efendim.

Dilek Hanım’ın sözü var.

Dilek Hanım, buyurun.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Sayın Başkanım, yani, bu türden sürelerin kısaltılmasının, Yargıtay ve Danıştay Kanunu’ndaki bu değişiklikler sonucunda yeni gelen kadrolara bu başkanlıkları ve kadroları belli bir şekilde oralara seçtirebilmek amacıyla yapıldığı o dönemde de söylenmişti. Şimdi, işte bu yargının siyasallaştırılması, işte AKP ile cemaatin kavgası sonucunda, yeniden bu siyasallaştırmanın sonucunda bu getiriliyor yani yeni seçilen, Yargıtaya yeni seçilen üyelerin bu etkili ve yetkili yerlere gelmesi engellenmeye çalışılıyor ve herkes tarafından böyle olduğu biliniyor. Bizim için önemli olan şey Sayın Başkanım, yargının siyasallaştırılmaması, insanların kendi tercihlerine göre, dinî tercihleri, siyasi tercihlerine göre değil; gerçekten liyakatleri, meslekteki başarıları üzerine oralara seçim yapılabilmesi ve bu Yargıtayla ve Danıştayla da, yüksek mahkemelerle de bu şekilde gününbirlik düzenlemelerle oynanmaması gerektiğini düşünüyoruz. Yani, işin şakası bir tarafa, ama bu şekilde yüksek mahkemeler siyasallaştırılmamalı, hak edenler oraya getirilmeli. Geçmişte, dediğimiz gibi, bizler de uygulamadan gelen avukatlar olarak... Bu yargıç, kesin Yargıtaya gitmeli dediğimiz insanlar gitmeli. Siyasi düşüncesinden ya da tercihlerinden dolayı ya da inançlarından dolayı oralara alınma ya da alınmazlık söz konusu olmamalı. Ben bunu bir temenni olarak ileri sürüyorum ama tabii, iktidar partisi tarafından da çok dikkate alınmadığını da görüyoruz bu önerilerimizin.

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, bilemiyorum, hukuk kurucu erk yasama ama adalet kurucu erk yargı ve yargının tek referansı olabilir, o da olayın haykırdığı adalet, hakkaniyet diyoruz. Normun gerekli kıldığı adalet, o da hukukun kendisi. Çok önemli bu. İşte, İsa Bey, o zaman...

İSA GÖK (Mersin) – Beraberdik.

BAŞKAN – Turgut Bey kardeşimiz de vardı.

Çok tartışmalı bir gece. O rapor tarihî rapordur. Parlamento tarihinde, bilemiyorum, yani onun örneği var mı? Çok uzun. Derlerde de okutuluyor o. Orada şunu söyledim bu Yargıtay, kurul, üst kurullarla ilgili: Referans eğer hukukun dışında bir referansa kim olursa olsun, kardeşim olsun, arkadaşım olsun, çöker, yargı çöker. Süreler... Bir defa kıdem daima primlendirilmeli. Dilek Hanım, kıdem primlendirilmeli. Ama ne kadardır? Sekiz senedir, altı senedir, beş senedir.

Avukatlık Kanunu 94’te hazırlanmaya başlandı. Ciddi bir reformdur, çok uğraştık. Dünya avukatlık kanunları vesair uğraştık ve çok genç avukatlardan müthiş bir reaksiyon geldi. Barolar Birliği, hazırlayıcı komisyona görev verdi, Bursa bana düştü. Bursa Barosunda da işte Yahya Şimşek o zaman Baro Başkanıydı. Çok sert bir reaksiyon var. Bir genç hanım kızımız aşağıdan -ben de pek yaşlı sayılmazdım ama onlara göre çok kıdemliydim tabii- “Bu, yaşlılara göre hazırlanmış bir kanun.” eleştirisi yaptı.

İSA GÖK (Mersin) – Bursa’daki mi? Asude Şenol.

BAŞKAN – Asude benim sınıf arkadaşım.

İSA GÖK (Mersin) – O Asude değil, genç Asude. Sonra başkanlık yaptı, o zaman kıdemi yetmiyordu.

BAŞKAN – Ben bir Kafkas atasözüyle size cevap vereceğim dedim: "..."^(x) Rahmetli annemin Kafkasya'dan aktardığı atasözü. "Günümü yaşadım, günümü yaşayacaksın. Gününde bulundun, gününe geleceksin." O genç kabul ettiğimiz insanlar da -bak, Turgut Bey işaret ediyor- günün birinde gelecekler. Yani, toplum mühendisliğinin yargıya uyarlanması bir yararı olmaz, bir faydası olmaz ama kıdem bazen zaruri oluyor.

Bu giriş içerisinde ben maddeyi oylarınıza arz ediyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

İSA GÖK (Mersin) – Değişen bir şey yok mu?

BAŞKAN – Keşke...

İSA GÖK (Mersin) – Yani, Başsavcı ile Yargıtay Başkanını bari eşitleyin. Adil olsun bari. Onu bari oya sunun.

BAŞKAN – Peki.

Bir önerge şey ederse tabii zevkle. Ben, önerge olmadığı için...

İSA GÖK (Mersin) – Sözlü önerge veriyoruz, önergelerin yarısı sözlü. Yargıtay Başkanı ile Başsavcı eşit olsun.

BAŞKAN – Bana göre de onsa on olmalı. Bana göre de öyledir.

İSA GÖK (Mersin) – Sayın Başkanım, sözlü önerge veriyoruz.

BAŞKAN – Tamam. Genel Kurulda yapabiliriz onu. Benim görüşüm de şeydir, eşit olmalı.

MADDE 34- 2797 sayılı Kanuna 30 uncu maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki 30/A maddesi eklenmiştir.

"Genel Sekreterin nitelikleri, seçimi ve görev süresi:

MADDE 30/A- Genel Sekreter, en az beş yıl Yargıtay üyeliği yapmış olanlar arasından Birinci Başkan tarafından seçilir.

Genel Sekreterin görev süresi iki yıldır. Ancak bu süre sona ermeden Birinci Başkanın kararı üzerine veya Birinci Başkanın görevinin sona ermesi hâlinde Genel Sekreterin görevi sona erer. Görevi sona eren Genel Sekreter bir kere daha seçilebilir."

BAŞKAN – Turgut Bey, bir şey konuşacaksın gibi geliyor.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Yok, söylemeyeceğim.

BAŞKAN – Efendim, söz almak isteyen var mı bu maddede? Yok.

Maddeyi oylarınıza arz ediyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Ama Türkçesi çok zayıf bir madde.

MADDE 35- 2797 sayılı Kanunun 32 nci maddesinin ikinci fıkrasına birinci cümlesinden sonra gelmek üzere "Her üye, ancak bir adaya oy verebilir." cümlesi eklenmiştir.

BAŞKAN – Maddeyi oylarınıza arz ediyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

MADDE 36- 2797 sayılı Kanunun 33 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan "iki" ibareleri "üç", "bir" ibareleri "iki" şeklinde değiştirilmiş ve birinci cümlesinden sonra gelmek üzere "Birinci Başkanlık Kuruluna üye seçilebilmek için üç yıl süreyle Yargıtay üyeliğinde çalışmış olmak şarttır." cümlesi eklenmiştir.

BAŞKAN – Uyarılama maddesi...

Maddeyi oylarınıza arz ediyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

MADDE 37- 2797 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

"GEÇİCİ MADDE 13- Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren otuz gün içinde Yargıtay Başkanlar Kurulu, iş durumunu dikkate alarak, ceza ve hukuk dairelerinin sayısı ile bu daireler arasındaki işbölümüne ilişkin karar tasarısını hazırlar ve Yargıtay Büyük Genel Kurulunun onayına sunar.

Yargıtay Büyük Genel Kurulunun işbölümünün onaylanmasına ilişkin kararı Resmî Gazetede yayımlanıp yürürlüğe girinceye kadar bu Kanunla yapılan değişiklikten önceki işbölümüne ilişkin hükümler uygulanmaya devam olunur.

Daha önce başka dairelerde görülmekte olup da dairesi değiştirilen dava dosyaları mevcut halleriyle ilgili daireye gönderilir.

Yargıtay Büyük Genel Kurulunun işbölümünün onaylanmasına ilişkin kararının Resmî Gazetede yayımlanıp yürürlüğe girmesinden itibaren onbeş gün içinde Birinci Başkanlık Kurulu yeniden belirlenir. Yeni oluşturulan Birinci Başkanlık Kurulu, dairelerin iş durumunu ve ihtiyaçlarını gözönünde bulundurarak Yargıtayın tüm üyelerinin hangi dairelerde görev yapacağını yeniden belirler.

Genel Sekreter ve genel sekreter yardımcıları bu Kanunda yapılan değişikliğe uygun olarak yeniden seçilir."

MURAT BAŞESGİOĞLU (İstanbul) - Söz alabilir miyim?

^(x) Bu bölümde Hatip tarafından Türkçe olmayan kelimeler ifade edildi.

BAŞKAN – Buyurun Muratçığım.

MURAT BAŞESGİOĞLU (İstanbul) – Bu çok kapsamlı bir çalışmayı gerektiriyor. Bence bu süreler az biraz. 30 gün... Ne diyorsunuz Yargıtaydan gelenler? 30 gün, 15 gün... Yani, bu süreç içerisinde o taslağı hazırlamak biraz zor. 38 dâirenin görev bölümünü, arkasından üyelerin dağılımını...

BAŞKAN – Muratçığım, o çok pratik ya, çok pratikleri var bunun.

Evet, buyurun Gürsel Bey.

YARGITAY ÜYESİ GÜRSEL YALVAÇ – Sayın Başkanım, süreler... Şimdi, gerçekten sıfırdan bir şey yapmak mümkün değil. Yani, bunca emek var, bunca bilgi var, bunları bir çırpıda atmak da mümkün değil. Yani, burada Birinci Başkanlık Kurulu yeniden sayısı artırılmak suretiyle yeniden seçiliyor. Ona uygun olarak bir iş bölümü yapılacak ve tahminimiz, iki ya da üç dâirenin görev alanı değiştirilmek suretiyle -çünkü hukuktan da kayma olacak- yeni bir buna uygun üye dağılımı ve yeni bir karar taslağı hazırlayıp Genel Kurula sunacak.

Süreler açısından sıkıntımız yok yani otuz günde bu yapılabilir çünkü sıfırdan yaparsanız zaten olmaz. O ocak ayı içerisinde Yargıtayın yaptığı bir iş bölümü, karar taslağı var. Onun üzerinde mecbur çalışmak zorunda. Yani ben tamamını değil, burada bu şekilde kaleme alınmış ama 387 üyenin, başkanları hariç, işte 41 tanesini dışarıda bırakıp dağıtım yaparsanız Yargıtay çöker yani yeni baştan bunu yapamazsınız. Ben eskinin de göz önüne alınarak mevcut dâirelere, kurulan dâirelere bir iki takviye şeklinde bir düzenleme yapılacağını düşünüyorum ama bu sonuçta oluşturulan birinci başkanlık kurulunun takdirinde olan bir konu. Yani orada seçilecek 12 arkadaşın biz ne tür bir tasarrufta bulunacağını, bunu nasıl yapacağını şu anda kestirmemiz mümkün değil, biz sadece tahminimizi sunuyoruz. Yani iyi işletilebilir de eskisinden çok daha kötü de olabilir yani o sonuç çok da iyi değil.

BAŞKAN – Geçiş hukukunun şeyleri.

İSA GÖK (Mersin) – Ama gidişat şunu gösteriyor: Büyük ihtimalle 100 kadar hukuk hâkimini cezaya kaydıracaksınız, atıyorum rakamı tabii. Böyle bir şey olacak. Yargıtayda sayıya vurduğunuzda hukukların sayısı çok farklı, cezalar çok farklı, bir yığılma var.

YARGITAY ÜYESİ GÜRSEL YALVAÇ – Benim tahminim 60 tane...

BAŞKAN – Transfer yapacaksınız.

İSA GÖK (Mersin) – Transfer olacak.

YARGITAY ÜYESİ GÜRSEL YALVAÇ – Transferden ziyade, 3 tane dâireyi aldığınızda benim ölçüm şu: Her dâireden 2 tane cezacı oraya kaydırmak suretiyle ve muadili de hukuk dâirelerinde çünkü hukuk dâirelerinde sayımız şu an 230 gözükmeyle birlikte bunların bir kısmının kökeni cezacı. Kurul seçimlerinde cezacı ve hukukçu ayrımı yapılmadığı için fiilen ceza hukuku kürsülerinden gelenler cezaya verildi ancak müfettişlik yapanlar, idari görevlerden gelenler, bunlar hukukta istihdam edildi. Yani 60 üyenin yerinin değiştirilmesi suretiyle bu sorun çözülebilir ama o tamamen birinci başkanlığın yeteneği, yeterliliği, oradaki arkadaşların gayreti ve iyi niyetine bağlı bir konu.

İSA GÖK (Mersin) – Ama önceki kurul da mesela, her Yargıtay üyesi seçiminde beşli kurul zamanında da başsavcılara bir kontenjan koyarlardı alımlarda, 40 yaş barajı vardı, sicil hukuku barajları vardı kendilerince ve ona göre alıyorlardı. Asliye ticaretlerden tüm Türkiye’den 10 tane örnek seçerlerdi, savcılardan seçerlerdi, ona göre boşluk dolduruyorlardı, şimdi 60 kişi değişecek. Nasıl olacak?

YARGITAY ÜYESİ GÜRSEL YALVAÇ – Sayın Vekilim, şöyle söyleyeyim: Ben on altı yıldır Yargıtaydayım, önceki seçimlerde de öyle hukuk-ceza ayırımına pek riayet edilmediğini düşünüyorum, görmedim de çünkü mesela, Bursa’da Ağır Ceza Başkanı geldi, Adana’da Ağır Ceza Başkanı geldi, yıllarca 3. Hukuk Dairesinde çalıştı, daha sonra da 1. Ceza Dairesine verdiler. Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığından seçilip de yıllarca ticaret dairesinde çalışan var. Dolayısıyla...

İSA GÖK (Mersin) – Örnekler vardır mutlaka.

YARGITAY ÜYESİ GÜRSEL YALVAÇ – O kadar da sağlıklı bir yapımız o gün de yoktu, bugün de yok.

BAŞKAN – Genel Müdürüm, burada bir terim –Gürsel Bey, Salih Bey; siz de dikkat buyurun- düzenleyici tasarruflar, yönetmelik, tüzük, kanun, anayasa yürürlüğe girer, kararların yürürlüğe girmesi diye bir kategori yok. Kararlar verildikleri, kuruldukları anda “mâ-bihunnafiz” derdi bizim rahmetli idare hukuku hocamız –profesör olamadı, istemedi yani derya bir adamdı- Mukbil Özyörük. Onun için, Genel Müdürüm, bunu “Resmî Gazete’de yayımlanıp yürürlüğe girdiğinde” değil de “Resmî Gazete’de yayınlanır”, “yürürlük” ibaresini kaldırıyoruz.

HAKKI KÖYLÜ (Kastamonu) – Resmî Gazete’de yayımlanınca yürürlüğe girmeyebilir belki.

BAŞKAN – Yok öyle bir şey. Karar verilince yürürlüğe girer. Karar verdi zaten. Onun Resmî Gazete’de yayımlanması amaçlanıyor.

Buyurun Salih Bey.

YARGITAY ÜYESİ SALİH ÖZAYKUT – Başkanım, 14’üncü maddede -yani bunu herhâlde oraya atıf yaparak söylemişler- “Resmî Gazete’de yayımlanmasını takip eden ay başından itibaren.”

BAŞKAN – Onu deyin ama yürürlük değil o. Yürürlüğe girme zaten, verildiği zaman yürürlüğe girer ama uygulanması için, uygulanmaya konması Resmî Gazete’de yayım şartı konmuş, ona göre düzeltilmiş zaten.

Buyurun Dilek Hanım.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Şimdi, aslında sayın yargıcım da söyledi, burada biz ne yaparsak yapalım eğer uygulayıcılar bunu iyi biçimde uygularlarsa sorunlar çözümlenir ama ne yazılırsa yazılsın kötü uygulanırsa da kötüye gider, bunu hepimiz biliyoruz.

Şimdi burada ben yine şunu görüyorum: Yargıtayın tüm üyelerinin hangi dairelerde görev yapacağını yeniden belirler. Yani bir şey harmanlanıyor, işte herkes değişik yerlere dağıtılıyor yine burada...

BAŞKAN – Ama siz onaylayacaksınız onu da.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – ...belli siyasi saikların ya da farklı saikların olabileceğini ben düşünüyorum.

Bir de şimdi, uygulamadaki yargıçların ve avukatların sorunları çok ciddi olacak. Şimdi orada hukuktakini cezaya verirse bu başkanlar kurulu, cezadakini hukuka verirse, böyle garip garip kararlar çıkarsa yani inanın ben uygulayıcı arkadaşların durumlarının şimdiden içler acısı olacağını zannediyorum. Yani oturmuş bir şey varken neden böylesi bir şeye gidiliyor? Yani diyelim ki birkaç tane ceza dairesinin şeyi ya da hukuk dairesinin şeyi ceza dairesine çevrilebilecekken, bu böyle çözümlenebilecekken yani niye bunların hepsi bir torbaya atılıyor, yeniden torbadan çekilecek inanın Başkanım, ben bunu anlayabilmiş değilim. Yani hem buradaki o yapılanmanın belli şekilde dağıtılmak istendiğini düşünüyorum, öyle olmasa bile sonuç olarak uzmanlığı olmayan insanların değişik yerlere gitmesi durumunda gerçekten uygulamada çok zor durumda kalacağız. Yani örneğin ben iş hukukuyla ilgilenen bir avukatım. Şimdi yani olayı fark etmeyen, gelişimini bilmeyen Yargıtaydaki bir yargıç bu kararları verdiğiğinde her şeyin yeniden gözden geçirilmesi gerekir ve çok zor durumda kalırlar. Yani tabii, burada özellikle uzmanlığı olanların uzmanlığı olan dairelerde kalması konusunda bir şey konulabilirse, bir çaba sarf edilebilirse biz yani o zaman bir şey yapmış oluruz Sayın Başkanım.

İSA GÖK (Mersin) – Korku şu: Ceza dairesi kuruldu, bir tane ceza hâkimini verdin, arkasından 4 ve 5’inci... Birisi dominant, belirleyici, hukukçuların hepsi koltuk dolduracak. İstedğin kararı çıkartabilir misin? Bu olabilir mi? Bu ihtimal dâhilinde, hukukta çok tehlikelidir.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Başkanım, bu konuda uzmanlıkların korunacağına dair bir madde konulabilir buraya.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Yok canım, yaparlar onu zaten, o kadar da...

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Yani ama sayın yargıcım bile diyor ki: “Bir birinci Başkanlık kurulunun yetkisinde. Biz bunu öneririz, temenni ederiz ama olup olmayacağının bir garantisi yok.” Yani bu gerçekten ciddi sorun olarak karşımıza çıkar Sayın Başkanım. Burada farklı nedenlerle daireler dağıtılmak isteniyor, belli dairelerde belli oluşumların yapılması ya da yapılmaması gibi bir düşünceleri olabilir ama bu sonuç olarak bizim önümüze uygulamada da çok ciddi sorunlar çıkartacaktır diye düşünüyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

Önerge yok.

Maddeyi oylarınıza arz ediyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Dilek Hanım bu konuda etkin bir muhalefet şerhi koyacaklardır.

39’uncu maddeyi okutuyorum:

MADDE 39- 2992 sayılı Kanuna 34 üncü maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki 34/A maddesi eklenmiştir.

"Personel Eğitim Merkezleri

MADDE 34/A- Ceza İnfaz Kurumları ve Tutukevleri Personeli Eğitim Merkezlerinde eğitim gören personel hariç olmak üzere Adalet Bakanlığı merkez ve taşra teşkilatı personelinin adaylık, hizmet öncesi ve hizmet içi eğitim programları, Eğitim Dairesi Başkanlığınca düzenlenir. Eğitim programlarının uygulanması amacıyla Bakanlıkça uygun görülecek yerlerde Eğitim Dairesi Başkanlığına bağlı Personel Eğitim Merkezleri kurulur.

Bakanlık, bu programların uygulanması için eğitim ve öğretimle ilgili her çeşit tedbiri alır ve ilgili kurum, kuruluş ve kurullarla işbirliği yapar.

Eğitime alınacak personelin adaylık, hizmet öncesi ve hizmet içi eğitimleri ile eğitim merkezlerinin sekretarya, insan kaynakları, destek, program geliştirme, ölçme ve değerlendirme, sağlık ve güvenlik, bilgi işlem, istatistik, arşiv ve dokümantasyon, strateji geliştirme, dış ilişkiler, proje ve enformasyon gibi hizmetleri; bir müdür ve iki müdür yardımcısının sorumluluğunda görev yapan yeteri kadar şube müdürlüğü ve idari personel eliyle yürütülür.

Eğitim merkezi müdürü, birinci sınıfa ayrılmış adli ve idari yargı hâkim ve savcılar arasında; müdür yardımcıları ise hâkimlik ve savcılık mesleğinde fiilen en az beş yıl görev yapmış ve üstün başarıları ile Bakanlık hizmetlerinde yararlı olacağı anlaşılmış bulunanlar arasından muvafakatleri alınarak Adalet Bakanınca atanır.

Eğitim merkezleri şube müdürlüklerine; Bakanlık merkez ve taşra teşkilatında görev yapan şube müdürleri, yazı işleri müdürleri, idari işler müdürleri, bilgi işlem müdürleri ile bunlarla aynı düzeydeki görevliler arasından Bakanlıkça atama yapılır.

Eğitim merkezlerinde Eğitim Dairesi Başkanının talebi üzerine yetkili kurul ve organlarınca uygun görülen yeteri kadar Yargıtay ve Danıştay üyesi, yükseköğretim kurumları öğretim elemanı, adli ve idari yargı hâkim ve savcılar, noterler, meslekte fiilen on yılını tamamlamış avukatlar ile uzman psikolog, psikiyatr, pedagog, sosyal çalışmacılar ve ihtiyaç duyulan diğer alanlarda konusunda uzman kişiler, Bakanlık tarafından ders vermekle görevlendirilebilir. Uygun görme kararı; Yargıtay üyeleri hakkında Yargıtay Birinci Başkanlık Kurulu, Danıştay üyeleri hakkında Danıştay Başkanlık Kurulu, noterler hakkında Türkiye Noterler Birliği Yönetim Kurulu, adli ve idari yargı hâkim ve savcılar hakkında Bakanlık tarafından verilir.

Eğitim merkezlerinde ders vermekle görevlendirilenlere, okuttukları ders sayısına göre Adalet Bakanlığınca tespit edilen esaslar ve Bütçe Kanunu hükümleri uyarınca, ders ve ek ders ücreti ödenir.

Eğitim merkezlerinde adaylık, hizmet öncesi ve hizmet içi eğitime alınacak personel, kapasite ve ihtiyaç durumuna göre Adalet Bakanlığınca belirlenir.

Eğitim merkezlerinde yürütülecek eğitim ve öğretim faaliyetlerine ilişkin temel ilkeleri belirlemek amacıyla Adalet Bakanının başkanlığında, Adalet Bakanlığı Müsteşarı, Personel Genel Müdürü, Eğitim Dairesi Başkanı, Yargıtay Birinci Başkanlık Kurulu ile Danıştay Başkanlık Kurulunun kendi üyeleri arasından seçecekleri birer üye, Türkiye Adalet Akademisi Eğitim Merkezi Başkanı, Yükseköğretim Kurulunun Türkiye'deki hukuk fakültelerinin öğretim üyeleri arasından seçeceği bir üye, Türkiye Barolar Birliği Yönetim Kurulunun en az on beş yıl fiilen mesleği icra etmiş avukatlar arasından seçeceği bir üyeden oluşan Eğitim Kurulu kurulur. Seçimle gelen üyelerin görev süresi dört yıl olup süresi dolan üyeler tekrar seçilebilir. Kurul yılda en az bir kez toplanır. Başkan gerekli gördüğü takdirde Kurulu toplantıya çağırabilir. Kurulun sekretarya hizmetleri Eğitim Dairesi Başkanlığınca yürütülür. Adalet Bakanının bulunmadığı durumlarda Adalet Bakanlığı Müsteşarı Kurula başkanlık eder. 10/2/1954 tarihli ve 6245 sayılı Harcırah Kanunu hükümleri saklı kalmak kaydıyla Eğitim Kurulu üyelerine her toplantı için (1000) gösterge rakamının memur aylıklarına uygulanan katsayı ile çarpımı sonucu bulunacak miktarda huzur ücreti ve huzur hakkı ödenir.

Personel eğitim merkezlerinde hizmet öncesi eğitime alınanların resmi kıyafet ve harçlıklarına ilişkin bölümü hariç, 29/7/2002 tarihli ve 4769 sayılı Ceza İnfaz Kurumları ve Tutukevleri Personeli Eğitim Merkezleri Kanununun 14 üncü maddesi uyarınca işlem ve uygulama yapılır.

Eğitim merkezleri ve Eğitim Kurulunun kuruluş, görev ve yetkileri ile çalışma usul ve esasları ve maddenin uygulanmasına ilişkin diğer hususlar Adalet Bakanlığınca hazırlanacak yönetmelikle düzenlenir."

BAŞKAN – Evet, maddeyi oylarınıza arz ediyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Ama Genel Müdürüm, bu bir norm maddesi değil kompozisyon maddesi. Zaruret olabilir ama normu bu kadar da kompozisyon konusuna, kompozisyon hâline döndürmemek gerektiğini düşünüyorum.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Ama başlık "Eğitim" Başkanım, olabilir yani.

BAŞKAN – Bir defa, eğitim kanunla düzenlenmez. Yetki vereceksin orada, kendileri şey yapsın.

Evet, buyurun.

MADDE 40- 23/7/2003 tarihli ve 4954 sayılı Türkiye Adalet Akademisi Kanununun 41 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan "eğitim" ibaresinden sonra gelmek üzere "ile adli ve idari yargı hâkim ve savcılarının yönelik meslek içi eğitim" ibaresi eklenmiştir.

BAŞKAN – Oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

41'inci maddeyi okutuyorum:

MADDE 41 - 26/9/2004 tarihli ve 5235 sayılı Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yetkileri Hakkında Kanunun 5 inci maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve mülga üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

"Sulh hukuk ve asliye hukuk mahkemeleri tek hakimlidir."

"Asliye ticaret mahkemesi kurulan yerlerde bu mahkemelerde bir başkan ile yeteri kadar üye bulunur. Konusu parayla ölçülebilen uyuşmazlıklarda dava değeri ikiyüzelli bin Türk Lirasının üzerinde olan dava ve işler ile dava değerine bakılmaksızın;

1. İflas, iflasın ertelenmesi, iflasın kaldırılması, iflasın kapatılması, konkordato ve yeniden yapılandırmadan kaynaklanan davalara,
2. 13/1/2011 tarihli ve 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununda hâkimin kesin olarak karara bağlayacağı işler ile davalara,
3. Şirketler ve kooperatifler hukukundan kaynaklanan genel kurul kararlarının iptali ve butlanına ilişkin davalara, yönetim organları ve denetim organları aleyhine açılacak sorumluluk davalarına, organların azline ve geçici organ atanmasına ilişkin davalara, fesih, infisah ve tasfiyeye yönelik davalara,
4. 12/1/2011 tarihli ve 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanununa ve 21/6/2001 tarihli ve 4686 sayılı Milletlerarası Tahkim Kanununa göre yapılan tahkim yargılamasında; tahkim şartına ilişkin itirazlara, iptal davalarına, hakemlerin seçimi ve reddine yönelik davalar ile yabancı hakem kararlarının tanıma ve tenfizine yönelik davalara,

ilişkin tüm yargılama safhaları, bir başkan ve iki üye ile toplanacak heyetçe yürütülür ve sonuçlandırılır. Heyet hâlinde bakılacak davalarla ilgili olmak üzere, dava açılmadan önce veya açıldıktan sonra talep edilen ihtiyati haciz ve ihtiyati tedbirler de heyet tarafından incelenir ve karara bağlanır. Bu fıkrafta belirtilen dava ve işler dışında kalan uyuşmazlıklar mahkeme hâkimlerinden biri tarafından görülür ve karara bağlanır. Başkan ve üye hâkimler arasında dağılıma ilişkin esaslar, işlerde denge sağlanacak biçimde mahkeme başkanı tarafından önceden tespit edilir."

BAŞKAN – Şimdi, Genel Müdürüm, ticaret mahkemeleri usulde farklı, sonra yeniden değiştirdik. Bir de görevler ayrıca yazılıyor. Bu Yargıtayın 11. Hukuk Dairesi, 19. Hukuk Dairesi, 12. Hukuk Dairesi, İcra İflas Dairesi gibi, buralardan arkadaşlar geldi mi, çalışmaya katıldı mı?

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRÜ YAŞAR ŞİMŞEK – Katıldılar efendim. Yani Yargıtayın o saydığınız hukuk dairelerinin hepsi buna olumlu görüş verdiler. Yalnız, bu miktarla ilgili, 250 bin lira yazılmıştı, tek hâkim ve heyet sınırı. Şimdi, bizi geçen hafta arayan bazı hâkimler zorunlu trafik sigortasındaki limitlerin asgari 280 bin lira olduğunu ve bundan doğan uyuşmazlıkların da bu ticaret mahkemelerinde yüzde 30'u teşkil ettiğini bildirdiler. Dolayısıyla, "Onların heyete götürülmesi ne gerek yok." diyorlar. Bu limiti 300 yaparsanız -hiç değilse şimdilik, birkaç yıl belki çünkü, yeniden değerlendirme oranı, o limitler de artıyor sanıyorum - "Birkaç yıl onlar tek hâkimle görülmüş olur, heyete taşınmaz." dendi.

HAKKI KÖYLÜ (Kastamonu) – Bir sene bile gitmez o.

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRÜ YAŞAR ŞİMŞEK – İsterseniz daha yüksek yapabiliriz ama bilmiyorum efendim, Yargıtayımız ne der burada.

BAŞKAN – Yargıtayın hukuk dairelerinin bir görüş bildirimi var mı?

Salih Bey, buyurun.

YARGITAY ÜYESİ SALİH ÖZAYKUT – Başkanım, o konu bize iletilmediği için herhangi bir görüş de oluşturamadık.

BAŞKAN – Peki.

Önergeyi okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 1/918 Esas sayılı Kanun Tasarısının Çerçeve 41 inci maddesiyle yeniden düzenlenen 5235 sayılı Kanunun 5 inci maddesinin mülga üçüncü fıkrasında yer alan "ikiyüzelli bin" ibaresinin "üçyüz bin" şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Hakan Çavuşoğlu

Bursa

Gerekçe:

Önergeyle, konusu parayla ölçülebilen uyuşmazlıklardan dava değeri üçyüz bin Türk Lirasını aşan dava ve işlerin tüm yargılama safhalarının heyetçe yürütülmesi sağlanmaktadır.

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

42'nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 42- 5235 sayılı Kanunun 8 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan "sulh ceza," ibaresi madde metninden çıkarılmıştır.

(Oturum Başkanlığına, Başkan Vekili Hakkı Köylü geçti)

BAŞKAN – Yani sulh ceza mahkemeleri kalkmış oluyor ortadan öyle mi?

İSA GÖK (İstanbul) – Çok radikal bir karar, radikal bir değişiklik. Bütün sistemi değiştiriyorsunuz, nasıl olacak böyle?

BAŞKAN – Aslında, eskiden de çok düşünüldü bu, ceza mahkemelerini birleştirelim, sulh-asliye ayrımını kaldıralım diye.

Ömer Bey, buyurun.

ÖMER SÜHA ALDAN (Muğla) – Başkanım, alt komisyonda da uzun uzadıya bunları konuştuk, tartıştık. Yeni bir müessese getiriliyor burada, bu çok önemli.

Bir de şey vardır, Avrupa'daki pek çok ülkede sulh ceza mahkemeleri vardır. Hatta, normal yargıçlıktan gelenler de orada görev yapmazlar. Yani, sıradan insanlar yargıçlık görevini iki yıl süreyle bir kamu görevi olarak yaparlar. Örneğin Almanya'da bir marangoz bile o işi yapar, sulh ceza hâkimliğini.

Şimdi, burada tabii şöyle bir sistem getirilmek isteniyor: Bir kontrol mekanizması oluşturulduğunu anlıyorum ben. Yani işte, sürprizlere meydan vermeyecek arama, yakalama, tutuklama, el koyma kararları olsun isteniyor ve ceza yargılamasında üçlü sistemden yani üç aşamadan, sulh ceza, asliye ceza, ağır cezadan ikili bir sisteme dönülüyor. İleride bunun bir yansımasını daha göreceğiz maddesi geldiğinde. Savcıların kovuşturmaya yer olmadığına dair kararlarını da bu yapı inceleyecek yani sulh ceza hâkimi inceleyecek ve verdiği karar kesin olacak. Yani bu doğru bir yaklaşım değil yani şöyle bir şey var: “Bir kalenin burcu var, bunu biz fethettik şimdi, biz bunlarla idare ederiz.” mantığı doğru bir yaklaşım değildir ve az sayıdaki hâkim arasında etkileşim fazla olur, aynı kararları vermeye başlarlar, bu bir alışkanlık yaratır, bu bir alışkanlık hâline gelir. Ben de göz ve kulağın aynı seviyeye gelmesini bekliyorum. Yani bu yepyeni bir müessese. Bu müesseseyi bizim yapımıza uygun görmüyorum açıkçası. Sulh ceza hâkimleri olmalıdır, çok sayıda da olabilmelidir. Küçük yerde –meslekte de gördük- bir mesleki taassup öne çıkmaya başlar, az sayıda hâkimlerin verdiği kararlarda böyle bir örtüşme hâli ve biri yanlış yaptığı zaman da diğeri de yanlış devam ettirir. Farklılıkta fayda vardır, varsın çok sayıda sulh ceza hâkimi olsun ve bunlar hem ceza yargılamasında görev yapabilsinler hem de güvenlik tedbirlerini alabilsinler, koruma tedbirlerini.

Lakin bir şey daha söyleyeceğim, şu gerekçe doğru bir gerekçe değildir: İşte, biz sulh ceza mahkemelerini kaldırıyoruz, hâkimlerin sayısını azaltıyoruz, bundan insan tasarruf ediyoruz.” yaklaşımı yanlış bir yaklaşımdır. Aynı yoğunluk asliye ceza mahkemesinde yığılıp kalacaktır. Asliye ceza mahkemelerinin iş yoğunluğu oldukça artacaktır ve şu var: Koruma tedbiri, mesela diyelim ki bir tane ilçeyi düşünün, örnek veriyorum Beytüşşebap ilçesi -eğer siz başka türlü yetkilendirme yaparsanız onu bilemem ama- şimdi orada bir sulh ceza hâkimi atayacaksınız, sadece arama, el koyma kararlarını verecek. Yani oradan günde kaç tane öyle evrak çıkar, kaç tane bu tip koruma tedbiri mahiyetlidir? Ayda belki bir çıkar, iki çıkar. Bu, bir insan israfıdır aslında. Yani sistemin getirilme niyetini anlıyorum, belli bir o konjektürel mülahazalarla böyle bir yola gidildiğini biliyorum ama bu ileride tekrar geri dönecek bir yapıdır, bunu ben sağlıklı bulmuyorum.

İSA GÖK (Mersin) – Bir kontrol aslında amaç o ama sağlamayacak bu.

ÖMER SÜHA ALDAN (Muğla) – Amaç bu.

Bu üç aşamayı yerinde görüyorum. Hiyerarşik yapı zaten geçen yasal düzenlemede ÖYM'lerin kaldırılması sırasında bozuldu, telefon dinlemelerini ağır cezanın yetkisine vermek falan... İş böyle bir çorbaya doğru dönüyor. Yani bu açıdan ben sulh ceza mahkemesinin yürürlükte kalmasını doğru buluyorum.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Dün Hakkı Bey Başkanlık ederken Ömer Bey geneli üzerinde benzer çekincelerini söyledi zaten, Hakkı Bey biliyor. Belki o da katılıyor da ne yapsın yani? Buradan öyle görüyorum.

(Oturum Başkanlığına Başkan Ahmet İyimaya geçti)

BAŞKAN – Hakkı Bey, buyurun.

HAKKI KÖYLÜ (Kastamonu) – Hayır bu, bu konudaki iradedir yani, böyle düşünülmüştür.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Siyasi irade.

HAKKI KÖYLÜ (Kastamonu) – Evet, siyasi iradedir bu açıkçası.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Bir de hukukun kendi iradesi olması lazım.

HAKKI KÖYLÜ (Kastamonu) – Hukuk iradesi bunun düzenleme şeklinde. Şekli bize ait, düzenleme şekli.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Mesela dün Ömer Bey bir şey söyledi, ne kadar büyük bir çelişki, arkadaşlar bunu nasıl görmediler? Şimdi, takipsizlik kararı verecek, takipsizlik kararına itiraz yapılacak, takipsizlik kararına itirazı bu sulh ceza hâkimleri inceleyecek. Biliyorsunuz en yakın ağır cezaya gidiyor ama bir takipsizlik kararını kaldırabilecek bir tek hâkim fakat biz telefon dinleme olayını -biliyorsunuz yakında yaptık onu- ağır cezanın 3 kişilik heyetin, oy birliğine verdik. Bir telefon dinlemeye 3 kişi birden oy birliğiyle karar verecek ama bir takipsizlik kararını kaldırıp kaldırmama konusunda bir sulh ceza hâkimi yetkilenecek. “Bir tuhaflık var.” dedi, gerçekten ciddi tuhaflık var yani.

ÖMER SÜHA ALDAN (Muğla) – Bir şey daha ilave etmek istiyorum.

BAŞKAN – Buyurun.

ÖMER SÜHA ALDAN (Muğla) – Şimdi, maddenin 2’nci fıkrası şu şekilde...

BAŞKAN – 42’nci madde diyorsunuz değil mi üstat? Çerçeve 42, madde 8, evet.

ÖMER SÜHA ALDAN (Muğla) – Sulh ceza hâkimliğini düzenleyen madde diyeyim. Şimdi, burada şöyle bir şey var: Müstakilen sulh ceza hâkimliğinde görevlendirilen hâkimler, adli yargı adalet komisyonlarınca başka mahkemelerde veya işlerde görevlendirilemez. Bir alt maddede yani dördüncü fıkrada sanıyorum yani bölgesel sulh ceza hâkimlikleri de kurulacak. Yani bir ilde diyelim iş hacmi azsa 3-5 ilçe birleştirilip sulh ceza mahkemesi kurulacak gibi görünüyor. Şimdi böyle bir yaklaşımla karşılık verilebilir, o açıdan söylüyorum. Şimdi şöyle bir şey var: Birleştirdiğiniz zaman bu yerleri, yazışmayı yapmak... Mesela ani bir soruşturma. Güvenlik güçleri önemli bir operasyon aşamasındalar, yani başka bir ilçeye gidecekler o kararı almada belki bir yığın güçlükler çıkacak, yazışmalarda güçlükler çıkabilir, İnternet ortamında yazışmanın afişe olma olasılığı son derece yüksektir. Bir anlamda bu tip hâkimleri oraya atayacaksınız, çoğu yatacak; onu görüyorum ben, hiçbir şey yapmadan yatacak. Çoğu yerde bu tip arama, el koyma o kadar da sık gelmeyecek, o tip kararlar da gelmeyecek. Bu anlamda, bu müessese bizim hukuk sistemimize uygun değildir diye tamamlıyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

HAKKI KÖYLÜ (Kastamonu) – Aslında bir şey daha yapmamız lazım bizim yani işin gerçeğine bakarsak, biz daha önce adalet bakanlarının takipsizlik kararlarının kaldırılıp savcıların dava açmasını isteme yetkisi vardı. Biz bu yetkiyi kaldırdık. İyi mi ettik? O zaman Bakanlık bu işe karışmasın gibi düşündüler ama fakat iyi de etmedik. Şimdi, savcılar -buna da rastlıyoruz, örneklerini de çok gördük açıkçası- kapatıyor bazı davaları, takipsizlik veriyor, itiraz eden de yok yani tarafı belki yok.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Etmeyebilir de belki.

HAKKI KÖYLÜ (Kastamonu) – Edilmeyebilir ve bunu kaldırmaya kimsenin gücü yetmiyor bir daha yeni delil çıkmadığı müddetçe. Ki bunu hakikaten bilerek kapattıysa savcı yani kötü niyetli olmadan ona bir şey demiyorum da bilgisizliğinden, beceriksizliğinden olabilir belki, o durumda yeni delil çıkınca kaldırabilir ama eğer bilerek bu takipsizlik kararını verdiyse onun zaten yeni delil filan arama, bulma gibi bir sorumluluğu da yok, ona da girmez. Dolayısıyla belki de çok önemli bir olay kapatılmış olur. Ya bunun için, bunu adalet müfettişleri tespit ediyor gittikleri zaman ama hiçbir şey yapamıyorlar. Diyor ki: Yok. Sadece eleştiriyor “Aslında bu yanlış olmuş.” diyor fakat bunu bizim gene geri getirmemiz lazım ben öyle düşünüyorum.

BAŞKAN – Yargıtayı, ondan sonra Genel Müdürü dinleyelim.

Evet, buyurun Gürsel Bey.

YARGITAY ÜYESİ GÜRSEL YALVAÇ – Bizim sulh ceza mahkemelerinin kaldırılmasıyla ilgili veya kaldırılmamasıyla ilgili Yargıtayda yapılmış bir çalışma yok. Bu çalışma sadece Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunda yapılmış, teşkilatlarda bölgesel toplantılar yapılmak suretiyle yapılan değerlendirmelerde hâkimlerimizin büyük bir kısmı sulh ceza mahkemelerinin ya da sulh veya asliye ceza ayrımının ortadan kaldırılması gerektiği yönünde görüş beyan etmişler. O şekilde de bir düzenleme yapıldı. Ben yargılama faaliyetleri açısından sulh ceza mahkemelerinin kaldırılmasında bir sorun görmüyorum çünkü asliye ceza mahkemesine aktarılacaktır. Asliye ceza mahkemelerinin her zaman sulh cezadan daha güvenceli olduğunu düşünüyorum çünkü teşkilatında cumhuriyet savcısı var. Ancak diğer koruma tedbirleriyle ilgili büyük sorunlar çıkabileceğini düşünüyorum, ileride de gelebilir, mesela kovuşturmayla yer olmadığına ilişkin kararın burada belki tekrar gündeme gelmesi gerekir. Bazı konularda ağır ceza mahkemesinin bir tedbir kararını veya tedbir talebinin reddine ilişkin bir kararı da cumhuriyet savcısı değerlendirmek suretiyle bir kovuşturmayla yer olmadığına karar verecek.

Bu kez ilk aşamada ağır ceza mahkemesinin oy birliğiyle verdiği bir karar üzerine verilmiş bir kovuşturmayla yer olmadığı kararı tek sulh ceza hâkimi tarafından denetlenecek.

Ben işlemlerle ilgili sorun çıkabileceğini düşünüyorum ama yargılamada fazla bir sorun yaratacağını düşünmüyorum. Tabii bu kişisel düşüncem, Yargıtayla ilgisi yok, öyle bir çalışmamız yok çünkü.

BAŞKAN – Buyurun Genel Müdür.

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRÜ YAŞAR ŞİMŞEK – Sayın Başkanım, bir defa bu çalışma son dönemlerin bir ürünü değil. İnanın, 2013 yılı başından itibaren bu konu çalışılıyor. Her düzeyde HSYK ve Yargıtayın görüşü de alındı. Elimde resmî görüşleri var her 2 kurumun da, çok olumlu baktıklarını söylüyorlar. HSYK'ya gidip sunum yaptık, çok olumlu karşılandı. Yani işin çıkış noktası böyle. Hocaların görüşleri de çok olumlu. Yani zaten asli ceza ile sulh ceza arasındaki ayrımı belirleyen tek şey cezanın miktarı, iki yıla kadar olana sulh ceza, iki yılın üstüne asliye ağır ceza yani usul farkı yok. 2013 yılında asliye ceza 120 bin dosyada görevsizlik vermiş, sulh ceza 58 bin dosyada vermiş. Yani git-gel'ler bile bir sürü zaman kaybına yol açıyor, aynı usul uygulanıyor. Dolayısıyla, burada öngörülen koruma tedbirleriyle ilgili konularda hakikaten çok farklı kararlar çıkıyor. İstanbul'da Anadolu ya da Çağlayan'da 38 tane sulh ceza hâkimi var. Aynı benzer olaylarla ilgili farklı, birbiriyle alakası olmayan 38 ayrı karar çıktı. Bu çok eleştiri konusu. Yani burada yapılması gereken, tecrübeli hâkimler verilecek bu sulh ceza hâkimliklerine, koruma tedbirleri, onun dışında, para cezalarına itirazlar, takipsizlik kararına itirazlara bakılacak yani buraya böyle hani çok genç hâkimler ya da şey değil...

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Kuradan çıkanlar falan değil yani.

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRÜ YAŞAR ŞİMŞEK – Değil.

Her yerde de olmayacak, bunun nerede olacağına... İl merkezinde olacak ve diğer ilçelerde nerede olacağına kurul karar verecek yani ihtiyaç durumuna göre.

HAKKI KÖYLÜ (Kastamonu) – Bütün ağır ceza merkezlerinde ilçe de olsa mecburen olacak ama.

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRÜ YAŞAR ŞİMŞEK – Olacak, evet.

MADDE 43- 5235 sayılı Kanunun 9 uncu maddesinin ikinci fıkrasında yer alan "Sulh ceza ve" ibaresi madde metninden çıkarılmıştır.

BAŞKAN – Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

MADDE 44- 5235 sayılı Kanunun 10 uncu maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Sulh ceza hâkimliği

MADDE 10- Kanunların ayrıca görevli kıldığı hâller saklı kalmak üzere, yürütülen soruşturmalarda hâkim tarafından verilmesi gerekli kararları almak, işleri yapmak ve bunlara karşı yapılan itirazları incelemek amacıyla sulh ceza hâkimliği kurulmuştur.

İş durumunun gerekli kıldığı yerlerde birden fazla sulh ceza hâkimliği kurulabilir. Bu durumda sulh ceza hâkimlikleri numaralandırılır. Müstakilen sulh ceza hâkimliğinde görevlendirilen hâkimler, adli yargı adalet komisyonlarınca başka mahkemelerde veya işlerde görevlendirilemez.

Sulh ceza hâkimliğinde bir yazı işleri müdürü ile yeteri kadar personel bulunur.

Sulh ceza hâkimliği, her il merkezi ile bölgelerin coğrafi durumları ve iş yoğunluğu göz önünde tutularak belirlenen ilçelerde Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunun olumlu görüşü alınarak Adalet Bakanlığınca kurulur.

Sulh ceza hâkimliği bulundukları il veya ilçenin adı ile anılır.

Sulh ceza hâkimliğinin yargı çevresi, bulundukları il merkezi ve ilçeler ile bunlara adli yönden bağlanan ilçelerin idarî sınırlarıdır.

Ağır ceza mahkemeleri ile büyükşehir belediyesi bulunan illerde, büyükşehir belediyesi sınırları içerisindeki il ve ilçenin adı ile anılan sulh ceza hâkimliğinin yargı çevresi, il veya ilçe sınırlarına bakılmaksızın Adalet Bakanlığının önerisi üzerine Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca belirlenir.

Coğrafi durum ve iş yoğunluğu göz önünde tutularak bir sulh ceza hâkimliğinin kaldırılmasına veya yargı çevresinin değiştirilmesine, Adalet Bakanlığının önerisi üzerine Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca karar verilir."

BAŞKAN – Buyurun Dilek Hanım.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Ben de bu mahkemelerin kuruluşuyla ilgili birkaç şey söylemek istiyorum.

Şimdi, biz alt komisyonda yoktuk. Alt komisyonda hocalar görüşlerini belli konularda açıklamışlar.

BAŞKAN – Bugün de çağırdık, gelen yok.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Ama gelinmesi sağlanmalı.

Şimdi, biz alt komisyon raporunu okuduk, orada ayrıntılı bir şekilde kimin ne söylediğine, ne türden eleştirilerde bulunduğu dair herhangi bir şey yok. O nedenle yeterince bilgileneemedik yani hocalar ne diyorlar bu son düzenlemeler konusunda. Üstelik, şimdi “yargı paketi” diyoruz, kaçınıcı artık onu da unuttuk. Sayın Bakan burada yok, Sayın Genel Müdürümüz var, neden Sayın Bakan yok, onu da ben öğrenmek istiyorum.

BÜLENT TURAN (İstanbul) – Nezaket gösterdi, izin aldı sizden.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Yani ama ben sadece onu öğrenmek istiyorum, onu da öğrenmek hakkım.

Onun ötesinde, bu ceza işleriyle ilgili şeylere geldiğimizde, Sayın Bakanın daha önce özel yetkili mahkemelerin kaldırılması sürecinde, seçimden önceki süreçte yargılamanın yenilenmesi, yargılamanın iadesiyle ilgili, özellikle bu Balyoz ve Ergenekon davalarıyla ilgili bazı düzenlemeler yapılacağına dair, çalışmaların olduğuna dair sözleri vardı, beyanları vardı. Yani komisyonda beyanları olduğu gibi, ayrıca biz Balyoz tutsaklarının yakınlarıyla beraber kendisini ziyaret ettiğimizde de aynı şekilde çalışmaların seçime kadar yetiştiremeyeceği ama seçimden sonra bu çalışmaların yapılacağı söyleniyordu. Ama ben bu tasarıya baktığımda o konuda en ufak bir gelişme yok. Şimdi, yani çok açık bir şekilde Başbakan, orada, Balyoz, Ergenekon ve diğer siyasi davalardaki yanlışlıklardan bahsetti, bütün bakanlar bahsetti, bu insanlara umut verildi. Ardından da bu umudun hepsi bir tarafa bırakıldı, hiçbir şey olmamış gibi şimdi “Bu insanlar suçsuz yere orada yatıyorlar.” deniyor ama onunla ilgili herhangi bir düzenleme burada yok. Ben Sayın Bakana aslında bunu da sormak istedim yani neden yok, neden bu çalışma yapılmadı, niye insanlara söz verildi de bunun gereği yapılmadı? Bu aslında hepimizin sorumluluğu, komisyonun da sorumluluğu, Sayın Bakanın da sorumluluğu. Biraz önce Sayın Başkanım Hakkı Bey dedi ki: “İşte, getirilen tasarıdaki bu maddeler bir siyasi iradenin ürünüdür.” O zaman, siyasi irade artık bu konuda bütün yapılan yanlışlıkların üzerini örtüp cezaevindeki insanlara “Siz orada yatın, insanlar suçsuz da olduğunuzu düşünseler, hatta Başbakan bile düşünse siz orada yatmaya mahkûmsunuz, ölüme mahkûmsunuz.” mu diyoruz? Siyasi irade bunu mu diyor? Ben bunu da öğrenmek istiyorum.

Şimdi, burada sulh ceza hâkimliği diye bir düzenleme oluyor...

BAŞKAN- Bakan Bey herhâlde yarın gelecek, isterseniz rahatlıkla Bakan Bey’e de sorabilirsiniz.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Yani, tabii, muhatabına asıl söylemek istiyorum, ben hocalar ve Bakan neden gelmedi diye düşünüyorum.

Yani şimdi bizim sistemi bir değiştiriyoruz, burada çok net bir şekilde suç ceza hâkimliğini değiştiriyoruz. Yargılama açısından bir sorun olmayacak ama idari kararlar açısından sorun olabilecek deniyor. Bunu herkes tespit ediyor, bu taleplerini söylüyor. Yani o zaman özellikle şu takipsizlik kararlarına karşı bu sulh ceza hâkimliğinin yetkisini kaldırmak lazım yani herkes bu konudan şikâyetçiye bunu kaldırmak lazım.

Bir de Sayın Genel Müdürümüz dedi ki: “Çok değişik kararlar veriliyordu sulh ceza mahkemeleri tarafından idari, bu koruma tedbirleriyle ilgili.” Elbette yani, şimdi, yargıç kendi düşüncesine göre, olayın özel durumuna göre farklı kararlar verebilir. O zaman bir genelge yayımlar Bakanlık “Şu konularda şöyle karar verin.” der. Yani böyle bir şey mi olsun isteniyor? Yani çok farklı kararlar veriliyor olması bir eleştiri konusu olmaz. Her olayın özelliği farklıdır Sayın Başkanım, hepimiz bunu biliyoruz. Onun için, bu sulh ceza hâkimliği konusunu çok daha iyi düşünmek lazım ve takipsizlik kararına ilişkin de tek sulh ceza hâkiminin yetkisinde bırakmak doğru bir şey değil diye düşünüyorum. Bu konuda yani hem bakanlık yetkililerine söylüyorum hem Sayın Başkan, sizden rica ediyorum, lütfen, bakın, insanlara umut verip de bu umudu yerine getirmediğinizde örneğin Murat Özenalp gibi insanların ölümlerine neden oluyoruz artık. Yani siyasi iktidar bu sorumluluğu üstlenmeli ve verilen sözler yerine getirilmeli. Daha çok geç değil, madde ihdasıyla bu çalışmalar ne ise Bakanlık nezdinde, getirilebilir, hep beraber tartışabiliriz. Ben bunu sizlerden rica ediyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Şimdi, değerli arkadaşlar, geçen yargılamanın yenilenmesi sorununun da tartışıldığı Adalet Komisyonunda Mehmet Hocamın, Mehmet Haberal’ın, bir Yargıtay üyesi arkadaşımızın tahlilleri karşısında söylediği biri anlatısı vardı. Etkilendim, hatıralarıma aldığım ender anekdotlardan birisi. Hâkimin tazminat sorumluluğu bağlamında söylemişti. Haberal, tabii, yargı kararıyla tutuklandı, dört buçuk yıl içeride yattı sanıyorum. Dedi ki işte, tazminat, hukuk ihlali ve haksız içeride kalma paradokslarının denkleştiği şekilde. Sayın yargıç veya Sayın Komisyon Başkanı diyebilir, Sayın Ahmet İyimaya: “Siz o demir parmaklıklar arasında bir gece olsun

yattınız mı?" Müthiş psikolojik bu, müthiş bir olay. Tabii, hukuku ihlal ettin, yaptırımlar var, elbette çekeceksin ama onun psikolojisi farklı.

Ben o gün de söyledim. Bu olağanüstü mahkemelerde kurulan yargı kararları her zaman tartışılabilir ama tartışmanın dozu farklı bir renk kazandığı zaman, yargılamanın yenilenmesi de telaffuz edildiğinde onun yerine getirilmesi gerektiğini düşünüyorum. O gün de söyledim ben zaten, düzenleme yeri... Mutlaka Bakanımız da söyledi, düşünüyordur, değerlendiriyordur. Sayın Bakanım şu anda Strazburg'ta.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Dün söyledi kendisi.

BAŞKAN – Evet. Bizzat giderken de söyledi, açıkladı, sabahleyin de ben konuştum bazı noktalar konusunda.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Yarın gelecek mi Sayın Başkan?

BAŞKAN – Ama yarın gelecek, Bakanımız değerlendirir. Benim de görüşüm o noktada. Yasama organının, toplumda meydana gelen sosyolojik talebi de değerlendirerek -çünkü ihlaller çeşitli seviyelerde bunlar ifade edildi- münasip zamanda, uygun zamanda, bana göre erken zamanda, süratli şekilde bir yargılamanın yenilenmesi... İstisnai, zaten geçici bir kanun olacak, sürekli bir norm olmayacak çünkü. Ben de o düşünceye katılıyorum.

Genel Müdürüm, burada söyleyeceğiniz başka bir şey var mı?

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRÜ YAŞAR ŞİMŞEK – Yok efendim.

BAŞKAN – Yarın Bakanımızdan o konuda düşüncelerini, somutlama varsa onları kendilerinden alınız.

Maddeyi yüksek oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Madde 45'i okutuyorum:

MADDE 45- 5235 sayılı Kanunun 11 inci maddesine "sulh ceza" ibaresinden sonra gelmek üzere "hâkimliği" ibaresi eklenmiştir.

BAŞKAN – Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Dilek Hanım, ben o sizin söylediğiniz suç tipine geldiğim zaman ara vereceğim yani yarın arkadaşların gelmesinin sağlanması bakımından vereceğim.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Yani hem kadın milletvekillerimiz gelecekti onda hem de bu Kadın Cinayetlerini Önleme Platformundan geleceklerdi.

BAŞKAN – O maddeye geldiğimiz zaman ben o toleransı tanıyacağım.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Çok teşekkür ederim Başkanım.

BAŞKAN – Madde ihdasıyla ilgili önergeyi okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 1/918 Esas sayılı Kanun Tasarısına Çerçeve 45 inci maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki maddenin eklenmesini ve diğer maddelerin buna göre teselsül ettirilmesini arz ve teklif ederiz.

Bülent Turan

İstanbul

"MADDE 46- 5235 sayılı Kanunun 43 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"MADDE 43- Bölge adliye mahkemesi başkanı ve daire başkanları birinci sınıf olup, birinci sınıfa ayrılmayı gerektiren nitelikleri yitirmemiş; daire üyeleri ise en az birinci sınıfa ayrılmış olup, birinci sınıfa ayrılmayı gerektiren nitelikleri yitirmemiş adli yargı hâkim ve savcıları arasından Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca atanır."

Gereke:

Önergeyle, bölge adliye mahkemesi başkanı, daire başkanları ile daire üyelerinin seçilme kriteri ve görev süresi bakımından düzenleme yapılmaktadır.

MURAT BAŞESGİOĞLU (İstanbul) – Eskisi nasıl?

BAŞKAN – Eskisi nasıl? Mukayeseli metin yok yeni şey ettiğiniz için.

Eskisi nasıldı, kıdem nasıldı Genel Müdürüm?

MURAT BAŞESGİOĞLU (İstanbul) – 2004'te düşünmemiş miyiz bunu?

BAŞKAN - Neyse...

Genel Müdürü dinleyelim.

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRÜ YAŞAR ŞİMŞEK – 2006’ da yaptığımız düzenlemeye uygun bir düzenleme.

BAŞKAN – Anladım, peki.

Maddenin ihdasını oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler...

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Sayın Başkan, ilk hâlini öğrenemedik onun.

BAŞKAN – Yok, yok. İhdas ettik şimdi, müzakereye açıyorum.

Bu yeni madde de şimdi, şu anda müzakereye esas metne girdi. Şimdi söz almak isteyenler, ihdası öngörülen madde konusunda görüş bildirmek isteyenler... Dilek Hanım okusun. Burada bir şey yok, problem yok.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – İlk hâlini okuyalım da arada farkı... Siz mukayeseli gönderiyorsunuz ya bize, mukayese edemiyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Bundan evvelki ilgili maddeyi, fıkraı bir okuyalım.

DANIŞTAY GENEL SEKRETERİ ENVER KAYA - Efendim, ben açıklayayım size.

BAŞKAN – Yok, yok.

“Değiştirdiğimiz madde nasıldı, eski madde?” diyor, istiyor Dilek Hanım, hakkı. 44’ ün mevcut hâli, yürürlükteki hâli...

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRÜ YAŞAR ŞİMŞEK – Efendim, 2004 yılındaki metinde, birinci sınıfa ayrılmış olup Yargıtay üyeliğine seçilme yeterliliğini yitirmemiş olma şartı vardı. Biliyorsunuz, geçen yıl yapılan değişiklikle Yargıtay ve Danıştaya üye olmak için yirmi yıl şartı getirildi. Şimdi burada da yirmi yıl aradığımız zaman hakikaten sıkıntı olacaktı. Onun için bu uyarı. Yani birinci sınıfa ayrılmayı yeterli görüyoruz. Ayrılma niteliğini...

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Birinci sınıfa kaç yılda ayrılabilirdi?

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRÜ YAŞAR ŞİMŞEK – On üç yıl.

BAŞKAN – Maddeyi oylarınıza arz ediyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 1/918 Esas sayılı Kanun Tasarısına Çerçeve 45 inci maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki maddenin eklenmesini ve diğer maddelerin buna göre tescül ettirilmesini arz ve teklif ederiz.

Bülent Turan

İstanbul

"MADDE 47- 5235 sayılı Kanunun 44 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"MADDE 44- Bölge adliye mahkemesi Cumhuriyet başsavcıları birinci sınıf olup, birinci sınıfa ayrılmayı gerektiren nitelikleri yitirmemiş; Cumhuriyet savcıları ise hâkimlik ve savcılık mesleğinde fiilen en az sekiz yıl görev yapmış ve üstün başarıları ile bölge adliye mahkemesinde yararlı olacağı anlaşılmış bulunan adli yargı hâkim ve savcıları arasından Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca atanır.

Gerekçe:

Önergeyle, bölge adliye mahkemesi başsavcısı ile savcılarının seçilme kriteri ve görev süresi bakımından düzenleme yapılmaktadır.

BAŞKAN – Madde ihdasını oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Madde ihdası, tabii, metinde olmadığı zaman mecburen önergeyle ihdas ediliyor ama önergeyi oyladığım zaman maddeyi oylamış olmuyorum, şimdi ihdas kabul edildi.

İhdas edilen madde konusunda görüş bildirmek isteyen?

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Önceki gibi mi?

BAŞKAN – Açıklama bekliyor Dilek Hanım.

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRÜ YAŞAR ŞİMŞEK – O dört yıllık süreyi kaldırıyoruz, aynı idari yargıdaki gibi. Dört yıl süreyle görev yapacaklardı ya o süre kalkıyor burada.

BAŞKAN – Ekim Bey, buyurun.

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ AV. EKİM ERGÜN – Şimdi, sadece öyle bir değişiklik yok. Burada, aslında biz bölge adliye mahkemeleri üyelerine verilecek bir güvenceyi de ortadan kaldırmış durumdayız çünkü verilen önergeyle 43’ üncü

maddenin tamamı değiştirilmiş durumda. 43' üncü maddenin içerisinde ve bir sonraki maddede yani savcılıkla ilgili madde de benzeri düzenleme var. "Bunlar dört yıldan önce başka bir yere veya göreve atanamazlar. Ancak meşru mazeretleri durumunda muvafakatleri alınarak veya haklarında yapılacak soruşturma sonunda görev yeri veya görevlerin değiştirilmesine Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca karar verilebilir." ibaresi var. Bu, bölge adliye mahkemeleri için de bir güvence olarak öngörülmüştü, o güvence kaldırılmıştı bir önerge neticesinde. Burada da esasen onların güvenceleri kaldırılıyor, açıkçası çok önemli bir fark var.

BAŞKAN – Genel Müdürüm, Barolar Birliğinin mütalaası...

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRÜ YAŞAR ŞİMŞEK – İdari yargıdaki aynı sistemi buraya getirdik. Yani, burada ben onu söyledim, dört yıllık süre...

BAŞKAN – Yok, yok "Güvence kalktı." diye bir şey var.

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ AV. EKİM ERGÜN – "Güvence" dediği dört yıllık süre efendim. Yani, o zaten diğer tarafta da kalktığı için burada da süre konması pek şey değil, uyarılama efendim bu.

BAŞKAN – Peki, maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Fakat ben şunu anlamıyorum arkadaşlar: Yani, bir tasarı hazırlıyoruz, alt komisyonda görüşülüyor, Genel Kurul'da değişiyor, burada değişiyor... Bence eğer bir norm projeden ibaretse yani bir paketse o paket tutarlılığın gereğidir, o süreçte madde ihdas edilmemeli.

MURAT BAŞESGİOĞLU (İstanbul) - Yani, önerge verme hakkı donmuştur o zaman.

BAŞKAN – Yok, yok, donmuş değil. Bence Parlamento hukukunda bunu gözetmek lazım. Şimdi, arkadaşlar mukayeseli metni okuyamıyorlar, bir şey yapamıyoruz. Yani, hele hele Adalet Komisyonu, Anayasa Komisyonu juridical gibi komisyonlarda mutlaka bu tasarlamanın eksiksiz yapılması lazım.

Teşekkür ediyorum.

46' ncı maddeyi okutuyorum:

MADDE 46- 5235 sayılı Kanunun 45 inci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Yargıtay daire başkanı ve üyeleri, istekleri üzerine Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca bölge adliye mahkemesi başkanlığına, daire başkanlıklarına veya Cumhuriyet başsavcılığına atanabilirler. Bu şekilde ataması yapılanların başka bir bölge adliye mahkemesine atanmasında da aynı usul uygulanır. Bu suretle atananlar, Yargıtay üyeliği sıfatını, kadrosunu, aylık ve ödeneği ile her türlü özlük haklarını muhafaza ederler. Bunların aylık ve ödenekleri ile her türlü mali ve sosyal haklarının Yargıtay bütçesinden ödenmesine devam olunur. Disiplin ve ceza soruşturma ve kovuşturmaları bakımından Yargıtay üyeleri hakkındaki hükümlere tabidirler. Bu görevde geçen süre Yargıtay üyeliğinde geçmiş sayılır. Bu şekilde atananlar, Yargıtay üyeleri tarafından Yargıtayda yapılan iş ve işlemlere katılamazlar ve seçimlerde oy kullanamazlar."

BAŞKAN – Tartışık bunu zaten.

Peki, maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler...

Önerge var, okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 1/918 Esas sayılı Kanun Tasarısına Çerçeve 46 ncı maddesiyle değiştirilmesi öngörülen 5235 sayılı Kanunun 45 inci maddesinin birinci fıkrasının son cümlesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini ve fıkraya aşağıdaki cümlelerin eklenmesini arz ve teklif ederiz.

Bülent Turan

İstanbul

"Bu şekilde atananlar, Yargıtay üyeleri tarafından Yargıtayda yapılan iş ve işlemlere katılamazlar ve Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu üyeliği seçimleri hariç Yargıtaydaki seçimlerde aday olamaz ve oy kullanamazlar."

"Bu şekilde atananlar, istekleri üzerine Yargıtaydaki görevlerine geri dönerler."

Gerekçe:

Yargıtay daire başkanı ve üyelerinden bölge adliye mahkemesi başkanlığına, daire başkanlıklarına ve Cumhuriyet başsavcılığına atananların Yargıtayda yapılan iş ve işlemlere katılamayacakları, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu üyeliği seçimleri hariç Yargıtaydaki seçimlerde aday olamayacakları ve oy kullanamayacakları düzenlenmektedir.

Bu suretle atananlar, istekleri üzerine Yargıtaydaki görevlerine geri döneceklerdir.

BAŞKAN – Önergeyi...

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Sayın Başkanım...

BAŞKAN – Buyurun.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Biraz önce, aslında Danıştayda da bunu konuştuk ama şimdi, bu bölge adliye mahkemelerine gideceklerden bahsediyoruz. Şimdi bölge adliye mahkemelerine gidecekler Yargıtay üyeleri ya da başkanları neyse...

BAŞKAN – İsterlerse...

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Yani, isterlerse gidecekler. Peki, diyelim ki onların yeri boş kalacak Yargıtayda, onların yerine yeni atama yapılacak mı?

BAŞKAN – Seçim yapılacak mı, atama olmaz da.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Yeni seçim yapılacak mı? Yeni seçim yapılmıyacaksa onların yani işte Yargıtaydaki seçimler nasıl yapılacak, hangi çoğunlukla yapılacak? Yani, bunları aslında yeterince tartışmıyoruz. Biraz önce biz bazı arkadaşlarla görüştük, bu konuda ciddi sorunlar çıkacak. Yani, bunları görüşmüyoruz, bu şekilde geçiştiriyoruz bu olayı.

BAŞKAN – Noksan norm diyorsunuz, topal norm.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Yani, şimdi o Yargıtayın durumu ne olacak, oradaki yargıçların yeni görev seçimleri nasıl olacak? Eğer oraya yeni seçimler yapılacaksa buradaki bölge adliye mahkemelerinden vekiller de dönmek isterlerse Yargıtayın üye sayısı ne hâle gelecek? Yani, bunları hiç düşünmeksizin bu değişiklikler yapılıyor. Bunları daha ayrıntılı düşünmek gerekiyor. Sonra, bu konuda yani Yargıtayın görüşü yeterince alındı mı? Çünkü onların bazı şikâyetleri olabilir bu konuda. Ne yapılıyor bu konuda? Yani, öncelikle bir Yargıtayın görüşünün alınması ve bu konulardaki soru işaretleri nasıl çözümlenecek? Yani, “Bu olur, yeniden bir yasa çıkartırız.” mantığıyla mı hareket ediliyor, ben bunu öğrenmek istiyorum hem Yargıtaydan hem de Bakanlıktan.

BAŞKAN – Evet, Gürsel Bey, Genel Müdürüm ve size dolaylı olarak sizler doğrudan Genel Müdüre...

YARGITAY ÜYESİ GÜRSEL YALVAÇ – Sayın Başkanım, önce bir hususu açıklamakla başlayayım. Bu tasarı Yargıtaya geldiğinde Yargıtay Başkanlar Kurulu yani Genel Kurulda filan görüşülmüş değil, sadece başkanların iştirakiyle Yargıtayı ilgilendiren maddelerle ilgili bir toplantı yapılmış. Dolayısıyla, bu toplantıyla ilgili, geçen alt komisyonda sürelerle ilgili ve 46’ncı maddeyle ilgili ve 13’üncü maddeyle ilgili Yargıtayın önerilerini sunmuştuk. Diğer maddelerle ilgili şunu açıklamak zorundayım: 2013 yılında sulh cezalar da dâhil Yargıtaya bir görüş sorulmuştur, Yargıtay olumlu karşılamıştır, bu doğrudur. Ancak Yargıtayın olumlu karşıladığı görüşten sonra koruma tedbirlerinin, mesela 135, 128, 140’ıncı madde, 138’inci maddeyle ilgili yeni bir yasal düzenleme yapılmıştır. Orada özgürlük hâkimi modeli bir sulh ceza hâkimliği yapılanmasında Yargıtay da olumlu görüş bildirmiştir. Ancak zaman içerisindeki uygulamada çok da olumlu olmadığı da ortaya çıkmıştır. Dolayısıyla, yeni durumla ilgili Yargıtayın bir değerlendirmesi olmadığı için bizim Yargıtay adına “Yargıtay şunu olumlu karşıladı veya olumsuz karşıladı.” şeklindeki bir değerlendirmemiz doğru olmayacaktır. Ancak Genel Müdürümün ifade ettiği gibi 2013’te Yargıtaya gönderilen kanun taslağıyla ilgili Yargıtayın sunduğu görüş sulh ceza mahkemeleriyle ilgili olumludur. Burada bu düzenlemeyle ilgili olarak gidenlerin yerine biz yeni bir seçim yapılması gerekeceğini ya da yeni bir seçim yapma imkânının olduğunu düşünmüyoruz.

BAŞKAN – Niye, nasıl? Peki, askıda üydük, aşağıya indi...

YARGITAY ÜYESİ GÜRSEL YALVAÇ – Bizim kadromuz diyor ki: “Yargıtay 387 üyeden oluşur.” Yani, o 387 üyeyi artırmadığınız sürece gidenlerin yerine Yüksek Kurulun yeni bir seçim yapması mümkün değil.

HAKKI KÖYLÜ (Kastamonu) – Kurul üyeleri için nasıl yapıyorlar Gürsel Bey? Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu üyeleri için nasıl yapıyor?

YARGITAY ÜYESİ GÜRSEL YALVAÇ – Yasada onların yerine de yeni bir seçim yapılmıyor şu an, sadece ilk ihdas edildiğinde onların sayısı da hesaplanmak suretiyle kadroya dâhil edilmişti, şimdi, şu an öyle bir imkân yok, Kurula giden orada görev yapacak, Kuruldaki tekrar Yargıtaya dönmek suretiyle mesele çözümleniyor.

BAŞKAN – Şu anda buna göre kaç kişi gidebilecek maksimum?

YARGITAY ÜYESİ GÜRSEL YALVAÇ – Şu anda bunu bilmek mümkün değil. Zira, henüz bir talep alınmış değil.

BAŞKAN – Yok, değil, değil, istinaf başkanları vesaire oradan.

YARGITAY ÜYESİ GÜRSEL YALVAÇ – Sayın Başkanım, isteğe bağlı olduğu için kaç Yargıtay üyesinin böyle bir talepte bulunacağını bilemiyoruz.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Sayın Başkanım, şöyle bir şey var: “Yargıtay üyeleri tarafından Yargıtayda yapılan iş ve işlemlere katılamazlar ve seçimlerde oy kullanamazlar.” Yani, kadroları orada kalacak, oy kullanamayacaklar. Ama, bir de kendi içlerinde yapılan seçimler var, o seçimlerde ne olacak, ne yapacaksınız, hangi sayıyı salt çoğunluk olarak göreceksiniz yani nasıl çözeceksiniz o meseleyi?

BAŞKAN – Peki. Genel Müdürü dinleyelim, ondan sonra Dilek Hanım’ın getirdiği soru var.

Buyurun Genel Müdürüm.

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRÜ YAŞAR ŞİMŞEK – Söyleyeceğim bir şey yok efendim.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Çok fazla olursa, yarıdan fazla gitti, ne olacak?

BAŞKAN – Bakın, şu gidenlerin sayısı gerçekten Yargıtayda toplanması, karar vermesi sorununu doğuruyorsa, burada askıda üyelik diyorum ona ben, askıda üyelik, orada bir sorun var, Yargıtay kadrosunu artırmak lazım, o seçimi mümkün kılmak lazım. Genel Kurula kadar bunu düşünmeniz lazım ciddi şekilde.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Sayın Başkanım, yarıdan fazlası istedi, gitti diyelim.

BAŞKAN – Gidemez ki, gidemiyor.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – HSYK izin vermeyecek, gidemez.

BAŞKAN - Ben geçen gün merak ettim, Yargıtayda bir sınıf arkadaşımıza gittik, Hakkı Bey’le gittik, sohbet ettik kaç kişi gidebilir, kaç kişi dönebilir falan diye. Pek gidebilecekleri sanılmıyor yani bireysel olarak oraya gidebilecekleri sanılmıyor, öngörü.

Kaç gidebilir Gürsel Bey, Salih Bey, aşağı yukarı kaç? Siz bir Yargıtay üyesisiniz, bir empati yapın.

YARGITAY ÜYESİ SALİH ÖZAYKUT – Şimdi, HSYK üyelik sistemiyle şu andaki getirilen sistem biraz farklı. Şimdi, HSYK seçimlerinde HSYK’ya seçilen Yargıtay üyesi kadrosuyla beraber HSYK’ya gidiyor, kadrosuyla beraber HSYK’ya gittiği için yerine yenisi seçilebiliyor fakat burada, kadrosu burada kaldığı için buradakinin seçilmesi mümkün değil.

BAŞKAN – O zarureti anladık. Ben diyorum ki: Bir öngöründe bulunun, bu kanun yürürlüğe girdiği zaman tahminen kaç kişi gidebilir?

YARGITAY ÜYESİ SALİH ÖZAYKUT – Şimdi, Başkanım...

BAŞKAN – Tahmindir bu, tabii...

YARGITAY ÜYESİ SALİH ÖZAYKUT – Tahmin de şöyle demek istiyorum: Şimdi, geri dönüş konusunda problem vardı maddenin ilk metninde.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Onu hall ettik.

YARGITAY ÜYESİ SALİH ÖZAYKUT – Şu anda önergeyle bu biraz düzelmiş vaziyette. Şimdi, bunu, tabii, Yargıtaya sunup tekrar bir değerlendirme yapmak lazım.

BAŞKAN – Ya, ben tahmin... Onları yok say, tahmin et, Yargıtay üyesisiniz.

YARGITAY ÜYESİ SALİH ÖZAYKUT – Yani 20-30 kişi civarında...

BAŞKAN – Mesela siz gitmek ister misiniz?

YARGITAY ÜYESİ SALİH ÖZAYKUT – İsteyebilirim. Şimdi, 20-30 kişi civarında ben düşünüyorum çünkü ifade edilenler var. Biz, tabii, herkesle bir kamuoyu yoklaması yapmadık ama en az 20-30 kişi -“en az” diyorum- olabilir diye düşünüyorum ben.

BAŞKAN – Bak, Genel Müdürüm, Dilek Hanım’ın o zaman noktınazarı, arkadaşların noktınazarları önemli ve Genel Kurula kadar bu konuda... Zaten gerekli olduğu zaman uygulayacaksınız. Normu öngörmek lazım, yoksa yeni bir kanun falan değil, onu o şekilde telafi etmek lazım.

Buyurun.

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRÜ YAŞAR ŞİMŞEK – Efendim, şimdi, “Kadrosunu korur.” diyor ama bir de atama... Usul atama, görevlendirme değil. Bana göre orası boşalmış olur. Yani bu konu tartışılmalı, sizin dediğiniz gibi askıda bir şey söz konusu. Yani, tabii, bunu uygulama mutlaka buna ihtiyaç...

BAŞKAN – Ama bunu yoruma bırakmayalım, norma bırakalım.

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRÜ YAŞAR ŞİMŞEK – Buna şimdiden bir şey yazarsak da bilmiyorum doğru olur mu, sizin takdirleriniz.

BAŞKAN – Olur, olur.

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRÜ YAŞAR ŞİMŞEK – Ama bunu uygulama çözecektir yani.

BAŞKAN – Olur, o şarta bağlı zaten ya, şarta bağlı.

Buyurun Turgutçuğum...

HAKKI KÖYLÜ (Kastamonu) – Şimdi, “Yerlerine yenisi, Kurul Üyesi atanır.” diye buraya yazabiliriz ama...

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Geri gelince ne olacak Başkanım? Geri geldi...

HAKKI KÖYLÜ (Kastamonu) – Ben de onu diyorum, geri nasıl gelecek o zaman?

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Geri geldiği zaman ne olacak?

BAŞKAN – Fazlalığa razı olacaksın.

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRÜ YAŞAR ŞİMŞEK – Geri geldiğinde o kadar kadro artmış olur, bunun örnekleri de var bildiğim kadarıyla.

BAŞKAN – Var, var, olur ama ben askıda üyeli kte... Geri gelmede problem olmaz ama boşal mada problem olur.

Turgutçuğum, buyur.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Başkanım, öğleden evvel de konuştuk bunu. Gerçekten, buradaki yarar-zarar dengesini gördüğümüzde “Ne faydası olacak?” diye düşünüyorum, bir sürü sorun çıkıyor.

Burada şöyle bir şey var mı diye de düşünüyorum: Yani, şimdi, Yargıtaydan çok sayıda talep gittiğinde, aşağıdaki bölge adliye mahkemeleri başkanlıklarına “Ben oraya gitmek istiyorum.” diye talepler geldiğinde -yüzlerce diyelim, 387 üyeden 100 tanesi- zaten buna planlama olarak izin vermek mümkün değil. Yani Yargıtayın bir iş yükü var, dairelerin bir iş yükü var. HSYK bu konuda görevlendirme yapacak, orada bir inisiyatifi var, her talebi mutlaka yerine getirecek değil. Mutlaka orada az sayıda kişinin başvuracağı düşünülecek böyle bir düzenleme getiriliyor ama buradan şöyle bir yol da var sanki: Yani burada, hani, gidenler gitsin, gitmek isteyenler gitsin, Yargıtayda ve Danıştaydaki sayıyı bir görelim -aynı şey Danıştayda da vardı biliyorsunuz- herhâlde bir yeni teklifle Yargıtaya yeni biraz ilave yapalım. O düzenlemeyi orada yapmak gibi bir niyetleri var anladığım kadarıyla Hükûmetin veya Bakanlığın. Oradaki sayıyı görelim, zaten Yargıtaya... Danıştaya da biliyorsunuz 32 tane yeni üye atanmasıyla ilgili tasarı 521’in içerisinde vardı. Burada da benim duyduğum, haricen bir 80 civarı Yargıtaya yeni üye seçilmesi yönünde bir düzenleme...

BAŞKAN – Nasıl yapacak?

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Kanunla. Yeni bir kanun gelecek, o kanunda da Yargıtayın 387 olan sayısı 450’ye çıkacak. Belki onun da biraz yolunu yapmak adına bu düzenleme böyle geliyor gibi de kafamda var yani.

BAŞKAN – Tabii, isteğe bağlı olunca diğer subjektif yorumlar ortadan kalkıyor. İsteğe bağlı, istek yoksa sıfırdır da fakat ben yine şöyle: Dilek Hanım’ın şu noktalarını önemli. Gerçekten, bir askıda üyeliğin beklenmeyen ölçüde aşağıya inmesi hâlinde Yargıtayın bazı işler bakımından işlevsiz kalması gibi bir riskle karşı karşı kalınabilir. Bir norm üretme noktasında çalışmanın faydalı olacağını düşünüyorum.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Önerge, değişiklik doğrultusunda maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Ya, Sayın Başkanım, böyle bir düzenleme pek yakışmıyor. Genel Müdür de şunu söylüyor, diyor ki: “Oraya onlar atanacaklar. Öyle olunca buradaki kadroları ben boşalmıştır diye görüyorum.”

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRÜ YAŞAR ŞİMŞEK – Ben “Atanacaklar.” demedim efendim. Yani bu yorum, iki tür görüş de savunabilir...

BAŞKAN – Yani “Yorumla çözer.” diyor, bana göre yorumla olmaz.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Şimdi, böyle bir yorum varken bu düzenlemeyi böyle havada bırakmak kanun koyucu olarak bize de yakışmıyor, Komisyona da yakışmıyor..

BAŞKAN – Turgut, önümde önerge yok. Gayret buyurun, önergeyi işleme koyayım, onun da...

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Erkek mi, dişi mi; karışık bir düzenleme oldu bu yani.

BAŞKAN – Efendim, esas mesele şu: Bakanlık burada ihtiyaç olmadığını düşünüyor, bana göre var, ihtiyaç var.

HAKKI KÖYLÜ (Kastamonu) – Bence bu konuyu Yargıtayla da bir istişare etmek lazım.

BAŞKAN – Yaparak, çalışarak...

HAKKI KÖYLÜ (Kastamonu) – Ama, şimdi, arkadaşlar “O konuda biz görüş bildiremeyiz.” diyorlar açıkçası. Yani geri dönebilmelerini filan anlıyoruz da kadro boşalmış sayılıp sayılmaması...

BAŞKAN – Ama benim samimi görüşüm, norm konulmalı.

İSA GÖK (Mersin) – Bu tasarı gelmeden önce bunların konuşulması gerekmez miydi? Yargıyı biçimlendiriyoruz, burada ayaküstü bakarak...

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Alt komisyon raporunda bunlarla ilgili en ufak bir şey yok.

HAKKI KÖYLÜ (Kastamonu) – Alt komisyonda bundan daha fazla bir şey tartışmadık zaten.

BAŞKAN – Ben şöyle söyleyeyim: Ben alt komisyonların da tutanağa bağlanması gerektiğini düşünüyorum. Ben alt komisyon başkanlıklarında sürekli tutanak tutardım, çoğaltırdım, ekler gönderirdim.

HAKKI KÖYLÜ (Kastamonu) – Yani alt komisyonda bunun Yargıtay üyelikleri boşalmış mı sayılır, yerine atama yapılır mı, yapılmaz mı; bu konu tartışılmadı.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Yargıtayın görüşü var ise onu alalım yani.

HAKKI KÖYLÜ (Kastamonu) – Yok, o konuda bir görüş çıkmadı ortaya.

BAŞKAN – Maddeyi okutuyorum:

MADDE 47- 5235 sayılı Kanunun 47 nci maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan "başkan ve üyeleri ile" ibaresi "başkanı, daire başkanları, üyeleri," şeklinde değiştirilmiş ve aynı fıkraya aşağıdaki cümle eklenmiştir.

"Daire kararlarına karşı Ceza Muhakemesi Kanununun 272 nci maddesinde yer alan hükümler çerçevesinde temyiz başvurusu yapılabilir."

BAŞKAN – Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

MADDE 48- 5235 sayılı Kanunun 48 inci maddesinin birinci fıkrasına "adalet komisyonlarının denetimleri," ibaresinden sonra gelmek üzere "ilgisine göre Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu başmüfettişleri veya" ibaresi eklenmiştir.

(Oturma Başkanlığına Başkan Vekili Hakkı Köylü geçti)

BAŞKAN – Madde üzerinde söz...

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Şimdi, Sayın Başkanım, şunu bir şey yapabilir miyiz, burada denetimden bahsediyor ya... 48'inci maddeyi görüşüyoruz değil mi? Burada denetimden bahsediyor. “Bölge adliye mahkemeleri ve bölge adliye mahkemeleri Cumhuriyet başsavcılıkları ile bölge adliye mahkemeleri adalet komisyonlarının denetimleri ilgisine göre Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu başmüfettişleri veya adalet başmüfettişlerince yapılır.” diyor. Yani burada, şimdi, hem Danıştay ve Yargıtay üyelerini de bu müfettişler mi denetleyecek? Yine ben bu soruyu sormak durumunda kalıyorum. Ne olacak? Yani çok ciddi bir sorun olacak. Normal koşullarda denetleyemezken şimdi denetliyor olacaklar.

BAŞKAN – Yani mahkemelerin bütün işlemlerini denetleyecekler hâkim müfettişler veya Adalet Bakanlığının müfettişleri, ilgisine göre.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Yani o zaman, Danıştay üyeliği ve Yargıtay üyeliği...

BAŞKAN – Danıştay üyesinin yaptığı işlemler de denetlenecek. Denetleme sonunda bir fiş dolduruluyorsa onunla ilgili...

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRÜ YAŞAR ŞİMŞEK – Dolmayabilir, fiş dolmayacak.

BAŞKAN – Dolmayacaktır.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Ama denetlenmenin o zaman ne anlamı var Sayın Başkan?

BAŞKAN – Ama rapor düzenleyecek, diyecek ki: “Bu mahkeme şu şekilde başarısızdır, yanlış yapmıştır, eksik yapmıştır...” Her neyse onu...

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Tamam, başarısızdır, başarısız oldu; ne olacak, onun sonucu nereye kadar gidecek?

BAŞKAN – Şimdi, orada zaten sıkıntımız şu...

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Danıştay üyesiyle Yargıtay üyesini ne yapacak? Disiplin soruşturması açılabilir mi?

BAŞKAN – Yok, hayır, disiplin soruşturmalık bir iş varsa ihbar edecektir, onun soruşturmasını Yargıtay veya Danıştay kendisi yapacaktır öyle bir şey varsa. Ceza soruşturması veya disiplin soruşturmasını gerektiren bir şeye rastladığı zaman kurumuna ihbar edecek, Danıştay veya savcısı hangisi nereden geldiyse.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Yani aynı mahkemede farklı yargılama usullerine tabi olan bir durum söz konusu olacak.

BAŞKAN – Evet, doğru, böyle.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Yani bu, her yönüyle bir şey olarak karşımıza çıkmayacak mı Sayın Başkanım?

BAŞKAN – Bir tarafı böyle bir tarafı böyle, yani mecburen böyle oluyor, başka çaresi de yok bunun ama doğrusu bu. Yani mutlaka onun denetim şekli ve soruşturma usulleri kendi kurumları tarafından konulan usullere göre yapılacaktır. Orada bir sorun çıkmaz, orada sorun olmaz.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Ama çıkacak görünüyor Sayın Başkanım. Yani, burada bile biz onun üstesinden gelemediğimiz...

BAŞKAN – Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

49'uncu maddeyi okutuyorum:

MADDE 49- 5235 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

"GEÇİCİ MADDE 5- Bu Kanunla, 5235 sayılı Kanunun 5 inci maddesinde yapılan değişikliğin yürürlüğe girmesinden itibaren üç ay içinde Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu tarafından yetkilendirme veya tayin işlemleri yapılır ve bu mahkemelerin heyet hâlinde çalışmaya başlayacakları tarih belirlenerek Resmî Gazetede ilân edilir. Bu mahkemeler, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu tarafından belirlenen ve ilân edilen tarihe kadar tek hâkimle çalışmaya devam eder."

BAŞKAN – Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Şimdi, cezayı bir geçelim isterseniz, onu yarına bırakalım, hocaları falan da çağıracağız, başka gelenler de olacak.

Madde 85'i okutuyorum:

MADDE 85- 11/12/2010 tarihli ve 6087 sayılı Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Kanununun 7 nci maddesinin ikinci fıkrasının (h) bendinin başına "Teftiş Kurulu Başkanını, Teftiş Kurulu başkan yardımcılarını," ibaresi eklenmiştir.

(Oturum Başkanlığına Başkan Ahmet İyimaya geçti)

BAŞKAN – Şimdi, değerli arkadaşlar, Anayasa Mahkemesi kararıyla ilgili bir görüşümü paylaşmak istiyorum.

Değerli arkadaşlar, Anayasa Mahkemesi kararları bağlayıcı; Anayasa madde 153. Anayasa koyucu yargı kararlarının bağlayıcılığıyla ilgili özel hüküm olmasına karşın -138'inci maddede zannediyorum- Anayasa'da, Anayasa Mahkemesi kararlarının bağlayıcılığı noktasında iki tane hüküm var. Bir: Anayasa'nın bağlayıcılığı, madde 11. İki: Anayasa Mahkemesinin kararlarının bağlayıcılığı, madde 153. "Anayasa Mahkemesi kararları ile Anayasa'nın somut şekilde çatışması hâlinde hangi bağlayıcılık daha üstündür?" sorusu da Türk Anayasa hukuku bakımından cevaplandırılmamış bir soru.

Şimdi, Anayasa Mahkemesi, sistem içerisinde, gerçekten demokrasinin bir güvencesi, yasama organının denetimi. Anayasa Mahkemesi bu anlamda bir yargı organı değil, negatif yasamadır, olumsuz yasayıştır. Diyor ki yasama organına: "Sen böyle yasayamazsın." Bağlayıcılığın sınırı iptal ettiği kanunun artık yürürlükte olmadığı anlamıyla sınırlıdır. Yoksa, yasama organı Anayasa Mahkemesinin kararlarının gerekçeleriyle bağlı değildir. Yasama organı, tekrarlama yasağı olmaksızın, farklı gerekçelerle aynı veya benzer bir düzenleme yapabilir. Komisyonumuzda bu iptal edilen kanun çok geniş şekilde tartışıldı, gündeme alınan şey dönüştürüldü ve Anayasa Mahkememiz iptal etti. Bu bizi bağlıyor ve şey etmiyor. O uyarılama burada. Ama sadece bir maddede oy kullanma noktasıyla ilgili içtihat değiştirdi Anayasa Mahkemesi, o çarşaf liste veya tek oy listesi; orada farklı bir açıklamam olacak. Ama, yasama organının kendi egemenliğini de negatif yasamaya karşı korumak durumundadır. Bu da şu: Anayasa Mahkemesi kararının gerekçelerini aşan gerekçelerle benzer bir düzenleme yapabilir. Türk yasama organı bu noktada geride, yani kendi egemenliğine sahip olmuyor. Nitekim, biraz sonra geleceğiz, Anayasa yaptık biz, Anayasa'yı iptal etti Anayasa Mahkemesi. Ama diyor ki: "Benim o iptalim yanlış." Çok önemli. Yani, bütün dünyada anayasa mahkemesi kararları ışık tutar, yön verir, kural olarak doğrultuda düzenlememiz lazım. Ama, yasama, egemenliğini negatif yasama organı olan Anayasa'dan daha üst perdede geliştirerek, kullanarak Anayasa Mahkemesine ışık tutar ve içtihadından dönmesini sağlayabilir.

Onun tek örneği var Sevgili Genel Müdürüm: Bakın, Seyfi Oktay 2 defa Anayasa Mahkemesine gitti ara seçimlerin kaldırılmasına ilişkin düzenlemede. Anayasa Mahkemesi "Bu ara seçimleri kaldıramazsınız, seçim demokrasinin vazgeçilmez unsurudur." dedi ve Anayasa Mahkemesi 2 defa iptal etti. Ben aksine gerekçeyle, rasyonel demokrasi, Sartori'nin şeyidir... "Akılcı demokrasi" kuramından hareketle ara seçimleri kaldırdı. Belediye başkanlığı ara seçimleri, altı ayda bir seçim olurdu. Bilhassa siyasetle

uğraşan eski dönem arkadaşlar hatırlarlar, altı ayda bir seçim olurdu. Türkiye'nin düzeni, dengesi allak bullak olurdu. Ne oluyor? Diyelim ki X şehir belediye başkanı öldü, belediye meclisinden kendileri seçiyor, o rasyonelleşme. Bu anlamda ben yüksek bilgilerinize arz ediyorum.

Bir de "Fikren Eren'e Armağan" da yayımlanan "Anayasa Mahkemesi Kararlarının Normatif Etkisi" adı altında... Ciddin emektir. O zaman milletvekili değildim. 2002 seçimlerinde Parlamento dışında kaldı Doğru Yol Partisi. Ben o dönemde de Anayasa alanında birkaç tane ciddi makale yazdım. O makaleyi sevgili kardeşlerime, arkadaşlarıma arz edeceğim, biraz sonra dağıtacağım. Çok önemli o yani egemenliğimize sahip olmak çok önemli.

Arz olunur efendim.

Madde uyarılama maddesi Anayasa Mahkemesi "Şöyle olacak." dedi, biz de öyle olsun dedik.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum. Maddeyi kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

86'ncı maddeyi okutuyorum:

MADDE 86- 6087 sayılı Kanunun 8 inci maddesinin ikinci ve üçüncü fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"2) Genel Kurul, yukarıdaki esaslara göre üyelerin hangi dairede asıl ve tamamlayıcı üye olarak görev yapacağına, seçimle karar verir.

3) Genel Kurul, her dairenin kendi üyeleri arasından bir üyeyi, o dairenin başkanı olarak seçer. Adalet Bakanlığı Müsteşarı daire başkanı seçilemez."

BAŞKAN – Madde üzerinde söz isteyen?

Buyurun.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Sayın Başkanım, ben, biraz önceki açıklamalarınızdan şöyle bir kaygı duydum: Anayasa Mahkemesi kararları yasama organını bağlamaz.

BAŞKAN – Bağlar, bağlar.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – "Yasama organı kendi, onun gerekçelerini aşan gerekçelerle yeniden aynı düzenlemeleri yapabilir." dediniz. Şimdi, bu bana, kuvvetler ayrılığı ilkesine aykırı ve yargıyı... Biraz da Başbakanın görüşü de öyle. Belki ben...

BAŞKAN – Değil. Bu, İyimaya'nın 2002'deki makalesidir, doğrudur.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Hayır, böyle bir görüşünüz olup olmayacağını bilemediğim için bir açıklama istiyorum. Başbakan diyor ya: "Bizim 400 civarında milletvekilinin verdiği bir yasama kararını, kanununu 11 kişi nasıl döndürür, nasıl iptal eder?"

BAŞKAN – Açıklayayım onu.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) - Yani, siz tabii bu işin duayenisiniz. Elbette, yasama, yargı ve yürütme yani kuvvetler ayrılığı ilkesini sizler öğrencilerinize öğretiyorsunuz ama burada ben bir eksiklik olduğunu düşünüyorum. Kuvvetler ayrılığı ilkesine aykırı bir şey, yaklaşımınız yoktur zannedirim.

BAŞKAN – Olmaz, olmaz.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Yargı, yasamanın ve yürütmenin engelidir, önünde engeldir gibi bir yaklaşımınız yoktur herhâlde?

BAŞKAN – Değil, değil... Bu deminki bilgi...

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Yani, şimdi bu yasa üzerinden gidersek biz o görüşmeler sırasında dedik ki bu HSYK'nın oluşumuyla ilgili: 12 Eylül 2010 referandumunuzdan sonra oluşmuş...

BAŞKAN – Anayasa'ya aykırılığı iptal etti.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) - ...ve çok doğru olmayan şeyler de var iken burada, daha da geriye gidiyor, Anayasa'ya aykırı işler yapıyorsunuz. Sonuç olarak, Anayasa Mahkemesi de pek çok maddesini iptal etti bunun. Doğal olarak, buradaki o kuvvetler ayrılığı ilkesine aykırı ve yargıyı doğrudan doğruya idarenin ve bakanın etkisi altında bırakacak maddelerin iptal edilmesi doğrudur. Şimdi, sizin anlatımınıza göre ben şöyle algılıyorum: Biz aynı maddeleri yeniden koyabiliriz, gerekçelerini daha farklı açıklayabiliriz. Bu bana biraz iyi gelmedi yani ya da yeterince anlaşılmadı. Onu anlatabilir misiniz diyeceğim.

BAŞKAN – Dilek Hanım, şöyle söyleyeyim: Bugünkü Anayasa Mahkemesi iptal kararı gerekçelerinin normatif etkisine ilişkin görüşüm şu iptal kararıyla ilgili değil. Genel olarak Hans Kelsen zamanında.. Anayasa Mahkemesinin kurucu babasıdır, meşhur

kitabında bunu da söyler zaten “negatif yasama organı” diye. Yasama organına rezerv koyuyor. Burada bununla ilgili değil zaten, Anayasa Mahkemesinin gerekçeleri doğrultusunda düzenleme yaptık ama öyle olaylarla karşılaşsınız ki... Çünkü biz gidiciyiz, siz kalıcısınız siyasette. Biz belli bir yaşa geldik.

Bir defa, Anayasa Mahkemesi elbette ki bir yargı organıdır ama felsefi tahlilde olumsuz yasama organıdır. Ne diyor? “Ey yasama organı, sen bunu böyle yapamazsın!” Ona, biz, o zaman, nötr, negatif yasama, negatif yasama organı diyoruz.

İSA GÖK (Mersin) – İyi de geçti. Yüksek temyiz makamı oldu.

BAŞKAN – O konuda şu anda tabii bu tahlil Türkiye’de pek yapılan tahlil değildir. Altı ayımı verdim bu makale için. O makalemi size arz etmek üzere yaptığım gerekçelendirmedir kuvvetler ayrılığı ilkesi.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Ama bu kanunun çerçevesinde konuşunca öyle gibi algıladım ben.

BAŞKAN – Başka zaman da konuşmam ki. Ama, bu iptal kararıyla ilgili de bir maddede konuşacağım. Orada Cumhuriyet Halk Partisinin de büyük günahı var, İsa onu tasdik edecektir maddesi geldiği zaman.

Bugün, şu andaki tahlilim benim, katiyen Anayasa Mahkememizin şu andaki kararıyla ilgili değil, yasama ve Anayasa Mahkemesi arasındaki çatışma alanını inceleyen bir makaledir. Zaten, tarihimize bakarsanız, 2002’den evveldir, öyle tahmin ediyorum.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – “Anayasa Mahkemesini ilave edelim.” demiyoruz, değil mi Başkanım?

BAŞKAN – Olur mu efendim. Demokratik bir şeydir yani o demokrasinin teminatlarından birisidir ve 20’nci asrın bulunduğu teminatlardan birisidir.

İSA GÖK (Mersin) – Anayasa Mahkemesi o vakıf olayını geçmedi değil mi Sayın Başkanım? Vakıf kuruluyordu ya Anayasa Mahkemesine? Bari onu tutun ya, bari onu tutun. O kadar uyardık sizi yapmayın diye. Bu noktaya getiren...

BAŞKAN – Önleyen kim?

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Komisyonundan geçti de Genel Kurula gelmedi.

BAŞKAN – İsa, o konudaki mücadeleyi veren sensin ya.

İSA GÖK (Mersin) – Ya, öldüm öldüm, aylarca kavga ettim Anayasa Mahkemesini nereye taşıyorsunuz, yanlış bu yapılanlar diye. Dediğime geldiniz. Yıllarca mücadele ettim alt komisyonunda, tek başıma saldırıya uğradım.

BAŞKAN – Evet.

Maddeyi oylarınıza arz ediyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

MADDE 87- 6087 sayılı Kanunun 12 nci maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"2) Tetkik hâkimliğine, hâkimlik ve savcılık mesleğinde fiilen en az beş yıl görev yapmış ve üstün başarıyla Kurul hizmetlerinde yararlı olacağı anlaşılmış bulunanlar arasından muvafakatleri alınarak, Genel Kurul tarafından, geçici veya sürekli çalıştırılmak üzere atama yapılır."

BAŞKAN – Söz yok, önerge yok, Hükûmet tarafından verilen değiştirici önerge de yok.

Oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

MADDE 88- 6087 sayılı Kanunun 13 üncü maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"5) Kurulda görev yapan 657 sayılı Kanuna tabi personel, Genel Sekreterin teklifi ve Başkanın uygun görmesi üzerine, mükteseplerine uygun olarak Adalet Bakanlığınca Bakanlık merkez ve taşra teşkilatı kadrolarına atanabilirler."

BAŞKAN – Maddeyi oylarınıza arz ediyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Yani, mahkemedeki memurlar istenilen yere atanabiliyor.

BAŞKAN – Evet.

MADDE 89- 6087 sayılı Kanunun 14 üncü maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan "Başkana" ibaresi "Kurula" ve dördüncü fıkrasının (c) bendinde yer alan "Başkan" ibaresi "Kurul" şeklinde değiştirilmiştir.

BAŞKAN – Anayasa Mahkemesi kararının aktarılması, uyarlanması ve normlaşmasından ibarettir.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

MADDE 90- 6087 sayılı Kanunun 15 inci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi ile ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"a) Teftiş Kurulu Başkanı ve başkan yardımcılarını, birinci sınıf hâkim ve savcılar arasından muvafakatleri alınarak Genel Kurul tarafından,"

"(2) Kurul müfettişleri, hâkimlik ve savcılık mesleğinde fiilen en az beş yıl görev yapmış ve üstün başarıları ile Kurul müfettişliği hizmetinde yararlı olacağı anlaşılmış bulunanlar arasından muvafakatleri alınarak Genel Kurul tarafından atanır."

BAŞKAN – Oylarınıza arz ediyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

MADDE 91- 6087 sayılı Kanunun 16 ncı maddesinin birinci fıkrasının (e) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"e) Kanun, tüzük ve yönetmeliklerde gösterilen veya ilgili daire başkanı tarafından verilen benzeri görevleri yapmak veya yaptırmak."

BAŞKAN – Oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

MADDE 92- 6087 sayılı Kanunun 19 uncu maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"(2) Yargıtay, Danıştay ve Türkiye Adalet Akademisi genel kurullarından seçilecek Kurul üyeliği için her üye, birinci sınıf adli ve idari yargı hâkim ve savcıları arasından seçilecek Kurul üyeliği için her hâkim ve savcı; kendi aralarından seçilecek asıl ve yedek üyelerin toplam sayısı kadar aday için oy kullanabilir; daha fazla sayıda aday için oy verilmesi durumunda oy pusulası geçersiz sayılır. En fazla oy alan adaylar sırasıyla asıl ve yedek üye seçilmiş olur."

BAŞKAN – Şimdi, Anayasa Mahkemesi burada içtihadından döndü. Biz Anayasa'yı yaparken tek oy ilkesini benimsedik ve Anayasa Mahkemesi Anayasa'yı iptal eden içtihadından döndü çünkü Avrupa Konseyi "Bu görüş, çoğulculuğa aykırıdır." dedi ve Anayasa Mahkemesinden döndü. Belli ki Anayasa Mahkemesinin gerekçeleri rahat rahat, daha üstün gerekçelerle farklı şekilde değerlendirebilir. Bu anlamda şey ediyorum... Bu tercihtir. Benim bireysel görüşüm tek oy kullanmak ama şey olarak bu Anayasa Mahkemesi kararının da burada yine bir şeyi var içtihadından dönerken; "Efendim, Yargıtayda, üst mahkemelerde oy kullanma ile alt mahkemelerde oy kullanmada yöntemi tek oysa veya çarşaf listeyse aynı yöntem olsun." dedi. Hâlbuki, Anayasamıza aykırı bir durum yok. Birisinde öyle yöntem, birisinde böyle yöntem kullanılabilir.

Buyurun Ali Bey, teşrif ettiniz, buyurun, hoş geldiniz.

ALİ ÖZGÜNDÜZ (İstanbul) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Değerli arkadaşlar, evet, Sayın Başkanımın da dediği gibi, burada Yargıtay, Danıştay veya akademiden kurula seçilecek üyeler için doğru olan, tek oy yöntemidir.

BAŞKAN – E, niye o zaman iptal davası açtınız?

ALİ ÖZGÜNDÜZ (İstanbul) – Efendim, biz öz eleştiri yapıyoruz. Dolayısıyla, ben -ya da öyle diyeyim- Ali Özgündüz olarak o tarihte milletvekili değildim. Tek kişinin, her hâkim, savcının bir tek kişiye oy vermesi çoğulculuğu sağlamak açısından daha yerinde olacaktır. Fakat, biz dava açtık, iptal edildi. Siz de bu nedenle, Hükûmet, AKP Grubu bizi eleştiriyordunuz. Şimdi de oraya geldik. Bu sefer iktidar grubu niye döndü? Bakanlık niye döndü? Bu, bence antidemokratik bir yöntemdir. Başka mülâhazalarla yapılıyor ancak o pazarlıklar ne derece tutacak, nereye gelecek bu konu, onu da bilemiyorum. Dolayısıyla, tehlikeli bir yöntemdir.

Ben uyarı görevimi yapıyorum. Burada her hâkim, savcının gönlünde yatan, oraya layık gördüğü bir hâkim, savcıya oy vermesi Kurulun yapısını daha renkli, daha çoğulcu ve yargı bağımsızlığını, hukukun üstünlüğünü savunan gerçek hukukçuların orada olmasını sağlayacaktır diyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum Ali Bey.

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Dava dilekçesinde imzası var herhâlde?

BAŞKAN – Yok, yok, o zaman milletvekili değil.

YILMAZ TUNÇ (Bartın) - Yeni daha, yeni. HSYK'ya açılan davada...

BAŞKAN – 2010'da... Neyse, tamam Yılmaz.

Şimdi, bir defa değişmek bir şeydir, normal.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kurucu iktidar yoluyla oluşan hüküm dışında ikinci seçenikle kabul edilmiştir.

MADDE 93- 6087 sayılı Kanunun 29 uncu maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"(2) Başkan, gereken hâllerde Genel Kurulu olağanüstü toplantıya çağırabilir. Üye tam sayısının salt çoğunluğunun, görüşülecek konuyu da belirten yazılı talebi üzerine Başkan, Genel Kurulu olağanüstü toplantıya çağırır."

BAŞKAN – Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

MADDE 94- 6087 sayılı Kanunun 36 ncı maddesinin birinci ve üçüncü fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"(1) Kurulun seçikle gelen üyelerinin, disiplin suçu oluşturan eylemleri sebebiyle, haklarında yürütülecek disiplin soruşturması ve kovuşturması, bu Kanun hükümleri uyarınca Genel Kurul tarafından yapılır."

"(3) Başkan, ihbar veya şikâyeti doğrudan ya da inceleme yaptırdıktan sonra Genel Kurula sunar. Yapılan görüşme sonucunda; soruşturma açılmasına yer olmadığına ya da soruşturma açılmasına karar verilir. Soruşturma açılmasına karar verilmesi hâlinde, üyeler arasından, gizli oyla, üç kişilik bir soruşturma kurulu seçilir. Soruşturma kuruluna, en yüksek oyu alan, oyların eşitliği hâlinde ise yaşça büyük olan başkanlık eder."

BAŞKAN – Maddeyi oylarınıza arz ediyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

MADDE 95- 6087 sayılı Kanunun 38 inci maddesinin birinci ve üçüncü fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"(1) Kurulun seçikle gelen üyelerinin görevleriyle ilgili suçları ile kişisel suçları hakkındaki soruşturma ve kovuşturma izni işlemleri Genel Kurul tarafından, kovuşturma açılması kararı ve kovuşturma mercilerinin belirlenmesi ise gösterilen yetkili merciler tarafından bu Kanun hükümleri uyarınca yapılır."

"(3) Başkan suç ihbar veya şikâyetini doğrudan ya da inceleme yaptırdıktan sonra Genel Kurula sunar. Yapılan görüşme sonucunda; soruşturma açılmasına yer olmadığına ya da soruşturma açılmasına karar verilir. Soruşturma açılmasına karar verilmesi hâlinde, üyeler arasından, gizli oyla, üç kişilik bir soruşturma kurulu seçilir. Soruşturma kuruluna, en yüksek oyu alan, oyların eşitliği hâlinde ise yaşça büyük olan başkanlık eder."

BAŞKAN – Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

İSA GÖK (Mersin) – Yargıdan ceza yemişim Başkan, şimdi mesaj geldi.

BAŞKAN – Hangisi, ne oldu?

İSA GÖK (Mersin) – Fethullah Gülen'e karşı 24 Mart 2011 tarihinde Genel Kurulda "çete" dediğim için dava açıldı al eyhimize avukatı tarafından. Dava reddoldu...

BAŞKAN – Gündem dışı konuşmalar, Genel Kurulda ve Komisyonunda gündem dışı konuşmalar toplantının başında yapılıyor.

Şimdi, Anayasa Komisyonunu da ilgilendiren bir konu var, özellikle görüşünüz önemli.

Değerli arkadaşlar, birleştirilen kanun, siyasi partilerle ilgili, Anayasa Komisyonumuzdan da bir üye burada var. Aslında, Anayasa Komisyonuna gönderilmesi lazım ama komisyonlar arası iş dağılımı, bir görev dağılımı değil, iş bölümü dağılımı olduğu için - Parlamento hukukunun önemli sorunlarından birisi, maalesef bu olmuyor- böyle torba kanunlarda komisyon görevlileri şuraya, buraya örtülü olarak delege ediyor.

Şimdi, İzacığım, dün birleştirilen bir kanun vardı, onun 9' uncu maddesini okutuyorum:

TÜRK CEZA KANUNU İLE SİYASİ PARTİLER KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KANUN TEKLİFİ

MADDE 9- 22/4/1983 tarihli ve 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanununun 96 ncı maddesinin birinci fıkrasında yer alan "ve benzeri işaretleri" ibaresinden sonra gelmek üzere "aynen veya iltibasa mahâl verecek şekilde" ibaresi eklenmiştir.

BAŞKAN – Sözü evvela Anayasa Komisyonu üyemize veriyoruz.

Böyle bir düzenleme yapılabilir miyiz Ali Bey?

ALİ ÖZGÜNDÜZ (İstanbul) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Tabii, bu konu daha çok Anayasa Komisyonunu ilgilendiren bir konu. Dolayısıyla, bence, bu konuda, uygun görürseniz, Anayasa Komisyonu da tali komisyon olarak bir görüş, biz kendi aramızda tartışalım.

Bunu bana göre yapamayız çünkü siyasi partilerin kapatılması konusunda karar verecek merci Anayasa Mahkemesidir. Yani burada "İltibasa mahâl verecek işaretleri ya da ismi kullanma." kullanmaya devam ediyorum, ne olacak? Burada bir taraftan siyasi partilerin tüzel kişiliklerine son verilmesini engellerken, zorlaştırırken bir taraftan çok böyle basit bir meseleden dolayı siyasi partilerin kapatılması yoluna gitmek demokratik siyasi yaşamın vazgeçilmez unsurları olan siyasi partilerin önünü keser. Ne kadar, kime göre "benzer işaret, amblem, iltibasa mahâl vermeyecek şekilde" nedir, bunu kim takdir edecek? Bu bir sıkıntı yaratır. Dolayısıyla, bana göre, bu konunun ayrıca Anayasa Komisyonunda değerlendirilmesi gerekmektedir diyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Bülent, burada bir açıklama yapayım mı veya sen açıkla.

BÜLENT TURAN (İstanbul) – Siz buyurun Başkanım ama kapatılma meselesini ben doğru bulmuyorum. İhtar var, uyarı var, organların çalışmaması var, kongrenin engellenmesi var, kapatma yok denecek kadar uzak bir ihtimal ama eğer patentte olduğu gibi, rekabette olduğu gibi partilerde de belli bir dengede bunun olmasında fayda var diye düşünüyorum.

HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Seçmen iradesini sakata uğratacak hususlar olabilir.

BÜLENT TURAN (İstanbul) – Dolayısıyla, seçmen iradesini -arkadaşımın söylediği gibi- sakatlamaya yönelik her türlü adımın engellenmesine hukuken bakmak lazım.

Bir de eski partilerin adının alınması da burada, biliyorsunuz bir madde. Onunla ilgili de şu söylenebilir: Onun bir hatırası vardır. Yani kapatılan partinin, tüzel kişilik olsa bile siyaset hatırasında, siyaset tarihinde bir karşılığı vardır. O karşılığa olan saygıyla beraber yeni dönemde bu partinin adının kullanılmaması, ambleminin kullanılmaması saygının gereğidir diye düşünüyorum. O yüzden, buna ben kapatma merkezli değil de rekabetin daha doğru yapılması merkezli bakmakta fayda var diye düşünüyorum.

ALİ ÖZGÜNDÜZ (İstanbul) – Şimdi, tabii, sizin bu maddeyi AL PARTİ'yle ilgili getirdiğiniz bir konu, biliyoruz. Dolayısıyla, endişelenmeyin, vatandaş o ayrımı yapar zaten. Yani sizin partinizin adı Adalet ve Kalkınma Partisi, öbür partinin adı AL PARTİ. Ampul de benzemiyor fazla birbirine. Dolayısıyla, endişelenmeyin yani siyasi partilerin bir taraftan kapatılmaması için şey yaparken “Efendim, bu işte demokrasinin gereğidir, tüzel kişiliği öldürmek olur mu, haksızdır.” derken bir taraftan da bu yolu açmanız çelişki gibi geliyor. Bir de değimi gibi, bu daha çok Anayasa Komisyonunun işidir.

Teşekkür ediyorum.

HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Birisi de onu yapar, 7 oklu, cumhuriyetçi halk partisi der.

ALİ ÖZGÜNDÜZ (İstanbul) – Yapsınlar.

HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Ali Bey, Allah aşkına, rasyonel ifadeler kullanalım burada. Hukukçuluğumuzdan sarfınazar etmeyelim, burası Adalet Komisyonu Ali Bey.

ALİ ÖZGÜNDÜZ (İstanbul) – Şimdi, arkadaşlar, hukukçuluktan bahsediyorsunuz da...

BAŞKAN – Arkadaşlar, bir dakika...

Bu konu benim ihtisas alanım ya, benim görüşüme saygı duyacaksınız hem parti olarak hem milletvekilleri olarak hem muhalefet olarak.

Buyurun Ramazan Bey.

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Değerli arkadaşlar, şimdi, burada 96'ya aykırılık olduğu durumda ilgili siyasi partinin talebi Anayasa Mahkemesine cumhuriyet başsavcısı resen ya da cumhuriyet başsavcısına talep üzerine 96'ncı maddeye aykırılık görüldüğü takdirde Anayasa Mahkemesi bir aylık bir süre veriyor burada, diyor ki: “Bu süre zarfında bu ihlali gider.”

BAŞKAN – Değişmiş o.

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Şimdi, bu ihlali gidermediği takdirde bir yaptırımla karşı karşıya kalacak. Anayasa Mahkemesine Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısının müracaat hâlleri var parti kapatmaya yönelik. Parti kapatmaya yönelik hâllerin dışında da yaptırımlar var. Bu maddeleri incelediğimizde hazine yardımıdan tutun belli ihtarlar muhtevî yaptırımlar var. Dolayısıyla, burada bu ihlal giderildiği takdirde zaten faaliyetlere devam edecek. Diğer taraftan, Siyasi Partiler Yasası gereğince yapması gereken zaruretlar ve kongre ve benzeri etkinlikleri zaten devam edebilecek. Burada seçmen iradesini gerçekten ihlal edebilecek, seçmen iradesini dumura uğratabilecek hâller var. Niye böyle ihlal yapılıyor, sebep nedir? Türk Ticaret Kanunu'nda haksız rekabete ilişkin örneklerle kıyas ettiğimizde böyle bir ihlalin yapılmadığı takdirde böyle bir yaptırımla da karşı karşıya kalmaz. Kaldı ki AK PARTİ'nin veya burada bulunan bütün milletvekillerinin 12 Eylül 2010 referandumunda parti kapatılmasına ilişkin, özellikle bizim partimizin milletvekillerinin parti kapatma yönünde referandumdaki hizmetleri takdire şayandır diye düşünüyorum. Bizim de partilerin kapatılması anlamında, en az diğer siyasi partiler kadar, daha da fazla, karşı olduğumuzu belirtiyorum. Ancak, bu ihlalin de bir şekilde, seçmen iradesi üstün tutulacaksa bir şekilde çözülmesi gerekir.

Bu nedenle teklifi verdiğimiz beyan ediyorum.

BAŞKAN – Evet, teşekkürler.

Arkadaşlar, değerli arkadaşlar, bir defa, bizim, partiler hukuku -sanıyorum 1911'dir- cemiyetler hukukudur, 1961 Anayasası'na kadar tamamen dernekler hukukuyla yönetilmiştir ve dernekler hukukundaki yaptırımlar uygulanmıştır, derneğin kapatılması, geçici men vesaire.

Tabii, partilerin bağılı bulunduğu müeyyideler konusu, daha sonraki acı hatıralardan sonra bir anayasa sorunu hâline getirildi. Hem kapatma sebepleri hem kapatma veya yerine geçecek yaptırımlar bakımından anayasa seviyesinde düzenlendi. En az 3 tane anayasa değişikliğindeki odağın mimarı, “odak” kavramının mimarı Hikmet Sami Türk ile benimdir, o bizim tarifimizdir hâlen devam eden 69’uncu maddede.

Şimdi, Anayasa’ımızın 148’inci maddesi var, son fıkrası diyor ki: “Anayasa Mahkemesine kanunla görev verilemez. Anayasa Mahkemesine ancak Anayasa’yla görev verilir.” Birincisi o, 148 son fıkra bakın. Burada ne yapıyoruz? Bir, kapatma var bizim Anayasa’da, kapatma yaptırımı var 69’da. Temelli kapatmaydı, o yanlış. Niye temelli kapatma? Çünkü, eski dernekler hukukunda muvakkat faaliyetten men, daimî men vardı. Oradan gelen, temelli kapatma 61 Anayasası’ndaki bir şeydir. Yekta Bey muhalefet çevrelerinde bunu farklı şekilde açıklamaya çalışır ama yani kapatma kapatmadır. Kapatma yerine, sadece şeyler var alternatif, ne var? İşte, hazine yardımıdan mahrumiyet, diğer yaptırımları öngördük, kabul edilmedi. Farklı şeyler var, işte orada var. Mesela altı aylığına vesaire falan anayasa değişikliklerinde kabul edilmedi.

Şimdi, burada, bir defa sorun var, düzenleme alanı, doğru, düzenleme alanı. Nedir? İşte, benim amblemimi kullanıyor. Ha, kapatılan partilerin amblemini kullanma konusunda bir yasak üretilir mi üretilmez mi, bu tartışılır bana göre. Demokrat Parti, bilhassa, hele hele şeylerde, kararla kapatılan partiler var, Cumhuriyet Halk Partisi, Adalet Partisi, bunlar kapatıldı ama amblemlerini yeniden alabildiler. O tartışılabilir ama var olan bir partinin amblemlerinin, simgelerinin kullanılması doğru değil.

Bu bir düzenleme alanı, doğrudur ama hele Anayasa Mahkemesi de bunu kabul ederse, tamam, parti güvenliği kalmaz. Yani boşu boşuna yasayla biz... Anayasa sorunu o, 69’uncu maddede kapatma sebepleri belli. Nedir? Tüzüğün temel normlara aykırılığı. Diyor ki: “Ben Türkiye’yi ikiye böleceğim.” veya “Ben etnik kökende egemenlik alanları yaratacağım.” tüzük diyor bunu, var zaten o. Onu kapatma... Ama Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi diyor ki: “Şiddete başvurmamak program ve tüzükte bu, bölünmez bütünlüğe aykırı hükümler konabilir.” Ama bizim Anayasa’ımızda o var; bir.

İki: Ne var? Odak var. Üç: Dış yardım var. Onun dışında yok. Yani, yasayla biz faaliyetten menliği Anayasa Mahkemesine veremeyeceğimiz gibi, hem demokrasi için hem her birimiz için vazgeçilmez bir teminat olan partiyi de değiştirilmesi, dönüştürülmesi parmak sayısına, kurucu iktidara değil, düşük nisaplara... Mesela, 15 tane milletvekili var Genel Kurulda. Karar yeter sayısı, toplantı yeter sayısı ileri sürülmedi, farklı bir durum... Bu yasa alanı değil bir defa, faaliyetten men, Anayasa alanı. Anayasa yaptırımı öngörmüş, kapatma hangi hâllerde var öngörmüş, o 104’üncü madde ifade edildiği gibi- yanlıştı zaten, 104’ten çok çekti; evvela Refah Partisi çekti, çok çekti, çok çektik. Yani çok çalıştık biz. Ecevit’in desteklemesiyle o “odak”ı biz Hikmet Sami Türk ile oturduk -ben Anayasa Komisyonu Başkanıydım- Ecevit destek verdi, onu çok demokratikleştirdik.

Hele hele o dönemde Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı Vural Savaş’tı, ayrı demeç verdi, Anayasa Mahkemesi Başkanı sanıyorum Mustafa Bumin’i “Yapamazsınız böyle anayasa değişikliğini.” Dendi, kurucu iktidar tartışmaları... Ben içlerimdeydi yani ve hocayla sabaha kadar oturduk, çalıştık o yıl. Niye? Çünkü o “odak”ı biz Siyasi Partiler Kanunu’na şey ettik Refah Partisinin kapatılmasını önlemek için. Anayasa Mahkemesi iptal davası açılmadan -“imhal” diyor anayasa hukukunda- toplandı, ön sorun yaptı, 105’inci maddeydi galiba odak Siyasi Partiler Kanunu’nda, evvela onu iptal etti, ondan sonra partiyi kapattı. Yani bu parti kapatma şeyleri, bu gelişim süreci, Anayasa’nın ruhu incelenmeden geliştirilecek sorunlar bakımından “Sorun çözüyoruz.” anlayışı içerisinde parti güvenliğini yok edebiliriz.

Ben arkadaşlardan... Bu maddeyi yarın akşama doğru, ona talik edeyim. Bu ne olabilir? Bir, ceza ihdas edebilirsiniz, yasaklayabilirsiniz. Yani 38’inci maddeyle ceza...

HAKKI KÖYLÜ (Kastamonu) – Yargıtay Başsavcılığı bir para cezası, idari para cezası vermiyor.

BAŞKAN – Bu ihlaldir yani doğru, bu ihlaldir. Ama, bu ihlalin yaptırımı sadece... Arkadaşlar, bakın, partinin üzerinde etki doğuracak yaptırımı yasayla getiremeyiz, parti güvenliği kalmaz ama şey edin partinin yöneticilerine vesaireye ve oradaki suç da şeyden, yani o fiili işleyen değil, hâlen görevde bulunan kişileri şey edebilirsiniz. Cezai yaptırım...

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Onunla ilgili yaptırım var zaten.

BAŞKAN – Nasıl?

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – İhtar kararlarını yerine getirme eğilimleriyle ilgili yaptırım var.

BAŞKAN – Üstat, bu konuda özel bir suç tipi ihdas edebilirsiniz. Bizim faaliyetten meni ayağımıza, yani siyasal sisteme sıkığımız kurşun olur. Takdir sizin.

Ben Komisyon Başkanıyım, aydınlatma görevini yapıyorum. Buna rağmen çoğunluğunuzun görüşü öyleyse, yarın düşünün teemmül edin, bu ciddi bir sorundur. Ben yarın ceza maddelerinden sonraya talik ediyorum bu maddeyi. Gerçekten sistemik sorundur, ne zorluklar çektik.

Bakın, burada Coşkun Kırca'dır bunun şeyi, Ali Oğuz'dur, Rahmetli Ali Ağabey'dir, Coşkun Kırca'dır, bu şeyleri, kapatmayı rasyonelleştiren yani dernekler hukukunun tasallutundan kurtaran, alt yargının şeyinden kurtaran. Bir sulh hukuk mahkemesi Demokrat Partiyi kapattı arkadaşlar, sulh hukuk mahkemesi ya, bir partiyi kapattı! Çok önemli bu, parti güvenliği çok önemli arkadaşlar, parti özgürlüğü. Benim, onun falan değil, sistem olarak demokrasinin sağlığı. Ne diyorlar? "Sine qua non" mı diyorlar? Yani "onsuz olmaz."

Evet, ben bu maddeyi, izninizle, ceza normlarından sonraya talik ediyorum. Geri alınabilir veya değişiklik önergesi getirilebilir ama "Değiştirmiyoruz." dersiniz, ben uyarı görevimi yaptım, takdir sizin.

Buyurun, 2'nci maddeyi okuyoruz...

BÜLENT TURAN (İstanbul) – 1'inciyi iddia sahibi savunsun ama yarın konuşalım.

BAŞKAN – Tabii, tabii, yarın.

Bülentçiğim, burada doğruyu yapalım yani ayağımıza kurşun sıkmayalım.

Okutuyorum:

MADDE 11- 2820 sayılı Kanunun 114 üncü maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Gerçekdışı üye kaydı yapmak

MADDE 114- Siyasi partiye yazılı üyelik başvurusu bulunmayan veya mevcut olmayan kişileri gerçeğe aykırı olarak üye kaydedenler hakkında bir aydan üç aya kadar hapis ve elli günden ikiyüz güne kadar adli para cezasına hükmolunur."

BAŞKAN – Evet, burada bir şey yok yani siyasi partilerde düzenleme.

Buyurun Ali Bey.

ALİ ÖZGÜNDÜZ (İstanbul) – Teşekkür ediyorum.

Sayın Başkanım, bu, bildiğiniz gibi bizim, Cumhuriyet Halk Partisine kayıtlı birçok üyenin daha sonra Adalet ve Kalkınma Partisine sahte imzayla, sahte bilgilerle kaydedildiğine ilişkin birçok soruşturma var, şu anda da devam ediyor. Bu, evrakta sahtecilik suçunu oluşturuyor yani hepimizin bildiği gibi. Dolayısıyla, eğer maksat bu kişileri kurtarmaksa, o ayrı bir mesele ama bu ciddi bir olaydır yani Yargıtay Başsavcılığı çünkü "Aynı anda iki siyasi partiye üye olamaz." diyor ve sonraki üyeliği geçerli kabul ediyor. O kadar vahim durumlar çıkıyor ki bizim ilçe yöneticimiz, hatta belediye medis üyemiz, bir baktık ki il başkanlarımız AKP'nin üyesi çıktı. Ya nasıl oluyor bu iş? Kaydetmişler, efendim işte performans kriteriyle ilçe başkanlıklarına talimat vermiş iktidar partisi. "Sen ne kadar üye kaydedersen o kadar başarılı göreceğim." Onlar da buldukları, efendim, çeşitli yerlerden elde ettikleri kimlik bilgileri, vatandaşlık numarasıyla birçok partilimizi kaydetmişler. Dolayısıyla, bu cezayı indirirsek bunu teşvik etmiş oluruz. Yani herkes, bir partidilik, onun, o partinin programını, tüzüğünü kabul ederek oraya üye olmaktır ve militan gibi çalışmaktır. Dolayısıyla, bunu niye indirelim? Yani kim yaparsa bu sahtekarlığı, cezasını çeksin. Bu ceza indirim maddesidir, dolayısıyla uygun değil bizim açımızdan.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Yo, ben, zaten, zannediyorum parti görüşünü arkadaşlar ifade ediyor. Biz Anayasa Komisyonu üyesi olarak görüşünüze başvurduk. Parti görüşünü burada ifade etme hakkınızın olmadığını düşünüyorum. İşin şakası ama doğrusunu söylüyorum.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Ali Bey de elbette partimizin milletvekilidir, görüşlerini beyan edecek.

BAŞKAN – Tabii, efendim, görüş beyanı değil, biliyorum, partiyi temsil diyorum.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Şimdi, ben öncelikle bu maddenin önceki hâlini incelemediğim için... Cezası neydi?

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Bir yıldan üç yıla kadar.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Bir yıldan üç yıla kadar, ha, evet.

Şimdi, bu elbette doğru bir şey değil. Yani bizim fiilen karşılaştığımız olaylar oldu, hatta bizim yaptığımız eğilim yoklamalarında oy kullandıramadık biz partililerimize çünkü üye görünmediler. Araştırdığımızda AKP'nin üyesi olduklarını görmüş olduk ve tabii onlar kendilerini çok ciddi anlamda refüze edilmiş görüyorlar ve kendilerini çok kötü durumda hissettiler. Belki biraz daha il başkanlarımız vesaire falan olmayacağını herkes biliyor ama sıradan üyeler o kadar kendilerini kötü hissettiler ki Başkanım, yani partililer yanında itibarsızlaştırıldıklarını hissettiler. Hiçbir kusurları olmamasına rağmen, nerede, nerde edildiği bilinmeyen şeylerle çok

sayıda, bizim de Uşak ilinde bu şekilde AKP'ye üye olmuş ve CHP üyesi düşürülmüş insanlarla karşı karşıya kaldık. Yani bunu yapanlar her kimse, bunların gerektiği şekilde cezalandırılması gerekiyor. Hem yapılan işlem ciddi bir sorundur hem diğer parti mensuplarını da çok ciddi itibarsızlaştırmaya dönük şeylerle karşı karşıya kaldık. Bu nedenle bu şekilde bir indirimle gidilmesi doğru bir şey değildir. Öncelikle buna şiddetle karşı olduğumuzun bilinmesini isterim.

Şimdi, eğer Siyasi Partiler Yasası'nda böyle düzenlemeler yapılacaksa en önce yapılması gereken şeylerden bir tanesi ön seçimin bütün siyasi partiler için zorunlu hâle getirilmesi gerekmektedir. O zaman işte ön seçim, tüm üyelerle yapılan ön seçim, zorunlu hâle getirilirse sağlıklı üye ve ön seçim, o zaman...

BAŞKAN – Bu bireysel görüşünüz? Parti görüşü mü, bireysel görüşünüz mü?

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Efendim, partimizin de görüşü böyle diyeyim ben size.

Şimdi, bakın, ön seçim eğer zorunlu hâle getirilirse genel başkanların değil, gerçekten halkın milletvekilleri olur. Yani bu değişiklikler yapılırken... Daha geçen hafta, Sayın Başkanım...

ALİ ÖZGÜNDÜZ (İstanbul) – Üyelerle ön seçimi almak, delegelerle değil.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Üyelerle dedim zaten, ön seçimin anlamı odur.

Geçen hafta bizim Niğde Milletvekilimiz Doğan Şafak'ın Genel Kurula bu konuda yasa teklifi indi. Onun hepsi reddediliyor yani ön seçim bütün partiler için zorunlu olsun derken onların hepsi reddediliyor. Şimdi, burada bu yanlış işleri yapan yani aldıkları yanlış bilgilerle sahte bir şekilde, gerçeğe aykırı bir şekilde üye yapanlar da ödüllendirilmiş oluyor. Bu kesinlikle kabul edilebilir bir şey değil. Bunu şiddetle reddediyor ve metinden çıkarılmasını istiyoruz efendim.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyorum.

Ali İhsan Bey...

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Sayın Başkanım, bence bu teklifi Adalet ve Kalkınma Partili milletvekili arkadaşların da savunmaması gerekir çünkü bu sadece Cumhuriyet Halk Partili üyelere karşı bir saygısızlık olarak karşımıza çıkmadı. Bence eğer AKP'nin Genel Merkez yönetiminin talimatıyla yapılmamışsa bu aslında Adalet ve Kalkınma Partisini de aldatmaya yönelik bir eylem olarak, sistemli bir eylem olarak gerçekleşti. Bizim bölgelerimizde en fazla üye yapanlar altınla ödüllendirildi. Bakın, Adalet ve Kalkınma Partisinin örgütleri altınla ödüllendirildi. Şimdi siz gerçek olmayan, sahte üyelikler yaparak en başarılı örgüt payesine ulaşıyorsunuz ve altınla ödüllendiriliyorsunuz. Şayet siyasi partiler bunu genel bir kararla yapmıyorlarsa... Bunu bütün siyasi partiler için söylüyorum ama uygulamada Adalet ve Kalkınma Partisinin eylemi olarak karşımıza çıktığı için burada şahsileştirmek zorundayım. Yani bizim bölgelerimizde -ben de Zonguldak Milletvekiliyim- ciddi anlamda il genel meclisi üyelerimiz, parti yönetim kurulu üyelerimizin tamamının Adalet ve Kalkınma Partisi üyesi olduğu gerçekleştirildiği için üyelikleri düştü ve bu örgütler çok fazla üye yaptıkları için altınla ödüllendirildi.

Şimdi, dolayısıyla, eğer bu genel bir karar olarak yani genel bir... Bakın, gazeteleri getiririm, eğer bu genel bir karar olarak yapılmamışsa Adalet ve Kalkınma Partili arkadaşların da bunu kendine saygısızlık olarak görüp bu maddedeki cezanın azaltılmasını değil, bence tam tersine, artırılmasını savunmaları gerekir, bence doğru olan tavır da budur.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ediyorum.

Buyurun Ramazancığım.

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Ya bu konuda...

BAŞKAN – Bak suçlanıyor, partiniz de suçlanıyor, öyle bir şeyin olmadığını herhâlde...

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Evet, Sayın Başkanım, değerli arkadaşlar; şimdi, 2820 sayılı Siyasi Partiler Yasası'nda cezai hükümler 111 ile 120'nci maddeler arasında tanzim edilmiştir. 111 ile 120'nci maddeler ise 765 sayılı Türk Ceza Kanunu'na göre tanzim edilmiş. Oysa Türk Ceza Kanunu... Biliyorsunuz, 2005 yılında 5237 sayılı Kanun yürürlüğe girdi. 5237 sayılı Yasa'yla bir uyarıyı burada tanzim etmemiz gerekiyor.

Diğer taraftan, biliyorsunuz, eskiden farklı para cezaları vardı, farklı hapis cezaları vardı. Burada da hapis cezası ve adli para cezası şeklindeki Kabahatler Kanunu'nda da, ayrıca, Kabahatler Kanunu ve Cürümler Kanunu ayrı, müstakil, farklı kanunlar şeklinde, 5326 sayılı Kanun'la tanzim edilmiştir. Dolayısıyla, 2005 yılında yürürlüğe giren 5237 sayılı Ceza Kanunu ve paralelindeki kanunlarla uyum sağlaması açısından burada bir uyarının yapılması gerekiyordu. Buradaki bir eksikliği teklifle gidermeye çalışıyoruz.

Diğer taraftan, bir yıl ile üç yıl arası bir ceza öngörülüyordu. Bizim teklifimizde ise bir aydan üç aya kadar. Şimdi, burada yapılan fiille verilen ceza arasındaki adaleti tartıştığımızda, gerçekten burada bir haksızlık var. Şöyle de düşünmek gerekir: Burada sadece

AK PARTİ'li üyelerin yapmış olduğu, AK PARTİ içerisindeki bir yarıştan kaynaklanan bir hadise gibi değerlendiriyor arkadaşlar ama bu da doğru değil.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Uygulama tamamen öyle.

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Şöyle ki, şimdi, burada sadece AK PARTİ'lileri ilgilendiren bir husus yok. Ceza düzenlemesi geneldir, nesneldir. Dolayısıyla, burada çıkarmış olduğumuz bu tekliften diğer siyasi partiler de yararlanacaktır diye düşünüyorum ben. Dolayısıyla, yürürlükten kaldırılan, yeni kabul edilen kanunlar doğrultusunda maddenin güncel hâliyle düzenlenmesi ve para cezası gerektiren eylemlere ilişkin yaptırımlar da adli para cezasına dönüştürülmüştür. Bir eksikliği teklifimizde gideriyoruz diye düşünüyorum.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun Turgutçugum.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Sayın Başkanım, bu görüştüğümüz tasarıda biz -gerçi bugün geçti, yarın görüşeceğiz- ceza miktarlarını artırıyoruz değil mi? Yani kamuoyunda görüşülen tasarıda ceza miktarları artırılıyor. Öyle bir tuhafılık var ki 1'e 10 azaltmışız. Şimdi, "bir yıldan üç yıla kadar"ı "bir aydan üç aya kadar" yapmışız. Yani teklifte öyle arkadaşlarımız veriyorlar.

BAŞKAN – Sadeleştirme...

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Hayır, onu da hiç olmazsa, indirirken birazcık usturubuna uygun bir indirim yapınlar. Altı aydan iki yıl desin, bir şey desin yani. Bir aydan üç ay, olur mu öyle bir şey?

Şimdi, bunun niçin geldiğini hepimiz çok iyi biliyoruz. Arkadaşlarım söyledi, tekrar etmek istemiyorum ama benim ilimde de çok üzülen insanlar oldu. Partinin delegeleri... Şimdi, Ali arkadaşımız söyledi gerçi ama orada, bildiğim kadarıyla Yargıtayın uygulaması: Bir kişi aynı anda birden fazla siyasi partiye üyeyse tüm partilerden üyelikleri siliniyor, A'dan da B'den de siliyor. Şimdi, hiç bilgisi olmadan Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı, pat diye silmiş adamın üyeliğini. Adam bizde delege, listelerde çıkmıyor.

ALİ ÖZGÜNDÜZ (İstanbul) – Askıda duruyor galiba.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Yok, siliyor. Şöyle: Askıda duruyor, eğer bir süre içerisinde hangi partideki üyeliğinin geçerli olduğunu veya kalmasını yazılı beyanıyla "Ben burada üyeyim, diğer partide üye değilim." derse oradaki üyeliği kalıyor, demezse belli bir süre içerisinde diğer partilerden üyeliği gidiyor. Gerçekten çok ciddi sorunlar oldu ve bunun da müsebbibi biz değiliz siyasi parti olarak, müsebbibi belli, teklifi verenler. Ama yani indireceklerse de böyle inmesin, böyle olmasın yani.

BAŞKAN – Yani sizin partide mükerrer oy hiç yok mu?

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Sayın Başkanım, mükerrer üyelik yok yani...

BAŞKAN – Anladım.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Başkanım, bak şimdi, nasıl yapılıyor, ben size söyleyeyim: Biz nüfus kâğıtlarına, TC numaralarına nasıl ulaşabilir, ben nereden ulaşacağım? Hastane kayıtlarında -o işte taşeron sistemiyle oturuyorlar orada- gelip muayene olmaya gelenlerin nüfus kâğıtlarını alıyorlar, hepsi orada -AKP'ye kayıtlı olan üye, çalışan bilgisayardaki çocuklar, kızlar neyse- o kayıtları götürüyorlar partiye ve herkesi üye yapıyorlar. İnsanlar hastaneye gelmişler muayene olmaya AKP'ye üye olup gidiyorlar haberleri yok. O kimlik bilgilerine ulaşılıyor. Ben nereden ulaşacağım, benim öyle bir imkânım var mı muhalefet olarak?

BAŞKAN – Hiç hastaneniz yok mu sizin ya?

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Yok Başkanım, nereden olsun yani.

BAŞKAN – Hakkı Bey bir şey konuşacak.

HAKKI KÖYLÜ (Kastamonu) – Bence bu fiili işleyenlerin çoğu ne yaptığının farkında değil açıkçası. Yani bilerek yapmıyorlar...

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Bakın, ama...

HAKKI KÖYLÜ (Kastamonu) – İşledikleri fiilin mutlaka bir cezası olması gerekir. Doğru söylüyorsunuz, yani herkes aynı şeyi düşünüyor. Bir aydan üç aya kadar bir ceza bana da çok sembolik bir şey gibi geldi. Bunu biraz yükseltelim, en azından alt sınırını hiç değilse üç aya çıkaralım, üç aydan bir yıla kadar en azından ve bu işin, yaptığı bir işin, bir cezası olduğunun farkına varsın o kişi de.

İSA GÖK (Mersin) - Doğru Ceza Kanunu'nu değiştirecek misiniz 207'yi?

BAŞKAN – 207 ne diyor?

HAKKI KÖYLÜ (Kastamonu) – Hayır, özel bir hüküm konuluyor burada sadece.

İSA GÖK (Mersin) - Zaten özel bir hüküm. Siyasi partiler 114, TCK'daki 207... Onunla 207 aynı. Ceza paralelliği budur aslında, özel belgede sahteciliktir bu.

HAKKI KÖYLÜ (Kastamonu) – Bu da onun karşılığı değil. Mevcudun da değil ama onun karşılığı.

İSA GÖK (Mersin) - Türk Ceza Kanunu'nda bir yıldan üç yıla diyorsun. Aynı suçun özel hâline de bir yıldan üç yıla demişsin. Şimdi Siyasi Partiler Kanunu'nda bunu bir aydan üç aya değiştiriyorsun. O zaman Ceza Kanunu'nu değiştirmen lazım, özel belgede sahteciliği.

HAKKI KÖYLÜ (Kastamonu) – Ben bir aydan üç aya demiyorum. Ben üç aydan bir yıl diyorum.

İSA GÖK (Mersin) - Dolayısıyla, yani bakın bir olayda birilerini kurtarmak için Ceza Kanunu sistemiyle oynarsanız bina göçer. Hep bunu yapıyorsunuz, bu yanlış.

ALİ ÖZGÜNDÜZ (İstanbul) – Başkanım, ben de izin verirsiniz...

BAŞKAN – Bak Yılmaz Bey sabahdan beri söz istiyor.

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Başkanım, teşekkür ediyorum.

Burada gerçek dışı üye kaydı noktasında hep AK PARTİ suçlandı. Burada bütün partileri ilgilendiren bir konu. Sadece mükerrer üye kaydı AK PARTİ'de yok Cumhuriyet Halk Partisinde de var.

BAŞKAN – Hepsinde var.

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Arkadaşlarımız...

ALİ ÖZGÜNDÜZ (İstanbul) – Biz de yok arkadaşım.

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Ben, size sayı ve numarasını isterseniz vereyim.

BAŞKAN – İstatistik tartışmıyoruz da kural tartışıyoruz.

İSA GÖK (Mersin) - Kim olursa olsun, önemli olan suç nevi . Cezalandırılan kim olursa olsun.

BAŞKAN – Diyelim genel bir norm.

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Barış ve Demokrasi Partisi...

ALİ ÖZGÜNDÜZ (İstanbul) – AK PARTİ iyi bilir.

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Bakın, Ali Bey, siz İstanbul Milletvekilisiniz, İstanbul'dan bir örnek veriyorum, örneklerden bir tanesini vereyim. Barış ve Demokrasi Partisi Beykoz İlçe Yönetim Kurulu üyesi Hicran Urun, Cumhuriyet Halk Partisi Üsküdar İlçe teşkilatına 2011/2 üye kaydıyla üye yapılmış.

BÜLENT TURAN (İstanbul) - Altını kim verdi?

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Tamam siz...

BAŞKAN – Siz yok diyorsunuz da onun için.

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Siz burada sadece AK PARTİ'yi suçluyorsunuz ama...

BAŞKAN – Ali Bey dinle.

ALİ ÖZGÜNDÜZ (İstanbul) – Altınlar Gana'dan geliyor herhâlde...

ÖMER SUHA ALDAN (Muğla) – Savunmuyoruz ama ceza adaletine aykırıdır... Affetmiyoruz.

BAŞKAN – Ali Bey dinle.

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Şimdi, bu, hani, CHP'de yok demiştin ben onun için bu örneği verdim. Başka örnekler de verebiliriz yani çok sayıda örnekler var. Bu bütün diğer partileri de ilgilendirir, sadece AK PARTİ'yi ilgilendirmiyor.

Teşekkür ederim.

İSA GÖK (Mersin) - Arkadaşlar, kimde olduğu önemli değil. Burası Adalet Komisyonu, Ceza Kanunu, 2004'te çalışmalara katıldık, bir sistematiği vardır, bir merdiveni vardır. Her suça karşı cezai şablonları hocalar, aylarca hazırladılar yapmayın.

BAŞKAN – Yılmaz Bey, bir partiye yoğunlaşmak değil, hepsi, onu demek istiyor.

İSA GÖK (Mersin) - Bir parti değil burada suç tipi cezalandırılıyor. 207 TCK bu kadar açık.

BAŞKAN – Arkadaşlar, aydınlandık aşağı yukarı.

Dilek Hanım, buyurun.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Sayın Başkan, şimdi, ben madde metnini bir daha okuyacağım, ondan sonra da eski bir ilçe başkanı olarak o mükerrer üyeliklerin nasıl olduğunu bir anlatacağım.

BAŞKAN – Anlattılar ya!

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Diyor ki burada: “Siyasi partiye yazılı üyelik başvurusu bulunmayan veya mevcut olmayan kişilere gerçeğe aykırı olarak üye kaydedenler.”

Sayın Başkanım, AKP’ nin yapmış olduğu, yerel birimlerinin yapmış olduğu tam da budur. Şimdi, kaç tane soruşturma vardır bu konuda, kaç kişiyle ilgili soruşturma vardır. Ben bunu aslında bu tasarımı getiren arkadaşlardan ya da Bakanlık yetkililerinden istiyorum, kaç soruşturma vardır? Ancak şöyle bir yol olabilir, bazen insanlar örneğin bizim DSP ile CHP arasında çok akışkan bir durum vardır. Adam önceden DSP’ ye üye olmuştur, sonra DSP’ den ayrılmıştır bir şekilde gelmiş CHP’ ye üye olmuştur. Yani imzası vardır Sayın Başkanım, bakın, imzası vardır, başvurusu vardır.

BAŞKAN – Kaydı vardır.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Bu mükerrer üyelik ise son üyelik geçerli olur ama burada bakın suç vasfı böyle değerlendiriliyor. Gerçekte hiç olmayan, Cumhuriyet Halk Partisinin hiçbir yönetiminde ya da yerel örgütünde gerçekte hiç başvurmamış kimsenin yani böylesi bir kaydı olmaz ama son dönemlerde getirilen, bu AKP’ nin yapmış olduğu, bu fazla üye meselesi, bizi o kadar zor durumda bıraktı ki. Bakın, inan eğilim yoklamaları yaptık, ön seçimler yaptık 2-3 oyla arkadaşlarımızın bir kısmı öne geçti bir kısmı geride kaldı, oradaki insanların seçilme hakkını da ortadan kaldırmış oldu. Çünkü o ikinci üyeliği olan, AKP’ ye üyeliği olan insanlar silindiği için oy da kullanamadılar. Yani şimdi asla bu madde uyarınca olan şeylerin affı mümkün değildir. Sayın Başkanım, bu kasıtlı bir olaydır ve asla affedilmez. Ama adam HDP’ ye de üyedir, gelmiştir, CHP’ ye de üye olmuştur, o farklı bir şeydir. Ama burada hiç olmayan bir şeyden bahsediyoruz biz.

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Burada bir CHP’ li, AK PARTİ’ li yok.

BAŞKAN – Yok, kesin canım, özne yok. Yani kuralın öznesi olmaz.

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Şey anlamda söylüyorum. Bir farklı...

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Kaç soruşturma var, kimler hakkında var, onu bilmek istiyoruz yani.

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Sayın Başkanım, yani farklı bir siyasi partinin sempatzanını bu partiye transfer etmek gibi bir niyet yok burada.

BAŞKAN – Tabii.

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Burada asıl amaç, bir teşvik marifetiyle partinin üye kaydını artırmak. Fakat burada ilçe başkanları kayıt formlarını ilçe yönetim kurulu üyelerine veriyor. İlçe yönetim kurulu üyeleri mahalle temsilcilerine, mahalle temsilcileri topluyor, bir şekilde getiriyor, toplanılıyor getiriliyor, ilçe yönetim kurulu karar alırken, hatta ilçe başkanı karar alırken bunların kim olduğunu bile bilmiyor. Ama netice itibarıyla dava açıldığı zaman ilçe yönetim kurulu ve ilçe başkanı bu işin sıkıntısını çekiyor.

ALİ ÖZGÜNDÜZ (İstanbul) – O formu imzalayan sorumlu olur, öyle diyor.

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Öyle ama dava hepsi hakkında açıldı.

BAŞKAN – Yahu arkadaşlar, bir defa şu: Bakın, norm koyarken tabii, normun gerçek yaşamdaki karşılığı nedir, tartışması bir isnat ve ithamdan çok veriye dayalı bir tartışma olabilir. Komisyon böyle bir veriye sahip değildir ama...

ALİ ÖZGÜNDÜZ (İstanbul) – Veriye sahip olmaz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Yok yok.

Bir norm konuyor, norm AK PARTİ lehine şunun aleyhine falan değil.

MURAT GÖKTÜRK (Nevşehir) – Genel bir hüküm.

BAŞKAN – Genel norm, sürekli norm.

Ali Bey, buyurun. Tekraren aldınız, üçüncü defa buyurun.

ALİ ÖZGÜNDÜZ (İstanbul) – Başkanım, teşekkür ediyorum.

Şimdi, evet tabii ki ceza sistematigi veya norm yani bizim Türk Ceza Kanunu’nda resmî belgede sahtecilik iki yıldan beş yıla kadar hapis cezasını gerektiren bir suç; özel evrakta sahtecilik bir yıldan üç yıla kadar hapis cezasını gerektiren bir suç olarak düzenlenmiş. Bu ceza adaleti açısından da uygundur.

Şimdi, siyasi partiye üye formu nedir? Aslında özel evraktır ama aslında resmî evrak boyutuna varan ciddi bir özel evraktır. Düşünün ki bir devlet memuru haberi olmadan bir siyasi partiye üye olmuş, sonradan bu açığa çıktığı zaman bu kişi disiplin soruşturmasına maruz kalacak. Bu tür vahim sonuçlar doğurabilecek.

Dolayısıyla, belki de o tarihte herhangi bir siyasi partiye üye olmadığını beyan etmiştir, bu beyanı aykırı olduğu için belki de resmî mercileri iğfal suçundan yargılanacaktır. Dolayısıyla, bu işi yapan kişinin, efendim, üç ay ön ödemelik bir suç gibi basit bir şekilde

cezalandırılması bu ceza adaletine de uymaz, bizim Türk Ceza Kanunu'nun sistematığına de uymaz. O nedenle bunun mutlaka düzeltilmesi gerekiyor.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkürler.

Bu Hakkı Bey'in teklifine Ramazan ne diyorsunuz?

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Olabilir.

ÖMER SÜHA ALDAN (Muğla) – Ben de bir şeyler söyleyeceğim.

BAŞKAN – Hocam buyurun. Ömer Bey, esasen hiçbirimizin konuşmaması lazım. Hakkı Bey'le ikinizin konuşması lazım çünkü siyasetçiler konuştuğu zaman... Öbürü bu tarafı biz o tarafı, ikiniz hukukun adamısınız.

DİLEK AKGÜN YILMAZ (Uşak) – Başkanım, şike davası gibi falan, Hakan Fidan dosyası gibi var olan soruşturmalara müdahale anlamını taşıyor.

BAŞKAN – Anayasa'nın 158'inci maddesini öyle anlamak mümkün değil.

Buyurun, Ömer Bey buyursunlar.

ÖMER SÜHA ALDAN (Muğla) – İşin bir hukuksal boyutu var, bir siyasal boyutu var.

Bir partinin, a partisi, b partisi önemli değil, aşağıya doğru bir talep gidiyor, deniyor ki: Üye sayınızı artırın. Bu, tabii ki o yerel yönetici üzerinde bir baskı oluşturuyor. Oluşan baskının sonucunda o kişi arayış içine giriyor. Belki bir artı puan alacak, belki taltif edilecek, belki partide bir yerlere gelecek ya da bir yere aday yapılacak. Şimdi, bu baskı altında işlenmiş bir suç var ama bu şunu ortadan kaldırmıyor: Bir kere bu bir belgeyi sahte olarak tanzim etme diye bir suç kavramı var yani var olmayan bir olguyu varmışçasına bir belge düzenleme olayı. Bunun adı özel belge de sahtecilik olabilir, Ali Bey'in dediği gibi resmî belgede sahtecilik olabilir. Özel belgede sahtecilik 765 sayılı Yasa'da da şimdiki yasada da önemli oranda aynı ceza miktarları korundu. Tabii, eylemin benzerliği, aynılığına istinaden Siyasi Partiler Yasası'nda da benzer bir hüküm konulmuş. Bu, açık ve seçik özel belgede sahtecilik suçudur. Eğer burada şu baskı altında kaldı, bu baskı altında kaldı anlayışıyla özel belgede sahtecilik arasında bir ayırım yapacak olursak ceza miktarı açısından bu şöyle bir sonucu da doğurabilir bir gün gelir Ahmet Mehmet'i öldürdüğünde cezasını indirelim, karşı taraf öldürdüğünde cezasını artıralım duygusuyla aynı duygudur. Bir kez şöyle bir şey var, bu şeyi bozmayalım. Tabii ki şunu anlıyorum, bu konuda yargılanan insanlar, bir yıldan üç yıla kadar hapis cezasını gerektiren insanlar muhtemelen bir siyasi partinin yine... İktidar partisi falan diye bir nitelendirmede bulunmak istemiyorum.

BAŞKAN – Doğrusu da işte o efendim.

ÖMER SÜHA ALDAN (Muğla) – Şimdi, bunlar yargılanacaklar ve de bir yılı aşan ceza aldıkları zaman ve de bunu birden çok kereler bu cezayı alacakları için siyasette önleri kapanacak.

BAŞKAN – Ha, şunu söyleyeyim şimdi: Elli tane kayıt yaptı, elli suç mu, tek mi, içtima mı?

ÖMER SÜHA ALDAN (Muğla) – Hayır, hayır hepsi. İçtima olmaz burada, sühleri farklı.

BAŞKAN – Ya o zaman normal ya bu arkadaşların getirdiği.

BÜLENT TURAN (İstanbul) – Bu ceza alanına aykırı bir şey Başkanım.

BAŞKAN – Ya, şimdi yapmayın ya. Yağmur gibi Üstat ya.

ÖMER SÜHA ALDAN (Muğla) – Ama sizin kabul ettiğiniz Ceza Kanunu böyle.

TURGUT DİBEK (Tekirdağ) – Biz mi kabul ettik.

ÖMER SÜHA ALDAN (Muğla) – Aynı anda o sahtecilik işlemleri gerçekleştirilmişse bir zincirleme suçtan söz edebiliriz o zaman ama farklı zamanlarda...

BAŞKAN – Ya, üç ay bile fazla o zaman 100 kişilik kayıta, mahvoldu adam ya.

ÖMER SÜHA ALDAN (Muğla) – Bu bilerek ve istenerek işlenen bir suçtur.

BAŞKAN – O zaman Hakkı Bey'in vasat üstü adaleti...

ÖMER SÜHA ALDAN (Muğla) – Bunun sonucu şöyle çıkacaktır: Bir aydan aşağıya olanların hepsi para cezasına dönüştürülecektir, sahtekârlık yapmış insanlara siyaset yolu açılacaktır.

BAŞKAN – Kesin, açık. 76, Anayasa yasaklıyor zaten.

ÖMER SÜHA ALDAN (Muğla) – Burada bulunan herkesin siyaset yapma anlayışına hakarettir bu. Çünkü, buradan verilecek cezadan eğer onlar bir anlamda kurtarılsa bir sonraki seçim buradaki Adalet ve Kalkınma Partili arkadaşlarımızın rakibi olacaktır.

BAŞKAN – Veya CHP’li.

ÖMER SÜHA ALDAN (Muğla) – Teşekkür ederim.

BAŞKAN – O zaman Hakkı Bey’in sözlü önergesini işleme koyayım mı Ramazan?

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Olur Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Ne diyorsun Hakkı Bey?

TURGUT DİBEK (Tekirdağ) – Altı aydan iki yıl yapalım.

HAKKI KÖYLÜ (Kastamonu) – Altı ay diyor arkadaşlar.

BAŞKAN – Ne yapalım Bülent?

TURGUT DİBEK (Tekirdağ) – Altı aydan iki yıl olur.

ALİ ÖZGÜNDÜZ (İstanbul) – Başkanım, altı aydan iki yıl, iki yıl erteleme sınırıdır.

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Başkanım, her bir nüsha...

BAŞKAN – Onu diyorum zaten, yağmur gibi ama ya.

TURGUT DİBEK (Tekirdağ) – Aynı anda yapılmıştır onlar.

HAKKI KÖYLÜ (Kastamonu) – Şey yapalım, o zaman şöyle diyelim...

BAŞKAN – Ne diyorsun? Ben anlamam, ceza hukuku benim alanım değil.

HAKKI KÖYLÜ (Kastamonu) – “Birden fazla eylemde şartlar varsa zincirleme suç hükümleri uygulanır.” diye bir şey ilave edelim altına, öyle gitsin. Aksi takdirde, yirmi, otuz tane çıkarsa, bundan kırk tane çıkarsa bir adam batar ya.

BAŞKAN – Arkadaşlar... Hakkı, söyle ya hemen nasıl yazacağız? Metni al, arkadaşlar da dinlesin, evet derlerse oylayayım.

Şimdi, teklif sahibi arkadaşlar tabii ya, önergeyi değiştirme hakları onların, bizim değil.

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Ya cezayı artıralım derken adamları hepten kurtarıyoruz.

BAŞKAN – Yok ya, nasıl hepten? Yok ya, on tane kayıt ne demek ya, on tane kayıt ne oluyor?

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Bir şey söyleyeceğim ama söylemeyeceğim şimdi.

BAŞKAN – Neyse, söyleme boşver.

İSA GÖK (Mersin) – Öyle bir şey yapıyorsunuz ki sahtekarlığı siyasetçi yaparsa cezası az, vatandaş yaptığında fazla.

ALİ ÖZGÜNDÜZ (İstanbul) – Eşitlik ilkesine de aykırı.

HAKKI KÖYLÜ (Kastamonu) – Bir yılı, üç yılı yapabiliriz bunu da ama zincirleme suç olarak kabul edebilirsek biraz adil olur, aksi takdirde batar bu.

İSA GÖK (Mersin) – O, yargılamada ortaya çıkar zaten. O, yargılamada ortaya çıkar ama siz aynı suçun, özel evrakta sahtecilik suçunda, siyasetçiye az ceza, vatandaş Osman Efendi’ye fazla ceza... Yok böyle bir şey ya!

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Evet, bir de o sorun olur.

İSA GÖK (Mersin) – Bir de ahlaken hazmetmek lazım çıkan cezayı, çıkan kanunu.

BAŞKAN – O zaman, arkadaşlar, Ömer Bey’in hatırlattığı gibi, zincirleme suç hükümleri uygulanır. Üç aydan bir yıla kadar diyor Hakkı Bey.

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Biz öyle bir şey söylemiyoruz.

BAŞKAN – Yok yok, değil, hatırlattı. Önergesi yok canım, önergesi yok.

İSA GÖK (Mersin) – Biz gayriahlaki bu düzenlemeye “hayır” diyoruz.

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – O zaman zincirleme sorumluluğu yazarsan...

BAŞKAN – Yazmıyor Ali İhsan.

Evet, “üç aydan bir yıla kadar” sözlü değişiklik önergesiyle maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Oy çokluğuyla ve ana muhalefet partisinin karşı oylarıyla kabul edilmiştir.

MADDE 12- 2820 sayılı Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

"Defter, sicil ve kayıtlarının tutulma usulü

EK MADDE 7- Bu Kanuna göre tutulacak sicil, dosya, defter ve kayıtlar elektronik ortamda da tutulabilir. Ancak form veya sürekli form şeklinde tutulacak defterler, kullanılmaya başlanmadan önce her bir sayfasına numara verilerek ve onaylatılarak kullanılabilir. Onaylı sayfalar kullanıldıktan sonra defter haline getirilerek muhafaza edilir.

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı siyasi parti sicillerine işlenmek üzere elektronik ortamda veri aktarımı ancak siyasi parti genel merkezleri tarafından ve bu işlemlerle görevlendirilecek kişilerce yerine getirilir."

BAŞKAN – Evet, madde üzerinde Dilek Hanım, buyursunlar.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Sayın Başkanım, bunun uygulanabilirliğinin çok fazla olmadığını düşünüyorum ben ya da bu madde metnini arkadaşlarımız biraz daha düşünmeliler. Şimdi, elektronik ortamda kayıtların tutulabilmesinden bahsediliyor, üye kayıtları dâhil olmak üzere bunlardan bahsediliyor ama bir de şöyle deniliyor: "Ancak form veya sürekli form şeklinde tutulacak defterler, kullanılmaya başlanmadan önce her bir sayfasına numara verilerek ve onaylatılarak kullanılabilir." İlçe seçim kurullarına normalde onaylatılıyor hatırladığım kadarıyla. Yani, bu elektronik ortamda olanı nasıl form sayfası hâline dönüştüreceğiz de belgeler hâline dönüştüreceğiz?

BAŞKAN – Evet, Bülent Bey, Ramazan Bey, siz izah edeceksiniz.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Yani, bu ciddi bir sorun. Yani, elektronik ortamda olacaksa ilçe seçim kurullarına nasıl onaylatacağız? Yani, bunda problem var diye düşünüyorum ben.

Şu ikinci paragrafında da yine bir yazım hatası var diye düşünüyorum: "Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı siyasi parti sicillerine işlenmek üzere elektronik ortamda veri aktarımı ancak siyasi parti genel merkezleri tarafından ve bu işlemlerle görevlendirilecek kişilerce yerine getirilir." Yani, siyasi partiler Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına kayıtlarını gönderiyor, onu yetkili kişiler yapсын demişler ama bir cümle düşüklüğü var.

BAŞKAN – Kesinlikle var orada. Doğru, sanki...

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Yani, birinci fıkradaki uygulanabilirliği, elektronik ortamdakini nasıl onaylanmış formlara geçireceğiz, bunu bir anlatsın arkadaşlar yani uygulanabilirliği nedir onu görmek istiyorum.

BAŞKAN – O son fıkrada şey var yani "Yargıtay Cumhuriyet Savcılığında tutulan" mı olacak o? Çünkü, orada özne / yüklem paradoksu var.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Birinci fıkranın da anlatılmasında fayda var.

BAŞKAN – Onay nasıl olacak Bülentçğim, Ramazan kardeşim, hanginiz açıklıyorsunuz? Ben "e-devlet"i pek bilmiyorum yani.

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Başkanım, burada siyasi parti üye kayıtları ve sicil dosyaları tutulmasında aslında elektronik ortama aktarılmasındaki düzenlemeyi getiriyoruz. Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı da bunları denetliyor, biliyorsunuz. Elektronik ortama geçilmesi için de görevli siyasi partilerde kişiler belirlenecek, yetki belgesi verilecek, belli sayfalar onaylanacak, onaylanmış sayfalar da elektronik ortama aktarılacak.

BAŞKAN – Kim onaylıyor, onaylamayı kim yapıyor?

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Burada onaylamayı Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı ile siyasi partiler arasındaki görüşmelerde belirlenecek...

BAŞKAN – Yargıtay Başsavcılığı... Aşağılarda mesela, Samsun'daki bir üye Ankara'ya mı gelecek?

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Ramazan Bey, öyle değil. Bakın, ilçe seçim kurullarından şey geliyor, bizim partiye de geldi "Efendim, üye kayıt defterlerinizi şöyle yapın..." Elektronik ortamda indirilmiş, onaylanmış kayıtları bile kabul etmediler. Üye kayıt defteri olacak; işte, bunun fotoğrafı olacak, şusu olacak, busu olacak, ilçe seçim kurulları bunu istiyor. Yani, isterseniz ilçe seçim kurullarıyla görüşerek bir düzenleme yapalım. Yani, bu bizim için de sıkıntı. Bu üye kayıt defterini defter olarak istiyorlar, defter olarak sunamıyorsun, elektronik ortamda sunuyorsun, onu ilçe seçim kurulları kabul etmiyor, ihtaratlar veriyor; isterseniz bunu ilçe seçim kurullarıyla görüşerek yapalım. Bu biraz şey olmuş.

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Şimdi, bu talep aslında Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığından geldi.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Ama, hem cümle bozuk hem de ilçe seçim kurullarındaki o düzenlemeyle, o uygulamayı yapanlarla bunu görüşerek yapmak lazım. Ben size katılıyorum, burada bunu kolaylaştırmak lazım ama yani şu anda mevzuattaki şeyle de çok uygun değil bu. Ertelersek bunu bir görüşebiliriz ilçe seçim kurullarıyla. Yarına nasıl olsa erteleniyor bir tanesi.

BÜLENT TURAN (İstanbul) – Dilek Hanım, ilçe başkanlığı yaparken sizde bu maliye defteri var, üye defteri var, 4-5 defter var, biliyorsunuz; bununla ilgili bazen sıkıntı oluyor. Bu defterler matbu. Arkadaşlar haklı olarak matbu defteri elle yazmak yerine, çağın da gereği olarak, bilgisayarda bunların programda yazıyorlar, o deftere yapıştırıyorlar. Buna bazıları karşı çıkıyor, sizin bildiğiniz kurumlardan. Bununla ilgili sıkıntıyı aşmak için bunu yapıyorlar. Yani, A4'te bu adam baskıyı yapacak, aynen o defterdeki hâliyle buraya baskısını yapacak. Bunu geçici hâle getiriyoruz, yapıştırıyoruz yani. Aslında ben daha öte olmasını düşünüyorum. Bırakın defteri, tümünün bunun elektronik ortamda olması gerektiği kanaatindeyim. Burada buna rağmen A4'te çıkarıp buraya yapıştırmayı öngörüyor. Yani, iyi ama yeterli olmayan bir düzenleme. O yüzden, buna karşı çıkacak bir durum yok.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Ben karşı çıkmıyorum. Şu anki ilçe seçim kurullarıyla partileri karşı karşıya getirebilir. Onu görüşüp daha şey yazalım diye düşünüyorum. Yani, onun gerekliliğine bende inanıyorum, çok zorlandık çünkü ilçelerde.

BAŞKAN – Yok yok, “İşleyişinde bir hata olmasın.” diyor, karşı çıkma yok yoksa.

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Sayın Başkanım, teknik talebi Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığınca geldi.

BAŞKAN – Ama, son fıkrada cümle yanlış Ramazan.

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Ramazan Bey, Başkanın dediği gibi yarın da bir bakılsın, yarın bu da görüşülsün. Yani, siz de şey yapın, yarın görüşelim.

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı siyasi partilere siyasi partiler tarafından görevlendirilen kişi burada yetki alıyor.

BAŞKAN – Doğru, doğru, yetki belgesi veriyor tabii canım.

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – O yetki neticesinde onaylı sayfalara uygulandıktan sonra defter hâline getirilip elektronik ortama aktarılacak. Elektronik düzenlemeye ihtiyaç var.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Ramazan Bey, 1'le 2 farklı.

BÜLENT TURAN (İstanbul) – İzin verir misiniz, bir şey söyleyebilir miyim.

BAŞKAN – Buyurun.

BÜLENT TURAN (İstanbul) – İki mesele var burada, iki paragraf var. İlk paragrafta ilgili Dilek Hanım'la hemfikiriz galiba, sorun yok. A4 kâğıdın elektronik ortamdaki deftere yapıştırılmasında sorun yok. Bunu ilk başta geçtik. İkinci paragrafta parti genel merkezleri Yargıtay Başsavcılığıyla bu konuyla ilgili yazışmak için, listeler vesaire, bir imkân doğuruyor, bunu yasal hâle getiriyor. Bununla ilgili de usulü belirliyor, diyor ki: Ben genel merkez olarak Yılmaz Tunç'a şu mailinde yetki verdim, bu mailden geleni benden gelmiş olarak kabul et diyor. Yargıtay da zaten kısmen olan uygulamayı yasal hâle getiriyor. Burada da bence problem olabilir.

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Güvenlik açısından.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Yasal olarak da...

BÜLENT TURAN (İstanbul) – İki farklı mesele yani ilkindeki defter tutmayla ikinci paragraf...

BAŞKAN – Tamam canım, elektronik kayıt, ona kimse bir şey demiyor. Sen önündeki son fıkraya bak.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Yazılı olarak da gönderilmesi lazım değil mi, hem elektronik ortamda hem yazılı ortamda?

BAŞKAN – Bir dakika Dilek Hanım.

Ömer Bey, Hakkı Ağabey, son fıkraya bakın. “Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı” özne o; edilgen özne değil. “Yerine getirilir.” Var mı böyle Türkçede bir şey? Diyorum ki bu şeyde özne/ yüklem dengesi yok. “Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı nezaretinde” mi oluyor, “gözetiminde” mi oluyor, onu düzeltin; redaksiyon yetkisini ben alırım, yazarım.

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Hayır, doğru doğru.

BAŞKAN – Ne doğru?

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı parti sicili var.

BAŞKAN – Onu biliyorum ama getirilir, bırak onu sen.

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Parti siciline işlenmek üzere elektronik ortamda veri aktarımı ancak...

BAŞKAN – O zaman “Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığında tutulan” deyin, “gözetiminde” deyin, yüklem/özne şeyi var.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Sayın Başkanım, o konuda da şöyle bir şey var: Elektronik ortamda gönderilebilir yani o gönderilen şeyin bir de ıslak imzalsının da gönderilmesi gereklidir. Yani, Yüksek Seçim Kurulunda ıslak imzalı tutanakların olduğu gibi, elektronik ortamda gönderildiği gibi normalde gitmesi gereklidir.

Sayın Başkanım, dinliyor musunuz beni?

BAŞKAN – Evet, evet.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Yani çünkü elektronik ortamda müdahale oluyor, biliyorsunuz.

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Başkanım, ben kısa bir açıklama yapmak istiyorum.

BAŞKAN – Dur, bir açıklasın ya. Dilek Hanım bitirsin lütfen ya. Bakın, dinletmek için çaba sarf ediyor, dinlemek için dörtte 1 çaba sarf etmiyorsunuz.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Sayın Başkanım, elektronik ortamda gönderilir ama ıslak imzalı da gönderilmesinde fayda vardır. Nasıl Yüksek Seçim Kuruluna yani elektronik olarak gönderiliyor ama ıslak imzası da...

BAŞKAN – Ya, bu ıslak imzayı kullanmayın. Bakın, “Ergenekon” diyorsunuz, başınıza ıslak imzadan geldi ne geldiyse, bırakın ıslak imzayı.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Yani, elektronik ortamlara yapılan müdahaleyi hepimiz biliyoruz, doğrudan müdahale edilebilir, eklenebilir onun için diyorum ben bunu yani güvenlik açısından söylüyorum.

Sayın Başkanım, bakanlıkların siteleri “hack”leniyor yani yazılı da olması, gitmesi lazım.

BÜLENT TURAN (İstanbul) – Sayın Başkanım, denizi geçtik, dereye boğuluyoruz; burada bir şey yok.

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Sayın Başkanım, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığında her siyasi partiyle ilgili bir sicil defteri var. O sicil defterini siyasi partilerin önermiş olduğu, yetki vermiş olduğu isimler elektronik paylaşımına aktarılacak, olay bu.

HAKKI KÖYLÜ (Kastamonu) – “Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığındaki” dersek...

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Aynı anlama geliyor zaten.

HAKKI KÖYLÜ (Kastamonu) – ...o zaman yanlış anlaşılır. “Başsavcılığı” deyince Başsavcılığın kendisi anlaşılıyor buradan.

BAŞKAN – Peki, Dilek Hanım’ın bu ıslak imza falan... Bunların şeyi var mı?

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Öyle bir talep yok zaten.

BAŞKAN – Peki, maddeyi redaksiyon yetkisi içerisinde... Ben yine o...

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Ya, Başkanım, bunun yapılmaması lazım.

BAŞKAN – Redaksiyona alıyorum ben.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – (1)’inci fıkra da (2)’nci fıkra da hatalı yani tam olarak istenilen şey anlatılamamış.

BAŞKAN – Bakın, Dilek Hanım, ben size redaksiyon yetkisine alıyorum; Bülent Bey’le beraber iki genç parlamenter olarak çalışın, mutabık kalın.

Redaksiyon yetkisi içerisinde oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Redaksiyonda mutabık kaldığınız metni yazarım. Bakın, esneğim ya; üstat, esneklik ilkesi.

Efendim, çalışmalarını burada bitiriyorum, çok teşekkür ediyorum.

Toplantıyı, yarın 10.30’da açmak üzere kapatıyorum.

Kapanma Saati: 18.18